
GEÏNTEGREERD MEERJARIG NATIONAAL CONTROLEPLAN VAN BELGIË

2018-2020

[versie d.d. 08/01/2020]

Geïntegreerd meerjarig nationaal controleplan van België 2018-2020
MANCP 2018-2020, versie d.d. 08/01/2020

Versie d.d.	Reden van revisie / opmerking
08/01/2020	Basisdocument

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
AC Kruidtuin – Food Safety Center
Kruidtuinlaan 55 – 1000 Brussel
België

MANAGEMENTSAMENVATTING

MANAGEMENTSAMENVATTING

Het vijfde geïntegreerde meerjarig nationale controleplan (Multi Annual National Control Plan – MANCP) van België is geldig voor de periode 2018-2020. Het is – in samenwerking met de overige betrokken overheden – opgesteld door het directoraat-generaal Controlebeleid van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) aangezien deze overheidsinstantie het grootste deel van de officiële controles inzake de controleverordening uitvoert. Het FAVV is tevens het centraal contactpunt voor het MANCP.

Net als bij het vorige MANCP volgt, voor wat het FAVV betreft, de geldigheidsduur van dit MANCP deze van het businessplan van de gedelegeerd bestuurder van het FAVV. Hierdoor zijn de meeste strategische en operationele doelstellingen van dit MANCP in deze die beschreven zijn in het businessplan 2018-2020 van de gedelegeerd bestuurder van het FAVV. Gedurende de geldigheidsduur worden de strategische en operationele doelstellingen van het MANCP periodiek geëvalueerd.

De bevoegde autoriteiten in het kader van de veiligheid van de voedselketen in België zijn ongewijzigd gebleven. Op federaal niveau zijn volgende instanties hoofdactoren: het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL), het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG), de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (FOD Economie), en het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC). Het FAVV ontwerpt de operationele reglementering (procesnormen voor operatoren), ontwerpt een meerjaarlijks controleprogramma en voert dit uit. De FOD VVVL is verantwoordelijk voor het normatief beleid inzake producten en contaminanten en de politieke krachtlijnen inzake diergezondheid en plantengezondheid.

De bevoegdheden van het FAGG liggen op het vlak van geneesmiddelen: onderzoek en ontwikkeling, registratie, waakzaamheid, productie en distributie, en goed gebruik. Binnen de FOD Economie is de Algemene Directie Economische Inspectie het best te omschrijven als de economische politie en als een bijzondere inspectiedienst. Het FANC bevordert de doeltreffende bescherming tegen het gevaar van ioniserende straling.

Het algemene controlebeleid i.v.m. dierenwelzijn hangt af van de gewestelijke bevoegde overheden. Het FAVV gaat de naleving van de reglementering na m.b.t. dierenbescherming en dierenwelzijn in het kader van zijn routinecontroles bij houders van nutsdieren en via de dierenartsen met opdracht in de slachthuizen.

De biologische productie is in België een volledig geregionaliseerde bevoegdheid. De drie gewesten zijn hiervoor bevoegd. Voor de beschermde oorsprongsbenamingen (BOB), beschermde geografische aanduidingen (BGA) en gegarandeerde traditionele specialiteiten (GTS) zijn de gewesten en de FOD Economie bevoegd.

Bij de implementatie en controle van de dierlijkebijproductenverordening zijn drie federale en zes gewestelijke overheidsinstanties betrokken.

Gemeenten beschikken eveneens over een wettelijke basis om bepaalde controles uit te voeren. Brulabo voert zo controles uit in de distributiesector in de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Een aantal taken zijn gedelegeerd aan gemachtigde instanties. Deze taken zijn gerelateerd aan de bestrijding van dierziekten en de identificatie en registratie van dieren, dierenwelzijnsaspecten, bepaalde controles van de fytosanitaire gezondheidsreglementering, de controles op de biologische productie, en het respecteren van de lastenboeken inzake BOB, BGA en GTS.

De samenwerking tussen de verschillende bevoegde autoriteiten is vastgelegd in samenwerkingsakkoorden en protocollen. Daarnaast wordt er ook informeel en formeel overleg gepleegd.

Het FAVV kan gebruik maken van de diensten van een netwerk van vijf interne (FAVV-) en een vijftigtal externe laboratoria, alsook referentielaboratoria die technische en wetenschappelijke ondersteuning bieden op verschillende domeinen. Het directoraat-generaal Laboratoria van het FAVV erkent en onderhoudt de relaties met externe laboratoria en de referentielaboratoria.

Er kan een algemeen controlesysteem gedefinieerd worden dat gebaseerd is op (i) de huidige bevoegdheidsverdeling inzake veiligheid van de voedselketen inclusief de verschillende samenwerkingsakkoorden tussen de bevoegde autoriteiten, en (ii) het kernproces van het FAVV. Naast het algemene controlesysteem worden twee specifieke controlesystemen beschreven namelijk het controlesysteem voor producten afkomstig van de biologische landbouw, en het controlesysteem voor BOB, BGA en GTS.

In geval van noodsituaties m.b.t. de veiligheid van de voedselketen worden de crisisplannen van het FAVV geactiveerd. Het FAVV beschikt over een generiek crishandboek, aangevuld met diverse specifieke operationele crishandboeken (bv. mond- en klauwzeer, vogelgriep) en crisisprocedures (bv. traceerbaarheid, crisiscommunicatie). De crishandboeken zullen verder up-to-date worden gehouden en de kennis ervan zal verzekerd worden in de Lokale Controle-eenheden (LCE's) van het FAVV. Waar relevant (bv. grootschalige bacteriële voedseltoxi-infecties, paardenpest, lumpy skin disease, beheer van incidenten in de fytosanitaire sector, Afrikaanse varkenspest), worden nieuwe operationele crishandboeken uitgewerkt.

Er worden interne en externe audits uitgevoerd bij verschillende bevoegde autoriteiten, laboratoria, en controleorganen naar wie controletaken zijn gedelegeerd. In de eerste plaats wordt verwezen naar die diensten van de betreffende instanties die de interne audits en kwaliteit verzorgen. Daarnaast speelt ook de Belgische accreditatie-instelling BELAC een belangrijke rol.

De maatregelen om de naleving van de operationele criteria van de controleverordening te garanderen zijn reeds grotendeels beschreven in de samenwerkingsverbanden tussen de verschillende overheden, de wettelijke en/of contractuele eisen die zijn aangegaan via de verbintenissen met de bevoegde overheden, de controlesystemen en de beschrijving van het laboratorienetwerk, en de rampenplannen. Het gaat hierbij om de consistentie van de officiële controles, het beschikken over de nodige faciliteiten en uitrusting, inclusief laboratoriumcapaciteit, het vastleggen van schriftelijke procedures en de registratie van documentatie, waaronder controleresultaten. Daarnaast wordt nog specifiek ingegaan op de wettelijke bevoegdheden als controle-instanties en de sancties, de deontologische code, en de kwalificaties, ervaring en opleiding van het personeel dat betrokken is bij de controles.

De voortgang van het MANCP wordt jaarlijks gerapporteerd aan de Europese Commissie.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL

AFKORTINGEN

---

1 INLEIDING

- 1.1 Een vijfde meerjarig nationaal controleplan van België
  - 1.2 Herziening en aanpassing van het MANCP
  - 1.3 Contactpunten voor het MANCP, RASFF, en administratieve bijstand en samenwerking
-

2 STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

- 2.1 Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
    - 2.1.1 Thema 1: een efficiënte en doeltreffende organisatie van het toezicht op de voedselketen met het oog op haar optimale veiligheid
      - 2.1.1.1 Visie
      - 2.1.1.2 Strategische en operationele doelstellingen
    - 2.1.2 Thema 2: een gepast wetgevend kader en flankerende maatregelen voor een optimale veiligheid van de voedselketen
      - 2.1.2.1 Visie
        - 2.1.2.1.1 Beleid en regelgeving
        - 2.1.2.1.2 EU-regelgeving
        - 2.1.2.1.3 Autocontrole, traceerbaarheid en meldingsplicht
        - 2.1.2.1.4 Crisispreventie en -beheer
      - 2.1.2.2 Strategische en operationele doelstellingen
    - 2.1.3 Thema 3: een geloofwaardig Agentschap aanvaard door de operatoren en erkend door de maatschappij, en de consumenten in het bijzonder, zowel op nationaal als internationaal vlak
      - 2.1.3.1 Visie
      - 2.1.3.2 Strategische en operationele doelstellingen
    - 2.1.4 Thema 4: een optimale dienstverlening aan de bedrijven in het kader van de veiligheid van de voedselketen en aan de overheden betreffende de aan het FAVV gedelegeerde taken
      - 2.1.4.1 Visie
      - 2.1.4.2 Strategische en operationele doelstellingen
    - 2.1.5 Thema 5: een optimaal beheer van de organisatie
      - 2.1.5.1 Visie
      - 2.1.5.2 Strategische en operationele doelstellingen
  - 2.2 Vlaams Gewest
-

3 BEVOEGDE AUTORITEITEN EN GEDELEGEERDE TAKEN

- 3.1 Algemeen
  - 3.2 Bevoegde autoriteiten in het kader van het MANCP
    - 3.2.1 Inleiding
    - 3.2.2 Voedselveiligheid in België: kort historisch overzicht
      - 3.2.2.1 Periode 1999-2006
      - 3.2.2.2 Ontwikkelingen vanaf 2006 (vóór de zesde staatshervorming)
      - 3.2.2.3 Ontwikkelingen vanaf 2014 (de zesde staatshervorming)
    - 3.2.3 Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
      - 3.2.3.1 Structuur en bevoegdheden
      - 3.2.3.2 Sciensano
        - 3.2.3.2.1 Inleiding
        - 3.2.3.2.2 Domeinen
        - 3.2.3.2.3 Hoge Gezondheidsraad
      - 3.2.3.3 Hoge Gezondheidsraad
    - 3.2.4 Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
      - 3.2.4.1 Structuur en bevoegdheden
      - 3.2.4.2 Comités
        - 3.2.4.2.1 Wetenschappelijk Comité
        - 3.2.4.2.2 Raadgevend Comité
        - 3.2.4.2.3 Auditcomité
      - 3.2.4.3 Auditcomité
    - 3.2.5 Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten
      - 3.2.5.1 Structuur en bevoegdheden
-

- 3.2.5.2 Gemengde Commissie
- 3.2.5.3 Comités
- 3.2.5.3.1 Wetenschappelijk Comité
- 3.2.5.3.2 Raadgevend Comité
- 3.2.5.3.3 Doorzichtigheidscomité
- 3.2.6 Federale Overheidsdienst Financiën
- 3.2.7 Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie
- 3.2.7.1 Structuur en bevoegdheden
- 3.2.7.2 Algemene Directie Economische Inspectie
- 3.2.7.3 BELAC
- 3.2.8 Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle
- 3.2.9 Geïntegreerde Politie
- 3.2.10 Gewestelijke overheden
- 3.2.10.1 Vlaams Gewest
- 3.2.10.1.1 Inleiding
- 3.2.10.1.2 Beleidsdomein Landbouw en Visserij
- 3.2.10.1.3 Beleidsdomein Omgeving
- 3.2.10.2 Waals Gewest
- 3.2.10.2.1 Inleiding
- 3.2.10.2.2 Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement
- 3.2.10.3 Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- 3.2.10.3.1 Inleiding
- 3.2.10.3.2 Bestuur Economie en Werkgelegenheid
- 3.2.10.3.3 Brussels Instituut voor Milieubeheer
- 3.2.11 Samenwerkingsverbanden en protocollen
- 3.2.11.1 Inleiding
- 3.2.11.2 Samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten m.b.t. de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van landbouw en visserij
- 3.2.11.3 Delegatie van bepaalde taken die tot de bevoegdheid van het FAVV behoren aan de gewesten
- 3.2.11.4 FAVV-FOD VVVL
- 3.2.11.5 FAVV-FAGG
- 3.2.11.6 FAVV-FOD Financiën
- 3.2.11.7 FAVV-FOD Economie
- 3.2.11.8 FAVV-FANC
- 3.2.11.9 Multidisciplinaire samenwerking in het kader van fraudebestrijding voor de veiligheid van de voedselketen
- 3.2.11.10 GGO's
- 3.2.11.10.1 Inleiding
- 3.2.11.10.2 Controles
- 3.2.11.11 Dierlijke bijproducten
- 3.2.11.12 Biologische productie
- 3.2.11.13 BOB, BGA en GTS
- 3.2.11.14 Samenwerking met het oog op de strijd in de vleessectoren tegen het illegale werk, de sociale fraude en de frauduleuze praktijken betreffende de voedselveiligheid
- 3.2.11.15 Protocol tussen het FAVV, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de controle van het dierenwelzijn
- 3.2.11.15.1 Organisatie
- 3.2.11.15.2 Betrokken dieren
- 3.2.11.15.3 Soorten opdrachten
- 3.2.11.15.4 Communicatie en meldingen
- 3.2.11.15.5 Audit van gewestelijke overheden
- 3.2.11.15.6 MANCP en jaarverslag MANCP
- 3.2.11.15.7 Opvolgingscomité FAVV-gewesten
- 3.2.11.16 Protocol tussen het FAVV en Brulabo betreffende de controles in de distributiesector m.b.t. de veiligheid van de voedselketen
- 3.3 Delegatie van taken aan gemachtigde instanties
- 3.3.1 Inleiding
- 3.3.2 Bestrijding dierziekten en identificatie &-registratie van dieren
- 3.3.3 Dierenwelzijnsaspecten

- 3.3.4 Plantengezondheidsaspecten
- 3.3.5 Biologische productie
- 3.3.6 BOB, BGA en GTS
- 3.4 Internetadressen

---

4 LABORATORIANETWERK

- 4.1 Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
  - 4.1.1 Inleiding
  - 4.1.2 FAVV-laboratoria
    - 4.1.2.1 Algemeen
    - 4.1.2.2 FoodLIMS
  - 4.1.3 Erkende laboratoria
    - 4.1.3.1 Algemeen
    - 4.1.3.2 ExtLab
- 4.2 Vlaams Gewest
  - 4.2.1 Biologische productie
  - 4.2.2 GGO's
- 4.3 Nationale Referentielaboratoria

---

5 CONTROLESYSTEMEN

- 5.1 Inleiding
- 5.2 Algemeen controlesysteem: kernproces FAVV
  - 5.2.1 Inleiding
  - 5.2.2 Programmering
    - 5.2.2.1 Inleiding
    - 5.2.2.2 Analyses
      - 5.2.2.2.1 Inleiding
      - 5.2.2.2.2 Wettelijk programma
      - 5.2.2.2.3 Waakzaamheidsprogramma
      - 5.2.2.2.4 Toezichtsprogramma
      - 5.2.2.2.5 Bijstelling aantal analyses
      - 5.2.2.2.6 Rol van het Wetenschappelijk Comité
    - 5.2.2.3 Inspecties
      - 5.2.2.3.1 Inspectiesysteem met 3 frequenties (principe 1)
      - 5.2.2.3.2 Inspectiesysteem met 2 frequenties aangevuld met opvolgingsinspecties (principe 2)
      - 5.2.2.3.3 Jaarlijks aantal, gerichte acties, klachten (principe 3)
      - 5.2.2.3.4 Principes bij het opstellen van de frequenties
      - 5.2.2.3.5 Risicoprofiel van de operator
      - 5.2.2.3.6 Inspecties van de autocontrole: differentiaties van de aanpak in functie van de aanwezigheid van een gevalideerd/gecertificeerd autocontrolesysteem
      - 5.2.2.3.7 Inspecties van de infrastructuur, inrichting en hygiëne en het autocontrolesysteem in de B2C-sector
      - 5.2.2.3.8 Rol van het Wetenschappelijk Comité
  - 5.2.3 Planning
    - 5.2.3.1 Analyses
    - 5.2.3.2 Inspecties
  - 5.2.4 Uitvoering en rapportering
    - 5.2.4.1 De regionale directie en de NICE
      - 5.2.4.1.1 Regionale directie
      - 5.2.4.1.2 NICE
    - 5.2.4.2 LCE's
    - 5.2.4.3 Praktijk
    - 5.2.4.4 Resultaten controles als input voor risicobeoordeling
    - 5.2.4.5 Overlegstructuren DG Controle voor beheer van controleopdrachten
      - 5.2.4.5.1 Managementoverlegcomité
      - 5.2.4.5.2 Staf DG Controle
      - 5.2.4.5.3 Staf NICE
      - 5.2.4.5.4 Regionaal Overlegcomité
      - 5.2.4.5.5 Provinciaal Overlegcomité
      - 5.2.4.5.6 Sectoraal Overlegcomité

- 5.2.4.5.7 Technisch Overlegcomité
- 5.2.4.6 ISO 17020-accreditatie voor controleactiviteiten DG Controle
- 5.2.5 Aanpassingen controleprogramma
- 5.2.6 Acties DIS-in-stad
- 5.2.7 Publicatie van inspectieresultaten in de B2C-sector en openbaarheid van bestuur
- 5.2.8 Schematisch overzicht
- 5.3 Controlesystemen voor biologische productie
  - 5.3.1 Inleiding
  - 5.3.2 Vlaams Gewest
    - 5.3.2.1 Inleiding
    - 5.3.2.2 Controles door de controleorganen
    - 5.3.2.3 Monsternemingen en analyses
    - 5.3.2.4 Inbreuken en sancties
    - 5.3.2.5 Overige verplichtingen van de controleorganen
    - 5.3.2.6 Marktcontroles
    - 5.3.2.7 Importcontroles
  - 5.3.3. Waals Gewest
    - 5.3.3.1 Inleiding
    - 5.3.3.2 Controles door de controleorganen
    - 5.3.3.3 Monsternemingen en analyses
  - 5.3.4 Brussels Hoofdstedelijk Gewest
    - 5.3.4.1 Inleiding
    - 5.3.4.2 Controles door de controleorganen
    - 5.3.4.3 Monsternemingen en analyses
  - 5.3.5 Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
- 5.4 Controlesystemen voor BOB, BGA en GTS
  - 5.4.1 Inleiding
  - 5.4.2 Vlaams Gewest
  - 5.4.3 Waals Gewest
  - 5.4.4 Brussels Hoofdstedelijk Gewest
  - 5.4.5 Controleactiviteiten van ADEI
  - 5.4.6 Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

---

6 NOODPLANNEN

- 6.1 Beheer van crisisplannen door het FAVV
  - 6.1.1 Inleiding
  - 6.1.2 Crisismaatregelen
  - 6.1.3 Business Continuity Planning
- 6.2 Biologische productie
- 6.3 BOB, BGA en GTS

---

7 REGELING VOOR AUDITS DOOR DE BEVOEGDE AUTORITEITEN

- 7.1 Federale overheidsdiensten
  - 7.1.1 Inleiding
  - 7.1.2 FAVV
    - 7.1.2.1 Interne auditdienst
    - 7.1.2.2 Interne controle
    - 7.1.2.3 Geïntegreerd kwaliteits- en milieuzorgsystemen binnen het FAVV
      - 7.1.2.3.1 ISO 9001
      - 7.1.2.3.2 ISO 17020
      - 7.1.2.3.3 ISO 17025 en ISO 17043
      - 7.1.2.3.4 Milieuzorg
    - 7.1.2.4 Laboratoria
    - 7.1.2.5 Audits door de dienst HFAA
    - 7.1.2.6 Overige audits
  - 7.1.3 FOD VVVL, FOD Economie en FAGG
- 7.2 Regionale overheidsdiensten
  - 7.2.1 Biologische productie
  - 7.2.2 BOB, BGA en GTS
  - 7.2.3 Dierenwelzijn

8 NALEVING OPERATIONELE CRITERIA

- 8.1 Inleiding
- 8.2 Wettelijke bevoegdheden als controle-instanties en sancties
  - 8.2.1 Controles uitgevoerd door en voor het FAVV
  - 8.2.2 Controles m.b.t. de biologische productie
  - 8.2.3 Controles m.b.t. de kwaliteitsschema's BOB, BGA en GTS
- 8.3 Deontologische code
- 8.4 Gepaste kwalificaties, ervaring en opleiding
  - 8.4.1 Algemeen
  - 8.4.2 Focus op het FAVV
    - 8.4.2.1 Inleiding
    - 8.4.2.2 Selectie van ambtenaren
      - 8.4.2.2.1 Inspecteur (universitair diploma – niveau master)
      - 8.4.2.2.2 Controleurs van niveau B (diploma graduaat – niveau bachelor)
      - 8.4.2.2.3 Controleurs van niveau C (diploma secundair onderwijs)
    - 8.4.2.3 Selectie van zelfstandige dierenartsen, bio-ingenieurs, masters, industrieel ingenieurs of bachelors, of rechtspersonen die activiteiten beoefenen in verband met controle, bemonstering, certificering en audit
    - 8.4.2.4 Opleiding directoraat-generaal Controle
      - 8.4.2.4.1 Opleiding controleur/inspecteur en GCP-DMO met het oog op hun competentieverklaring
      - 8.4.2.4.2 Opleidingsplan en –aanbod
      - 8.4.2.4.3 Soorten opleidingen
      - 8.4.2.4.4 Opleiding van zelfstandige dierenartsen, bio-ingenieurs, masters, industrieel ingenieurs of bachelors, of rechtspersonen die activiteiten beoefenen in verband met controle, bemonstering, certificering en audits
- 8.5 Gecoördineerde controleacties

---

9 ACTIES OM HET ALGEMEEN FUNCTIONEREN VAN DE OPERATOREN TE VERBETEREN

- 9.1 Algemeen
- 9.2 Opleiding en informatiecampagnes
- 9.3 Begeleidingscel en overlegplatform voor kleine producenten
  - 9.3.1 Begeleidingscel
  - 9.3.2 Overlegplatform
  - 9.3.3 Andere initiatieven van het FAVV
- 9.4 Autocontrolesystemen en sectorgidsen
  - 9.4.1 Inleiding
  - 9.4.2 Autocontrolelegidsen voor de B2C
  - 9.4.3 Equivalentie
  - 9.4.4 Versoepelingen
  - 9.4.5 Impact op de inspectieresultaten

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Personeelsplan FAVV
  - Bijlage 2: Overzicht tabellen en figuren
-

AFKORTINGEN

AFKORTINGEN

AAC: Administrative Assistance and Cooperation

AAC-FF: Administrative Assistance and Cooperation – Food Fraud

AAD&A: Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen

ACFO: Auditcomité van de Federale Overheid

ADEI: Algemene Directie Economische Inspectie

ADKV: Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid

AdminLight: informaticatoepassing die gebruikt wordt door zelfstandigen met opdracht die bepaalde taken uitvoeren voor het FAVV om hun prestaties te registreren

ADR: Alternative Dispute Resolution

AER: Agréments – Erkenningen

AEWI: Algemene Eetwareninspectie

ACS: autocontrolesysteem

Alpha: softwaretoepassing voor programmatie, rationalisatie en planning van analyses/monsternemingen; in Alpha worden eveneens de inspectiefrequenties ingevoerd (in de module I-prog) alsook de inspectieplanlijnen (in de module I-plan)

ANB: Agentschap voor Natuur en Bos

APF: Animals, Plants & Food

ARB: Adviesraad voor Bioveiligheid

ARSIA: Association Régionale de Santé et d'Identification Animales

BECERT: applicatie voor elektronische certificering

BELAC: Belgische Accrediatie-instelling

BGA: beschermde geografische aanduiding

BIM: Brussels Instituut voor Milieubeheer

BIRB: Belgisch Interventie- en Restitutiebureau

BMO: belast met opdracht

BOB: beschermde oorsprongsbenaming

BOOD: banque de données opérateurs – operatoren-databank

BSE: Bovine Spongiform Encephalopathy

B2C: business to consumer

BTW: belasting op toegevoegde waarde

BUM: Bon Usage de Médicament – Goed Gebruik van het Geneesmiddel

C: conform(iteit)

CCER: Coördinatiecél Controleprogramma en Externe Rapportering

CCIM: Coördinatie-Comité Internationaal Milieubeleid

CDC: Centrale Directie – Direction centrale

CGCCR: Centre gouvernemental de Coordination et de Crise – Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering

C/l: controleur/inspecteur

CITES: Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora

CL: checklist

CNC: Cel Notificaties en Certificaties

CoABP: Commissie Dierlijke Bijproducten

CODA: Centrum voor Onderzoek in de Diergeneeskunde en de Agrochemie

COPHS: Chief Plant Health Officer

CRA-W: Centre wallon de Recherches agronomiques de Gembloux

CVO: Chief Veterinary Officer

DBP: dierlijke bijproducten

DG: directoraat-generaal

DGARNE: Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement

DGZ: Dierengezondheidszorg

DG Santé: DG Health and Food Safety

DMO: dierenarts met opdracht

EA: European co-operation for Accreditation

EC: Europese Commissie

EEG: Europese Economische Gemeenschap

EFSA: European Food Safety Authority

EG: Europese Gemeenschap

EM: Environment / Milieu

EMAS: Eco-Management and Audit Scheme

EU: Europese Unie

AFKORTINGEN

EVA: Extern Verzelfstandigd Agentschap

FAGG: Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten

FANC: Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle

FAVV: Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

FAQ: Frequently Asked Questions

FEDASIL: Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers

FOD: Federale Overheidsdienst

FOD Economie: Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie

FOD VVVL: Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

FoodLIMS: informaticatoepassing, koppeling van FoodNet met LIMS

FoodNet: informaticatoepassing, registratiesysteem van de controleopdrachten van de FAVV-controleurs/-inspecteurs

FoodWeb: informaticatoepassing, publieke toepassing voor het opzoeken van gegevens over operatoren (werkzaam in de voedselketen) op de FAVV-internetsite

FSC: Food Safety Center

FTE: fulltime-equivalent

FVO: Food and Veterinary Office

GBM: overkoepelende term voor gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsmiddelen (cf. de samenwerking tussen de FOD VVVL, DG EM en het FAVV)

GCP: grenscontrolepost

GGO: genetisch gemodificeerd organisme

GS: Gezondheidszorg / Soins de santé

GTS: gegarandeerde traditionele specialiteit

HACCP: Hazard Analysis and Critical Control Points

HFAA: Health and Food audits and analysis

HGR: Hoge Gezondheidsraad

HoA: Heads of Agencies

HR: Human Resources

IAF: International Accreditation Forum

ICCF: Interdepartementale Commissie voor de Coördinatie van de Strijd tegen de Economische Fraude

ICLB: Interministeriële Conferentie voor het Landbouwbeleid

ICT: informatie- en communicatietechnologie

ICVV: Interdepartementale Coördinatieceel voor de Controle van de Voedselveiligheid

IEC: Import-Export Controles

ILAC: International Laboratory Accreditation Cooperation

ILVO: Instituut voor Landbouw, Visserij- en Voedingsonderzoek

INBO: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

INTOSAI: International Organization of Supreme Audit Institutions

I-plan: cf. Alpha

I-prog: cf. Alpha

I&R: identificatie en registratie

ISO: International Organization for Standardization

IVA: Intern Verzelfstandigd Agentschap

IVK: Instituut voor Veterinaire Keuring

KB: koninklijk besluit

KBO: Kruispuntbank der Ondernemingen

KMO: kleine en middelgrote ondernemingen

KPI: Key Performance Indicator – kritische performantie-indicator

LABNET: IT-toepassing van DG Laboratoria (FAVV) voor het beheer van de erkenningen van de laboratoria, opvolging van de facturatie van externe laboratoria en de toewijzing van het controleprogramma

LCE: Lokale Controle-eenheid

LIMS: Laboratorium Informatie Management Systeem

LOD: Limit of Detection

LOQ: Limit of Quantification

MANCP: Multi Annual National Control Plan – meerjarig nationaal controleplan

MB: ministerieel besluit

MCVV: Multidisciplinaire Fraudebestrijdingscel voor de Veiligheid van de Voedselketen

MEDEX: bestuur van de Medische Expertise

MBHG: Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

MHC: Multidisciplinaire Hormonencel

MOC: Managementoverlegcomité

MRL: Maximum Residu Level

NA: niet van toepassing

NC: non-conform(iteit)

NICE: Nationale Implementatie- en Coördinatie- eenheid

NOE: Nationale Opspringseenheid

NRL: Nationaal Referentielaboratorium

NS: niet-specifieke

NVP: nationaal veiligheidsplan

OCI: organisme de certification – certificeringsinstelling

OSE: Overdraagbare Spongiforme Encefalopathiën

OVAM: Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

OVC: Opvolgingscomité

OWD: Office wallon de déchets

PCB: polychloorbifenyyl

PCE: Provinciale Controle- eenheid

PHE: Public Health Emergencies

Planifood: toepassing voor de aanwijzing van de uit te voeren inspecties/hercontroles en het overzichtelijk maken van de operatoractiviteiten van dewelke de inspectiefrequentie is overschreden

P&O: Personeel & Organisatie

POC: Provinciaal Overlegcomité

POD: Programmatorische Overheidsdienst

RDR: Regionale Directie – Direction régionale

R&D: Research & Development

RASFF: Rapid Alert System for Food and Feed

ROC: Regionaal Overlegcomité

SALV: Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij

Sanitel: Belgisch systeem voor geïnformatiseerd beheer van de identificatie, de registratie en het toezicht op dieren (runderen, schapen, geiten, herten, pluimvee); een aantal informaticatoepassingen zoals Sanitrace, Beltrace, Cerise en Veeportaal zijn aangesloten op Sanitel en 'voeden' dit systeem; deze toepassingen maken het mogelijk om in de gecentraliseerde databank talrijke gegevens over de dieren op te slaan en aan andere actoren beschikbaar te stellen

Sanitrace: een door het FAVV beheerde informaticatoepassing; zie ook 'Sanitel'

SBB: Dienst Bioveiligheid en Biotechnologie

SBP: sectoraal bemonsteringsplan

SCoPAFF: Standing Committees on Plants, Animals, Food and Feed

SIBI: stafdirectie Integratie voor Bedrijfsinformatie

SOC: Sectoraal Overlegcomité

SPW: Service public de Wallonie

TAG: Transversale activiteiten in Toegepaste Genomica

TGT: te gebruiken tot

THT: ten minste houdbaar tot

TOC: Technisch Overlegcomité

TRACES: Trade Control and Expert System

TSE: Transmissible Spongiform Encephalopathy – Overdaagbare Spongiforme Encephalopathiën

VEA: Vlaams Energieagentschap

VHB: vergunning voor het in de handel brengen

VLAM: Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing

VLM: Vlaamse Landmaatschappij

WGEO: Working Group of Enforcement Officers

WIV: Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid

INLEIDING

---

1 INLEIDING

1.1 EEN VIJFDE GEÏNTEGREERD MEERJARIG NATIONAAL CONTROLEPLAN VAN BELGIË

Het eerste MANCP van België was opgesteld voor de periode 2006-2008, het tweede voor de periode 2009-2011, het derde voor de periode 2012-2014, en het vierde voor de periode 2015-2017. Het vijfde, huidige MANCP is geldig in de periode 2018-2020.

De geldigheidstijdsduur van het Belgische MANCP volgt, voor wat het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) betreft, deze van het businessplan van de gedelegeerd bestuurder van het FAVV, aangezien deze de belangrijkste instantie is voor wat betreft het controlebeleid en de uitvoering van de controles in de ganse voedselketen. Op deze manier zijn ook de meeste strategische doelstellingen van het MANCP verbonden met de strategische en operationele doelstellingen beschreven in het FAVV-businessplan. Het huidige MANCP is opgemaakt door het directoraat-generaal (DG) Controlebeleid van het FAVV, in samenwerking met de overige bevoegde autoriteiten.

Het controleprogramma van het FAVV is gebaseerd op een geharmoniseerde risicogebaseerde methodologie en omvat zowel analyses als inspecties. Het analyseprogramma wordt jaarlijks herzien. De inspecties worden over verschillende jaren gespreid door middel van inspectiefrequenties. In een aantal domeinen wordt gewerkt met vaste aantallen.

Net als in het vorige MANCP zijn in het huidige ook de controlesystemen beschreven die betrekking hebben op de biologische productie en de overige Europese kwaliteitssystemen: BOB (beschermde oorsprongsbenaming), BGA (beschermde geografische aanduiding) en GTS (gegarandeerde traditionele specialiteit).

Ook in dit MANCP wordt omwille van transparantieredenen en leesbaarheid de informatie gepresenteerd in boekvorm. De bronnen zijn voor het merendeel dezelfde als deze van het eerste MANCP: de meest recente informatie is met andere woorden terug te vinden op de internet-/intranetsites van de bevoegde overheden. In dit kader wordt ook specifiek verwezen naar de meest recente versie van het Country Profile van België, beschikbaar via de website van de dienst HFAA¹ (Health and Food audits and analysis) van de Europese Commissie (EC).

In het vervolg van dit hoofdstuk worden de voorzieningen voor herziening en aanpassing van het MANCP beschreven. Tevens wordt de contactpunten voor het MANCP, RASFF en administratieve bijstand en samenwerking vermeld. In hoofdstuk 2 worden de strategische en operationele doelstellingen beschreven. De bevoegde autoriteiten en delegatie van controletaken, en het laboratorienetwerk zijn beschreven in respectievelijk hoofdstuk 3 en 4. In hoofdstuk 5 worden verschillende controlesystemen beschreven. De voorziene noodplannen zijn terug te vinden in hoofdstuk 6. De regeling voor audits zijn beschreven in hoofdstuk 7. Maatregelen met het oog op de naleving van operationele criteria zijn grotendeels beschreven in de hoofdstukken 2-6. In hoofdstuk 8 wordt dieper ingegaan op de wettelijke bevoegdheden als controle-instanties en de sancties, de deontologische code en het garanderen van de gepaste kwalificaties, ervaring en opleiding van het personeel dat betrokken is bij de controles. Hoofdstuk 9 geeft een globaal overzicht van de acties om het algemeen functioneren van de operatoren te verbeteren.

---

¹ Cf.: https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/index.cfm

1.2 HERZIENING EN AANPASSING VAN HET MANCP

Behoudens bijzondere omstandigheden zullen ook de volgende MANCP's van België de cycli van de businessplannen van het FAVV volgen.

Aanpassingen aan de controlesystemen die beheerd worden door de verschillende bevoegde autoriteiten gedurende de geldigheidstijdsduur van een MANCP zijn steeds mogelijk.

Voor het FAVV wordt specifiek verwezen naar zijn kernproces (cf. paragraaf 5.2). Aanpassingen aan het lopende controleprogramma (inspecties/analyses) van het FAVV gebeuren via de Coördinatiecel Controleprogramma en Externe rapportering (CCER). Deze cel bestaat uit vertegenwoordigers van elk directoraat-generaal van het FAVV en is opgericht om de impact en het risico in te schatten van aanpassingen naar aanleiding van nieuwe Business Information Needs, aanpassingen aan het controleprogramma en wijzigingen van masterdata. De CCER werkt conform zijn huishoudelijk reglement. Een aanvraag kan vanuit elk directoraat-generaal van het FAVV, en via de vertegenwoordiger van het betreffende directoraat-generaal, ingediend worden aan de hand van het Change Request CCER-formulier, en wordt behandeld volgens de voorziene procedure. Wijzigingen aan de inspectieprogramma's voor dierenwelzijn (opgemaakt door de gewesten) en het respecteren van het rookverbod (opgemaakt door de FOD VVVL), worden doorgegeven aan het FAVV dat op zijn beurt via de CCER het globale FAVV-controleprogramma aanpast.

Voor het controlesysteem voor de biologische productie moeten de risicoanalyse en de selectie van marktdeelnemers voor de controles en staalnemingen, in het Vlaams Gewest, jaarlijks geactualiseerd worden door de controleorganen en worden voorgelegd aan het Departement Landbouw en Visserij. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest moeten de controleorganen ter goedkeuring een procedure voorleggen aan de bevoegde autoriteiten (c.q. respectievelijk de directie Conceptie en Coördinatie en de Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement) tot vastlegging van de planning van de controles en de keuze van de marktdeelnemers.

Ook de resultaten van de audits/controles uitgevoerd door en voor de overige bevoegde autoriteiten (nationaal of communautair) of derde landen kunnen een aanpassing van het MANCP als gevolg hebben.

Op deze manier kunnen wijzigingen in de controlesystemen van het MANCP aangebracht worden naar aanleiding van of in verband met o.a. de volgende factoren:

- nieuwe wettelijke bepalingen;
- het verschijnen van nieuwe ziekten en andere risico's voor de gezondheid (indien nodig worden ook de noodplannen geactiveerd);
- de resultaten van door de bevoegde autoriteiten verrichte controles en audits;
- de resultaten van communautaire controles; voor wat betreft de communautaire controles uitgevoerd door de dienst Health and Food audits and analysis (HFAA) van de EC zijn er specifieke procedures voorzien door het FAVV. In deze procedures worden het beheer van de planning van HFAA-zendingen in de loop van een jaar, alsook de voorbereiding, de begeleiding en de afhandeling van een HFAA-zending vastgelegd. Indien de resultaten van een HFAA-zending een aanpassing aan het lopende FAVV-controleprogramma vereist, kan dit gebeuren via de CCER;
- wetenschappelijke bevindingen;
- de resultaten van door een derde land in België uitgevoerde audits.

Indien belangrijke veranderingen in de structuur, het beheer of de werking van de bevoegde autoriteiten zich voordoen gedurende de geldigheidstijdsduur van een MANCP, wordt dit gerapporteerd in het jaarverslag van het MANCP.

De globale voortgang van het MANCP wordt eveneens jaarlijks gerapporteerd aan de Europese Commissie.

1.3 CONTACTPUNTEN VOOR HET MANCP, RASFF, EN ADMINISTRATIEVE BIJSTAND EN SAMENWERKING

Het centraal contactpunt voor inlichtingen omtrent het MANCP van België is het directoraat-generaal Controlebeleid van het FAVV. De contactgegevens zijn terug te vinden in tabel 1.

Tabel 1: contactpunt MANCP van België.

Contactpunt:	Jean-François Heymans, directeur-generaal a.i. Controlebeleid
Adres:	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen AC – Kruidtuin Food Safety Center Kruidtuinlaan 55 B-1000 Brussel
E-mail:	PCCB@favv-afsca.be
Telefoon:	+ 32 (0)2 211 85 75
Fax:	+ 32 (0)2 211 86 30

De Cel Notificaties en Certificering (CNC) binnen het hoofdbestuur van DG Controle oefent de functie uit van nationaal contactpunt voor het RASFF-systeem (Rapid Alert System for Food and Feed) en het AAC-systeem (Administrative Assistance and Cooperation). De Nationale Opsporingseenheid (NOE) van het FAVV beheert het contactpunt voor het AAC-FF-systeem (Administrative Assistance and Cooperation – Food Fraud). Het is bevoegd voor wat betreft voedselveiligheidsaspecten; de FOD Economie is eveneens betrokken voor economische fraudegerelateerde materie.

Verzoeken m.b.t. administratieve bijstand en samenwerking zullen bij voorkeur behandeld worden m.b.v. het elektronische systeem voor administratieve bijstand en samenwerking, ontwikkeld door de EC.

De gewestelijke diensten die bevoegd zijn voor de biologische productie hebben een specifiek stelsel van administratieve bijstand en samenwerking (cf. paragraaf 3.2.11.12).

Voor de diverse samenwerkingsverbanden tussen de verschillende bevoegde autoriteiten wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

Chief Veterinary Officer en Chief Plant Health Officer

De taken van de Chief Veterinary Officer (CVO) en de Chief Plant Health Officer (COPHS) zijn verdeeld tussen de FOD VVVL en het FAVV. Productnormatieve materies worden behandeld door de FOD VVVL. Procesnormatieve materies en deze die betrekking hebben op de controles worden behandeld door het FAVV.

Op veterinair vlak is de functie van CVO toegewezen aan het FAVV; daarnaast is er ook een Deputy CVO bij de FOD VVVL. Op fytosanitair vlak is er een COPHS (operational) aangeduid bij het FAVV, en een COPHS (legislation) bij de FOD VVVL.

Er is intens overleg tussen de FOD VVVL en het FAVV. Materies die bevoegdheidsoverschrijdend zijn, worden gezamenlijk behandeld.

STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOESTELLINGEN

---

2 STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

2.1 FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN

Het businessplan² van het FAVV vormt, gelet op de missie van het FAVV, een belangrijke basis voor de algemene strategische en operationele doelstellingen van het MANCP van België.

De geldigheidsduur van het MANCP volgt dan ook, voor wat het FAVV betreft, deze van het businessplan van het FAVV. Het huidige businessplan en het MANCP zijn geldig in de periode 2018-2020.

Dit businessplan wordt rond 5 strategische thema's uitgewerkt:

- een efficiënte en doeltreffende organisatie van het toezicht op de voedselketen met het oog op haar optimale veiligheid;
- een gepast wetgevend kader en flankerende maatregelen voor een optimale veiligheid van de voedselketen;
- een geloofwaardig Agentschap aanvaard door de operatoren en erkend door de maatschappij, en de consumenten in het bijzonder zowel op nationaal als internationaal niveau;
- een optimale dienstverlening aan de bedrijven in het kader van de veiligheid van de voedselketen en aan overheden betreffende de aan het FAVV gedelegeerde taken;
- een optimaal beheer van de organisatie.

Binnen deze strategische thema's worden eerst strategische doelstellingen gedefinieerd die vervolgens in één of meerdere operationele doelstellingen geconcretiseerd worden. Operationele doelstellingen zijn ofwel projecten die binnen het voorziene tijdsbestek gerealiseerd moeten worden of zijn permanente doelstellingen waar kritische procesindicatoren moeten worden gerespecteerd. Binnen de operationele doelstellingen kunnen nog specifieke acties gedefinieerd worden om een gefaseerde aanpak mogelijk te maken. De planning van de operationele doelstellingen dient jaarlijks geëvalueerd en indien nodig herzien te worden.

De planning op één jaar is het meest gedetailleerd en bindend, de planning naar de volgende jaren is indicatief waarbij er wel over moet gewaakt worden dat de doelstellingen tegen het einde van de looptijd van het businessplan gerealiseerd zijn.

Het businessplan zelf beperkt zich tot de definitie van de strategische thema's en objectieven en een algemene beschrijving van de operationele doelstellingen.

---

² Cf.: <http://www.favv-afsc.fgov.be/thematischepublicaties/Businessplan-FAVV.asp>

2.1.1 Thema 1: een efficiënte en doeltreffende organisatie van het toezicht op de voedselketen met het oog op haar optimale veiligheid

2.1.1.1 Visie

De activiteiten in het kader van het toezicht door het FAVV zijn zeer divers zoals het overzicht in tabel 2 duidelijk maakt.

Tabel 2: overzicht van de toezichtsactiviteiten – het controle- en inspectie-universum van het FAVV.

Het controleprogramma	<ul style="list-style-type: none"> - inspecties volgens het inspectieprogramma en de monsternames op basis van het analyseprogramma; - hercontroles en opvolgingscontroles; - geplande specifieke acties.
De controles buiten controleprogramma	<ul style="list-style-type: none"> - opvolging klachten; - opvolging internationale alarmberichten (RASFF); - behandelen erkennings- en toelatingsaanvragen; - bijzondere speciale acties al dan niet in samenwerking met andere overheidsinstellingen enz.; - fraudeonderzoeken.
Controles op vraag van de operator	<ul style="list-style-type: none"> - inspecties voor exporterkenningen; - controles bij import; - controles met het oog op export.

De controle van de activiteiten is opgenomen in een meerjareninspectieprogramma dat er op gericht is om alle operatoren met een vooraf vastgelegde frequentie te inspecteren. De frequenties worden bepaald op basis van de risico's van de activiteit en op individueel niveau van de bedrijven. De inspectiefrequenties zijn terug te vinden op de website van het FAVV³ en kunnen in de looptijd van het businessplan aangepast worden. Wijzigingen zullen toegelicht worden in het Raadgevend Comité.

De controles moeten vooral gericht worden op de slechte presteerders terwijl het controleniveau voor de goed presterende bedrijven op een rationele manier beperkt wordt.

Het bemonsteringsprogramma is gebaseerd op objectieve parameters en statistisch onderbouwd. Het programma houdt rekening met de risico's op sectorniveau en op het individueel niveau. Het bemonsteringsprogramma zal op het einde van de looptijd van het businessplan geëvolueerd zijn van een jaarlijks naar een structureel meerjarenprogramma.

Niet alleen het risico maar ook de beschikbare mensen en middelen bepalen mee de omvang van het inspectie- en analyseprogramma. Verdere inperkingen van mensen en middelen zal een impact hebben aangezien met de optimalisatie van de efficiëntie de grenzen bereikt zijn.

Zoals in het vorige businessplan zal de controles op voedselveiligheidscriteria de prioriteit krijgen en worden kwaliteitsparameters enkel nog uitgevoerd voor zover de middelen nog beschikbaar zijn. Controles in het kader van de export worden behouden.

De bewaking van de dieren- en plantengezondheid is gebaseerd op de volgende principes:

- keuzes en prioriteitenbepaling gebaseerd op een schatting van de risico's en rekening houdend met de budgettaire verplichtingen en dit in overleg met de betrokken organisaties;
- er is nood aan een constante actualisatie van het globale (fyto)sanitaire beleid;
- beschikken over een netwerk en efficiënte mechanismen voor epidemiologisch toezicht en epidemiologische waakzaamheid;

³ Cf.: <http://www.favv.be/businessplan-nl/2015-2017/inspecties/>

- er moet voldoende aandacht zijn voor de praktijkdierenartsen om hun professionalisme, integriteit én onafhankelijkheid te garanderen en om zo een kwaliteitsvolle epidemiologische bewaking te houden.

Het FAVV zal zijn ook zijn fraudebeleid moeten aanpassen aan de beperkingen in de kredieten en zich moeten toespitsen op de meest kritieke types van fraude. In de mate van het mogelijke zal het FAVV blijven meewerken aan interdepartementale initiatieven.

Het toezicht op de meldingsplicht blijft belangrijk.

Bij het toezicht op EU-regelgeving zal, waar interpretatie mogelijk is, gekozen worden voor een pragmatische oplossing voor zover de voedselveiligheid gegarandeerd is.

2.1.1.2 Strategische en operationele doelstellingen

S1.1 Het FAVV beschikt over een risicogebaseerd wetenschappelijk onderbouwd meerjarencontroleprogramma dat volledig wordt uitgevoerd op basis van een duidelijke methodologie.

- O1.1.1 Een risicogebaseerd wetenschappelijk onderbouwd meerjarencontroleprogramma zowel voor de inspecties en analyses, bestaande uit een geactualiseerd basisprogramma en thematische periodieke acties, geoptimaliseerd over gans de keten.
- O1.1.2 Volledige uitvoering van het controleprogramma op basis van een efficiënte methodologie.

S1.2 Het FAVV voert de controles buiten het controleprogramma binnen redelijke termijnen uit.

- O1.2.1 Realisatie van niet-geplande controles binnen wettelijke en/of redelijke en vooraf bepaalde termijnen (behandeling klachten, RASFF-dossiers, erkenningen en toelatingen, controles voor certificatie, ad-hoccontroles en monsternames als gevolg van incidenten of ter voorkoming ervan...).
- O1.2.2 Efficiënte bestrijding van fraude in de voedselketen op basis van een beleid dat voorziet in specifieke acties en het sensibiliseren van de medewerkers.

S1.3 De genomen maatregelen bij niet-conformiteit zijn proportioneel, ontradend en hebben een duurzame verbetering van de activiteiten en producten van operatoren tot gevolg.

- O1.3.1 De non-conformiteiten bij een operator worden op een systematische wijze opgevolgd met een aanpak die stapsgewijze verstrengt.
- O1.3.2 Het systeem van administratieve boetes is proportioneel en worden snel en efficiënt geïnd en zijn ingebed in de stapsgewijze benadering van O1.3.1.

S1.4 De analyses worden gerealiseerd met een zo kort mogelijke doorlooptijd, een zo laag mogelijke kostprijs en de meest kosteneffectieve verdeling over betrouwbare interne en externe analyses.

S1.5 De bewaking van dieren en plantengezondheid, inclusief het beleid rond antimicrobiële resistentie is georganiseerd op basis van vooraf gedefinieerde programma's die kaderen in een globaal sanitair beleid.

- O1.5.1 Actief deelnemen aan het actueel houden van het sanitair beleid.
- O1.5.2 Het sanitair beleid uitvoeren.

2.1.2 Thema 2: een gepast wetgevend kader en flankerende maatregelen voor een optimale veiligheid van de voedselketen

2.1.2.1 Visie

2.1.2.1.1 Beleid en regelgeving

Wet- en regelgeving zijn maar efficiënt afdwingbaar indien er een maatschappelijk draagvlak voor bestaat. De regelgeving uitgewerkt door het FAVV of die uitgewerkt zal worden, zal ofwel voldoen aan de basisprincipes: juridisch sluitend, duidelijk, efficiënt, proportioneel aan het beoogde doel, met een minimum aan administratieve lasten en gericht op het behalen van doelstellingen ofwel daaraan aangepast worden. Dezelfde principes zullen verdedigd worden voor Belgische en Europese regelgeving waaraan het FAVV meewerkt. Nationale voorschriften blijven binnen de grenzen van het Europees kader en er worden geen onnodige bijkomende regels bovenop deze die op Europees niveau zijn overeengekomen voorzien (het zogeheten 'gold-plating'). Hierdoor zal ook een teveel aan regelgeving vermeden.

Daar waar de Europese regelgeving de ruimte laat voor een nationaal beleid of uitzonderlijke omstandigheden dit vereisen zal steeds een zorgvuldige afweging tussen de verschillende aspecten gemaakt worden.

De veiligheid van de voedselketen, rekening houdend met alle elementen van het voorzorgsbeginsel, zal bepalend zijn voor de minimale vereisten maar eenmaal voldoende garanties gegeven zijn, zal de nadruk liggen op de haalbaarheid en de afdwingbaarheid van de maatregelen, de administratieve vereenvoudiging, het vermijden van 'gold-plating' en de ondersteuning van Belgische bedrijven.

In de mate van het mogelijke zal de voorkeur gegeven worden aan een resultaatsverbintenis boven een middelenverbintenis, maar in een aantal gevallen zullen ook middelenverbintenissen opgelegd moeten worden (bv. traceerbaarheid).

- Het op de markt brengen van veilige levensmiddelen is een duidelijke resultaatsverbintenis zoals het implementeren van een doeltreffend HACCP-systeem, of het nemen van doeltreffende maatregelen indien niet-conforme producten toch de controle van het bedrijf zouden ontsnappen.
- Het hygiënepakket legt naast doelstellingen ook duidelijke middelenverbintenissen op door het opleggen van specifieke (controleerbare) voorschriften, die ook gerespecteerd moeten worden.

Een beleid dat rekening houdt met de segmentatie van operatoren op basis van hun prestaties en houding ten opzichte van de verplichtingen betreffende veiligheid van de voedselketen.

Het FAVV beschikt over een globale communicatie- en informatiestrategie dat de geloofwaardigheid van het FAVV ondersteunt.

2.1.2.1.2 EU-regelgeving

Bij het tot stand komen van de Europese regelgeving zal het FAVV actief tussenkomen op basis van de volgende principes:

- er moet rekening gehouden worden met nieuwe ontwikkelingen en technologieën;
- specifieke Belgische omstandigheden moeten mee aan bod komen en er zal geopteerd worden voor de mogelijkheid van nationale afwijkingen;
- er moet een 'level playing field' voor de EU-markt zijn.

2.1.2.1.3 Autocontrole, traceerbaarheid en meldingsplicht

Autocontrole blijft de hoeksteen van het beleid. De gidsen blijven een zeer belangrijk instrument die verder moeten evolueren. Ook de certificatie blijft een belangrijk instrument om de correcte implementatie van autocontrolesystemen te waarborgen.

De complementariteit tussen de autocontrole gidsen en de 'private' lastenboeken moet verder versterkt worden zodat zij een coherent geheel met een minimum aan administratieve lasten vormen.

Voor de B2C-sector zal nagegaan worden hoe de drempel verlaagd kan worden zonder het niveau van de veiligheid te verminderen.

De geloofwaardigheid van het systeem moet verhoogd worden door meer in te zetten op de kwaliteit van de auditoren, het beheer van de onverenigbaarheden en het bewaken van de doelstelling dat veilige producten op de markt gezet worden.

Een goed uitgebouwde en doeltreffende traceerbaarheid in alle schakels van de keten is de enige garantie om snel tussen te kunnen komen ingeval van incidenten zonder dat draconische maatregelen noodzakelijk zijn.

2.1.2.1.4 Crisispreventie en -beheer

Doorgedreven oefeningen blijven een nuttig middel maar moeten aangevuld worden met afspraken afgestemd op de verschillende sectoren over de snelle uitwisseling van gegevens. De verbetering van de beheersing door individuele operatoren (bv. traceerbaarheid) is belangrijk en kan door het beschikbaar stellen van tools gefaciliteerd worden.

Het FAVV zal bij het beheersen van incidenten waar geen volledige risicobeoordeling mogelijk is blijvend het voorzorgsbeginsel toepassen en rekening houden met alle factoren en beginselen die daarmee verband houden.

De veiligheid van de voedselketen is bij uitstek een internationale aangelegenheid. Het is dan ook belangrijk dat het FAVV over een internationaal netwerk beschikt dat toelaat om meer impact te hebben op besluitvorming op EU-niveau en export te faciliteren.

2.1.2.2 Strategische en operationele doelstellingen

S2.1 Het FAVV beschikt over alle noodzakelijke en actuele operationele regelgeving.

O2.1.1 Actualisatie of ontwikkeling van de regelgeving volgens de voorziene procedures.

S2.2 De operatoren actief in de voedselketen beschikken over alle nodige instrumenten om een autocontrolesysteem uit te werken conform aan de regelgeving en moeten in staat zijn om deze op een betrouwbare wijze te laten valideren.

O2.2.1 De instrumenten voor de implementatie van autocontrolesystemen zijn beschikbaar, afgestemd op de noden (zowel qua complexiteit als type operator), eenvoudig bruikbaar met een minimum aan administratieve lasten en worden samen met de validatie actief gepromoot.

O2.2.2 Er is een bewaking door het FAVV van de geloofwaardigheid van de validatie door OCI's en wordt waar nodig sanctionerend opgetreden.

O2.2.3 Invoeren en/of implementatie van de verplichte validatie van het autocontrolesysteem voor activiteiten die een bijzondere aandacht vragen, zoals de productie en/of export van bepaalde groepen levensmiddelen, of op vraag van de sectororganisaties.

S2.3 Het FAVV beschikt over een vormings- en informatiebeleid dat de transparantie garandeert, de consumenten de informatie geeft om veilig om te gaan met levensmiddelen en de operatoren de middelen ter beschikking stelt om aan de regelgeving te voldoen.

- O2.3.1 Integratie van de communicatie via verschillende media in één globale strategie met meetbare doelstellingen.
- O2.3.2 Een gedifferentieerd vormings- en voorlichtingsaanbod gericht op verschillende doelgroepen is beschikbaar met bijzondere aandacht voor zowel de 'starters' als de operatoren die bijgestuurd moeten worden en dit in overleg met de andere betrokken overheden en sectororganisaties.
- O2.3.3 Een begeleidingscel die een aanbod biedt gericht op verschillende doelgroepen is beschikbaar en functioneert in overleg met de andere betrokken overheden en sectororganisaties.

S2.4 Het FAVV is voldoende voorbereid op het beheersen van incidenten en crisissen.

- O2.4.1 Het FAVV beschikt over een beleid gericht op het maximaal voorkomen van incidenten en crisissen door het efficiënt opvangen van signalen die indicaties geven over het mogelijk voorkomen van bepaalde gevaren.
- O2.4.2 Het FAVV beschikt over actuele crisisscenario's, een structuur om incidenten en crisissen te beheren en toetst de paraatheid van zowel de organisatie als de operatoren door het regelmatig organiseren van oefeningen.
- O2.4.3 De verdere verbetering van de traceerbaarheid voor de bedrijven wordt actief gepromoot.
- O2.4.4 Het FAVV is een actieve partner in het verbeteren van het beheer van voedseltoxi-infecties.

2.1.3 Thema 3: een geloofwaardig Agentschap aanvaard door de operatoren en erkend door de maatschappij, en de consumenten in het bijzonder, zowel op nationaal als op internationaal niveau

2.1.3.1 Visie

De consument blijft centraal staan in het beleid van het FAVV. De controleprogramma's zijn er op gericht om de risico's voor de consument in het traject voorafgaand aan de aankoop zo klein mogelijk te houden, maar eenmaal een levensmiddel in handen van de consument is, neemt deze een deel van de verantwoordelijkheid op. Daarom moet de consument over alle aspecten die te maken hebben met voedselveiligheid geïnformeerd en gesensibiliseerd worden.

De consument is geen monoliet en zijn gedrag en zijn bekommernissen kunnen evolueren. De maatschappelijke evoluties moeten mee genomen worden in het beleid dat het FAVV voert. Het gaat hier dan bijvoorbeeld om het verminderen van voedselverspilling. Daarnaast zijn een aantal concepten niet altijd gemakkelijk uit te leggen aan de consument zoals bijvoorbeeld de THT (ten minste houdbaar tot) en TGT (te gebruiken tot). Ook hieromtrent zal het FAVV specifieke acties ondernemen in zijn communicatie naar de consument. Specifieke problemen zullen aan bod komen in werkgroepen van het Raadgevend Comité of in het sectorspecifiek overleg, maar zowel de bedrijven als de consumenten zullen op een gelijke manier betrokken worden.

Het Wetenschappelijk Comité bij het FAVV is een onafhankelijk orgaan dat instaat voor de risico-evaluatie ten bate van het FAVV en andere overheden. Dit betekent niet dat het Wetenschappelijk Comité in een vacuüm moet werken. Een goede dialoog tussen het Wetenschappelijk Comité, het FAVV en de belanghebbenden is noodzakelijk. Openheid en transparantie zijn kritische succesfactoren voor de aanvaarding van het beleid.

Het FAVV beschikt over een onafhankelijke ombudsdienst en zal alle middelen ter beschikking stellen om deze dienst zijn taak naar behoren te laten uitvoeren.

Naast het uitvoeren van controles is de uitbouw van een beleid betreffende preventie, sensibiliseren en informatie de tweede belangrijke pijler van de activiteiten van het FAVV.

De verwezenlijkingen van het FAVV en zijn betrouwbaarheid zijn voldoende zichtbaar in het buitenland.

- Niet alleen de uitbouw van een internationaal netwerk.
- Ook de zichtbaarheid van de veiligheid en de kwaliteit van de Belgische producten.

De verbetering van de sanitaire en fytosanitaire kwaliteit van de agro-voedingsproducten in derde landen door samenwerken met de overheden van derde landen.

2.1.3.2 Strategische en operationele doelstellingen

S3.1 Het overleg en consultatie van de belanghebbenden gebeurt gestructureerd en systematisch.

- O3.1.1 Permanent overleg in het Raadgevend Comité en in de sectorvergaderingen.
- O3.1.2 Regelmatige peiling bij consumenten, operatoren en het personeel naar evaluatie van de werking en verwachtingen van de belanghebbenden.
- O3.1.3 De verschillende initiatieven voor administratieve vereenvoudiging worden centraal opgevolgd en gerapporteerd.

S3.2 Het FAVV beschikt over een goed functionerend Wetenschappelijk Comité.

- O3.2.1 Het Wetenschappelijk Comité beschikt over de noodzakelijke middelen om haar adviezen in alle onafhankelijkheid te kunnen geven.

S3.3 De klachten worden efficiënt en objectief behandeld.

- O3.3.1 Het FAVV beschikt over een klantgericht meldpunt voor de consumenten en efficiënte procedures zodat de klachten binnen een redelijke termijn en met terugkoppeling opgevolgd worden.
- O3.3.2 De klachten van operatoren worden, via een duidelijk gecommuniceerde en eenvormige procedure behandeld, door of onder toezicht van een onafhankelijke interne ombudsdienst van het FAVV.

S3.4 Een transparant en zichtbaar FAVV naar de consument en de burger toe.

- O3.4.1 Het FAVV communiceert proactief zowel algemeen over zijn activiteiten op een gebruiksvriendelijke manier, waarbij een zo volledig mogelijk website een centraal instrument is, ondersteund door andere media als via specifieke acties voor bijzondere doelgroepen.
- O3.4.2 De verplichte rapportering wordt tijdig uitgevoerd, een transparante globale rapportering onder de vorm van jaarverslagen, de barometers veiligheid van de voedselketen en publicatie van inspectieresultaten zijn voor eenieder beschikbaar.

S3.5 Een billijke financiering van het FAVV.

- O3.5.1 Heffingen en retributies worden berekend op basis van publiek beschikbare actuele en objectieve parameters die de billijkheid van de spreiding van de kosten over alle gecontroleerde sectoren garandeert en voor wat betreft de heffingen rekening houdt met de validatie van autocontrolesystemen.
- O3.5.2 Het FAVV beschikt over een efficiënt systeem van inningen van heffingen, retributies en administratieve boetes.

2.1.4 Thema 4: een optimale dienstverlening aan de bedrijven in het kader van de voedselketen en aan overheden betreffende de aan het FAVV gedelegeerde taken

2.1.4.1 Visie

Het FAVV heeft binnen zijn takenpakket een aantal opdrachten met een tweeledig karakter. Enerzijds zijn ze gericht op het toezicht op de veiligheid van de producten maar anderzijds zijn zij ook een dienstverlening aangezien zij uitgevoerd worden op vraag van de operator en zij een 'conditio sine qua non' zijn om producten op de markt te kunnen brengen, zowel binnen de eengemaakte Europese markt als in derde landen.

Een optimale werkverdeling tussen operatoren en het FAVV moet een uitstekende bescherming van de veiligheid combineren met een efficiënte werking. Er moet gestreefd worden naar een proactieve aanpak. Vereisten van de derde landen opgenomen in de certificaten moeten gerespecteerd worden en verifieerbaar zijn.

Exportsuccessen zijn alleen mogelijk indien de samenwerking met de andere beleidsniveaus optimaal verloopt.

Naast de exportactiviteiten zijn ook de importcontroles een belangrijke vorm van dienstverlening. Ook hier geldt het tweeledig karakter: enerzijds moet de veiligheid van de geïmporteerde producten gecontroleerd worden zodanig dat het veiligheidsniveau vergelijkbaar is met dat van Europese producten en anderzijds moet deze activiteit ook ondersteund worden door zo efficiënt mogelijke controles tegen een kostendekkend tarief.

Op Europees niveau moet gegarandeerd worden dat er op dat vlak geen oneerlijke concurrentie mogelijk is door een minimum aan harmonisatie.

Het FAVV zal minstens één maal in de looptijd van het businessplan de uitvoering van gedelegeerde taken evalueren op de noodzaak om ze verder te zetten.

2.1.4.2 Strategische en operationele doelstellingen

S4.1 De dienstverlening aan de operatoren is op een efficiënte manier georganiseerd en waar mogelijk met behulp van digitale middelen.

- O4.1.1 De operatoren kunnen hun belangrijkste aanvragen indienen en hun gegevens consulteren en actueel houden via FoodWeb, inclusief BECERT en de ondersteuning via de Lokale Controle-eenheden (LCE's) is efficiënt georganiseerd.

S4.2 Export en import worden binnen de bevoegdheden van het FAVV actief ondersteund.

- O4.2.1 Nieuwe exportmarkten worden in samenwerking met alle belanghebbenden en betrokken overheden geëxploreerd en, waar nuttig, ontsloten.

O4.2.2 Het certificatieproces verloopt optimaal.

O4.2.3 Het FAVV ondersteunt het behoud en de uitbouw van import van bepaalde goederenstromen via Belgische punten van binnenkomst.

S4.3 Het FAVV voert de zijn gedelegeerde taken uit volgens de overeengekomen modaliteiten.

O4.3.1 Het FAVV integreert de taken in verband met de zijn toevertrouwde controles of in verband met gedeelde bevoegdheden in zijn controleprogramma op basis van een controlebeleid en controleprogramma dat in gemeenschappelijk overleg is vastgelegd.

2.1.5 Thema 5: een optimaal beheer van de organisatie

2.1.5.1 Visie

De opdracht van een organisme van openbaar nut kan enkel uitgevoerd worden in de mate dat de organisatie optimaal en duurzaam beheerd wordt. Het 5de thema is gebaseerd op het feit dat men een strategische meerwaarde wil creëren om de opdracht van het FAVV te realiseren en om te anticiperen op de uitdagingen van een samenleving die permanent verandert, zonder daarbij het maatschappelijk engagement van het Agentschap uit het oog te verliezen.

Eerst en vooral wil het FAVV een aantrekkelijke en inspirerende werkgever zijn voor de medewerkers en dit over hun gehele loopbaan. Daarom is het humanresourcesbeleid gericht op de inzetbaarheid van het personeel en het Agentschap engageert zich om actief bij te dragen aan de ontwikkeling van hun competenties tot tevredenheid en voor het welzijn van het personeel waarbij geïnvesteerd wordt in een aangename en aangepaste werkomgeving.

Overigens ziet het FAVV erop toe dat de medewerkers over alle middelen beschikken om doeltreffend en doelmatig te werken in een werkomgeving die maximaal beveiligd is.

Het FAVV beoogt bovendien de verdere duurzame ontwikkeling van de organisatie, met een middellange- en langetermijnvisie en die gefundeerd is op sociale, ecologische en economische dimensies. Deze duurzame ontwikkeling van de organisatie gebeurt dankzij :

- de optimalisering van de organisatiestructuur van het Agentschap;
- de toepassing van een strategisch management volgens de vastgestelde doelstellingen en ten behoeve van de doelmatigheid en doeltreffendheid;
- de ondersteuning van de geplande en resultaatgerichte actie, meer bepaald door een doelmatig en doeltreffend beheer van de processen, de projecten en de kwaliteit;
- een sterker positief imago van het Agentschap;
- een kwaliteitsbeheerssysteem op alle niveaus en een volwaardige interne audit en een intern controlesysteem.

Ten slotte wordt in het businessplan veel aandacht besteed aan de waarden van het FAVV zoals vastgelegd in overleg met de medewerkers.

De samenwerkingsverbanden blijven immers een grote troef voor het Agentschap en dragen bij tot de succesvolle realisatie van zijn doelstellingen. Alle maatregelen worden samen met de partners besproken, net zoals met de belanghebbenden.

Zonder de objectiviteit en de doelstellingen van het FAVV op de helling te zetten, kunnen er echter met specifieke belanghebbenden samenwerkingsakkoorden worden aangegaan, die in bepaalde gevallen duidelijk beschreven zijn, zoals bijvoorbeeld rekening houden met de bemonsteringsplannen en protocollen om exportmarkten te creëren.

Voor een aantal taken (analyses, keuring, certificering, organisatie van identificatie- en de registratiesystemen in de dierlijke sector,...) die in de 5 thema's voorzien zijn, doet het FAVV geheel of gedeeltelijk beroep op andere organisaties of zelfstandigen, door ofwel de taken te delegeren, ofwel in onderaanneming te geven. Anderzijds, voert het Agentschap voor rekening van andere overheden andere taken uit of geeft hen informatie afkomstig uit zijn activiteiten. Het FAVV evalueert alle delegaties, onderaannemingen, taken die voor derden worden uitgevoerd en het verstrekken van gegevens. Het FAVV zal dit in voorkomend geval herbekijken om tot een billijke kosten/batenverdeling te komen. Bij het uitvoeren van taken voor derden of bij het met hen samenwerken, vermijdt het FAVV te allen koste verwarring met betrekking tot zijn bevoegdheden.

Dit 5de thema dekt tal van essentiële taken en het FAVV kan niet werken zonder deze taken. Echter, sommige taken en tal van acties zijn niet in het businessplan opgenomen, maar in specifieke boordtabellen, zoals :

- de uitvoering van het personeelsplan, het opleidingsplan, de uitvoering van de evaluatiecyclus;
- de realisatie van ontvangsten en uitgaven die overigens van zeer nabij worden opgevolgd door de toezichhoudende overheid;
- de uitvoering van het ICT-programma.

2.1.5.2 Strategische en operationele doelstellingen

S5.1 Het FAVV streeft naar een verdere duurzame ontwikkeling van de organisatie door een optimalisatie qua organisatiestructuur, strategisch management, proces-, project- en kwaliteitsbeheer.

- O5.1.1 Het personeelsplan wordt maximaal gerealiseerd.
- O5.1.2 Ontwikkelen van een Duitstalige dienst in samenwerking met de Duitstalige gemeenschap.
- O5.1.3 Het FAVV beschikt over gemotiveerde, tevreden en beschermde medewerkers met de juiste competenties voor hun functie, die mee evolueren met de nieuwe vereisten en beschikt over een performant evaluatiesysteem.
- O5.1.4 De kwaliteit wordt gegarandeerd door gecertificeerde kwaliteitssystemen met de focus op continue verbetering, een efficiënte organisatie en een volledig uitgebouwd risicobeheer.
- O5.1.5 De interne controle staat garant voor het respect van administratieve wetgeving.
- O5.1.6 De organisatie van het werk, de interne procedures en de instructies worden geëvalueerd, en indien nodig, herzien met het oog op vereenvoudiging en optimalisatie en geïntegreerd in een globaal transversaal procesmodel.
- O5.1.7 Het materiaal, de gebruikte diensten en de huisvesting voldoen aan minimale kwaliteitseisen en worden op de een kostenefficiënte manier ter beschikking gesteld met bijzondere aandacht voor de realisatie van synergieën met andere overheden.
- O5.1.8 Het datawarehouse en de analytische boekhouding van het FAVV worden uitgebouwd tot instrumenten die gegevens transformeren in bruikbare informatie en zo zowel de interne werking als de rapportering ondersteunen, waarbij een permanente bewaking van de kwaliteit van de basisgegevens gegarandeerd wordt.

S5.2 Samenwerking met andere overheden, de delegatie van taken, het beroep op derden en de uitvoering van taken voor derden worden op een kostenefficiënte manier georganiseerd zonder dat dit negatief afstraalt op het FAVV.

- O5.2.1 De samenwerking met andere overheden is geformaliseerd onder de vorm van protocol en wordt ondersteund door regelmatig overleg tussen de beleidsmakers.
- O5.2.2 De delegatie/uitbesteding van taken door derden wordt op een kostenefficiënte en objectieve wijze georganiseerd.
- O5.2.3 Onverminderd de verantwoordelijkheid met betrekking tot de veiligheid van de voedselketen zal het FAVV waar de middelen het toelaten samenwerken met initiatieven van derden die tot doel hebben de veiligheid en de kwaliteit van de producten te verzekeren.

2.2 VLAAMS GEWEST

Naast de hierboven vermelde doelstellingen van het FAVV, heeft ook het Vlaams Gewest haar eigen strategische doelstellingen.

Biologische productie en BOB, BGA en GTS

De missie van het Departement Landbouw en Visserij is: 'Vanuit het Europese en globale Vlaamse kader bouwen we mee aan een toekomstgericht landbouw- en visserijbeleid. We zorgen voor een kwaliteitsvolle dienstverlening aan de Vlaamse agrovoedingsketen met prioriteit voor de primaire producent.'

De visie is: 'Partner van de agro-ondernemer'.

Binnen het platteland van morgen bouwen wij, als partner van de agro-ondernemer, mee aan een sterke en innovatieve landbouw en visserij in de keten. Zo zorgen we samen voor (h)eerlijk gezond voedsel, geproduceerd in harmonie met de omgeving en maatschappij.

- Het platteland van morgen: de context en veranderende tendensen die verwacht worden in de verre toekomst;
- Sterk: de primaire producent staat sterk in de keten. Zijn/haar bedrijf is leefbaar, concurrentieel, crisisbestendig en duurzaam;
- (H)eerlijk: nastreven van een eerlijke prijs voor kwaliteitsvol en duurzaam voedsel;
- In harmonie: er is wederzijds respect tussen landbouwer en de maatschappij.'

De strategische doelstellingen voor landbouw en visserij (voor de legislatuur van de Vlaamse Regering voor de periode 2014-2019) die relevant zijn in het kader van de gewestelijke bevoegheden bio en beschermde oorsprongsbenamingen (BOB, BGA en GTS) zijn de volgende:

- SD2 – FLANDERS AGROFOOD VALLEY IN BINNEN- EN BUITENLAND:
Het Departement Landbouw en Visserij werkt mee aan het kader voor overleg waarbinnen sectoren en overheden opportuniteiten ontwikkelen om de marktpositie in binnen- en buitenland voor alle producenten te versterken. We stimuleren nieuwe productiesystemen en niche- en bioproductie in Vlaanderen.
- SD6 – DE OVERHEID IS DE PARTNER VAN FLANDERS AGROFOOD VALLEY:
We zijn een betrouwbare, efficiënte, communicatieve en pro-actieve entiteit van de Vlaamse overheid. Het departement is partner van de Vlaamse landbouw-, zeevisserij- en agrovoedingssector. We zetten sterk in op administratieve vereenvoudiging, daling van de planlasten, digitalisering en vereenvoudigde regelgeving in overleg met partners en betrokkenen.

- SD7 – HET DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ ORGANISEERT ZICH OPTIMAAL OM DE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN 1 TOT EN MET 6 ZO EFFICIËNT MOGELIJK UIT TE VOEREN

**BEVOEGDE AUTORITEITEN EN
GEDELEGEERDE TAKEN**

---

3 BEVOEGDE AUTORITEITEN EN GEDELEGEERDE TAKEN

3.1 ALGEMEEN

België ontstond in 1830. Het is een constitutionele monarchie en parlementaire democratie. Tussen 1970 en 2014 onderging het zes staatshervormingen (1970, 1980, 1988-89, 1993, 2001 en 2014). Door deze staatshervormingen heeft de eenheidsstaat plaats gemaakt voor een complexer systeem met drie verdiepingen. Op de hoogste verdiepingen staan de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten. Ze zijn juridisch gelijk maar zijn bevoegd voor verschillende domeinen. De verdieping hieronder wordt ingenomen door de provincies. Ze moeten werken onder toezicht van alle hogere overheden, in het kader van de federale, gemeenschaps- of regionale bevoegdheden. Onderaan bevinden zich de gemeenten die net als de provincies onder toezicht staan van de hogere overheden. De bevoegdheden van de federale overheid omvatten tot de zesde staatshervorming grof geschetst alles wat te maken heeft met het algemeen belang zoals bijvoorbeeld financiën, leger, justitie, sociale zekerheid, buitenlandse zaken evenals belangrijke delen van gezondheid en van binnenlandse zaken. Voedsel- en voedselveiligheid, diergezondheid en dierenwelzijn alsook plantengezondheid vielen eveneens onder de bevoegdheid van de federale staat. Met de zesde staatshervorming kwamen een aantal bevoegdheden zoals met betrekking tot fiscale autonomie, arbeidsmarkt, gezondheidszorg en welzijn, en justitie naar het regionale vlak. Grote delen van het landbouwbeleid waren al in de vorige staatshervormingen naar de gewesten overgeheven. In 2016 kwam daar nog het BIRB bij, het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau, een instelling die Europees geld uitbetaalt. Daarnaast werd toen ook dierenwelzijn een regionale bevoegdheid.

De drie gewesten, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest, hebben bevoegdheden in domeinen die met hun regio of gebied in de ruime zin van het woord te maken hebben zoals bijvoorbeeld economie, werkgelegenheid, landbouw, energie, leefmilieu en wetenschappelijk onderzoek. Door de zesde staatshervorming werden de bevoegdheden m.b.t. dierenwelzijn toegewezen aan de gewesten.

België telt evenveel gemeenschappen, de Vlaamse, Franse en Duitstalige Gemeenschap. Het concept 'gemeenschap' verwijst naar de personen waaruit zo'n gemeenschap bestaat en naar de band die deze personen verenigt, namelijk hun taal en cultuur. De bevoegdheden van deze gemeenschappen liggen dan ook op het vlak van cultuur, onderwijs, taalgebruik etc. De Vlaamse Gemeenschap oefent haar bevoegdheden uit in de Vlaamse provincies en in Brussel; de Franse Gemeenschap in de Waalse provincies, met uitzondering van de Duitstalige gemeenten, en in Brussel; de Duitstalige Gemeenschap in de gemeenten van de provincie Luik die het Duitse taalgebied vormen.

Voor de verschillende vormen van medewerking tussen de Federale Regering en de Gemeenschaps- en Gewestregeringen is er een protocol afgesloten.

De tien provincies (West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Limburg, Vlaams-Brabant, Waals-Brabant, Henegouwen, Namen, Luik, Luxemburg) hebben ruime bevoegdheden. Ze hebben initiatieven uitgewerkt inzake onderwijs, sociale en culturele infrastructuur, preventieve geneeskunde en sociaal beleid. Ze houden zich ook bezig met leefmilieu, met wegen en waterwegen, economie, vervoer, openbare werken, huisvesting, gebruik van talen,... De provincies oefenen hun bevoegdheden autonoom uit maar worden hierop gecontroleerd door de hogere overheden.

De gemeenten bestonden reeds vóór de Belgische staat en ze werden erkend door de grondwet van 1831. Bij het ontstaan van de Belgische staat waren er 2.739 gemeenten. Momenteel zijn er nog 581 gemeenten. Er is sprake van 'gemeentelijke autonomie'. De gemeentelijke bevoegdheden zijn erg ruim en omvatten alles wat te maken heeft met het 'gemeentelijk belang', m.a.w. de collectieve noden van de inwoners: openbare werken, sociale bijstand, ordehandhaving, huisvesting, onderwijs,... Ieder gewest oefent het toezicht uit op de gemeenten van zijn grondgebied. Het toezicht van de andere

overheden, met name de gemeenschappen en de federale staat, op de gemeenten is beperkt tot de terreinen waarvoor de gemeenschappen en de federale staat bevoegd zijn.

3.2 BEVOEGDE AUTORITEITEN IN HET KADER VAN HET MANCP

3.2.1 Inleiding

In België zijn volgende federale instanties hoofdfactoren:

- Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV);
- Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL);
- Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG);
- Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (FOD Economie);
- Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC).

De volgende federale instanties zijn eveneens betrokken:

- Federale Overheidsdienst Financiën (FOD Financiën), Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen (AAD&A);
- Federale Politie (als deel van de Geïntegreerde Politie).

Daarnaast zijn er ook diverse gewestelijke instanties die een rol spelen in het MANCP, bv. in het kader van dierenwelzijn, de controles die betrekking hebben op de biologische productie en de kwaliteitslabels BOB, BGA en GTS, en de dierlijkebijproductenverordening.

Door het koninklijk besluit van 28 maart 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 december 2002 tot aanduiding van de ambtenaren en de personen belast met het toezicht op de uitvoering van de bepalingen van de wetten, besluiten en reglementen van de Europese Unie die onder de bevoegdheid van het FAVV vallen, beschikken gemeenten over de wettelijke basis om controles uit te voeren. In dit kader werd eind 2015 tussen het FAVV en Brulabo een protocol ondertekend betreffende de controles in de distributiesector in de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Een aantal taken worden toevertrouwd aan gemachtigde instanties of natuurlijke personen.

Tussen de verschillende instanties zijn er diverse formele en informele overlegplatforms vastgelegd. Er zijn ook verscheidene formele samenwerkingsakkoorden afgesloten die een nadere invulling geven aan de respectieve bevoegdheden en/of de samenwerking in het kader van de controles vastleggen.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt eerst een kort historisch overzicht gegeven van de organisatie van de voedselveiligheid in België, waarna de bevoegde autoriteiten en hun (basis)bevoegdheden worden voorgesteld. Daarna wordt dieper ingegaan op de verschillende samenwerkingsverbanden tussen deze instanties.

3.2.2 Voedselveiligheid in België: kort historisch overzicht

3.2.2.1 Periode 1999-2006

De huidige organisatie van de voedselveiligheid in België vindt zijn ontstaan na een aantal voedselcrisissen die Europa, België inclusief, in het laatste decennium van de vorige eeuw hebben getroffen. Voor België was de dioxinecrisis in 1999 de directe aanleiding tot grondige hervormingen van het voedselveiligheidsbeleid.

Ten tijde van de dioxinecrisis waren verscheidene diensten samen bevoegd voor de voedselketen, namelijk:

- het Ministerie van Landbouw met DG 4 (planten en grondstoffen) en DG 5 (diergeneeskundige inspectie en dierlijke producten);
- het Ministerie van Volksgezondheid met de Algemene Eetwareninspectie (AEWI);
- het Instituut voor Veterinaire Keuring (IVK), een parastatale.

In de praktijk werkten deze diensten naast elkaar, ook al werden tussen hen meermaals bruggen geslagen. Als zich incidenten of crisissen voordeden, werkte elke dienst een eigen specifieke aanpak van de problematiek uit. De situatie resulteerde in aanzienlijk tijdverlies, was bijgevolg weinig efficiënt, en gaf aanleiding tot kritiek en wantrouwen vanwege de consumenten en leidden tot grote economische verliezen.

Na de dioxinecrisis werd het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu opgericht. Samen vormen zij een belangrijke basis in het nieuwe Belgische voedselveiligheidsbeleid. De nadruk werd gelegd op de veiligheid van de gehele keten waarbij ook de consument een centrale plaats kreeg toebedeeld.

Vanuit een streven naar algehele integratie van de voedselveiligheid werd destijds besloten dat één minister voor beide organen verantwoordelijk zou zijn, nl. de minister van Volksgezondheid. Met het oog op een efficiënte werking van de overheidsdiensten, werden de controlebevoegdheden die betrekking hebben op de gezondheid van dieren en planten eveneens aan het FAVV toegewezen.

3.2.2.2 Ontwikkelingen vanaf 2006 (vóór de zesde staatshervorming)

In 2006 werd een nieuwe instantie opgericht, het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten. Het FAGG is ontstaan uit het directoraat-generaal Geneesmiddelen (DG 3) van de FOD VVVL en is operationeel sinds januari 2007.

Eind december 2007 werd bij koninklijk besluit⁴ (KB) vastgelegd dat de minister van Landbouw bevoegd is voor het FAVV en het (voormalige) Centrum voor Onderzoek in de Diergeneeskunde en de Agrochemie (CODA); de minister van Volksgezondheid is bevoegd voor de FOD VVVL en het FAGG. Medio april 2008 werd dit besluit opgeheven door een ander KB⁵. Door dit laatste KB werd de minister van Landbouw bevoegd voor de veiligheid van de voedselketen mits vastlegging van een protocol met de minister van Volksgezondheid. Daarnaast oefent de minister van Landbouw de voogdij uit over het FAVV en het (voormalige) CODA. Telkens er een nieuw KB⁶ tot vaststelling van bepaalde ministeriële bevoegdheden verscheen, bleef de minister van landbouw deze bevoegdheden behouden; in 2012 kwam de minister van Landbouw eveneens de voogdij over het BIRB (Belgisch Interventie- en Restitutiebureau).

⁴ KB van 27 december 2007 tot vaststelling van bepaalde ministeriële bevoegdheden.

⁵ KB van 17 april 2008 tot vaststelling van bepaalde ministeriële bevoegdheden.

⁶ KB van 14 januari 2009 tot vaststelling van bepaalde ministeriële bevoegdheden, het KB van 8 januari 2012 tot vaststelling van bepaalde ministeriële bevoegdheden, en het KB van 5 februari 2015 tot vaststelling van bepaalde ministeriële bevoegdheden.

Een eerste protocol tussen de minister van Landbouw en de minister van Volksgezondheid werd afgesloten eind 2007. In 2011, en daarna in 2014, werd telkens een nieuw protocol afgesloten. In functie van de nieuwe federale regering die gevormd zal worden na de federale verkiezingen van 2019, is er ofwel geen noodzaak meer voor een protocol, of kan een nieuw protocol worden afgesloten voor de legislatuur.

Middels het protocol van oktober 2014 zijn de bevoegdheden tussen deze ministers als volgt verdeeld.

De materies die behandeld worden door de FOD VVVL behoren tot de bevoegdheid van de minister van Volksgezondheid, met uitzondering van de materies die behandeld worden door het directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding, die tot de bevoegdheid behoren van de minister van Landbouw.

In afwijking hiervan geldt wel dat de minister van landbouw exclusief bevoegd is voor:

- het FAVV;
- het (voormalige) CODA;
- het 'fonds voor de gezondheid en de kwaliteit van dieren en dierlijke producten' en het 'fonds voor de productie en de bescherming van planten en plantaardige producten';
- het contractueel onderzoek inzake voedselveiligheid, plantengezondheid en diergezondheid;
- de materies betreffende de uitvoering van de diergeneeskunde.

De minister van Volksgezondheid is exclusief bevoegd voor het beleid inzake verslavende middelen (tabak en alcohol), cosmetica en nutritie.

Het administratieve beheer van het directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding van de FOD VVVL, met inbegrip van het personeel en de werkingsbudgetten, en het beheer van het 'begrotingsfonds grondstoffen en producten', behoren tot de gezamenlijke bevoegdheid van de minister van Volksgezondheid en van de minister van Landbouw. Zij vaardigen beiden een vertegenwoordiger af in de Raad van dit fonds.

De dossiers betreffende de GGO's worden samen beheerd door de minister van Landbouw, de minister van Volksgezondheid en de minister van Leefmilieu.

De minister van Landbouw zal de minister van Volksgezondheid op de hoogte brengen van beleidskeuzes en/of wetgevende initiatieven wanneer zij materies betreffen die een rechtstreekse band hebben met de volksgezondheid (bv. voedselveiligheidsnormen, gewasbeschermingsmiddelen, zoönosen, antibioticaresistentie...) binnen een termijn die een overleg tussen de twee ministers in voorkomend geval mogelijk maakt.

De samenwerking tussen de FOD VVVL en het FAVV gebeurt in overeenstemming met de protocollen en dienstenovereenkomsten die voorheen afgesloten werden tussen de twee organisaties. Wat betreft verslavende middelen (alcohol en tabak) ontvangt het FAVV zijn onderrichtingen van de minister van Volksgezondheid.

3.2.2.3 Ontwikkelingen vanaf 2014 (de zesde staatshervorming)

Door de zesde staatshervorming werden de bevoegdheden m.b.t. dierenwelzijn vanaf 1 juli 2014 toegewezen aan de gewesten. Tussen de federale staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd een protocol afgesloten m.b.t. de overgangsmaatregelen voor de uitoefening van de bevoegdheden op het vlak van dierenwelzijn (protocol van 15 mei 2014). Het protocol was geldig in de periode van 1 juli 2014 tot de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit betreffende de nominatieve overdracht van het personeel, zijnde 1 januari 2015. Nadien werd een nieuw protocol afgesloten tussen het FAVV en de drie gewesten.

De bevoegdheden van het BIRB werden vanaf 1 juli 2014 eveneens geregionaliseerd.

3.2.3 Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

3.2.3.1 Structuur en bevoegdheden

De Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, opgericht bij koninklijk besluit van 23 mei 2001, heeft een wetgevende functie en staat in voor het voorbereiden van de politiek en voor het vastleggen van regels en normen inzake gezondheids- en kwaliteitsaspecten van al de producten die in de verschillende stappen van de voedselketen voorkomen.

De missie van de FOD VVVL klinkt als volgt: 'Onze ambitie is om de gezondheid van de burgers te beschermen en te verbeteren. Daarom wil onze FOD de Belgische promotor zijn van het principe 'One World, One Health' en stellen we de gezondheid en al haar facetten steeds centraal. Dit zowel voor de menselijke gezondheid, de gezondheid van de planeet, de dier- en plantengezondheid als voor onze voeding.'

De FOD VVVL bestaat uit een aantal horizontale diensten:

- directiecomité;
- diensten van de voorzitter:
  - o Internationale Betrekkingen en Public Health Emergencies (PHE);
  - o Corporate Communication;
  - o Corporate Office;
  - o Corporate Strategy & Culture;
- drie stafdiensten:
  - o Personeel & Organisatie;
  - o Informatie- & Communicatietechnologie;
  - o Budget- & Beheerscontrole;

en drie verticale diensten, de directoraten-generaal⁷:

- Gezondheidszorg (DG GS; DG Gezondheidszorg / Soins de santé);
- Dier, Plant en Voeding (DG APF; DG Animals, Plants & Food);
- Leefmilieu (DG EM; DG Environment / Milieu);

en één directie, het bestuur van de Medische Expertise (MEDEX).

De FOD VVVL is het nationale Focal Point van de EFSA (European Food Safety Authority) en tevens het Belgische lid van het Adviesforum van de EFSA.

Naast de reeds vermelde diensten staan twee wetenschappelijke instellingen de FOD VVVL bij via beleidsondersteunend onderzoek of adviesverlening:

- Sciensano: het Belgisch instituut voor gezondheid, ontstaan uit de fusie van het WIV (Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid) en het CODA (Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie);
- de Hoge Gezondheidsraad (HGR).

Voornamelijk de directoraten-generaal Dier, Plant en Voeding (DG APF) en Leefmilieu (DG EM) zijn relevant.

Het DG APF van de FOD VVVL staat in voor het voorbereiden van de politiek en voor het vastleggen van regels en normen inzake gezondheids- en kwaliteitsaspecten van al de producten die in de verschillende stappen van de voedselketen voorkomen. Het is ook bevoegd voor tabak, de e-sigaret, alcohol, cosmetica en tattoos. De voorgedijministers van het DG APF zijn de ministers van Landbouw en Volksgezondheid (cf. paragraaf 3.2.2.2).

⁷ Sinds de oprichting van het FAGG bestaat het directoraat-generaal Geneesmiddelen (DG 3) van de FOD VVVL niet meer (cf. paragraaf 3.2.2.2 en 3.2.5).

Dit directoraat-generaal bestaat uit 4 operationele diensten:

- Gewasbeschermingsmiddelen en Meststoffen:
  - o Gewasbeschermingsmiddelen: toelating, certificaten, toelating voor proeven met niet-erkende producten, fytolicensie;
  - o meststoffen en bodemverbeterende middelen: toelating;
- Sanitair beleid Dieren en Planten:
  - o dieren: diergezondheid: bescherming tegen besmettelijke veeziekten; kwaliteit en veiligheid dierlijke producten;
  - o planten: bescherming tegen plantenziekten;
- Voedingsmiddelen, Dierenvoeders en andere Consumptieproducten:
  - o voedingsmiddelen: normen voor eetwaren;
  - o dierenvoeders: productnormen voor de grondstoffen voor dierenvoeding;
- Inspectie Consumptieproducten: tabak, e-sigaret, alcohol, cosmetica, tatoos, sommige dierlijke bijproducten niet bestemd voor humane consumptie en GGO's (veldproeven).

Daarnaast is er nog het Management Office. Deze dienst houdt zich niet bezig met de kerntaken van dit directoraat-generaal maar vervult ondersteunende functies die nuttig zijn voor het geheel (juridische ondersteuning, budget, communicatie en logistiek).

Inzake cosmetica is het DG APF verantwoordelijk voor de normering van de producten en de conformiteit ervan met de wetgeving. Voor wat betreft tabak is dit directoraat-generaal bevoegd voor de bestrijding van het tabakgebruik en de controle op de verbodsbepalingen. De controledienst Tabak en Alcohol heeft als opdracht de bevolking te beschermen tegen de schadelijke effecten van tabaksrook en jongeren te beschermen tegen de schadelijke effecten van alcohol.

Het DG APF is eveneens bevoegd voor het verlenen van toelatingen voor het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen in voedingsmiddelen en dierenvoeders en voor de teelt. Het verleent eveneens de toelating en verricht controles op het gebruik van GGO's in wetenschappelijke veldproeven.

Het DG EM bedenkt, ontwikkelt en staat voor een geïntegreerd en preventief federaal milieubeleid als voortrekker van duurzame ontwikkeling om een kwaliteitsvol leefmilieu voor allen te verzekeren. Alhoewel de belangrijkste milieubevoegdheden in België worden uitgeoefend door de gewesten, behoudt ook de federale overheid, in casu DG EM, belangrijke bevoegdheden. De federale staatssecretaris voor Leefmilieu en de minister bevoegd voor de Noordzee zijn bevoegd voor dit directoraat-generaal.

DG EM bestaat uit vijf operationele diensten die elk zijn onderverdeeld in een aantal cellen:

- Multilaterale en strategische zaken;
- Afdeling Productbeleid en chemische stoffen;
- Mariene milieu;
- Inspectie;
- Klimaatverandering.

Daarnaast is er nog het Management Office. Deze ondersteuningsdienst houdt zich niet bezig met de kerntaken van dit directoraat-generaal maar vervult functies die nuttig zijn voor het geheel.

Zowel DG APF als DG EM zijn betrokken voor de normering en controle op bepaalde dierlijke bijproducten die niet bestemd zijn voor menselijke consumptie en onder de bevoegdheid van de FOD VVVL vallen.

3.2.3.2 Sciensano

3.2.3.2.1 Inleiding

Sciensano, ontstaan uit de fusie van het voormalige Centrum voor Onderzoek in de Diergeneeskunde en Agrochemie (CODA) en het vroegere Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV), is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, opgericht door de wet van 25 februari 2018 tot oprichting van Sciensano. Sciensano vervult opdrachten inzake volks- en diergezondheid op 5 niveaus: (i) federaal, (ii) gewestelijk, (iii) gemeenschap, (iv) Europees, (v) internationaal. Deze opdrachten worden op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitgevoerd.

De opdracht van het Sciensano is het ondersteunen van het gezondheidsbeleid door wetenschappelijk onderzoek, expertadvies en dienstverlening. Daarnaast heeft het ook vormingsopdrachten.

Sciensano telt meer dan 700 medewerkers die zich elke dag opnieuw inzetten voor zijn motto 'levenslang gezond'. Zoals uit de naam blijkt, vormen wetenschap en gezondheid de kern van zijn bestaan. De kracht van Sciensano ligt in de holistische en multidisciplinaire benadering van gezondheid. De aandacht gaat daarbij uit naar het nauwe en onlosmakelijke verband tussen de gezondheid van mensen en die van dieren, en hun omgeving (het 'One Health'-concept). Daarom combineert het meerdere invalshoeken in zijn onderzoek om op een unieke manier bij te dragen aan ieders gezondheid. Sciensano kan hiervoor verder bouwen op de meer dan 100 jaar wetenschappelijke expertise van het voormalige CODA en het vroegere WIV.

3.2.3.2.2 Domeinen

Naast kwaliteit van de gezondheidszorg is Sciensano actief in volgende vijf domeinen.

Voedselconsumptie en -veiligheid

Voeding en de veiligheid van de voedselketen zijn grote bekommernissen van Sciensano. Door middel van voedselconsumptiepeilingen analyseert het de eetgewoonten van de bevolking en kan er nagegaan worden of deze aansluiten bij de aanbevelingen.

De FOD VVVL en het FAVV doen een beroep op de expertise van Sciensano om de monitoring van de veiligheid van de voedselketen te garanderen. Het is het referentieorgaan inzake microbiologie, ggo's, contaminanten en residuen in de voeding (pesticiden, zware metalen enz.), materialen die met levensmiddelen in aanraking komen (aluminium, plastic enz.), levensmiddelenadditieven (aroma's, kleurstoffen enz.) en nanomaterialen.

De partners van Sciensano doen ook een beroep op zijn expertise voor de monitoring van de diergezondheid, onder meer omdat bepaalde aandoeningen bij dieren via de voedselketen een risico kunnen vormen voor de bevolking.

Monitoring van gezondheid en ziekten

Dankzij verschillende opvolgmethoden (nationale enquêtes, netwerk van peilartsen, registers enz.) verzamelt Sciensano gegevens over de gezondheid van de bevolking: beperkingen, geneesmiddelenconsumptie, eetgewoonten, welzijn enz. Deze informatie stelt de overheden in de gelegenheid om het gezondheidsbeleid te evalueren en aan te passen aan de behoeften van de bevolking.

Sciensano volgt bovendien infectieziekten zoals aids, griep, salmonella en bronchitis op. Hieronder vallen ook zoönosen (infectieziekten bij wilde dieren of nutsdieren die kunnen worden overgedragen op de mens) zoals brucellose en hondsdolheid. Door deze opvolging kan Sciensano bedreigingen detecteren en evalueren. Vervolgens ondersteunt het de autoriteiten in de strijd tegen deze ziekten.

Diergezondheid

Op het vlak van diergezondheid geeft Sciensano niet alleen wetenschappelijke en technische ondersteuning aan de autoriteiten (FAVV en FOD VVVL), maar ook aan professionele organisaties en eerstelijnslaboratoria.

Het werkterrein is breed en omvat epizoötische ziekten (epidemieën bij dieren) en opkomende ziekten die een groot socio-economisch risico vormen. Het omvat zowel zoönosen als ziekten die louter een economische impact hebben. Hierbij moet opgemerkt worden dat al deze ziekten rechtstreekse of

onrechtstreekse gevolgen hebben voor de volksgezondheid, bijvoorbeeld door het benodigde antibioticagebruik.

Gezondheid en milieu

Sciensano besteedt een groot deel van zijn onderzoeks- en monitoringactiviteiten aan het bestuderen van bedreigingen in het leefmilieu voor de gezondheid.

Op het vlak van bioveiligheid beoordeelt het de potentiële risico's van het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen of ziektekiemen zoals bacteriën en virussen, voor de volksgezondheid, en het milieu.

Sciensano werkt ook indicatoren voor duurzame ontwikkeling uit om de vorderingen te meten in het gebruik van pesticiden die milieuvriendelijker zijn en dus ook beter voor de gezondheid van de consument.

Doeltreffendheid en veiligheid van vaccins, geneesmiddelen en gezondheidsproducten – Kwaliteit van de medische laboratoria

De preventie en behandeling van ziekten zijn onmogelijk zonder de gepaste middelen: vaccins (voor mens of dier), geneesmiddelen, medische hulpmiddelen enz.

Sciensano ondersteunt het FAGG door deze middelen te beoordelen met als doel hun kwaliteit, veiligheid en doeltreffendheid te garanderen.

Het is actief in domeinen zoals de kwaliteitscontrole van geneesmiddelen, de controle op illegale en namaakproducten, de antibioticaresistentie, de kwaliteitscontrole van vaccins vóór ze op de markt worden gebracht, de evaluatie van de effecten van vaccinatie voor bepaalde ziekten, de controle van medische laboratoria – onder meer voor de analyse van stalen van menselijke origine – en de beoordeling van de bioveiligheid van onder meer aanvragen voor activiteiten waarbij ggo's betrokken zijn.

3.2.3.3 Hoge Gezondheidsraad

De Hoge Gezondheidsraad (HGR) is het wetenschappelijk adviesorgaan van de FOD VVVL en fungeert als link tussen de Belgische overheid en de wetenschappelijke wereld met betrekking tot alle domeinen die aan de volksgezondheid gerelateerd zijn. De HGR werd opgericht bij koninklijk besluit van 15 mei 1849 tot instelling van een Hogere Gezondheidsraad. Dit besluit werd meermaals aangepast en in 2007 vervangen door een nieuw KB van 5 maart 2007 betreffende de oprichting van de Hoge Gezondheidsraad. Dit besluit geeft de opdracht weer van de HGR en regelt de samenstelling en de werking van zijn organen. Daarenboven werd in de programmawet van 27 april 2007 een hoofdstuk VI. – Hoge Gezondheidsraad opgenomen waardoor de HGR ook bij wet werd opgericht. Zo werd ook een rechtsgrond ingesteld voor KB's waarbij het advies van de HGR wordt ingewonnen zonder dat daarvoor een uitdrukkelijke wettelijke verplichting bestaat. Andere wetgeving en reglementeringen belasten de HGR met het verlenen van advies in een aantal specifieke domeinen. Volgens de bepalingen van de gezondheidswet van 1 september 1945 is het bijvoorbeeld verplicht om bij het nemen van maatregelen op het gebied van volksgezondheid vooraf advies te vragen aan de HGR.

Dankzij een gevestigd netwerk van experts, voorziet de HGR in objectieve, onafhankelijke en wetenschappelijk onderbouwde adviezen en aanbevelingen, op aanvraag of op eigen initiatief en maakt ze openbaar.

De HGR is bevoegd voor alles wat de volksgezondheid aanbelangt, in het bijzonder voor de volgende domeinen:

- geestelijke gezondheid: gedrag, verslaving, psychosociale factoren in de volksgezondheid, opleiding van beroepsmensen, psychotherapie, etc.;

- fysische omgevingsfactoren: ioniserende straling, niet-ioniserende straling, geluid, etc.;
- chemische omgevingsfactoren: chemische agentia, pollutanten, biociden en gewasbeschermingsmiddelen, etc.;
- voeding: voor gezonde voeding, additieven, veiligheid, verpakking, novel food, contaminanten, microbiologie, etc.;
- biologische factoren: bloed en derivaten, cellen, weefsels en organen van menselijke en dierlijke oorsprong, infectologie, infectiebeheersing tijdens de verzorging vaccinologie, etc.;
- cosmetologie en cosmetische toestellen;
- public health genomics;
- varia.

De Hoge Gezondheidsraad kan beroep doen op een netwerk van 1.400 tot 1.700 experten uit België en het buitenland. Ze worden uitgenodigd in functie van de dossiers en vragen, en zetelen in werkgroepen. In 2014 werden 300 experten benoemd voor 6 jaar.

Het College bestaat uit 30 leden, aangesteld uit de pool van 300 benoemde experts. De laatste hernieuwing van 1/3 ervan dateert van 2016. Het College is het beslissingsorgaan van de Raad en vergadert elke maand. Het is belast met de samenstelling van de werkgroepen die adviezen en publicaties moeten formuleren. De door de expertwerkgroepen geformuleerde adviezen en publicaties worden aan het College voorgelegd ter validatie.

Het Bureau, dat bestaat uit de voorzitter, de twee vice-voorzitters, de coördinator, de wetenschappelijke coördinator en de administratieve coördinator zorgt voor de dagelijkse werking van de Hoge Gezondheidsraad en vergadert tweemaal per maand. De mandaten van voorzitter en de 2 vice-voorzitters werden in 2015 verlengd voor 3 jaar.

De Hoge Gezondheidsraad is de eerste Belgische wetenschappelijke adviesinstantie die een eigen filosofie heeft uitgewerkt en een integrale aanpak in het leven heeft geroepen voor het beheer van belangenverklaringen en van mogelijke belangenconflicten door een externe Commissie voor de Deontologie.

De Raad wordt ondersteund door een wetenschappelijk en administratief secretariaat.

3.2.4 Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

3.2.4.1 Structuur en bevoegdheden

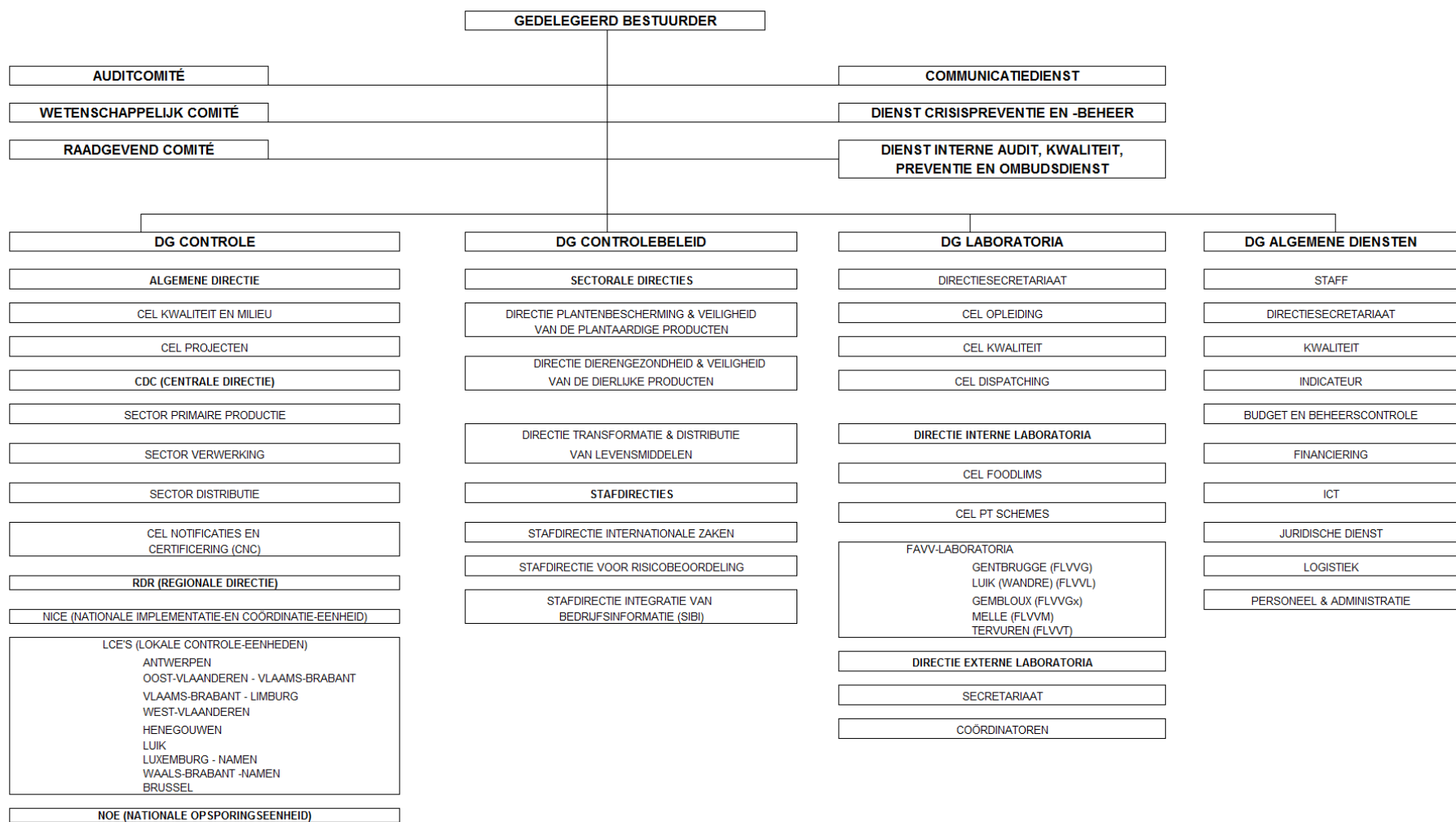
Het FAVV, opgericht bij wet van 4 februari 2000, verifieert in het kader van zijn bevoegdheden of alle betreffende wetgeving en normen worden gerespecteerd door alle actieve actoren in de voedselketen. Het FAVV valt momenteel onder de bevoegdheid van de minister van Landbouw (cf. paragraaf 3.2.2.2).

De missie van het FAVV kan als volgt worden geformuleerd: 'De opdracht van het FAVV bestaat erin te waken over de veiligheid van de voedselketen en de kwaliteit van ons voedsel, ter bescherming van de gezondheid van mens, dier en plant.'

Het FAVV is opgebouwd rond vier directoraten-generaal: DG Controlebeleid, DG Controle, DG Algemene Diensten en DG Laboratoria. Daarnaast zijn er een aantal diensten rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van de gedelegeerd bestuurder geplaatst (cf. figuur 1). In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de evolutie van het personeelsplan van het FAVV.

DG Controlebeleid voert de evaluatie van de risico's uit die de veiligheid van de voedselketen in het gedrang kunnen brengen. Dit directoraat-generaal is verantwoordelijk voor het uitwerken van de operationele regelgeving en het controleprogramma voor analyses en inspecties. Binnen het domein van de bevoegdheden van het FAVV is dit bestuur ook belast met het overleg met de sectoren en de nationale en internationale instanties, met inbegrip van de Europese Commissie (werk- en expertgroepen en permanente comités).

BEVOEGDE AUTORITEITEN EN GEDELEGEERDE TAKEN

Figuur 1: structuur Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.

Daarnaast is DG Controlebeleid eveneens verantwoordelijk voor de internationale betrekkingen, de uitwerking van traceer- en identificatiesystemen, het beheer van de databanken en voor het secretariaat van het Wetenschappelijk Comité van het FAVV.

Binnen DG Controlebeleid bestaat eveneens de Cel Validatie Gidsen die de sectorgidsen voor autocontrole, opgesteld door de beroepsverenigingen, goedkeurt. Deze cel ontwikkelt eveneens checklists en leidraden die moeten gebruikt worden door de auditors van autocontrolesystemen (ACS). Daarnaast worden ook FAQ's opgesteld door de Cel Validatie Gidsen om de operatoren te helpen bij de implementatie van de autocontrole door de operatoren. Audits voor de validatie van ACS kunnen zowel door het FAVV gebeuren als door het FAVV voor een welbepaalde gids erkende onafhankelijke certificeringsinstelling (OCI).

Het controleprogramma dat door het directoraat-generaal Controlebeleid wordt opgemaakt, wordt door de centrale diensten van DG Controle omgezet in controleplannen en instructies. DG Controle is eveneens verantwoordelijk voor het beheer van de RASFF-berichten, de toekenning van erkenningen en toelatingen, voor de aflevering van certificaten, invoercontroles en gecoördineerde onderzoeken inzake fraudebestrijding.

Begin 2019 werd onder de directeur-generaal Controle een nieuwe cel projecten opgestart die als doel heeft het ontwikkelen van Controle-i en te waken over de samenhang van de toekomstige ontwikkelingen en projecten bij DG Controle. De diensten AER (Agréments – Erkenningen) en Dirco werden samengevoegd tot een staffdienst onder de Centrale Directie (CDC). Deze staffdienst omvat een administratieve cel, een kwaliteitscel, de cel klachtenbeheer en de cel databeheer. De dienst IEC (Import-Export Controles) werd omgevormd tot CNC (Cel Notificaties en Certificaties) en het deel import verschuift naar de Thematische Controle-eenheid Grenscontroleposten (TCE GCP) onder de Nationale Implementatie- en Coördinatie-eenheid (NICE) (zie paragraaf 5.2.4.1.2). CNC blijft onder de CDC. Het is verantwoordelijk voor de coördinatie en de organisatie van de controles in het kader van de certificering bij export naar derde landen en bij de intracommunautaire certificering. Het biedt in dit kader technische ondersteuning aan de Lokale Controle-eenheden. Wat notificaties betreft, oefent CNC de functie uit van nationaal contactpunt voor het RASFF-systeem en het AAC-systeem. Het is eveneens verantwoordelijk voor de registratie en verspreiding aan de betrokken diensten van de berichtgeving van niet-conformiteiten, inclusief de meldingen ontvangen van bedrijven en laboratoria in het kader van de meldingsplicht.

Sinds 1 januari 2018 zijn de buitendiensten van het FAVV niet langer georganiseerd als Provinciale Controle-eenheden (11 PCE's), maar wel als Lokale Controle-eenheden (9 LCE's). Voor West-Vlaanderen, Antwerpen, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Henegouwen en Luik zijn er geen wijzigingen. Waals-Brabant en het grootste deel van Namen vormen een nieuwe controle-eenheid. Aan de controle-eenheid Luxemburg worden vier gemeenten van de provincie Namen toegevoegd (Beauraing, Gedinne, Bièvre, Vresse-sur-Semois). Het westen van Vlaams-Brabant vormt samen met Oost-Vlaanderen een controle-eenheid, het oosten van Vlaams Brabant met Limburg. Op die manier hebben alle buitendiensten een vergelijkbare omvang. Dit laat toe om de verdeling van de technische competenties binnen iedere LCE te optimaliseren. Met uitzondering van de LCE Brussel bestaat een Lokale Controle-eenheid uit drie secties die de primaire productie en de sectoren transformatie en distributie bestrijken. De LCE Brussel heeft geen sectie Primaire Productie.

De LCE's worden aangestuurd door de Regionale Directie en ondersteund door de Nationale Implementatie- en Coördinatie-eenheid. Na de herstructurering van de controle-eenheden werd een nieuwe structuur ingesteld voor bepaalde controles die meer gespecialiseerde kennis vereisen, zoals bijvoorbeeld het gebruik van e-commerce in de voedselketen, etikettering van allergenen, enz. Er werden acties ondernomen om binnen het hoofbestuur gespecialiseerde pools te creëren.

De Nationale Opsporingseenheid (NOE) legt contacten met andere gewestelijke, federale en internationale diensten die moeten instaan voor de bestrijding van economisch relevante illegale praktijken en onderhoudt deze contacten. In gevallen van georganiseerde fraude werkt de NOE samen met de LCE's.

DG Laboratoria coördineert en voert de analyses uit, voorzien in het controleprogramma. Hiertoe beschikt het FAVV over vijf eigen laboratoria die geaccrediteerd zijn volgens ISO 17025 en doet het geregeld een beroep op een vijftigtal externe laboratoria (erkend door het FAVV). De accreditatie en

de kwaliteit van de resultaten zijn in dit opzicht de belangrijkste voorwaarden om door het FAVV erkend te worden. Dit netwerk van laboratoria wordt wetenschappelijk en technisch ondersteund door Nationale Referentielaboratoria (NRL's) die gespecialiseerd zijn in welbepaalde gebieden en door het FAVV worden aangeduid (cf. hoofdstuk 4).

Het directoraat-generaal Algemene Diensten voorziet in de nodige logistieke en administratieve ondersteuning. Het bestaat uit de diensten Personeel & Organisatie, Financiering, Budget en beheerscontrole, Logistiek, ICT en de Juridische dienst.

De diensten Communicatie, Crisipreventie en Crisisbeheer, Interne Audit, Kwaliteit, Preventie en Bescherming op het Werk, alsook het secretariaat van het Raadgevend Comité zijn onder de directe verantwoordelijkheid van de gedelegeerd bestuurder geplaatst.

De voorlichtingscel (binnen de dienst Communicatie) is actief sinds 1 september 2009 en helpt operatoren die direct contact hebben met consumenten (horeca, detailhandel) om zich in orde te stellen met de regelgeving. Zij organiseert in dat verband opleidingssessies voor groepen van operatoren. In 2010 werd gestart met opleidingen voor de verantwoordelijken en leerlingen van hotel-, slagerij- en bakkerijscholen in samenwerking met de gewesten en gemeenschappen. In 2013 startte de voorlichtingscel met 2 nieuwe meerjarenprojecten (horeca en kinderdagverblijven). De activiteiten van de voorlichtingscel worden voortaan meer gericht op transversale projecten.

Op basis van de wetgeving zijn de taken van het FAVV:

- de controle, de bemonstering en de analyse van de voedingsmiddelen en hun grondstoffen in alle stadia van de voedselketen;
- de controle van de productie, de verwerking, de bewaring, het vervoer, de handel, de in- en uitvoer van levensmiddelen en hun grondstoffen en van de plaatsen waar dit gebeurt;
- het verlenen van erkenningen en toelatingen om bepaalde activiteiten in de voedselketen te mogen uitoefenen;
- de integratie en de uitwerking van traceer- en identificatiesystemen van de levensmiddelen en hun grondstoffen in de voedselketen en de controle erop;
- het verzamelen, klasseren, beheren, archiveren en verspreiden van alle informatie met betrekking tot haar missie;
- het ontwikkelen en aanwenden van een preventie-, sensibiliserings- en informatiebeleid, in overleg met de gewesten en de gemeenschappen;
- de preventie en het beheer van incidenten in het kader van de veiligheid van de voedselketen.

In het kader van deze opdrachten is het FAVV eveneens bevoegd voor alle aspecten met betrekking tot de diergezondheid en de plantenbescherming (met inbegrip van sierplanten). Het FAVV is eveneens belast met bepaalde controles op de naleving van het dierenwelzijn (cf. paragraaf 3.2.11.15).

Een aantal taken zijn gedelegeerd aan gemachtigde instanties (cf. paragraaf 3.3). Daarnaast maakt het FAVV gebruik van zelfstandigen met opdracht (BMO's). Op het moment dat een zelfstandige dierenarts met opdracht opdrachten uitvoert voor rekening van het FAVV, wordt hij beschouwd als een officiële dierenarts. Het beheer van de BMO's wordt uitgevoerd door de NICE van DG Controle.

Het FAVV streeft ernaar om bij het uitvoeren van zijn opdrachten zoveel mogelijk aan de verwachtingen van de samenleving te voldoen. Daarom wordt jaarlijks altemeer een enquête gevoerd bij operatoren, consumenten en de eigen medewerkers.

3.2.4.2 Comités

Drie comités zijn verbonden aan het FAVV: het Wetenschappelijk Comité, het Raadgevend Comité, en het Auditcomité.

3.2.4.2.1 Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité brengt onafhankelijk advies uit, hetzij op vraag van de gedelegeerd bestuurder van het FAVV of van de bevoegde minister, hetzij op eigen initiatief over onderwerpen die te maken hebben met risico-evaluatie en risicobeheer in de voedselketen. Het wordt in zijn werkzaamheden ondersteund door de Stafdirectie voor Risicobeoordeling (voorheen: het Secretariaat van het Wetenschappelijk Comité), één van de directies van DG Controlebeleid bestaande uit een team van experts die de risico-evaluatie voorbereiden. Daarnaast wordt bij de adviesvoorbereiding eveneens beroep gedaan op externe deskundigen die in functie van het onderwerp specifieke expertise aanbrenge.

3.2.4.2.2 Raadgevend Comité

Het Raadgevend Comité van het FAVV verleent op eigen initiatief of op vraag van de bevoegde minister van het FAVV of van diens gedelegeerd bestuurder, advies over alle materies die betrekking hebben op het door het FAVV gevolgde en te volgen beleid. Het wordt zo onder andere geconsulteerd voor wetgevende initiatieven van het FAVV. Ook wordt voor het begin van elk jaar het geactualiseerde controleprogramma van het FAVV voorgelegd aan het Raadgevend Comité. Daarnaast worden periodiek de FAVV-controleresultaten aan dit comité voorgesteld.

Het Raadgevend Comité bestaat uit vertegenwoordigers van de federale overheid, van de gewesten en gemeenschappen, van consumentenverenigingen en de belangrijkste beroepssectoren, evenals deskundigen.

3.2.4.2.3 Auditcomité

Het Auditcomité heeft als opdracht de gedelegeerd bestuurder en het directiecomité van het FAVV bij te staan door toezicht te houden op de werking van het FAVV. Het is samengesteld uit vijf leden: één externe expert uit het domein van audit en kwaliteitszorg die het voorzitterschap heeft, één vertegenwoordiger van het directiecomité van het FAVV, twee vertegenwoordigers van het Raadgevend Comité, en één vertegenwoordiger van de voogdijminister.

Het behoort onder meer tot de taken en bevoegdheden van het auditcomité om:

- het jaarlijks auditprogramma, de tussentijdse auditaanvragen en de trimestriële revisies van het jaarlijks auditprogramma te beoordelen;
- een globaal zicht te hebben op alle audits, zowel door internen als door externen uitgevoerd;
- de uitgevoerde audits te evalueren;
- alle gegevens in een jaarverslag te verwerken.

3.2.5 Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten

3.2.5.1 Structuur en bevoegdheden

Het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten is opgericht bij wet van 20 juli 2006, en is ontstaan uit het directoraat-generaal Geneesmiddelen (DG 3) van de FOD VVVL. Het is operationeel sinds januari 2007. Het FAGG bewaakt, in het belang van de volksgezondheid, de kwaliteit, de veiligheid en de doeltreffendheid van geneesmiddelen en gezondheidsproducten, in klinische ontwikkeling en op de markt. De voogdijminister van dit agentschap is de minister van Volksgezondheid.

De missie van het FAGG is:

'Het verzekeren, vanaf hun ontwikkeling tot hun gebruik, van de kwaliteit, de veiligheid en de doeltreffendheid:

- van geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik, met inbegrip van homeopathische geneesmiddelen en geneesmiddelen op basis van planten, magistrale en officinale bereidingen;
- van gezondheidsproducten waaronder medische hulpmiddelen en hulpstukken, en grondstoffen bestemd voor de bereiding en de productie van geneesmiddelen.

Het verzekeren, vanaf hun wegneming tot hun gebruik, van de kwaliteit, de veiligheid en de doeltreffendheid:

- van alle operaties met bloed, weefsels en cellen, die eveneens gedefinieerd zijn als gezondheidsproducten.'

De activiteiten van het FAGG worden sinds 1 februari 2009 verdeeld over drie directoraten-generaal:

- het directoraat-generaal PRE vergunning: alle activiteiten voor de eerste vergunning voor het in de handel brengen van een geneesmiddel of gezondheidsproduct;
- het directoraat-generaal POST vergunning: alle activiteiten na de eerste vergunning voor het in de handel brengen van een geneesmiddel of gezondheidsproduct;
- het directoraat-generaal INSPECTIE: alle activiteiten inzake inspectie en controle.

Op het vlak van onderzoek en ontwikkeling (R&D), staat het FAGG in voor de evaluatie van, het afleveren van vergunningen voor, de opvolging en de controle van de klinische studies met geneesmiddelen en gezondheidsproducten; het brengt ook wetenschappelijke adviezen uit.

Op het vlak van registratie of vergunning voor het in de handel brengen (VHB), is het FAGG belast met de evaluatie van de nieuwe aanvragen tot registratie of VHB van een geneesmiddel of van de aanvragen tot wijziging van de bestaande registratie.

Op het vlak van waakzaamheid (vigilantie), bewaakt het FAGG de bijwerkingen verbonden aan het gebruik van geneesmiddelen en gezondheidsproducten door het verzamelen van informatie. Ze verzamelt de meldingen, evalueert deze en neemt, indien nodig, maatregelen.

Op het vlak van productie en distributie, levert het FAGG vergunningen af en controleert de conformiteit van de geneesmiddelen en de gezondheidsproducten aan de van kracht zijnde reglementering inzake de fabricageactiviteiten, de distributie, de aflevering, de invoer en de uitvoer. Ze controleert ook de artsensijbereidkunde (apotheken) en bestrijdt de illegale praktijken.

Het FAGG en in het bijzonder het departement BUM (Bon Usage du Médicament - Goed Gebruik van het Geneesmiddel) zorgt ervoor dat alle betrokkenen toegang krijgen tot relevante info zodat geneesmiddelen op een rationele en veilige manier worden gebruikt. Ze controleert ook de reclame voor de geneesmiddelen en de gezondheidsproducten.

Sinds de overeenkomst tussen de Federale Staat en de Gewesten inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten op 16 januari 2014 werd aangepast en het FAGG hierin werd opgenomen, is het FAGG eveneens de bevoegde overheid voor dierlijke bijproducten en afgeleide producten vanaf het ogenblik dat ze bestemd zijn voor de vervaardiging of de kwaliteitscontrole van geneesmiddelen of gezondheidsproducten.

3.2.5.2 Gemengde Commissie

Binnen het FAGG is een Gemengde Commissie opgericht die samengesteld is uit een Kamer voor producten voor menselijk gebruik, en een Kamer voor producten bestemd voor gebruik bij dieren. Elke kamer bestaat uit vertegenwoordigers van de directoraten Dier, Plant en Voeding, en Leefmilieu van de FOD VVVL, het directoraat-generaal Kwaliteit en Veiligheid van de FOD Economie, het FAGG en het FAVV.

De Gemengde Commissie is belast met het verstrekken van advies over producten die, gezien het geheel van hun kenmerken, zowel beantwoorden aan de definitie van een geneesmiddel als aan de definitie van een product dat onder een andere wetgeving valt. Deze commissie adviseert voor de

dossiers die haar worden voorgelegd onder welke wetgeving het product valt. Het kan bijvoorbeeld gaan om voedingsmiddelen, cosmetica, medische hulpmiddelen en biociden. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door de bevoegde minister of zijn afgevaardigde op basis van dit advies.

De Gemengde Commissie kan worden geraadpleegd op verzoek van de verantwoordelijke voor het in de handel brengen van een product, op verzoek van de betrokken overheidsdiensten of op verzoek van derden.

3.2.5.3 Comités

3.2.5.3.1 Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité van het FAGG brengt adviezen uit over materies die onder de bevoegdheden van dit agentschap vallen. Als orgaan van wetenschappelijke deskundigheid en coördinator van de verschillende commissies actief binnen het FAGG, geniet het Wetenschappelijk Comité een grote vrijheid in het kader van zijn opdrachten. Dit comité buigt zich over de prioriteiten en bijzondere accenten van de wetenschappelijke evaluatie om de algemene informatie over geneesmiddelen en gezondheidsproducten tussen de verschillende FAGG-commissies te harmoniseren.

3.2.5.3.2 Raadgevend Comité

Het Raadgevend Comité van het FAGG adviseert dit agentschap over alle materies die betrekking hebben op het gevolgde of te volgen beleid: op eigen initiatief, op vraag van de voogdijminister of van de administrateur-generaal van het FAGG. Dit comité is samengesteld uit vertegenwoordigers van de federale overheid, van de sectoren betrokken bij materies waarvoor het FAGG bevoegd is, van verzekeringsinstellingen, en van de voorzitters van diverse betrokken Commissies.

3.2.5.3.3 Doorzichtigheidscomité

Het Doorzichtigheidscomité adviseert het FAGG op het vlak van het management. Dit comité is samengesteld uit een vertegenwoordiger van zijn voogdijminister, de administrateur-generaal, vertegenwoordigers van de sectoren die bijdragen tot de inkomsten, en uit een Inspecteur van Financiën, aangewezen door de minister bevoegd voor de Begroting.

3.2.6 Federaal Overheidsdienst Financiën

De FOD Financiën valt onder de voogdij van de minister van Financiën. In het kader van het MANCP is de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen (AAD&A) de betrokken instantie.

De missie van de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen is:
'De douane staat in voor de bescherming van de samenleving en de bevordering van de internationale handel door het beheer van de buitengrenzen en het verzekeren van de veiligheid van de logistieke keten.

Wij verbinden er ons toe:

- de veiligheid van de burgers te verzekeren;
- de financiële belangen van de Gemeenschap en haar lidstaten te beschermen door de inning van en controle op invoerrechten, accijnzen en BTW bij invoer;
- de Gemeenschap te beschermen tegen oneerlijke en onwettige handel en het bevorderen van legitieme economische activiteiten;
- de concurrentiepositie van Europese bedrijven te verhogen door moderne werkmethodes ondersteund door een makkelijk toegankelijke elektronische douaneomgeving.

Om deze taken uit te voeren werken we nationaal en internationaal samen met andere overheidsdiensten en voornamelijk andere wetshandhavingdiensten in de strijd tegen fraude, georganiseerde misdaad en terrorisme.'

De accijnsdiensten staan in voor de inning van en de controle op, onder meer:

- in België aan accijns onderworpen producten zoals koffie en alcoholvrije dranken;
- op accijnsproducten die op communautair vlak zijn geharmoniseerd, te weten energieproducten, alcohol en alcoholhoudende dranken en tabaksfabrikanten.

De Algemene Administratie der Douane en Accijnzen heeft een federale bevoegdheid; een beslissing die in de centrale administratie wordt genomen, geldt dus voor gans België.

Kort gesteld bestaat de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen uit:

- de centrale departementen;
- de buitendiensten (operaties & opsporing): Antwerpen, Hasselt, Leuven, Gent, Brussel, Luik en Bergen.

Naast de klassieke douaneactiviteiten vervullen de douanediensten een aantal andere taken inclusief deze die verband houden met volksgezondheid en veiligheid van de voedselketen (cf. paragraaf 3.2.11.6).

3.2.7 Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie

3.2.7.1 Structuur en bevoegdheden

De missie van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (FOD Economie) is:

'In een sterk veranderende Belgische en internationale economische context bestaat de missie van de FOD Economie erin de voorwaarden te scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België. In dat opzicht wil de FOD Economie de goederen- en dienstenmarkt grondig kennen en goed ondersteunen om ze beter te stimuleren.'

De voogdijministers zijn de ministers bevoegd voor Economie, KMO, Zelfstandigen en Energie. In het kader van het MANCP zijn de Algemene Directie Economische Inspectie, en BELAC (binnen de Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid) belangrijk om te belichten.

3.2.7.2 Algemene Directie Economische Inspectie

De Algemene Directie Economische Inspectie (ADEI) is één van de negen algemene directies van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie. Zij put haar middelen uit de FOD Economie, maar in haar werking en opdracht treedt ze ook op terreinen op die buiten de strikte bevoegdheid van de FOD Economie vallen.

Door de jaren heen werd zij door wetgever en regeringen belast met de handhaving van de economische wetgeving in de ruime zin van het woord. De ADEI staat in voor de controle op de naleving van 376 reglementeringen of gedeelten ervan, voor in totaal 286 economische sectoren.

Ondanks het feit dat haar agenten geen officieren van gerechtelijke politie zijn, zijn hun bevoegdheden bepaald in de diverse wetten en uitvoeringsbesluiten. Op strafrechtelijk vlak werken zij onder toezicht van het parket, ongeacht hun ondergeschiktheid aan de hiërarchie binnen de FOD Economie.

De ADEI is in dit verband best te omschrijven als de economische politie en als een bijzondere inspectiedienst. Zij onderscheidt zich van de reguliere politie door expertise op het vlak van de bijzondere wetgeving en door haar proactief optreden. M.a.w. zij kan in het kader van haar handhavingsovereenkomst onderzoeken instellen, zelfs al zijn er geen inbreuken gepleegd op de wetgeving.

De missie van de ADEI is:

- de ADEI beschermt de rechten van de consumenten, ondernemingen en handelaren door informatief, preventief en repressief op te treden in het kader van de economische wetgeving en de regulering;
- op dit gebied en via overleg, stimuleert en streeft zij de alternatieve geschillenoplossing na. (Alternative Dispute Resolution – ADR);
- zij coördineert de strijd tegen de economische fraude;
- zij verleent ondersteuning inzake de regulering en organisatie van de markt (marktombudsman) en waar mogelijk aan de ontwikkeling van het economische potentieel met aandacht voor de programma's consumenten en KMO's.

De ADEI is een betrokken bevoegde autoriteit bij de controles op de etikettering, inclusief deze van de kwaliteitslabels BOB, BGA en GTS (cf. paragraaf 3.2.11.7, 3.2.11.13 en 5.4).

3.2.7.3 BELAC

Binnen de Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid (ADKV) is het secretariaat van BELAC gesitueerd. BELAC is sinds 1 augustus 2006 de enige Belgische accreditatie-instelling. Ze werd opgericht bij de bepalingen van het koninklijk besluit van 31 januari 2006.

De accreditatiestructuur in België is gebaseerd op de wet van 20 juli 1990. In deze wet wordt bepaald dat er één nationale accreditatie-instelling en een nationale raad voor accreditatie kan worden opgericht. De nationale accreditatie-instelling, BELAC, is verantwoordelijk voor het beheer van de accreditatieprocedure, met inbegrip van de toekenning en de intrekking van de accreditaties.

BELAC werkt volgens een managementsysteem in overeenstemming met de internationale eisen met betrekking tot het beheer van de accreditatie-instellingen. De accreditaties verleend door BELAC worden erkend door de Belgische Staat.

BELAC heeft alle overeenkomsten en erkenningen ondertekend die bestaan in het kader van de European co-operation for Accreditation (EA), International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) en International Accreditation Forum (IAF). Op deze wijze genieten de rapporten en certificaten, uitgegeven door de door BELAC geaccrediteerde instellingen, een internationale erkenning. BELAC erkent op haar beurt de accreditaties verleend door gelijkaardige accreditatie-instellingen waarmee een wederzijdse erkenning bestaat, en promoot de aanvaarding van de verslagen en certificaten die door geaccrediteerde instellingen uitgereikt worden.

Het accreditatiesysteem BELAC bestaat uit een Coördinatiecommissie, meerdere Accreditatiebureaus en een secretariaat.

De Nationale Raad voor Accreditatie heeft als opdracht:

- het toezicht op de coherente en transparante toepassing van de principes en procedures inzake accreditatie;
- het beoordelen van het jaarlijks activiteitenverslag van de nationale accreditatie-instelling en een advies overmaken aan de minister bevoegd voor economie;
- het verzekeren van het verzamelen, verspreiden en publiceren van inlichtingen met betrekking tot de activiteiten op dit gebied;
- het verzekeren dat alle belanghebbende partijen worden betrokken bij de activiteiten inzake accreditatie;
- het verstrekken van adviezen handelend over alle aspecten betreffende de accreditatie.

De Nationale Raad voor Accreditatie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de nationale overheden en de overheden van de gewesten en de gemeenschappen, van het Bureau voor Normalisatie, van de ondernemingen, van de werknemersorganisaties en van de verbruikers.

3.2.8 Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle

Het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) heeft als missie de doeltreffende bescherming van de bevolking, werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van ioniserende straling te bevorderen.

Het agentschap is volledig operationeel sinds 1 september 2001. Op deze datum is het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen in werking getreden. Door dit besluit wordt de wet van 15 april 1994 effectief uitgevoerd en worden de uitvoeringsmodaliteiten betreffende de opdrachten van het FANC duidelijk omschreven. Het bevat het overgrote gedeelte van de Belgische reglementering op het vlak van de bescherming van de bevolking en het leefmilieu tegen het gevaar van ioniserende stralingen. Het FANC staat onder toezicht van de minister van Binnenlandse Zaken.

Het toepassingsgebied omvat alle situaties en menselijke handelingen die een gevaar op blootstelling aan ioniserende stralingen inhouden en dit zowel voor wat betreft de bescherming van de werkers als de bevolking als het leefmilieu. In het bijzonder worden de risico's verbonden aan de natuurlijke radioactiviteit (bijvoorbeeld radon) geïntegreerd in de reglementering. Het dient vermeld te worden dat op militair vlak ook een specifiek doch gelijkaardig reglement van toepassing is. De uitgebreide beschrijving van het nationaal noodplan voor nucleaire ongevallen maakt het voorwerp uit van een ander besluit.

Het reglement verzekert de omzetting van alle Europese richtlijnen inzake stralingsbescherming in het bijzonder deze met betrekking tot de bescherming van de patiënten in het kader van medische blootstelling.

Het FANC is een betrokken bevoegde overheid bij het toezicht op voedingsmiddelen die met ioniserende stralingen behandeld worden (cf. paragraaf 3.2.11.8).

3.2.9 Geïntegreerde Politie

De Geïntegreerde Politie is opgericht bij de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, en is gestructureerd op twee niveaus.

Het federaal niveau bestaat uit de federale politie en het lokale niveau uit lokale politiekorpsen die elk in hun eigen district, 'politiezone' genaamd, werken. Beide niveaus zijn autonoom maar werken nauwe samen en zijn complementair. Er bestaat geen enkele hiërarchische band tussen hen.

De politiediensten geven indien nodig bijstand aan de controleurs van de overige bevoegde overheden bij het uitvoeren van officiële controles. Ze zijn eveneens betrokken bij een aantal specifieke samenwerkingsverbanden zoals deze in het kader van de fraudebestrijding voor de veiligheid van de voedselketen (cf. paragraaf 3.2.11.9).

De Lokale en Federale Politie verstrekken samen de geïntegreerde politiezorg.

De Lokale Politie is samengesteld uit 185 politiezones, verdeeld over het gehele grondgebied. Zij is belast met de dagdagelijkse politietaken, zowel van gerechtelijke als van bestuurlijke politie binnen het territorium van de politiezone. Zij verzekert tevens zeven basistaken: wijkwerking, onthaal, interventie, politionele steun aan slachtoffers, lokale recherche, ordehandhaving en verkeersveiligheid.

De integriteit, onpartijdigheid en zin voor verantwoordelijkheid zijn de pijlers van de Federale Politie. Zij voert missies uit van gerechtelijke en bestuurlijke politie in gespecialiseerde domeinen of wanneer fenomenen het lokale niveau overstijgen. Ze oefent tevens missies van operationele, administratieve en logistieke steun uit. Om die opdrachten te vervullen, bestaat de federale politie uit directies, entiteiten en diensten die zeer verscheiden zijn. De Federale Politie verleent ook allerlei soorten steun (operationele of niet) aan de Lokale Politiekorpsen. Tot slot vertegenwoordigt ze de Belgische politiediensten in het kader van de internationale politiesamenwerking.

Om dit geïntegreerde karakter van de Belgische politie te benadrukken:

- worden in een nationaal veiligheidsplan (NVP) de krijtlijnen van de politieopdrachten uiteengezet en de prioriteiten vastgesteld. Het NVP is de leidraad voor de politiewerking. Het legt de strategische doelstellingen van de Federale Politie vast waaruit de actieplannen voortvloeien. De strategische doelstellingen worden om de vier jaar herzien, terwijl dat voor de operationele doelstellingen jaarlijks het geval is;
- bestaat er een deontologische code voor alle personeelsleden van alle politiediensten;
- het personeel van de Belgische politie delen de waarden van de Geïntegreerde Politie;
- om bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid, moet elk personeelslid van de Geïntegreerde Politie bij de uitoefening van zijn taken rekening houden met de principes van de excellente politiezorg;
- zijn er gemeenschappelijke selectie- en rekruteringsprocedures en is de opleiding eenvormig;
- hebben alle politieambtenaren hetzelfde statuut. Dit eenheidsstatuut betekent dat voor zowel de leden van de Federale Politie als van de Lokale Politie dezelfde regels inzake bevordering, evaluatie, mobiliteit, tucht, bezoldiging, pensioen, enz.;
- zijn in het kader van de mobiliteit alle betrekkingen binnen beide niveaus (federaal en lokaal) toegankelijk voor elk personeelslid van het ene of het andere niveau, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan;
- er is inzake operationele politiële informatie één Algemene Nationale Gegevensbank voor beide politieniveaus;
- werken de informatiekruispunten als schakels tussen het federale en lokale niveau op het vlak van de operationele informatie-uitwisseling van bestuurlijke en gerechtelijke politie;
- zijn de 11 provinciale communicatie- en informatiecentra operationeel voor beide politieniveaus, zowel voor de calltaking (het beantwoorden van noodoproepen) als voor de dispatching van de ploegen op het terrein;
- zullen op termijn de Federale en Lokale Politiediensten alsook alle hulp- en veiligheidsdiensten (101, brandweer, douane, enz.) gebruikmaken van een digitaal radionetwerk, ASTRID genaamd. Hierdoor zullen de verschillende politiediensten beter kunnen communiceren en zal de samenwerking tussen de politie en de andere hulpdiensten er ook op vooruitgaan.

3.2.10 Gewestelijke overheden

3.2.10.1 Vlaams Gewest

3.2.10.1.1 Inleiding

Sinds 1 april 2006 zijn de administratieve diensten van de Vlaamse overheid gereorganiseerd. Voortaan worden ze ingedeeld in 13 beleidsdomeinen, die elk een departement en een aantal verzelfstandigde agentschappen bevatten:

- beleidsdomein Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid;
- beleidsdomein Bestuurszaken;
- beleidsdomein Internationaal Vlaanderen;
- beleidsdomein Financiën en Begroting;
- beleidsdomein Onderwijs en Vorming;
- beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie;
- beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media;
- beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- beleidsdomein Landbouw en Visserij;
- beleidsdomein Werk en Sociale Economie;
- beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken;
- beleidsdomein Omgeving;
- beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.

De relevante beleidsdomeinen in het kader van het MANCP zijn Landbouw en Visserij, en Omgeving.

3.2.10.1.2 Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het Vlaams Ministerie van Landbouw en Visserij wordt gevormd door het Departement Landbouw en Visserij en één Intern Verzelfstandigde Agentschap (IVA) zonder rechtspersoonlijkheid, namelijk het Instituut voor Landbouw, Visserij – en Voedingsonderzoek (ILVO).

Het beleidsdomein Landbouw en Visserij telt daarnaast nog één Extern Verzelfstandigd Agentschap (EVA) met privaatrechtelijke vorm, namelijk het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM).

Tenslotte is er nog de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV), met leden uit de verschillende land- en tuinbouwsectoren en de visserijsector, die advies uitbrengen op beleidsvoorstellen in het domein van landbouw en visserij.

Biologische productie en BOB, BGA en GTS

Het Departement Landbouw en Visserij, is de bevoegde overheid voor de implementatie van en het toezicht op controlesystemen inzake biologische productie, alsook voor erkenning en bescherming van beschermde oorsprongsbenamingen (BOB), beschermde geografische aanduidingen (BGA) en gegarandeerde traditionele specialiteiten (GTS).

De controle op de biologische productie in het Vlaams Gewest is geregeld via het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende de biologische productie en de etikettering van biologische producten en zijn uitvoeringsbesluiten. Controles en certificering van de biomarktdelnemers worden uitgevoerd door erkende controleorganen die onder toezicht staan van het Departement Landbouw en Visserij (cf. paragraaf 3.3.4). Marktcontroles en de controles op de import worden rechtstreeks uitgevoerd door het Departement Landbouw en Visserij (cf. paragrafen 5.3.2.6 en 5.3.2.7).

De erkenning en bescherming van landbouwproducten en levensmiddelen als BOB, BGA en GTS is geregeld via het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2007 betreffende de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen en de gegarandeerde traditionele specialiteiten voor landbouwproducten en levensmiddelen en zijn uitvoeringsbesluiten. Voor de sectoren wijn en gedistilleerde dranken is dit geregeld in het besluit van de Vlaamse regering van 17 februari 2012 betreffende de bescherming van geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en traditionele aanduidingen van wijnbouwproducten en de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken. Producenten die hun product willen beschermen als oorsprongsbenaming, geografische aanduiding of gegarandeerde traditionele specialiteit kunnen een aanvraagdossier indienen bij het Departement Landbouw en Visserij. Deze zorgt vervolgens voor de opvolging van de aanvraagdossiers t.e.m. de erkenning van de bescherming door de Europese Commissie.

De controle op de naleving van de lastenboeken van producten waarvan de naam beschermd is zoals beschermde oorsprongsbenaming, beschermde geografische aanduiding of gegarandeerde traditionele specialiteit in het Vlaams Gewest is geregeld via het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2007 en de overeenkomst van 17 juli 2006 tussen de FOD Economie, het Vlaams Gewest en het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (cf. paragraaf 3.2.11.13). Op vraag van de aanvragende groepering zal de Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie optreden als controleorgaan voor dossiers die bij het Departement Landbouw en Visserij werden ingediend. Dit is momenteel het geval voor alle Vlaamse beschermde producten.

De Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie is verantwoordelijk voor de controles op de markten in het kader van verordening (EU) nr. 1151/2012 (landbouwproducten en levensmiddelen), nr. 1308/2013 (wijnen) en nr. 110/2008 (gedistilleerde dranken). De controles gebeuren zowel voor producten van de binnenlandse markt als voor buitenlandse producten.

3.2.10.1.3 Beleidsdomein Omgeving

Het Vlaams Ministerie voor Omgeving wordt gevormd door het Departement Omgeving, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en het Vlaamse Energieagentschap (VEA).

Dierlijke bijproducten

De instanties die in het kader van dierlijke bijproducten (DBP) een rol spelen zijn het Departement Omgeving dat ressorteert onder het Ministerie voor Omgeving, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

De milieuhygiëneregelgeving omvat op het Vlaamse niveau onder meer het milieuvergunningendecreet en het afvalstoffendecreet en hun uitvoeringsbesluiten. De verordening (EG) nr. 1069/2009 betreffende dierlijke bijproducten die niet voor menselijke consumptie zijn bestemd, sluit heel dicht aan bij beide regelgevingen. Enerzijds zijn bedrijven die erkenningsplichtig zijn in het kader van de verordening ook milieuvergunningplichtig en sluiten de exploitatievoorwaarden, bij verordening opgelegd aan deze bedrijven, nauw aan bij de exploitatievoorwaarden opgelegd door de milieuhygiëneregelgeving. Anderzijds worden de meest omvangrijke stromen dierlijke bijproducten die niet bestemd zijn voor menselijke consumptie met uitzondering van mest, in Vlaanderen beschouwd als afvalstoffen. Hun inzameling, opslag, overbrenging, verwerking en gebruik zijn bijgevolg ook onderworpen aan de Vlaamse afvalstoffenregelgeving.

Departement Omgeving

Het Departement Omgeving stelt zich de realisatie van een kwaliteitsvol leefmilieu als doel, waarin op een duurzame wijze gebruikt wordt gemaakt van diverse voorraden. Binnen het departement zijn de afdelingen Milieuvergunningen en Milieu-inspectie betrokken bij respectievelijk de milieuvergunningverlening en het toezicht op de naleving en de handhaving van de milieuhygiëneregelgeving.

De afdeling Milieu-inspectie speelt een hoofdrol bij het toezicht voor alle milieuhygiëneregelgeving. Zij is immers belast met het eerstelijnstoezicht over de vergunningsplichtige inrichtingen die volgens de milieuregelgeving het hoogste risico inhouden, met name de klasse 1-inrichtingen (waartoe alle erkenningsplichtige verwerkers van dierlijke bijproducten behoren). Bovendien houdt zij ook toezicht op de meeste bepalingen van het afvalstoffendecreet. Lokale besturen spelen eveneens een rol bij het toezicht op kleinere, minder hinderlijk geachte inrichtingen en op het beheer van afvalstoffen in strijd met de bepalingen van het afvalstoffendecreet.

De bevoegde toezichthoudende overheid voor de erkenningsplichtige opslagbedrijven, verwerkingsbedrijven, verbrandingsinstallaties en composterings- en biogasinstallaties is in eerste instantie de Vlaamse Milieu-inspectie en in bepaalde gevallen de lokale gemeentelijke toezichthouders en/of de toezichthouders van de Mestbank.

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

De OVAM is het aanspreekpunt in Vlaanderen voor afvalstoffenproblematiek, milieugericht gebruik en verbruik van materialen, en bodemsanering.

Voor wat betreft dierlijke bijproducten is de OVAM enkel bevoegd voor de DBP die ook afvalstoffen zijn.

Diermeel en dierlijk vet worden, indien het verwerkt werd volgens één van de methoden beschreven in de dierlijkebijproductenverordening, enkel nog als dierlijk afval beschouwd wanneer ze voldoen aan de definitie van afval uit het Vlaamse afvalstoffendecreet. Met andere woorden: indien ze bestemd zijn voor compostering, biogasproductie of verwijdering. Ook de opvolging van de TRACES-berichten en

de opslag van de dierlijke bijproducten en afgeleide producten bestemd voor deze bestemmingen vallen onder de bevoegdheid van OVAM.

Verwerkte dierlijke eiwitten en vetten die één van volgende bestemmingen hebben, worden niet als dierlijk afval beschouwd en vallen dus niet onder de bevoegdheid van de OVAM: technisch gebruik, petfood, veevoederproductie, diagnose, onderwijs of onderzoek.

De OVAM zorgt voor het verlenen van de verschillende erkenningen voor dierlijk afval (opslagbedrijven, verwerkingsbedrijven van categorie 1- , 2- en 3-materiaal, transporteurs van categorie 1-, 2- en 3-materiaal, composterings- en vergistingsbedrijven), en het verlenen van advies voor het verlenen van erkenningen (door de Mestbank) aan mestverwerkingsbedrijven die ook ander dierlijk afval dan mest verwerken). Sinds de update van de overeenkomst tussen de Federale Staat en de Gewesten inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten (16 januari 2014) wordt het gebruik van dierlijke bijproducten, andere dan mest, in organische meststoffen en bodemverbeteraars niet meer opgevolgd door OVAM maar door het FAVV.

Vlaamse Landmaatschappij

De VLM is als Extern Verzelfstandigd Agentschap werkzaam in het beleidsdomein Omgeving van de Vlaamse overheid. Platteland en Mestbeleid, Mestbank en Landinrichting en Grondenbank zijn de kernafdelingen van de VLM. Naast een hoofdkantoor in Brussel, heeft de VLM voor de uitvoering van haar projecten twee regionale afdelingen. Regio West, met vestigingen in Gent en Brugge en regio Oost, met vestigingen in Leuven, Herentals en Hasselt.

Binnen de VLM is de afdeling Mestbank de bevoegde autoriteit in Vlaanderen voor mest als dierlijk bijproduct. Voornaamste taak hierbij is het afleveren van erkenningen in het kader van de dierlijkebijproductenverordening aan installaties (composterings- en vergistingsbedrijven en bedrijven voor vervaardiging van organische meststoffen) waarin mest verwerkt wordt. Wanneer het gaat om verwerkende bedrijven waar naast dierlijke mest geen andere dierlijke bijproducten worden verwerkt, gebeurt de dossierafhandeling en het afleveren van de erkenningen uitsluitend door de VLM. Indien naast mest eveneens andere dierlijke bijproducten worden verwerkt, wordt een bindend advies gevraagd aan de OVAM.

Daarnaast is de VLM bevoegd voor de opvolging van de mesttransporten van dierlijke mest, andere meststoffen en verwerkte eindproducten binnen Vlaanderen en bij in- en export.

Dierenwelzijn

Binnen het Departement Omgeving is er een cel Dierenwelzijn actief.

3.2.10.2 Waals Gewest

3.2.10.2.1 Inleiding

Om hun opdrachten te vervullen, laten de Waalse ministers zich helpen door de Service public de Wallonie, maar ook door een aantal overheidsbedrijven en instellingen van openbaar nut die als opdracht hebben een bepaald specifiek beleid dat door de regering gevoerd wordt te ondersteunen of uit te voeren of een specifieke expertise te leveren om te helpen bij het bestuur.

De Service public de Wallonie omvat een secretariaat-generaal, een transversaal directoraat-generaal en 7 operationele directoraten-generaal.

Het secretariaat-generaal oefent transversale bevoegdheden uit en garandeert dat er een schakel bestaat tussen de regering en alle administratieve diensten, alsook de volgende diensten: personeelsbeheer, werving, opleiding, human resources management en juridische zaken. Bovendien is het belast met de coördinatie van de uitvoering van gemeenschappelijke programma's in de verschillende directoraten-generaal.

Het transversale directoraat-generaal garandeert omkadering en hulp bij alle diensten: budget, boekhouding, informatica, beheer van roerende en onroerende goederen.

De operationele directoraten-generaal zijn belast met het beheer van specifieke materies en competenties, die in rechtstreeks verband staan met de noden en verwachtingen van de burgers, de bedrijven, de verenigingen en de lokale overheden.

3.2.10.2.2 Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement

In het kader van het MANCP is de Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement (DGARNE), één van de directoraten-generaal van het Ministerie van het Waalse Gewest, van belang.

Biologische productie en BOB, BGA en GTS

De Direction de la Qualité et du Bien-être animal van DGARNE is de bevoegde autoriteit in het Waals Gewest voor de implementatie van en toezicht op controlesystemen inzake biologische productie. Het is tevens de bevoegde autoriteit voor erkenning en bescherming inzake beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten indien er een geografisch verband met het gewest bestaat.

De controle op de biologische productie in het Waals Gewest is geregeld via het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010 inzake de productiemethode en etikettering van biologische producten en tot intrekking van het besluit van de Waalse Regering van 28 februari 2008. Controles worden uitgevoerd door erkende controleorganen (cf. paragraaf 3.3.4).

Het decreet van 19 december 2002, het besluit van de Waalse Regering van 14 juli 2016 betreffende de Europese kwaliteitsregelingen en de gewestelijke facultatieve kwaliteitsaanduidingen, en het ministerieel besluit van 14 juli 2016 houdende toepassing van het voormelde besluit regelen de erkenning en de bescherming van de oorsprongsbenamingen, geografische aanduidingen, gegarandeerde traditionele specialiteiten en de gewestelijke facultatieve kwaliteitsaanduidingen in het Waalse Gewest. Hierdoor wordt bepaald dat voordat de producten in de handel worden gebracht, ze moeten worden gecontroleerd (in naleving van het lastenboek). Deze controle wordt verzekerd door één of meerdere onafhankelijke certificeringsinstellingen (OCI's) die erkend zijn door de Waalse minister van Landbouw. Momenteel is er één OCI die daarvoor erkend is (cf. paragraaf 3.3.5). Nadat producten in de handel zijn gebracht, worden ze gecontroleerd door de Federale Overheidsdienst Economie en het Waalse Direction de la Qualité van de Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement (deze laatste biedt enkel ondersteuning op het Waals grondgebied en dit voornamelijk voor Waalse producten of op basis van vaststellingen of klachten).

Dierlijke bijproducten

De bevoegde overheden voor de aspecten inzake verordening (EG) nr. 1069/2009 in het Waals Gewest zijn het Département du Sol et des Déchets (Office wallon de déchets, OWD) en het Département de la Police et des Contrôles.

De overeenkomst van 16 januari 2014 tussen de Federale Staat en de Gewesten inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten leg in artikel 4 de gewestelijke bevoegdheden vast. De taken van het OWD die hieruit voortvloeien voor de producten die onder gewestelijke bevoegdheid vallen, zijn:

- het onderzoek van de erkenningsaanvragen voor de installaties zoals bepaald in de dierlijkebijproductenverordening;
- de behandeling van erkennings- of registratieaanvragen van operatoren actief op het gebied van het vervoer en/of de ophaling van dierlijke bijproducten van categorie 1, 2 en/of 3;

- de validatie van processen ingevoerd in de installaties die aan een erkenning zijn onderworpen;
- de administratieve opvolging en controle, in het kader van een openbare aanbesteding, van de ophaling en verwerking van dood aangetroffen dieren op landbouwbedrijven;
- de vaststelling van het beleid voor de producenten / bezitters van dierlijke bijproducten die niet bestemd zijn voor menselijke consumptie;
- het beheer van de TRACES-berichten i.v.m. het ontvangen of verzenden van dierlijke bijproducten met als bestemming de bedrijven zoals hierboven aangegeven (onder het eerste streepje).

De verschillende bevoegdheden van het Département de la Police et des Contrôles omvatten ook de controle op de naleving van de verplichtingen gekoppeld aan de milieuvergunningen voor installaties in het Waals Gewest waar dierlijke bijproducten die niet bestemd zijn voor menselijke consumptie, worden geproduceerd of verwerkt. Dit zal ook gelden voor de toekomstige erkenningen van de installaties. Het Département de la Police et des Contrôles voert eveneens controles uit op de grensoverschrijdende overbrengingen van afval / intracommunautaire handel in dierlijke bijproducten.

Dierenwelzijn

De Direction de la Qualité et du Bien-être animal van DGARNE ontwikkelt normen en het beleid voor de controles op dierenwelzijn, en coördineert deze ook.

3.2.10.3 Brussels Hoofdstedelijk Gewest

3.2.10.3.1 Inleiding

Om haar beleid uit te voeren beschikt de gewestregering over haar administratie, het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (MBHG), alsook over diverse pararegionale instellingen en vzw's van regionaal belang.

Het MBHG is het belangrijkste instrument van de Brusselse regering in de tenuitvoerlegging van haar beleid. Het is opgebouwd uit zes verschillende besturen:

- secretariaat-generaal;
- bestuur Plaatselijke Besturen;
- bestuur Financiën en Begroting;
- Mobiel Brussel;
- bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting;
- bestuur Economie en Werkgelegenheid.

Het secretariaat-generaal omkadert de vijf bevoegde besturen in specifieke aangelegenheden en steunt ze in termen van organisatie en beheer.

3.2.10.3.2 Bestuur Economie en Werkgelegenheid

Binnen het Bestuur Economie en Werkgelegenheid is de Directie Conceptie en Coördinatie de bevoegde autoriteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de implementatie van en toezicht op controlesystemen inzake biologische productie. Het is tevens de bevoegde autoriteit voor erkenning en bescherming inzake beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten.

De controle op de biologische productie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is geregeld via het besluit van de Brussels Hoofdstedelijke Regering van 3 december 2009. Controles worden uitgevoerd door erkende controleorganen (cf. paragraaf 3.3.4).

De erkenning en bescherming van BOB, BGA en GTS is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geregeld via het besluit van de Brussels Hoofdstedelijke Regering van 22 oktober 2009. De

registratieaanvragen van een BOB, BGA en GTS worden bij de Directie Conceptie en Coördinatie ingediend. De naleving van het productdossier wordt gecontroleerd door de controle-instellingen aangewezen door de Brussels minister bevoegd voor het landbouwbeleid en de controles worden uitgevoerd volgens de door deze minister vastgestelde bepalingen.

De Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie is bevoegd voor de controles (op de etikettering) van BOB, BGA en GTS.

3.2.10.3.3 Brussels Instituut voor Milieubeheer

Het Brussels Instituut voor Milieubeheer (Leefmilieu Brussel – BIM) is een instelling van openbaar nut van het type A. Het is de milieu- en energieadministratie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De activiteitendomeinen dekken het milieu in brede zin, onder andere luchtkwaliteit, energie, bodem, geluidshinder, elektromagnetische golven, planning van het afvalbeheer, duurzame productie, duurzaam bouwen en duurzame consumptie, natuur en biodiversiteit, dierenwelzijn, beheer van het Zoniënwoud, de groene ruimten en de natuurgebieden, beheer van de onbevaarbare waterlopen, en strijd tegen de klimaatverandering.

Dierlijke bijproducten

In het kader van verordening (EG) nr. 1069/2009 is de BIM bevoegd voor planning, advies en informatie, vergunningen, erkenningen en registraties, toezicht en controle op het afvalbeheer en de overbrenging van de afvalstoffen, toezicht en controle op alle actoren van deze verordening binnen het bevoegdheidskader van het gewest. Deze taken worden voornamelijk uitgevoerd binnen de afdeling Vergunningen en Partnerschappen en de afdeling Milieupolitie en Bodem. De afdelingen Natuur, Water, en Bos en Groene Ruimten kunnen echter eveneens betrokken zijn bij de opvolging van het verwijderen van kadavers uit de publieke groene ruimten.

Dierenwelzijn

Sinds januari 2015 is het BIM verantwoordelijk voor het dierenwelzijn en heeft het hiervoor een specifieke dienst ontwikkeld.

3.2.11 Samenwerkingsverbanden en protocollen

3.2.11.1 Inleiding

Hoewel de verschillende autoriteiten elk eigen en afzonderlijke bevoegdheden bezitten, kan er enige afhankelijkheid bestaan met betrekking tot de uitoefening van deze eigen bevoegdheden. Ook bestaat het gevaar dat sommige taken niet en andere tweemaal worden uitgevoerd.

Voor een efficiënt beleid met het oog op het verzekeren van de veiligheid van de voedselketen voor te bereiden en in te stellen is het noodzakelijk om de bevoegdheden verder te verduidelijken en de specifieke taken van de betrokken instanties bij de uitwerking en de toepassing van de reglementeringen te coördineren. Hiervoor hebben de verschillende instellingen diverse samenwerkingsakkoorden en protocollen afgesloten. De belangrijkste worden in het vervolg van dit hoofdstuk belicht.

3.2.11.2 Samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten m.b.t. de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van landbouw en visserij

Tussen de federale staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een samenwerkingsakkoord afgesloten op 18 juni 2003 met betrekking tot de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van landbouw en visserij, en dit met het oog

op een doeltreffend beheer van landbouwaangelegenheden en alle daaruit voortvloeiende gevolgen en de daarbij behorende verantwoordelijkheden vast te leggen.

De opvolging van dit akkoord en van de respectievelijke verbintenissen wordt verzekerd binnen de Interministeriële Conferentie van het Landbouwbeleid (ICLB).

In het samenwerkingsakkoord worden de principes over de uitwisseling en de mededeling van gegevens vastgelegd. In het kader van de opsporing en bestrijding van overtreding werken de gewesten en de federale overheid samen en wisselen zij alle nuttige informatie uit.

Het akkoord vormt ook een basis voor delegatie van bepaalde opdrachten die verband houden met de opdracht van het FAVV, aan de besturen van de gewesten die bevoegd zijn voor de certificering van teeltmateriaal.

Deze opdrachten hebben betrekking op:

- de uitvoering van de officiële controles op plaagorganismen in het kader van de reglementering betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten plaagorganismen met het oog op de fytosanitaire controle van de bedrijven alsmede de controle op en de aflevering van het plantenpaspoort voor aardappelpootgoed en zaaizaden;
- de uitvoering van de officiële controles op plaagorganismen vermeld in de fytosanitaire regelgevingen van derde landen en in de hierboven bedoelde reglementeringen met het oog op de uitreiking van het fytosanitair certificaat voor de uitvoer van aardappelpootgoed, zaaizaad van landbouwgewassen, groentezaden of zaaizaad van bosbouwplanten;
- de medewerking aan de uitvoering van gerichte controles in geval van ontdekking of vermoeden van de aanwezigheid van een plaagorganisme dat de betrokken sector ernstige schade kan toebrengen.

Deze delegatie moet het onderwerp vormen van een overeenkomst van onbepaalde duur, afgesloten door de betrokken partijen. Het FAVV blijft wel als enige verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de desbetreffende reglementering en voor de opsporing en de vaststelling van daarop betrekking hebbende inbreuken.

De volgende controleopdrachten kunnen door de gewesten aan het FAVV worden gedelegeerd:

- de controle van de ontvangsten van de suikerbieten van de chicoreieninuline volgens de bestaande ontvangstrichtlijnen dienaangaande;
- de aflevering van het invoercertificaat bij invoer van aardappelpootgoed en zaaizaden overeenkomstig de daarop betrekking hebbende reglementering;
- de kennisgeving aan de gewesten van de invoer van voor aanplanting bestemde planten overeenkomstig de daarop betrekking hebbende reglementering, met uitzondering van pootaardappelen en zaaizaden;
- het nemen van monsters, op verzoek van de gewesten, om een eventuele besmetting met genetisch gemodificeerde organismen vast te stellen.

Deze delegatie aan het FAVV moet het onderwerp vormen van een overeenkomst van onbepaalde duur afgesloten door de betrokken partijen, dat de praktische bepalingen voor het FAVV vaststelt en ten minste betrekking heeft op het opmaken van de bestekken, het doorsturen van gegevens, het systematisch evalueren van de gedelegeerde taken door de bevoegde besturen van de gewesten, de tussenkomst van de laboratoria, de voorwaarden inzake opschorting en opzegging ervan.

3.2.11.3 Delegatie van bepaalde taken die tot de bevoegdheid van het FAVV behoren aan de gewesten

Aansluitend op het samenwerkingsakkoord van 18 juni 2003 regelt het koninklijk besluit van 10 oktober 2003 het toevertrouwen aan de gewesten van bepaalde taken die tot de bevoegdheid van het FAVV behoren.

Het betreft hier taken die betrekking hebben op:

- de uitvoering van de officiële controles op bepaalde plaagorganismen, alsook voor de controle en de uitreiking van het plantenpaspoort voor aardappelpootgoed en bepaalde zaaizaden;

- de uitvoering van de officiële controles en controles op documenten van bepaalde plaagorganismen vermeld in de fytosanitaire reglementeringen van derde landen met het oog op de uitreiking van het fytosanitair certificaat voor de uitvoer van aardappelpootgoed, landbouwzaden, groentezaden en boszaden;
- de medewerking aan de uitvoering van doelgerichte controles bij ontdekking of vermoeden van de aanwezigheid van een plaagorganisme dat de betrokken sector ernstige schade kan toebrengen.

De gewesten nemen vandaag deze gedelegeerde taken op voor zover deze kaderen binnen de kerntaken van de kwaliteitscontrole inzake de handel in plantaardig teeltmateriaal dat onderworpen is aan de gezondheidsreglementering, en voor zover de taken beperkt blijven tot de vestigingseenheden van de operatoren waar de ambtenaren van de gewesten gewoonlijk hun opdrachten uitvoeren.

Op deze wijze probeert men zoveel mogelijk het principe van een uniek loket toe te passen en dit in het kader van administratieve vereenvoudiging.

Deze taken worden aan de gewesten toevertrouwd door middel van een overeenkomst. Wanneer onregelmatigheden worden vermoed of aangetoond stellen de gewestelijke instanties het FAVV onmiddellijk in kennis.

Het FAVV zendt aan de gewesten alle officiële documenten toe die het mogelijk maken te voldoen aan de eisen die zijn vastgelegd in verband met de controle en de ontledingen op plaagorganismen. Deze officiële documenten bevatten ondermeer het bestek en de instructies betreffende de controles die in de bedrijven moeten worden uitgevoerd op de betrokken planten, de relevante technische documenten van het FAVV en deze toegezonden door de Europese Commissie en de lidstaten, de bijgewerkte lijst van de laboratoria die ontledingen mogen uitvoeren met betrekking tot de opsporing van plaagorganismen met het oog op de uitreiking van plantenpaspoorten en fytosanitaire certificaten, en de lijst van contactpersonen in de bij de fytosanitaire controles betrokken LCE's van het FAVV.

Het FAVV kan dergelijke overeenkomst met een gewestelijke instantie maar afsluiten als deze voorziet:

- in een bevestiging van de uitvoering van de toevertrouwde taken met nadere omschrijving van:
  - o de administratieve organisatie van het organisme aan wie taken worden toevertrouwd evenzeer als van de agenten belast met de controles en de vereiste kwalificaties waarover ze beschikken om deze verrichtingen te doen;
  - o de overeenkomst van de methodologie en technische documenten met het lastenboek;
  - o de naleving van de jaarlijkse planning voor controles en analyses die door het FAVV worden vastgesteld met het oog op de naleving van de eisen betreffende de uitreiking van het plantenpaspoort en het fytosanitair certificaat;
- dat, wanneer de aanwezigheid van een plaagorganisme wordt vermoed of ontdekt in aansluiting op een visueel onderzoek of bij het ontvangen van een positief resultaat van het laboratorium:
  - o alle informatie aangaande de ontdekking van het plaagorganisme aan het FAVV wordt meegedeeld. Als het gaat om organismen die reeds aanwezig zijn en die geen maatregelen vereisen in verband met een onmiddellijke bestrijding zoals reglementair is bepaald, mag deze kennisgeving plaatsvinden bij het opmaken van de balansen van de prospectiecampagnes;
  - o de uitreiking van plantenpaspoorten voor de betrokken bedrijven onmiddellijk opgeschort worden;
  - o in het kader van de toevertrouwde taken, de gepaste maatregelen worden getroffen in overeenstemming met de instructies van het FAVV;
- dat geen enkele administratieve maatregel (quarantaine, vernietiging, ...) betreffende plaagorganismen mag worden opgelegd door het organisme aan wie taken worden toevertrouwd, met uitzondering van de profylactische maatregelen met het oog op de controle op de in een gebied reeds aanwezige plaagorganismen en die geen onmiddellijke bestrijdingsmaatregelen vereisen;
- in de mogelijkheid voor het FAVV, als zich tekortkomingen voordoen die in de betrouwbaarheid of de doelmatigheid van de toevertrouwde taken in het gedrang brengen, om

de controleactiviteiten en uitreiking van de overeenkomstige documenten onmiddellijk geheel of gedeeltelijk te schorsen.

De ambtenaren van de betrokken gewestelijke diensten hebben toegang tot het computernetwerk van het FAVV (FoodWeb) voor bepaalde gegevens die betrekking hebben tot de goede uitwerking van de toevertrouwde taken.

Het FAVV kan een evaluatie van de uitvoering van de toevertrouwde taken door de gewesten maken aan de hand van een audit die worden uitgevoerd door een team van auditoren die het zelf aanduidt. Deze audit mag zowel betrekking hebben op het technisch als administratief beheer van de controles als op de uitvoering van de analyses. Indien gebreken of tekortkomingen worden vastgesteld, wordt het betrokken gewest verzocht tot corrigerende acties over te gaan.

Zowel met het Vlaams Gewest (Departement Landbouw en Visserij) als het Waals Gewest (Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement) is een dergelijke overeenkomst afgesloten vanaf het productiejaar 2003. Het Vlaams Gewest heeft in 2018 deze overeenkomst opgezegd. Hierop werd een nieuwe tijdelijke overeenkomst afgesloten tussen het FAVV en het Vlaams Gewest voor een beperkte duur (2019). Momenteel zijn onderhandelingen bezig om een nieuwe overeenkomst te kunnen afsluiten.

3.2.11.4 FAVV-FOD VVVL

Tussen het FOD VVVL en het FAVV bestaat er een protocol waarin een nadere invulling is gegeven aan de bevoegdheden van deze twee instanties, dit om overlappingen te vermijden en wederzijdse verantwoordelijkheden te verduidelijken.

Op basis van de wetgeving en dit protocol zijn de volgende taken vastgelegd voor de FOD VVVL:

- voorbereiden van het beleid en definiëren van de objectieven en de algemene principes met betrekking tot de veiligheid van de voedselketen, de diergezondheid en de plantenbescherming;
- vastleggen van de normen voor producten en, in voorkomend geval, hun erkenning, homologatie, registratie, toelating en notificatie;
- goede laboratoriapraktijken en goede praktijken voor deugdelijkheidsonderzoek;
- evaluatie van de risico's van producten met betrekking tot de volksgezondheid, de diergezondheid en het milieu;
- boekhoudkundig en beleidsmatig beheer van de begrotingsfondsen en van de programma's die erdoor worden gefinancierd;
- normen met betrekking tot de ethiek, de deontologie en de prestaties van de dienst; voor de dierenartsen wordt de erkenning afgeleverd door de FOD VVVL, maar voor de erkende dierenartsen is de tuchtprocedure gemengd;
- normen, beleid en coördinatie van de controles in verband met CITES;
- internationale betrekkingen in verband met de bovengenoemde bevoegdheden;
- informatie en communicatie in verband met de bovengenoemde bevoegdheden.

De taken van het FAVV zijn:

- evaluatie van de risico's in verband met de veiligheid van de voedselketen met uitzondering van de evaluatie van de risico's van producten met betrekking tot de volksgezondheid, de diergezondheid en het milieu;
- uitwerken en controles op de toepassing van de operationele reglementeringen;
- beheer van de eigen geldmiddelen;
- vastleggen van de normen met betrekking tot het erkennen van de operatoren en, in voorkomend geval hun erkenning, registratie, toelating en notificatie;
- uitwerken van systemen, hulpmiddelen en controleprogramma's in de betrokken sectoren, actielimieten inbegrepen. In voorkomend geval, worden deze onverwijld aan de FOD VVVL medegedeeld;
- controles op en certificatie van producten in alle stadia;
- controles van de operatoren binnen de voedselketen;
- internationale betrekkingen in verband met de bovengenoemde bevoegdheden;
- informatie en communicatie in verband met de bovengenoemde bevoegdheden.

Bovenstaand protocol regelt ook de vertegenwoordiging van de FOD VVVL en het FAVV in Europese en internationale organisaties. Zo is de FOD VVVL de pilootdienst voor de vergaderingen op het niveau van de Raad en het Parlement. Het FAVV is de pilootdienst voor de vergaderingen op het niveau van de Commissie – DG Santé (Permanent Comité en werkgroepen, en HFAA).

Voor wat betreft CITES voorziet het protocol eveneens een bijzonder beheerscontract. Hierin worden praktische modaliteiten in verband met de controles voorzien.

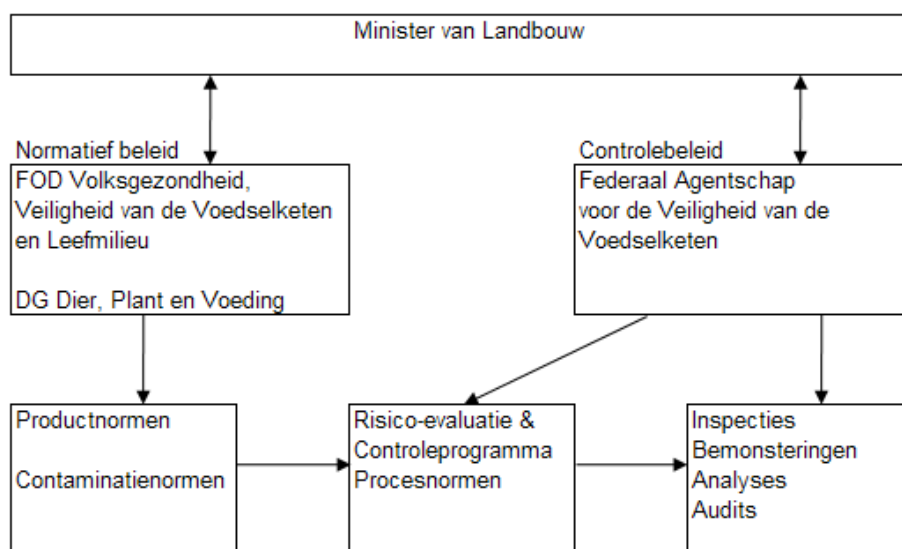
De door het FAVV uitgevoerde CITES-controles zijn beperkt tot de plaatsen waar deze ambtenaren gewoonlijk hun opdrachten uitvoeren en tot de dieren, planten en producten die onderworpen zijn aan gezondheidsreglementering bij invoer, (weder-)uitvoer, doorvoer of bij het intracommunautaire handelsverkeer. De FOD VVVL staat in voor de controles in bedrijven met CITES-registratie. De FOD VVVL werkt in samenwerking met het FAVV de instructies uit die voor de FAVV-beambten bestemd zijn, staat in voor de opleiding en de informatie en verschaft documentatie en stelt indien nodig, deskundigen ter beschikking. Bij elke vastgestelde overtreding aangaande CITES blokkeert de ambtenaar de goederen, stelt waar nodig, deze onder beslag, verwittigt de FOD VVVL en de douanediensden, en stelt waar nodig een proces-verbaal op. Daarnaast stuurt het FAVV maandelijks informatie omtrent de uitgevoerde controles, afgeleverde fytosanitaire attesten en afschriften van processen-verbaal naar de FOD VVVL.

Het basisprotocol is daarna gewijzigd en aangevuld met een beheersovereenkomst voor de controle van het rookverbod in horeca-inrichtingen dat stelt dat de beleidsvoorbereiding, het controlebeleid en de communicatie tot de opdrachten van de FOD VVVL. De FOD VVVL en het FAVV voeren de controles op de naleving van het rookverbod uit volgens richtlijnen en de principes vastgelegd in deze beheersovereenkomst.

De inspecteurs en de controleurs van de FOD VVVL en het FAVV zijn bevoegd om de rookverbodreglementering te controleren in de verbruiksruimten van horeca-inrichtingen. Deze controle geldt zowel voor de regelgeving, van toepassing voor de infrastructuur als voor het gebruik van tabak door klanten en werknemers in deze infrastructuur. Enkel de inspecteurs en de controleurs van de FOD VVVL zijn bevoegd om de rookreglementering te controleren in afgesloten lokalen toegankelijk voor het publiek, andere dan horeca-inrichtingen. Daarnaast voert de FOD VVVL voornamelijk controles uit in de (verbruiksruimten van de) horeca-inrichtingen die deel uitmaken van een openbaar gebouw. Het FAVV voert controles uit volgens het inspectieprogramma, opgesteld door DG Controlebeleid. De FOD VVVL is verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding en voor de normering, werkt in overleg met het FAVV instructies uit bestemd voor de FAVV-agenten, verzekert de vorming en de informatie naar de FAVV-agenten en ontwikkelt samen met het FAVV een meerjarenprogramma. Het bepaalt eveneens de te nemen maatregelen bij inbreuken. Het FAVV voert de controles uit, vastgelegd in het controleprogramma, geeft gevolg aan klachten, neemt de nodige maatregelen en bezorgt trimestrieel de controleresultaten aan de FOD VVVL. De controlediensten van de FOD VVVL en het FAVV organiseren op regelmatige tijdstippen overlegvergaderingen.

Er moet tevens vermeld worden dat bij de opmaak van het controleprogramma door het directoraat-generaal Controlebeleid van het FAVV overleg wordt gepleegd met de respectieve homologen van de FOD VVVL.

De verdeling van bevoegdheden tussen het DG APF van de FOD VVVL en het FAVV is schematisch voorgesteld in figuur 2.

(voor wat betreft de overige ministers bevoegd voor de FOD VVVL, zie paragraaf 3.2.2.2).

Figuur 2: schematische voorstelling bevoegdheden FOD VVVL, DG APF en het FAVV.

De samenwerking tussen de FOD VVVL, DG EM en het FAVV voor wat betreft de controles van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsmiddelen (GBM) is vastgelegd in een ander protocol. De laatste versie van dit protocol is van toepassing vanaf 2018.

De FOD VVVL, DG EM en het FAVV zijn beiden bevoegd voor het uitvoeren van controles op het in de handel brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in België.

Het protocol heeft als doel:

- duidelijk de verdeling van de controles tussen het FAVV en de FOD VVVL, DG EM te bepalen en zo te vermijden dat er dubbel werk wordt geleverd of dat taken niet worden uitgevoerd;
- een uniform beleid toe te passen voor de controle van GBM dat van toepassing is op alle operatoren die GBM op de markt brengen en gebruiken;
- zo veel mogelijk het principe van het uniek loket toe te passen (een operator wordt gecontroleerd door één federale autoriteit), zoals wordt gevraagd in het kader van de administratieve vereenvoudiging (vereenvoudiging van de administratieve taken);
- een permanente dialoog te voeren in een sfeer van vertrouwen en respect;
- te anticiperen op opkomende problemen;
- het volledige gevoerde beleid te evalueren

Biociden vallen onder de bevoegdheid van de FOD VVVL, DG EM en maken geen deel uit van het protocol.

Echter, al naargelang de handelaars en gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen over het algemeen ook biociden verkopen of gebruiken en in de geest van het uniek loket, zal het FAVV ook wettelijke voorschriften met betrekking tot biociden onderzoeken bij deze operatoren. Het FAVV zal deze controles uitvoeren volgens de verdeling van de controles in het protocol.

Behandelde zaaizaden beantwoorden niet aan de definitie van GBM. Ze vallen onder de bevoegdheid van de FOD VVVL, DG EM en maken geen deel uit van het protocol.

Het algemene principe van de verdeling van de controles van de verschillende operatoren tussen het FAVV en de FOD VVVL, DG EM houdt zo veel mogelijk rekening met de activiteiten van deze operatoren in de voedselketen in de strikte zin van het woord (levensmiddelen en diervoeders). Operatoren die een impact hebben op de voedselketen zullen bij voorkeur worden gecontroleerd door het FAVV. De andere operatoren zullen worden gecontroleerd door de FOD VVVL, DG EM.

De controle van gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen op zaaizaden die in de voedselketen terechtkomen (o.a. granen, bieten, groenten) wordt uitgevoerd door het FAVV. Andere gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen op zaaizaden worden gecontroleerd door de FOD VVVL, DG EM.

De controle van verdelers van GBM wordt verdeeld als volgt :

- verdelers van GBM voor professioneel gebruik worden door het FAVV gecontroleerd;
- verdelers van GBM voor niet-professioneel gebruik worden door de FOD VVVL, DG EM gecontroleerd;
- verdelers die GBM voor professioneel gebruik alsook gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik verkopen worden door het FAVV gecontroleerd.

Aangezien het FAVV verplichte fytosanitaire controles uitvoert in toepassing van het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten plaagorganismen, bij operatoren die over een erkenning van het type 'plantenpaspoort' beschikken (o.a. tuinbouwers die gespecialiseerd zijn in de sierteelt), voert het FAVV ook controles uit op GBM bij deze operatoren.

De federale wetgeving over de controle van gewasbeschermingsmiddelen, en de eigen en gemeenschappelijke bevoegdheden van het FAVV en de FOD VVVL, DG EM zijn schematisch weergegeven in tabel 3. De specifieke verdeling van de controles inzake gewasbeschermingsmiddelen tussen de FOD VVVL, DG EM en het FAVV is weergegeven in tabel 4.

Tabel 3: federale wetgeving over de controle van gewasbeschermingsmiddelen en de eigen en gemeenschappelijke bevoegdheden van elke autoriteit.

Te controleren aspecten	Wetgeving	Bevoegdheden	
		FAVV	FOD VVVL-DG EM
Op de markt brengen en gebruik van GBM (met inbegrip van de fytolicensie en de voorschriften die daaraan verbonden zijn)	Verordening (EG) nr. 1107/2009 ⁽¹⁾ KB van 28/02/1994 ⁽²⁾ KB van 19/03/2013 ⁽³⁾	x	x
Informatie die beschikbaar dient te zijn in de verkooppunten van GBM voor niet-professioneel-gebruik	KB van 04/09/2012 ⁽⁴⁾	x	x
Inspectie van de spuittoestellen	KB van 13/03/2011 ⁽⁵⁾	x	
In de handel brengen en gebruik van biociden	Verordening (EG) nr. 528/ 2012 ⁽⁶⁾		x

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad.

⁽²⁾ KB van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik.

⁽³⁾ KB van 19 maart 2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen.

⁽⁴⁾ KB van 4 september 2012 betreffende het federaal reductieprogramma van pesticiden, met inbegrip van hun gebruik in het kader van duurzame ontwikkeling.

⁽⁵⁾ KB van 13 maart 2011 betreffende de verplichte keuring van spuittoestellen en tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 november 2005 betreffende retributies bepaald bij artikel 5 van de wet van 9 december 2004 houdende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.

⁽⁶⁾ Verordening (EG) nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden.

Tabel 4: verdeling van de controles tussen het FAVV en de FOD VVVL, DG EM in toepassing van het protocol van 2018.

Doeloperatoren	Soorten controles	FAVV	FOD VVVL, DG EM
- Fabrikanten van GBM - Verpakkers van GBM - Invoerders van GBM - Uitvoerders van GBM - Inrichtingen die GBM door een derde laten verpakken, bereiden of produceren met het oog op het in de handel brengen van de producten onder hun eigen naam	- In de handel brengen (met inbegrip van bezit en fytolicensie) van GBM - Traceerbaarheid van de GBM - Autocontrole - Verpakking en etikettering van GBM	x	
Verdelers van GBM (voor professioneel gebruik) ⁽¹⁾	- In de handel brengen (met inbegrip van bezit, fytolicensie en informatie in verkooppunten) van GBM - Traceerbaarheid van GBM - Autocontrole - Verpakking en etikettering van GBM - In de handel brengen van toegelaten biociden (bezit)	x	
Verdelers van gewasbeschermingsmiddelen (voor niet-professioneel gebruik) ⁽¹⁾ - Tuincentra - Grote warenhuizen - Bloemisten	- In de handel brengen (met inbegrip van bezit, fytolicensie en informatie in verkooppunten) van GBM - Traceerbaarheid van de GBM		x
Professionele gebruikers van GBM die een impact hebben op de veiligheid van de voedselketen, met name : - Landbouwers - Loonsproeiers in de landbouw	- Gebruik (met inbegrip van bezit en fytolicensie) van GBM - Spuittoestellen - Gebruik van toegelaten biociden (gebruiksregister)	x	
Professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen die geen impact hebben op de veiligheid van de voedselketen, behalve gebruikers die over de erkenning 'plantenpaspoort' beschikken in toepassing van het KB van 10/08/2005 ⁽²⁾ , met name: - Overheidsdiensten en gemeentebesturen - Tuinaannemers - Golfterreinen	- Gebruik (met inbegrip van bezit en fytolicensie) van GBM - Spuittoestellen		x
Professionele gebruikers van GBM die geen impact hebben op de veiligheid van de voedselketen maar beschikken over een erkenning van het type 'plantenpaspoort' in toepassing van het KB van 10/08/2005 ⁽²⁾	- Gebruik (met inbegrip van het bezit en fytolicensie) van GBM - Spuittoestellen	x	

⁽¹⁾ Verdelers die GBM voor professioneel gebruik alsook GBM voor niet-professioneel gebruik verkopen worden door het FAVV gecontroleerd.

⁽²⁾ KB van 10 augustus 2005 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen.

Het FAVV en de FOD VVVL, DG EM verbinden zich ertoe om actief te reageren op samenwerkingsverzoeken en dragen daartoe hun kennis, ervaring en expertise bij.

Het FAVV en de FOD VVVL, DG EM sturen elkaar nuttige gegevens door voor het goede verloop van de controles. Dit omvat met name:

- de te controleren criteria (controlechecklist) in het geval van een eigen bevoegdheid,
- een rooster aan de hand waarvan de ernst van de non-conformiteit kan worden beoordeeld,
- nuttige controletools (o.a. een lijst van toegelaten biociden).

Wanneer een autoriteit een controle uitvoert bij een operator voor een aspect dat niet rechtstreeks onder zijn bevoegdheid valt (biociden of spuittoestellen) en dit aspect non-conform blijkt, dan brengen de twee autoriteiten elkaar daarvan op de hoogte en de juridisch bevoegde autoriteit verzekert de opvolging ervan. De informatie die wordt doorgestuurd vermeldt met name:

- de vastgestelde inbreuk,
- het belang van de inbreuk (volgens een vooraf bepaald rooster),
- de naam en de precieze gegevens van de operator bij wie de inbreuk werd vastgesteld,
- iedere andere commentaar die nuttig is voor de opvolgingscontrole.

Er wordt een jaarlijkse vergadering georganiseerd om de uitvoering van het protocol en de controle van GBM te bespreken. Tijdens deze vergadering worden de resultaten van de controles die iedere autoriteit in de loop van het voorgaande jaar heeft uitgevoerd voorgesteld en geanalyseerd met het oog op verdere controles.

In het kader van een eventuele interne audit die werd opgestart op initiatief van één van de twee partijen, verbindt de andere partij zich ertoe daaraan deel te nemen.

In het kader van een eventuele audit van de Europese Commissie, verbinden de betrokken partijen zich ertoe daaraan deel te nemen. Meer bepaald, in het geval waarin zo'n audit leidt tot aanbevelingen die bestemd zijn voor één van de betrokken partijen, verbindt deze partij zich ertoe een actieplan op te stellen en de nodige uitvoeringsmaatregelen te treffen binnen de termijnen die werden gecommuniceerd door of aan het nationaal contactpunt van het FAVV en, op vraag van datzelfde contactpunt, een regelmatige stand van zaken over de uitvoering van dit actieplan door te sturen.

Voor de rapportering verzamelt het FAVV de controleresultaten van het FAVV en de FOD VVVL, DG EM en stuurt deze door naar de Europese Commissie.

3.2.11.5 FAVV-FAGG

Het protocol tussen het FAVV en het FAGG afgesloten in 2008 en geüpdatet in 2013 heeft als doel overbodige controles te vermijden waarvoor beide instanties bevoegd zijn, de controlebevoegdheid in de distributieketen van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik te verduidelijken, en de samenwerking tussen beide agentschappen te bevorderen.

Het FAVV maakt jaarlijks een controleprogramma voor uitvoering in apotheken en bij de groothandelaars-verdelers van farmaceutische producten, over aan het FAGG. Deze controles hebben betrekking op de etikettering en de monsterneming van voedingssupplementen en bijzondere voeding. Het FAVV maakt de hiertoe van kracht zijnde procedures en richtlijnen over aan het FAGG en het voorziet in de passende opleiding voor de betrokken FAGG-personeelsleden. Het FAGG voert deze controles uit en rapporteert de resultaten ervan aan het FAVV.

In geval van overtreding zijn de bepaling van het koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het FAVV en tot wijziging van diverse wettelijke bepaling van toepassing. Non-conforme resultaten worden binnen de 7 werkdagen na ontvangst van het analyseverslag door het FAGG overgemaakt aan het FAVV. Bij een ernstig risico voor de volksgezondheid dient het non-conforme resultaat echter binnen de 24 uur gerapporteerd te worden na ontvangst van het analyserapport.

Bij vaststelling van non-conformiteiten die een uit de handel name vereisen, neemt het FAVV de nodige maatregelen bij de apotheker (of in voorkomend geval bij de groothandel-verdeler) waar het monster werd genomen. Het FAVV dient de verdere opvolging te verzekeren, inclusief voorstel van tegenanalyse, bij de levensmiddelenbedrijven en beslist of een uit de handel name of een recall is vereist. Het FAVV brengt het FAGG op de hoogte van het resultaat van de eventuele tegenanalyse en over de genomen maatregelen.

Het FAVV is verantwoordelijk voor het RASFF-systeem.

Het FAGG is bevoegd voor de controle van de distributieketen van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik vanaf de productie tot en met de apotheek en het depot van de dierenartsen.

Het FAVV is bevoegd voor de controle van de voorraden van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik op de landbouwbedrijven en, bij vaststelling van onregelmatigheden op dit vlak of bij levensmiddelen van dierlijk oorsprong:

- de controle op het uitgaande register van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik en op de toedienings- en verschaffingsdocumenten van het dierenartsendepot met betrekking tot voedselproducerende dieren;
- de controle in het dierenartsendepot van het inkomend register en van de voorraden;
- de controle van de voorschriften voor voedselproducerende dieren bij de dierenarts.

Voor het toezicht op het goede verloop van de controles en de regelmatige uitwisseling van de inlichtingen is een coördinatieceel opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van het FAVV en het FAGG. Deze coördinatieceel fungeert als contactpunt teneinde nuttige informatie te verstrekken in verband met alle op het terrein vastgestelde problemen en te voorzien in de passende opvolging van de vaststellingen.

Het FAVV kan audits uitvoeren bij het FAGG met betrekking tot de naleving van de bepalingen van dit protocol.

Het FAVV is ook vertegenwoordigd in de Kamer voor producten voor menselijk gebruik, en de Kamer voor producten bestemd voor gebruik bij dieren, die samen de Gemengde Commissie van het FAGG vormen.

3.2.11.6 FAVV-FOD Financiën

In 2018 werd een nieuw samenwerkingsprotocol afgesloten tussen het FAVV en de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen (AAD&A) van de Federale Overheidsdienst Financiën voor wat betreft de controles van de AAD&A en het FAVV bij het binnenbrengen en de invoer in de Europese Unie, de uitvoer uit de Europese Unie of waar van toepassing de intracommunautaire handel van:

- levende dieren en levende producten;
- levensmiddelen van dierlijke oorsprong;
- levensmiddelen van niet-dierlijke oorsprong, inclusief materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in contact te komen
- diervoeders;
- planten en plantaardige producten;
- dierlijke bijproducten en andere producten die onder de bevoegdheid van het FAVV vallen.

Dit nieuwe samenwerkingsprotocol vervangt het samenwerkingsprotocol van 2007 dat werd afgesloten tussen het FAVV en de voormalige Administratie van de Douane en Accijnzen.

Het protocol is van toepassing op de uitwerking van het controlebeleid, uitwerking van het risicobeheer, de toepassing van de regelgeving en de uitwisseling van informatie met betrekking tot het bovengenoemde toepassingsgebied. Het protocol is tevens van toepassing op de samenwerking op het vlak van de inning van de retributies.

Bij het opstellen van nieuwe wettelijke of reglementaire bepalingen, nationaal of internationaal, met betrekking tot bovengenoemd toepassingsgebied, plegen beide partijen overleg. Indien er wettelijke en reglementaire teksten die een impact kunnen hebben op de uitvoering van het in het protocol behandelde toepassingsgebied zijn gepubliceerd, informeren beide instanties elkaar wederzijds en onmiddellijk.

De AAD&A en het FAVV ontvangen enkel van hun administratie de richtlijnen met betrekking tot het vervullen van hun opdracht. Beiden leveren elkaar wederzijdse bijstand, meer bepaald voor wat betreft het verstrekken van verduidelijkingen betreffende de wetgeving, benodigde documenten en inlichtingen. Er wordt over gewaakt dat de richtlijnen wederzijds overeenstemmen.

Er wordt eveneens informatie uitgewisseld teneinde te voorzien in een doelmatige voorbereiding, uitvoering en evaluatie van de FAVV-controles, met inbegrip van monitoring, en de controles van de AAD&A. Beide partijen wisselen informatie uit met het oog op een gemeenschappelijk controle- en risicobeleid voor het in dit protocol beschreven toepassingsgebied.

De focus van het strategisch controlebeleid wordt in gezamenlijk overleg bepaald. De bepalingen opgenomen in het controleplan van het FAVV en het operationeel handavingsplan van de AAD&A alsook de input vanuit de lokale overlegplatforms zullen als basis dienen voor dit gezamenlijk overleg. Voor de uitvoering van de controles op operationeel vlak behouden beide partijen hun individuele beslissingsbevoegdheid.

Voor wat betreft de controles verbinden beide partijen zich ertoe om hun werkmethodes op elkaar af te stemmen. Er wordt tevens over gewaakt om de respectievelijke acties betreffende de uitvoering van controles op elkaar af te stemmen. Bij de uitvoering van hun controles wordt er samengewerkt teneinde de respectievelijke expertise in te brengen en situaties van dubbel gebruik te vermijden. Er wordt wederzijdse bijstand verleend inzake de uitwisseling of de terbeschikkingstelling van het vereiste controle materiaal.

Inzake de organisatie van beroepsopleidingen leveren beide partijen elkaar eveneens wederzijdse bijstand. Er wordt over gewaakt dat hun beampten een toereikende opleiding ontvangen voor de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van de controles. Elke partij stelt haar expertise ter beschikking van de andere partij voor de opleiding van beampten van deze laatste.

Beide partijen plegen overleg en geven elkaar wederzijdse bijstand op het gebied van de inning van de retributies.

Het protocol voorziet de oprichting van een coördinatiecel die is samengesteld uit vertegenwoordigers van het FAVV en de AAD&A. Deze cel vergadert minstens tweemaal per jaar en indien nodig teneinde:

- over te gaan tot een gemeenschappelijke evaluatie van het algemene beheer en de uitvoering van taken en de audits;
- de doeltreffendheid van de samenwerking en de behaalde resultaten ervan te evalueren;
- het controlebeleid en het risicobeheer op elkaar af te stemmen;
- het beheer van de in het protocol uiteengezette afspraken te verzekeren;
- te voorzien in een periodieke evaluatie van het protocol.

In het kader van een eventuele interne audit, waarvoor het initiatief genomen werd door één van de partijen, engageert de andere zich om hieraan mee te werken.

In het kader van een audit van DG Gezondheid en Voedselveiligheid van de Europese Commissie, verbinden beide partijen zich ertoe hieraan mee te werken.

3.2.11.7 FAVV-FOD Economie

Tussen het FAVV en de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (FOD Economie) werd in 2016 een nieuw protocol afgesloten dat het vorige van 2007 vervangt.

Het doel van dit protocol bestaat erin:

- overbodige controles te vermijden waarvoor zowel het FAVV als de FOD Economie bevoegd zijn;
- de controlebevoegdheid m.b.t. etikettering, reclame en samenstelling van levensmiddelen te verduidelijken;
- de samenwerking tussen beide diensten te bevorderen.

De FOD Economie staat in voor de uitvoering van de controles met betrekking tot de samenstelling, benaming, misleiding en economische fraude van levensmiddelen.

Het FAVV staat in voor de uitvoering van de controles met betrekking tot volksgezondheids- en voedselveiligheidsaspecten.

De dienst die het controleprogramma opmaakt, de controles uitvoert, de verdere afhandeling en rapportering van die controles doet en de klachten opvolgt wordt de 'pilotdienst' genoemd.

Elk jaar plegen het FAVV en de FOD Economie, bij het uitwerken van de respectieve controleprogramma's, overleg met als doel de delen met betrekking tot de etikettering, reclame en de samenstelling van producten waarvoor zij de bevoegdheid delen, te coördineren en indien nodig tussentijdse aanpassingen door te voeren.

Ten minste eenmaal per jaar worden de globale resultaten van de door beide diensten uitgevoerde controles uitgewisseld en overlopen. Daarbij worden ook de moeilijkheden en hiaten besproken zodat aan de hand daarvan de toekomstige controles kunnen bepaald of bijgestuurd worden. De pilotdienst verstrekt aan de andere dienst alle informatie die nuttig is om de controles uit te voeren en de regelgeving te interpreteren. Als er opleidingen gegeven worden in deze materie worden die ook opengesteld voor de andere dienst. Elke dienst doet zijn rapportage volgens de eigen interne procedures en stelt de andere dienst op de hoogte van de resultaten.

De door een dienst ontvangen klachten die betrekking hebben op aangelegenheden waarvoor de andere dienst pilotdienst is, worden doorgestuurd naar die andere dienst. De aanklagende partij wordt hiervan in kennis gesteld.

Klachten die betrekking hebben op aangelegenheden waarvoor de twee diensten samen pilotdienst zijn, worden behandeld door de dienst die de klacht heeft ontvangen. Een kopie van de klacht wordt ter informatie aan de andere dienst toegezonden.

De dienst die de controle uitvoert, treft ook passende maatregelen (inbeslagneming, bevel tot recall, vernietiging, PV,...) bij vaststelling van inbreuken, ongeacht het element waarop deze inbreuken betrekking hebben.

Wanneer een controle een inbreuk aan het licht brengt waarvoor de dienst die de controle uitvoert niet de pilotdienst is, wordt dit ter kennis gebracht aan de pilotdienst.

Er is een coördinatiecel opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van het FAVV en de FOD Economie. De coördinatiecel heeft tot taak de opvolging van dit protocol door de beide diensten te verzekeren. De coördinatiecel is verantwoordelijk voor de opvolging van gemeenschappelijke dossiers, het op elkaar afstemmen van beide controleprogramma's, voor het toezicht op het goede verloop van de controles en voor de geregelde uitwisseling van informatie. De cel vergadert minstens tweemaal per jaar om aan de doelstellingen van dit protocol te beantwoorden.

De cel dient als aanspreekpunt voor het verkrijgen van nuttige informatie over alle in de praktijk ondervonden problemen, zij staat in voor de coördinatie tussen de diensten en maakt ook overleg mogelijk in de gevallen waarin de expertise van de twee diensten vereist is.

Beide diensten kunnen bij elkaar audits uitvoeren met betrekking tot de naleving van de bepalingen van dit protocol.

De FOD Economie verleent, indien nodig, medewerking aan het FAVV telkens er een HFAA-missie plaatsvindt die betrekking heeft tot een onderwerp waarbij de FOD Economie ook betrokken is.

In het geval een HFAA-audit zou uitmonden in aanbevelingen gericht aan de FOD Economie, dan engageert deze er zich toe een actieplan op te stellen en de nodige uitvoeringsmaatregelen te nemen binnen de gevraagde termijnen. Op vraag van het contactpunt van de FAVV wordt er regelmatig een stand van zaken van de uitvoering van het actieplan medegedeeld.

Al naargelang van de bevoegdheden en de belangrijkste doelstellingen van beide diensten, wordt de pilootdienst voor de controle op etikettering aangeduid op grond van de hierna volgende elementen (voor sommige aspecten staan beide diensten in voor de controles):

- verkoopbenaming:
  - o de FOD Economie is pilootdienst voor de controle op de verkoopbenaming uitgezonderd in die gevallen waar er een duidelijke link is met volksgezondheid en/of voedselveiligheid;
  - o algemeen:
    - het FAVV is alleen pilootdienst als de benaming gelinkt is aan een samenstelling van het product en duidelijk verband houdt met de volksgezondheid en/of de voedselveiligheid;
    - alle andere vermeldingen in verband met de verkoopbenaming, in het bijzonder de beschermde oorsprongsbenamingen, de beschermde geografische aanduidingen en de gegarandeerde traditionele specialiteiten enz. vallen onder de expertise van de FOD Economie;
  - o specifiek:
    - gebruik van de benamingen 'kalfsvlees' en 'jongrundvlees': de FOD Economie is pilootdienst;
    - de controles in het kader van verordening (EU) nr. 1308/2013 worden als volgt verdeeld:
      - het FAVV voert de controles op de naleving van deze verordeningen uit in slachthuizen, uitsnijderijen en inrichtingen voor de productie van gehakt vlees en vleesbereidingen;
      - de FOD Economie voert de controles op de naleving van deze verordening uit in de detailhandel;
- specifieke bepalingen die tezamen met de benaming moeten worden aangebracht: de FOD Economie is pilootdienst voor de controle op de vermeldingen die samen met de benaming moeten voorkomen uitgezonderd de vermelding over de ioniserende straling en de vermelding 'ontdood';
- voedings- en gezondheidsbeweringen: het FAVV is pilootdienst voor de controles op beweringen;
- ingrediëntenlijst: beide diensten staan in voor de controles op de vermelding van alle ingrediënten. Het FAVV ziet toe op het correct vermeld zijn van de allergenen. De FOD Economie is pilootdienst voor het verifiëren van de juiste volgorde en de noodzaak tot een kwantitatieve vermelding van de ingrediënten;
- samenstelling van levensmiddelen:
  - o de FOD Economie is pilootdienst voor controles op de etikettering en de samenstelling van de levensmiddelen (bv. als de samenstelling bij een verkoopbenaming wettelijk bepaald is) behalve deze in de volgende paragraaf opgenomen;
  - o het FAVV is pilootdienst voor de controles op de etikettering en samenstelling van voedingssupplementen, bijzondere voeding, aangerijkte levensmiddelen en levensmiddelen met beweringen;
- voedingswaarde van levensmiddelen: het FAVV is pilootdienst voor de controles op de voedingswaarde-etikettering;
- datum van minimale houdbaarheid en uiterste gebruiksdatum: het FAVV is pilootdienst;
- voorwaarden inzake gebruik en bewaring: het FAVV is pilootdienst;
- naam en adres van wie verantwoordelijk is voor het in de handel brengen: voor deze vermeldingen staan beide diensten in voor de controles;
- gebruiksaanwijzing: de FOD Economie is pilootdienst behalve in de gevallen waar duidelijk is dat een verkeerd gebruik een potentieel gevaar voor de volksgezondheid en voedselveiligheid zou kunnen veroorzaken;
- alcoholgehalte: de FOD Economie is pilootdienst tenzij er een potentieel gevaar voor de volksgezondheid en voedselveiligheid zou kunnen ontstaan;
- nettohoeveelheid, nominale hoeveelheid: de FOD Economie is pilootdienst;
- land van oorsprong of plaats van herkomst: de FOD Economie is pilootdienst, uitgezonderd voor wat rundvlees betreft gezien de BSE-problematiek;
- lotnummer: het FAVV is pilootdienst voor het lotnummer;
- aanvullende vermeldingen op het etiket: voor de controles op de vermeldingen m.b.t. de beschermende atmosfeer, zoetstoffen, zoethout, cafeïnegehalte, plantensterolen en de invriesdatum is het FAVV piloot;

- lay-out: de FOD Economie is pilootdienst wat de lay-out van het etiket betreft (vorm, afbeeldingen, lettergrootte,...) behalve voor de vermelding van de allergenen;
- taal; de twee diensten staan in voor de controles m.b.t. tot de op het etiket gebruikte taal;
- misleiding en fraude:
  - o de FOD Economie is piloot voor wat misleiding en fraude aangaat van louter economische aard (bv. vervangen van een ingrediënt door een goedkoper ingrediënt, toevoegen van water, etc.);
  - o als er echter een gevaar bestaat voor de volksgezondheid en/of voedselveiligheid dan is het FAVV piloot;
- wijn en gedistilleerde dranken: de FOD Economie is piloot voor de controles op de specifieke vereisten m.b.t. wijnetiketten (inclusief gedistilleerde dranken), met uitzondering van allergenen;
- GGO: het FAVV is piloot voor de controles betreffende GGO's in de voedselketen;
- visserijproducten en producten van de aquacultuur: de FOD Economie is pilootdienst voor de controles op de bepalingen inzake de informatieverstrekking aan de consument voor visserijproducten en producten van de aquacultuur.

3.2.11.8 FAVV-FANC

Tussen het FAVV en het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) werd in maart 2012 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten om het toezicht op voedingsmiddelen die met ioniserende stralingen behandeld worden, te optimaliseren. Het betreft een basisovereenkomst, aangevuld met technische fiches per te behandelen materie.

Bij het uitwerken van nieuwe reglementering in het bevoegdheidsdomein dat hen aanbelangt plegen beide partijen overleg, met uitzondering van die gevallen waarbij de hoogdringendheid voor de Raad van State wordt ingeroepen.

Beide partijen verbinden er zich toe om tijdens vergaderingen die minstens tweemaal per jaar worden georganiseerd informatie wordt uitgewisseld die relevant kan zijn voor hun respectievelijk bevoegdheidsdomein. Ze bespreken de gemeenschappelijke dossiers en lichten elkaar in over het vervolgingsbeleid dat werd overeengekomen met het parket, evenals alle andere richtlijnen van het parket die nuttig kunnen zijn bij de uitoefening van de respectievelijke opdrachten.

Het FANC oefent toezicht uit op:

- de installaties waar levensmiddelen mogen doorstraald worden (doorstralingsinstallaties) en meer bepaald op de vergunningsvoorwaarden voor de doorstralingsinstallaties in toepassing van het koninklijk besluit van 20 juli 2001;
- de toegelaten producten en bijhorende maximale dosis, en meer bepaald op:
  - o de bestralingsvoorwaarden in het kader van het koninklijk besluit van 12 maart 2002;
  - o de vergunningsvoorwaarden voor de toegelaten producten, met betrekking tot de dosimetrie en de kwaliteitsborging.

Het FAVV oefent toezicht uit op:

- de doorstralingsinstallaties waar levensmiddelen met ioniserende stralingen behandeld worden voor wat de hygiënische voorwaarden en de vergunningsvoorwaarden betreft zoals omschreven in het koninklijk besluit van 12 maart 2002 betreffende de behandeling van voedsel en voedsel ingrediënten met ioniserende straling en tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen en in het ministerieel besluit van 16 juli 1980;
- de levensmiddelen in de handel en bij de fabrikanten (invoer, uitvoer, stockage en verkoop) om na te gaan of de bestraalde voedingsmiddelen in een erkende installatie met ioniserende stralingen behandeld werden en overeenkomstig de vastgestelde voorwaarden, of deze levensmiddelen mochten bestraald worden en of de etikettering aan de gestelde eisen voldoet;
- de levensmiddelen in de handel en bij de fabrikanten (invoer, uitvoer, stockage en verkoop) om na te gaan of deze met ioniserende stralingen behandeld werden indien uit de etikettering niet blijkt dat deze bestraald werden;

- de invoervergunning van doorstraalde levensmiddelen, bij doorstraling in een instelling die niet is opgenomen op de lijst die in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen is bekendgemaakt.

Het FANC en het FAVV bezorgen elkaar alle nuttige inlichtingen die het hun in staat moeten stellen de aan elkaar toevertrouwde controles te kunnen uitvoeren.

De uitwisseling en koppeling van informatie en gegevens tussen het FAVV en het FANC wordt verder geregeld via het koninklijk besluit van 25 december 2016. In dit KB wordt vastgesteld dat:

- het FANC en het FAVV volgende gegevens uitwisselen betreffende de toepassingen van ioniserende stralingen bij de behandeling van voedingsmiddelen uit voor de uitoefening van hun respectievelijke toezichts- en controleopdrachten:
  - o gegevens met betrekking tot de vergunde inrichtingen waar levensmiddelen worden doorstraald;
  - o gegevens met betrekking tot de vergunningsvoorwaarden van de vergunde inrichtingen vermeld in bovenstaand punt in toepassing van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen;
  - o gegevens met betrekking tot het doorstralen van voedingsmiddelen in het kader van het koninklijk besluit van 12 maart 2002 betreffende de behandeling van voedsel en voedsel ingrediënten met ioniserende straling en tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen;
  - o gegevens met betrekking tot de verplichtingen van het FANC en het FAVV voortvloeiend uit de Europese richtlijnen betreffende de doorstraling van voedingsmiddelen;
  - o gegevens met betrekking tot adviezen van de Hoge Gezondheidsraad betreffende de doorstraling van voedingsmiddelen;
- het FANC en het FAVV volgende gegevens uitwisselen ten behoeve van het toezicht op de radiologische kwaliteit van producten uit de voedselketen die in de handel zijn gebracht op het Belgisch grondgebied:
  - o gegevens met betrekking tot de resultaten bekomen door het Agentschap in het kader van zijn programma voor radiologisch toezicht op het grondgebied;
  - o gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van een contaminatie alsook de kenmerken van de contaminatie;
  - o gegevens in het kader van het koninklijk besluit van 17 oktober 2003 tot vaststelling van het nucleair en radiologisch noodplan voor het Belgisch grondgebied.

De normale frequentie van uitwisseling wordt vastgelegd in het overleg tussen het FANC en het FAVV. Deze uitgewisselde gegevens zijn uitsluitend toegankelijk voor de personeelsleden van de beide partijen die deze nodig hebben in het kader van de uitoefening van hun opdrachten. Ze duiden elk een centraal contactpunt aan dat belust is met de coördinatie van de uitwisseling van de gegevens. De gegevensuitwisseling gebeurt op elektronische wijze, maar in dringende gevallen kan de informatie ook rechtstreeks mondeling uitgewisseld worden tussen de bevoegde personen van het FANC en de het FAVV. In dat geval brengt elk van de betrokkenen zijn centraal contactpunt onverwijld op de hoogte van de gegevensuitwisseling

Het FAVV is bevoegd voor het uitschrijven van radioactiviteitscertificaten voor de uitvoer van levensmiddelen conform de wet van 4 februari 2000. De radiologische kwaliteit van levensmiddelen bekomen uit de primaire productie en eventuele transformatie in België kunnen geattesteerd worden in generieke (of specifieke) certificaten door het FAVV welke gebaseerd zijn op controles, uitgevoerd in het kader van een gemeenschappelijk controleprogramma van het FANC en het FAVV.

Het FAVV is in het kader van zijn bemonsteringsprogramma en het programma voor radioactiviteitsbesmetting van levensmiddelen van de nationale productie hoofdzakelijk belast met de bemonstering van producten waartoe de bevolking niet rechtstreeks toegang heeft (bv. slachthuizen). Daartegenover is het FANC, in het kader van zijn programma voor radiologisch toezicht op het grondgebied, belast met de bemonstering en analyses op radioactiviteit van monsters genomen op publiekelijk toegankelijke plaatsen (distributieketen).

In geval van wijzigingen van de radiologische kwaliteit van het grondgebied houden de twee agentschappen elkaar op de hoogte over welke contaminatie het gaat, welke de betrokken levensmiddelen zijn en wat de plaats van staalneming is om gecoördineerde acties uit te voeren. Daarnaast bieden de agentschappen hun respectieve deskundigheid aan elkaar aan op diverse vlakken.

3.2.11.9 Multidisciplinaire samenwerking in het kader van fraudebestrijding voor de veiligheid van de voedselketen

In het kader van de fraudebestrijding voor de veiligheid van de voedselketen neemt de Nationale Opsporingseenheid (NOE) van het FAVV deel aan een aantal werkgroepen.

In het kader van een multidisciplinaire samenwerking worden zo door de NOE dossiers behandeld met andere diensten als de politie (lokaal, federaal), parketten, gemeentelijke milieudiensten, diverse diensten van de FOD Financiën zoals de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen, de FOD VVVL, Milieu-inspectie, het Office Wallon des Déchets, Mestbank, BIM, het FAGG, de FOD Economie, etc.

Tussen het openbaar ministerie en de NOE werden in 2019 afspraken gemaakt om de communicatie tussen deze twee instanties te stroomlijnen.

Pharma and Foodcrime Platform

De bevoegdheden van de voormalige Multidisciplinaire HormonenCel (MHC) werden in 2019 uitgebreid naar de farmaceutische cel en de MHC kreeg een nieuwe naam namelijk het Pharma and Foodcrime Platform. De cel behoudt haar missie, namelijk het opbouwen van expertise en het uitwerken van acties en controles op het terrein tegen personen en organisaties die actief zijn in de illegale hormonen- en diergeneesmiddelenhandel. Ze is ook belast met diezelfde missie wat betreft de illegale handel in humane geneesmiddelen en medische hulpmiddelen, alsook wat betreft de illegale productie van levensmiddelen of ook nog de handel in dopingproducten voor mensen. Het Pharma and Foodcrime Platform zal ook onderzoeken voeren op vraag van de politionele en gerechtelijke autoriteiten. Ten slotte is de cel ook belast met een informatie- en waarschuwingsmissie over haar bevoegdheden en doet ze aanbevelingen over veiligheidsmaatregelen om het hoofd te bieden aan bedreigingen.

Interdepartementale Commissie voor de Coördinatie van de Fraudebestrijding in de Economische Sectoren (ICCF)

Deze commissie is belast met:

- o het efficiënt beheer van informatie-uitwisseling;
- o het uitwerken van voorstellen waarbij gezamenlijke strategieën in de fraudebestrijding worden vastgelegd;
- o het gezamenlijk overleg inzake fraudemechanismen.

De ICCF ressorteert onder de FOD Economie en wordt voorgezeten door de directeur-generaal van de Algemene Directie Economische Inspectie.

Interdepartementale Coördinatiecel voor de Controle van de Voedselveiligheid (ICVV)

Deze cel is belast met:

- o het verbeteren van de samenwerking tussen de verschillende diensten die betrokken zijn bij de strategie en de controles inzake de veiligheid van de voedselketen en de farmaceutische regelgeving;
- o alle nuttige initiatieven om de coördinatie van de opsporingen van de inspectie- en politiediensten te verzekeren.

Multidisciplinaire Fraudebestrijdingscel voor de Veiligheid van de Voedselketen (MCVV)

De NOE neemt het voorzitterschap waar van deze cel die met volgende taken belast is:

- bijdragen tot het bepalen van de terreinacties tegen personen en organisaties die zich inlaten met fraude in de voedselketen en dit door het verzamelen, verwerken, uitwisselen en verspreiden van informatie aan de verschillende betrokken diensten;
- coördineren van de inspanningen van de betrokken diensten;
- evaluatie van de uitgevoerde acties.

Food Fraud Workgroup

In samenspraak met de FOD Economie is de NOE het Belgische centrale aanspreekpunt van de Food Fraud Workgroup (georganiseerd door DG Santé) op Europees niveau.

Working Group of Enforcement Officers (WGEO)

De NOE werkt samen met een aantal internationale instanties. De veterinaire groep van de WGEO, bekend als de Small Bull Group, komt tweemaal per jaar samen en bestaat uit vertegenwoordigers van Engeland, Noord-Ierland, Ierland, Denemarken, Duitsland, Oostenrijk, Nederland, België, Frankrijk, Polen, Italië, Spanje en Hongarije.

Heads of Agencies werkgroep tegen voedsel fraude

Deze werkgroep wordt georganiseerd in het kader van de samenwerking tussen de Europese voedselveiligheidsagentschappen. De hoofddoelstelling van deze werkgroep is om een 'best practice approach' op te stellen en advies te verlenen aan de Heads of Agencies. Er kunnen ook proactief aanbevelingen worden uitgewerkt die bestemd zijn voor de Europese Commissie.

Reorganisatie NOE

In 2019 werd de structuur van de NOE gereorganiseerd. Er werden deelgroepen uitgebouwd om beter te beantwoorden aan de noden en in het kader van de interne kennisoverdracht.

De NOE bestaat nu uit:

- Analyse en kwaliteitscel;
- Administratieve cel;
- Cel 1: fyto, feed, voedingssupplementen, colli;
- Cel 2: hormonen en residuen, levende dieren, sluikslachten;
- Cel 3: food, vlees/vis, zuivel en eieren;
- Opsporingscel (ondersteuning subgroepen);
- Tijdelijke crisiscel in geval van crisis of incidenten.

3.2.11.10 GGO's

3.2.11.10.1 Inleiding

In België zijn verschillende overheden verantwoordelijk voor het toelaten van activiteiten met GGO's, afhankelijk van het type GGO en de beoogde toepassing:

- ingeperkt gebruik van GGO's (bv. in laboratoria): bevoegdheid van de gewesten;
- veldproeven met GGO-planten: bevoegdheid van de federale overheid (FOD VVVL) en de gewesten;
- klinische proeven met GGO-geneesmiddelen (zowel humaan als veterinair): bevoegdheid van de federale overheid (FAGG) en de gewesten;
- in de handel brengen op Europees niveau van GGO's bestemd voor voeding of cultivatie: bevoegdheid van de federale overheid (FOD VVVL);

- in de handel brengen op Europees niveau van medicinale GGO's: bevoegdheid van de federale overheid (FAGG).

Het beheer van het samengaan van GGO's met andere teeltwijzen (co-existentie) is een louter economische aangelegenheid en is daarom de bevoegdheid van de gewesten en valt onder het domein 'landbouw'.

Omwille van deze versnipperde bevoegdheidsverdeling hebben de federale overheid en de gewesten de handen in elkaar geslagen d.m.v. een samenwerkingsakkoord betreffende de administratieve en wetenschappelijke coördinatie inzake bioveiligheid. Hierdoor worden alle aspecten waarmee rekening moet worden gehouden in het kader van het gebruik van GGO's en pathogenen, op een gecoördineerde manier geëvalueerd, onafhankelijk van de specifieke reglementering(en) en bevoegdheden terzake.

Dit samenwerkingsakkoord heeft tot doel:

- de geharmoniseerde omzetting van de Europese richtlijnen betreffende de GGO's en producten op basis van GGO's;
- de inrichting van een gemeenschappelijk wetenschappelijk evaluatiesysteem inzake bioveiligheid voor de federale staat en de gewesten, om de bevoegde overheden te adviseren over de veiligheid van activiteiten met genetisch gemodificeerde organismen en/of pathogenen, inclusief ecologische en genetische aspecten in verband met biodiversiteit;
- de coördinatie van de toepassing van de bovenvermelde richtlijnen op regionaal, federaal en internationaal niveau.

Op deze manier zijn burgers, bedrijven, de EC en andere lidstaten er zeker van dat België alle GGO's op dezelfde objectieve gronden behandelt. Het evaluatiesysteem bestaat uit twee onderdelen: de Adviesraad voor Bioveiligheid (ARB, ook wel Bioveiligheidsraad genoemd), en de Dienst Bioveiligheid en Biotechnologie (SBB) van Sciensano, een organisatie die het vroegere Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV) en het Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie (CODA) samenbrengt.

Bovendien is direct overleg tussen alle betrokken instanties en experts in België een noodzaak om voorbereid te zijn op internationaal overleg. Het direct overleg voor wat betreft leefmilieuwetgeving gebeurt voornamelijk in het Coördinatie-Comité Internationaal Milieubeleid (CCIM).

De ARB is één van de twee pilaren van het gemeenschappelijk wetenschappelijk evaluatiesysteem. De raad is samengesteld uit experts die worden aangeduid door de bevoegde regionale en federale overheden (de federale ministers bevoegd voor Volksgezondheid, Landbouw, Wetenschapsbeleid en Tewerkstelling, en de Vlaamse, Waalse, en Brusselse Hoofdstedelijke Regering). Het secretariaat van de ARB wordt verzekerd door de Dienst Bioveiligheid en Biotechnologie van Sciensano. Wat het ingeperkt gebruik betreft (laboratoria, serres, animalaria, productie-eenheden) kan de Adviesraad geraadpleegd worden door de gewesten of door de SBB. In geval van doelbewuste introductie van GGO's in het leefmilieu of bij in de handel brengen van GGO's of van producten die er bevatten moet de ARB altijd geraadpleegd worden.

De SBB is samengesteld uit een administratief secretariaat en een multidisciplinaire groep van wetenschappers. Sinds juni 2010 maakt het laboratorium voor GGO-analyse en onderzoek functioneel geen deel meer uit van de SBB. Het is nu geïntegreerd in de dienst 'Transversal activities in Applied Genomics' (TAG) van Sciensano. Dit laboratorium neemt de opdracht van expertiselaboratorium waar zoals voorzien in het samenwerkingsakkoord.

In overeenstemming met het samenwerkingsakkoord, heeft het SBB de volgende praktische taken:

- de evaluatie van de bioveiligheid van 'ingeperkt gebruik'-activiteiten: de SBB bepaalt geval per geval de specifieke normatieve criteria die in een gegeven inrichting moeten toegepast worden in functie van elke activiteit die er plaatsvindt. Ze adviseert de regionale bevoegde overheid omtrent de voorwaarden die moeten opgelegd worden inzake bioveiligheid;
- de evaluatie van de bioveiligheid van aanvragen van doelbewuste introductie van GGO's in het leefmilieu of van het in de handel brengen van GGO's of van producten die er bevatten, voor dewelke de SBB van de ARB een mandaat heeft verkregen;
- het secretariaat van de ARB;

- het voorstellen van maatregelen aan de ARB of de overheden, voor de bescherming van de menselijke gezondheid en het leefmilieu;
- de archivering van dossiers van bioveiligheid en de bescherming van vertrouwelijke informatie;
- de mededeling van relevante informatie aan de Europese Commissie in verband met de toepassing van EU-richtlijnen inzake GGO's; de wetenschappelijke ondersteuning van de Belgische delegaties op internationale vergaderingen.

De GMOLAB-unit van TAG is ook de coördinator van het NRL GGO's dat gespecialiseerd is in de detectie, identificatie en kwantificering van GGO's.

3.2.11.10.2 Controles

De FOD VVVL zorgt voor het beleid en bepaalt de productnormen. Het is verantwoordelijk voor de follow-up, in brede zin, van internationale protocollen en van de regelgeving inzake GGO's in menselijke voeding, diervoeders en het leefmilieu. Het FAVV controleert in de voedselketen of de GGO-regelgeving en de normen worden gerespecteerd. Het ziet toe op de efficiënte uitvoering van de traceerbaarheid en op de toepassing van de etiketteringsvoorschriften in de voedselketen. Het ziet er tevens op toe dat er geen niet-toegelaten GGO's en geen derivaten geproduceerd met niet-toegelaten GGO's op de markt komen.

De bevoegdheid voor de controles op GGO-proefvelden bevindt zich bij de FOD VVVL (DG APF). Daarnaast is de FOD VVVL verantwoordelijk voor de controles op de handel en het gebruik van niet-voedings-GGO's. De gewesten zijn verantwoordelijk voor de coëxistentiemaatregelen gerelateerd aan GGO-velden en voor de implementatie van de zaadregelgeving. Een protocol tussen de FOD VVVL en de gewesten betreffende de controle op en de analyse van zaaigoed en ander teeltmateriaal teneinde de aanwezigheid van GGO's op te sporen werd op 27 november 2014 getekend. Dit protocol preciseert de praktische modaliteiten voor de samenwerking en de respectievelijke rollen van de betrokken partijen.

3.2.11.11 Dierlijke bijproducten

Dierlijke bijproducten kunnen al naar gelang het geval bestemd zijn voor verwijdering, hergebruikt worden als voeder, technische producten, meststoffen, etc. Deze bestemmingen vallen in België onder de bevoegdheid van verschillende overheidsdiensten. De FOD VVVL en het FAVV zijn de centrale bevoegde autoriteiten. Echter, omdat de meest omvangrijke stromen dierlijke bijproducten die niet bestemd zijn voor menselijke consumptie in België beschouwd werden als afvalstoffen, zijn de inzameling, opslag, overbrenging, verwerking en gebruik van de meeste dierlijke bijproducten een gewestelijke bevoegdheid. Zodoende zijn in België drie federale en zes gewestelijke overheidsinstanties betrokken in de implementatie en controle van de dierlijkebijproductenverordening.

Hierdoor ontstond de noodzaak om de taken van de verschillende diensten vast te leggen in een overeenkomst tussen de federale staat en de gewesten inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten. Deze overeenkomst werd getekend op 28 oktober 2005 en verscheen in het Belgisch Staatsblad van 12 december 2005. Naar aanleiding van de vervanging van verordening (EG) nr. 1774/2002 door verordening (EG) nr. 1069/2009 werd deze overeenkomst vervangen door de overeenkomst van 16 januari 2014.

De FOD VVVL is overeenkomstig deze overeenkomst de bevoegde autoriteit voor 'technische producten', cosmetische producten, voeder voor pelsdieren, biodynamische preparaten, evenals voor het gebruik van dierlijke bijproducten voor de rechtstreekse voeding van bepaalde dieren, voor taxidermie, onderwijs, diagnostiek en onderzoek. Ook opslagbedrijven die producten opslaan voor deze bestemmingen vallen onder de bevoegdheid van de FOD VVVL. De FOD VVVL bepaalt eveneens de normen voor het in de handel brengen van meststoffen en bodemverbeterende middelen, in het bijzonder voor het toelaten en vastleggen van de stoffen die deze meststoffen ongeschikt moeten maken voor vervoeding.

Kort samengevat zijn de Gewesten bevoegd voor categorie 1-, 2- en 3-verwerkingsbedrijven, verbrandingsinstallaties, storten, biogas- en composteringsinrichtingen, producenten van meststoffen en bodemverbeterende middelen op basis van onverwerkte mest, en opslagbedrijven die producten opslaan voor deze bestemmingen.

Het FAVV is verantwoordelijk voor dierlijke bijproducten die richting diervoeding of meststoffen en bodemverbeterende middelen (met uitzondering van onverwerkte mest) gaan. Ook opslagbedrijven die producten opslaan voor deze bestemmingen vallen onder de bevoegdheid van het FAVV.

Het FAGG is bevoegd voor de controle en de verificatie van de hele keten met betrekking tot de dierlijke bijproducten en afgeleide producten vanaf het ogenblik dat ze bestemd zijn voor de vervaardiging en de kwaliteitscontrole van geneesmiddelen en gezondheidsproducten.

De gewestelijke overheden leveren, in samenwerking met het FAVV, eveneens de erkenningen af voor verwerkers van dierlijke bijproducten categorie-3, uitsluitend van niet-herkauwers, in het kader van de 'feedban' zoals vastgelegd in de TSE-verordening (EG) nr. 999/2001.

De overeenkomst richtte ook een 'Commissie Dierlijke bijproducten' (CoABP) op die moet instaan voor de permanente evaluatie van de toepassing van de overeenkomst. Alle betrokken overheden nemen deel aan deze vergadering die zesmaal per jaar plaats vindt. Onder auspiciën van de CoABP wordt er overleg met de betrokken sectoren georganiseerd. Dit overlegplatform wordt tweemaal per jaar georganiseerd. Hieraan nemen, naast alle overheden, eveneens een dertigtal relevante vertegenwoordigers van de betrokken sectoren deel. Het FAVV heeft het voorzitterschap en secretariaat van de Commissie Dierlijke Bijproducten en het overlegplatform.

3.2.11.12 Biologische productie

In België is de biologische productie een gewestelijke bevoegdheid. Naast de Europese kaderwetgeving (verordeningen (EG) nr. 834/2007, 889/2008 en 1235/2008) bestaat er aanvullende regionale wetgeving die nadere voorwaarden in verband met de controle- en productiemethode bepaalt.

Voor de globale samenwerking tussen de federale staat en de gewesten m.b.t. de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van landbouw en visserij wordt verwezen naar het samenwerkingsakkoord van 18 juni 2003 (cf. paragraaf 3.2.11.2). In dit samenwerkingsakkoord wordt specifiek vermeld dat het FAVV onmiddellijk aan het door de gewesten aangestelde meldpunt alle informatie meedeelt die voortvloeit uit de vaststellingen die het heeft gedaan of ontvangen via het RASFF-systeem, die van aard is fraude in deze sectoren aan het licht te brengen.

Daarnaast wordt tussen de drie gewesten en het FAVV ook informatie uitgewisseld bij vaststellingen, op bioproducten, die de respectieve bevoegdheden overschrijden.

Het Vlaams, Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben tevens een intergewestelijk protocol afgesloten betreffende de biologische productie. Dit protocol heeft o.a. als doel via intergewestelijk overleg een harmonisatie te bereiken m.b.t. de wijze van toepassing van de wetgeving door de controleorganen. Wanneer een gewest bestaande uitvoeringsbepalingen van de Europese reglementering wenst te veranderen of nieuwe uitvoeringsbepalingen wenst aan te nemen, wordt dit ter advies overgemaakt aan de overige gewesten.

Daarnaast werken de gewesten daar nodig samen en wisselen ze alle nuttige informatie uit in verband met de opsporing en de bestraffing van overtredingen.

Tussen het FAVV en de bevoegde gewestelijke overheden werd een protocol afgesloten die de periodieke informatie-overdracht regelt in het kader van de opmaak van het MANCP en het jaarverslag over de voortgang van het MANCP.

3.2.11.13 BOB, BGA en GTS

Naast de Europese kaderwetgeving (verordeningen, (EU) nr. 1151/2012, nr. 664/2014 (voor landbouwproducten en levensmiddelen), nr. 668/2004, nr. 1308/2013 (voor wijnen) en nr. 110/2008 (voor gedistilleerde dranken)) bestaat er in België aanvullende specifieke-regionale wetgeving voor wat betreft de erkenning en bescherming van oorsprongsbenamingen, geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten.

Er vinden minstens jaarlijks vergaderingen plaats tussen de gewesten en de Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie. Via jaarlijkse voortgangsrapporten wordt de stand van zaken van de lopende dossiers en de onderzoeken gecommuniceerd.

Tussen het FAVV en de FOD Economie werd in 2016 – ter vervanging van het protocol van 2007 – een nieuw protocol afgesloten inzake de verdeling van de controles m.b.t. de etikettering en de samenstelling van levensmiddelen. In dit protocol wordt vastgelegd dat de beschermde oorsprongsbenamingen, de beschermde geografische aanduidingen en de gegarandeerde traditionele specialiteiten onder de expertise van de FOD Economie vallen.

Tussen het FAVV, de FOD Economie en de bevoegde gewestelijke overheden werd in 2011 een protocol afgesloten die de periodieke informatie-overdracht regelt in het kader van de opmaak van het MANCP en het jaarverslag over de voortgang van het MANCP.

3.2.11.14 Samenwerking met het oog op de strijd in de vleessectoren tegen het illegale werk, de sociale fraude en de frauduleuze praktijken betreffende de voedselveiligheid

Tussen de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de FOD Sociale Zekerheid, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst, de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, het FAVV, en de organisaties vertegenwoordigd in het Paritair Comité voor de voedingsnijverheid werd in 2012 een protocol afgesloten om de strijd in de vleessectoren tegen de niet-naleving van de wetgeving in het algemeen en de geldende sociale en de wetgeving op het vlak van de voedselveiligheid in het bijzonder op te drijven.

Dit protocol is tot stand gekomen uit bezorgdheid voor het imago van de sector, de volksgezondheid en voor de sociale situatie van de betrokken werknemers. De ondertekenende partijen hebben hiermee beslist een gemeenschappelijke strategie te ontwikkelen om beter de strijd aan te gaan tegen het fenomeen van om het even welke vorm van illegale arbeid en de gevolgen ervan. De nadruk wordt daarbij vooral gelegd op de volgende problemen: werk dat niet wordt aangegeven, carrousels van onderaannemingen, problemen in verband met een vals sociaal statuut en onecht gedetacheerde werknemers, zowel wat betreft de luiken arbeidsomstandigheden als sociale zekerheid betreffende deze problemen. Deze strategie wordt uitgewerkt in de bijzondere context van de vleessector en van de bijzondere normen die daar van toepassing zijn betreffende het respect voor de voedselveiligheid.

3.2.11.15 Protocol tussen het FAVV, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de controle van het dierenwelzijn

Door de zesde staatshervorming werden de bevoegdheden m.b.t. dierenwelzijn vanaf 1 juli 2014 toegewezen aan de gewesten. Tussen de federale staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd een protocol afgesloten m.b.t. de overgangsmaatregelen voor de uitoefening van de bevoegdheden op het vlak van dierenwelzijn (protocol van 15 mei 2014).

Het protocol was geldig in de periode van 1 juli 2014 tot de datum van inwerkingtreding van de koninklijke besluiten⁸ betreffende de nominatieve overdracht van het personeel, zijnde 1 januari 2015. Het was bedoeld om de continuïteit van de opdrachten i.v.m. dierenwelzijn te waarborgen en het geleidelijk uitbouwen van nieuwe regionale structuren mogelijk te maken. Hiervoor werden een aantal praktische modaliteiten vastgelegd.

Nadien werd een protocol afgesloten tussen het FAVV en de drie gewesten. Hierin werd overeengekomen en verduidelijkt dat:

- het algemene controlebeleid i.v.m. dierenwelzijn afhangt van de gewestelijke bevoegde overheden;
- in het kader van zijn routinecontroles bij houders van nutsdieren en via de dierenartsen met opdracht in de slachthuizen het FAVV de naleving van de reglementering nagaat m.b.t. dierenbescherming en dierenwelzijn; de rapporten van de waarnemingen worden ter beschikking gesteld van de gewestelijke bevoegde overheden;
- de eventuele opvolging van de waarnemingen van de agenten van het FAVV behoort tot de de bevoegdheid van de gewesten.

Tussen de bevoegde gewestelijke overheden en het FAVV is ook een beheerscontract opgesteld. Het heeft tot doel de praktische modaliteiten van de samenwerking en de respectieve rol van de bevoegde gewestelijke overheden en het FAVV te preciseren. Enkele punten hiervan zijn hieronder opgenomen.

3.2.11.15.1 Organisatie

De bevoegde gewestelijke overheden:

- duiden binnen hun centrale diensten een verantwoordelijke 'dierenwelzijn' aan die het contactpunt zal zijn voor het FAVV voor het opstellen en de opvolging van de instructies, alsook voor het onderzoek van problemen met betrekking tot dierenbescherming en dierenwelzijn;
- zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de normen;
- werken in samenwerking met het FAVV de instructies uit voor de medewerkers van het FAVV;
- stellen voor het jaar N+1, in samenwerking met het FAVV, de checklists voor controle op samen met de frequentie voor het gebruik ervan, waarbij die frequentie niet hoger mag liggen dan die van de inspecties van het FAVV waarin in zijn controleplan is voorzien;
- behandelen de klachten inzake dierenwelzijn;
- staan in voor de opleiding en informatie van de personeelsleden van het FAVV en van de dierenartsen die het FAVV belast met opdrachten voor taken die ze uitvoeren in het kader van het dierenwelzijn;
- stellen indien nodig hun deskundigheid ter beschikking van het FAVV;
- communiceren aan het FAVV hun operationele contactpunten; deze moeten te allen tijde bereikbaar zijn voor de verantwoordelijkheden van het hoofdbestuur en de lokale eenheden van het FAVV;
- treffen in geval van niet-conformiteiten de nodige maatregelen, informeren de betrokken LCE.

Het FAVV:

- duidt binnen de centrale diensten een verantwoordelijke 'dierenwelzijn' aan die het contactpunt is voor de gewestelijke overheden bevoegd voor de verspreiding en opvolging van de instructies, alsook voor het onderzoek van problemen met betrekking tot dierenbescherming en dierenwelzijn;
- voert alle routinecontroles uit zoals beschreven in paragraaf '3.2.11.15.3. Soorten opdrachten' en gaat de naleving van de regelgeving na;
- stelt het resultaat van zijn waarnemingen ter beschikking van de bevoegde gewestelijke overheid;
- informeert de verantwoordelijke van de bezochte inrichtingen over zijn waarnemingen;
- neemt geen enkele maatregel (verwittiging, pro-justitia, bewarend beslag,...);

---

⁸ Het koninklijk besluit van 19 december 2014 tot overdracht van personeelsleden van de FOD VVVL naar de Vlaamse Regering, het koninklijk besluit van 19 december 2014 tot overdracht van personeelsleden van de FOD VVVL naar de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, en het koninklijk besluit van 19 december 2014 tot overdracht van personeelsleden van de FOD VVVL naar de Waalse Regering.

- ziet in geval van crisis (voedselcrisis, gezondheidscrisis,...) erop toe om de prioritaire activiteiten in verband met het dierenwelzijn te onderhouden;
- bezorgt voor 1 juli een jaarverslag waarin de prestaties van het voorgaande jaar opgenomen zijn die in uitvoering van bovenvermeld protocol uitgevoerd werden door de agenten van het FAVV.

3.2.11.15.2 Betrokken dieren

Geplande controles

De dieren gehouden voor de productie van levensmiddelen, gedurende het transport en in de slachthuizen.

Niet-geplande controles

Alle dieren gecontroleerd door het FAVV of door de dierenartsen met opdracht die het FAVV belast met opdrachten in het kader van de certificering met het oog op handelsverkeer en export, en in het kader van invoer.

3.2.11.15.3 Soorten opdrachten

Geplande controles: op de landbouwbedrijven

Om te beantwoorden aan de verplichtingen waarin is voorzien in de verschillende wetgevingen die onder hun bevoegdheid vallen, voeren de controlediensten van het FAVV onder meer op jaarlijkse basis geplande controles uit.

Enkel tijdens die controleopdrachten vult het FAVV, volgens de voorziene frequentie, de checklist(s) met betrekking tot dierenbescherming en dierenwelzijn in.

Geplande controles: in de slachthuizen

De gewesten controleren de infrastructuur vanuit het oogpunt van het dierenwelzijn (stallen, materiaal voor het doden van de dieren,...).

De dierenarts met opdracht van het FAVV zullen zoals voorheen de volgende controles op het dierenwelzijn verzekeren: transportmiddelen, ante-mortemkeuring van de dieren, slachtomstandigheden.

De checklists die zij invullen, worden ter beschikking gesteld van de betrokken gewesten.

Zij brengen het betrokken gewest rechtstreeks op de hoogte van de vaststellingen die maatregelen vereisen, en kennen daaraan indien nodig hoogdringendheid toe.

Geplande controles: op de weg

Het FAVV voert de eerstelijnscontroles uit. Eventuele noodzakelijk geachte maatregelen worden genomen door de bevoegde diensten (politie, gewest,...).

Niet-geplande controles: certificering in het kader van handelsverkeer en export

De certificering van levende dieren, waarin inzonderheid eisen met betrekking tot het dierenwelzijn worden overgenomen, met inbegrip van het routeplan, wordt verzekerd door het FAVV of door de dierenartsen die het FAVV met opdrachten belast.

De nacontrole van het routeplan wordt verzekerd door het betrokken gewest.

Niet-geplande controles: controles bij invoer

De controle bij de invoer van levende dieren, waarin inzonderheid eisen met betrekking tot het dierenwelzijn worden geverifieerd, wordt verzekerd door het FAVV of door de dierenartsen die het FAVV met opdrachten belast.

Niet-geplande controles: gemengde erkenningen

De gewesten en het FAVV stellen in overleg de lijst op met zogenaamde 'gemengde' erkenningen, die zowel onder de bevoegdheid van het FAVV als van de gewesten vallen.

In overleg bepalen de gewesten en het FAVV de modaliteiten van de controle, uitgevoerd door het FAVV en/of het betrokken gewest en de toekenningsmodaliteiten van de gevraagde erkenning.

In geval van intrekking van de erkenning verbinden de partijen zich ertoe om elkaar zo snel mogelijk in te lichten.

3.2.11.15.4 Communicatie en meldingen

De rapporten van de waarnemingen met betrekking tot dierenbescherming en dierenwelzijn, opgesteld door de medewerkers van het FAVV of door de dierenartsen die het FAVV met opdrachten belast, worden in de vorm van checklists ter beschikking gesteld van de bevoegde gewestelijke overheden. Wanneer een situatie een dringende tussenkomst van de bevoegde gewestelijke overheid vereist, brengt het FAVV het gewestelijke contactpunt daarvan zo snel mogelijk op de hoogte. De verwittigde gewesten treffen de maatregelen die ze nodig achten.

3.2.11.15.5 Audit van gewestelijke overheden

De taken die het FAVV uitvoert ten behoeve van de gewesten kunnen onderworpen worden aan een audit.

3.2.11.15.6 MANCP en jaarverslag MANCP

De bevoegde gewestelijke overheden verbinden zich ertoe om periodiek een bijdrage te leveren aan het MANCP en het jaarlijkse voortgangsrapport van het MANCP.

3.2.11.15.7 Opgvolgingscomité FAVV-gewesten

De betrokken partijen vergaderen op regelmatige tijdstippen om de praktische aspecten van hun samenwerking te organiseren.

3.2.11.16 Protocol tussen het FAVV en Brulabo betreffende de controles in de distributiesector m.b.t. de veiligheid van de voedselketen

Door het koninklijk besluit van 28 maart 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 december 2002 tot aanduiding van de ambtenaren en de personen belast met het toezicht op de uitvoering van de bepalingen van de wetten, besluiten en reglementen van de Europese Unie die onder de bevoegdheid van het FAVV vallen, beschikken gemeenten over de wettelijke basis om controles uit te voeren.

In dit kader werd eind 2015 tussen het FAVV en Brulabo – vroeger genaamd 'Brussels Intercommuniaal Laboratorium voor Scheikunde en Bacteriologie' – een protocol ondertekend betreffende de controles in de distributiesector (horeca, grootkeukens, detailhandel, vleeswinkels, bakkers, viswinkels, kinderdagverblijven en melkkeukens) in de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het protocol worden voorwaarden opgelegd voor de personeelsleden belast met de controles (o.a. m.b.t. beroepservaring en het ontbreken van belangenconflicten), en afspraken vastgelegd omtrent opleiding, uitvoering van de taken (zo moet Brulabo bv. beschikken over een ISO 17020-certificaat voor de inspecties en analyses beschreven in het protocol), informatie-uitwisseling en rapportering, en de opvolging van het protocol. Met betrekking tot dit laatste organiseert de LCE Brussel van het FAVV trimestrieel overlegvergaderingen met Brulabo waarop concrete acties worden besproken, organiseert het FAVV één keer per jaar een overlegvergadering met Brulabo teneinde de opvolging van het protocol te evalueren, en kan het FAVV audits uitvoeren bij Brulabo m.b.t. de controles beschreven in het protocol.

3.3 DELEGATIE VAN TAKEN AAN GEMACHTIGDE INSTANTIES

3.3.1 Inleiding

De bevoegde autoriteiten in het kader van het MANCP hebben een aantal taken gedelegeerd aan gemachtigde instanties. Deze taken zijn gerelateerd aan de bestrijding van dierziekten en de identificatie en registratie van dieren, dierenwelzijnsaspecten, bepaalde controles van de fytosanitaire gezondheidsreglementering, de controles op de biologische productie, en het respecteren van de lastenboeken inzake BOB, BGA en GTS.

3.3.2 Bestrijding dierziekten en identificatie & registratie van dieren

De verenigingen Dierengezondheidszorg Vlaanderen vzw (DGZ) en Association Régionale de Santé et d'Identification Animales asbl (ARSIA) zijn erkende verenigingen voor de bestrijding van dierziekten middels het ministerieel besluit van 26 november 2006.

Tussen het FAVV en deze verenigingen werd voor de periode 2016-2020 een nieuwe overeenkomst afgesloten waarin de gedelegeerde taken en verantwoordelijkheden worden beschreven. De overeenkomst bestaat uit specifieke opdrachten die telkens voorwerp is van een afzonderlijke subovereenkomst:

- toezicht en diagnostiek van aangifteplichtige ziekten bij nutsdieren;
- gerichte bewaking voor ziekten bij landbouwhuisdieren in het kader van officiële bewakings- en bestrijdingsprogramma's;
- diergeneeskundige begeleiding en steun verbonden aan het toezicht op ziekten waarvoor het FAVV bevoegd is;
- gezondheidsadministraties;
- prestatielijsten van de bedrijfsdierenartsen en betaling van de assistenten voor de bijenteelt;
- crisisactiviteiten;
- bijwerken van de gegevens in BOOD (banque de données opérateurs – operatoredatabank);
- gebruik van de Sanitelgegevens;
- identificatie en registratie van dieren en Sanitel.

Het toezicht op de uitvoering van deze overeenkomst gebeurt door een stuurgroep die minstens driemaal per jaar samenkomt en waarvan het voorzitterschap bij het FAVV ligt.

3.3.3 Dierenwelzijnsaspecten

Door middel van het protocol dat werd afgesloten tussen het FAVV en de drie gewesten werd overeengekomen en verduidelijkt dat (cf. paragraaf 3.2.11.15):

- het algemene controlebeleid i.v.m. dierenwelzijn afhangt van de gewestelijke bevoegde autoriteiten;

- in het kader van zijn routineopdrachten bij houders van nutsdieren en via de dierenartsen met opdracht in de slachthuizen het FAVV de naleving van de reglementering nagaat m.b.t. dierenbescherming en dierenwelzijn; de rapporten van de waarnemingen worden ter beschikking gesteld van de gewestelijke bevoegde overheden;
- de eventuele opvolging van de waarnemingen van de agenten van het FAVV behoort tot de bevoegdheid van de gewesten.

Tussen de bevoegde gewestelijke overheden en het FAVV is ook een beheerscontract opgesteld dat tot doel heeft de praktische modaliteiten van de samenwerking en de respectieve rol van de bevoegde gewestelijke overheden en het FAVV verder te preciseren.

3.3.4 Plantengezondheidsaspecten

Aan de gewesten werden een aantal taken in het kader van bepaalde controles inzake plantengezondheid toevertrouwd (cf. paragraaf 3.2.11.3). Deze hebben als basis het samenwerkingsakkoord van 18 juni 2003 en het KB van 10 oktober 2003.

Deze taken hebben betrekking op:

- de uitvoering van officiële controles op bepaalde plaagorganismen, alsook voor de controle en de uitreiking van het plantenpaspoort voor aardappelpootgoed en bepaalde zaaizaden;
- de uitvoering van officiële controles en controles op documenten op plaagorganismen vermeld in de fytosanitaire reglementeringen van derde landen met het oog op de uitreiking van het fytosanitair certificaat voor de uitvoer van aardappelpootgoed, landbouwzaden, groentezaden en boszaden;
- de medewerking aan de uitvoering van doelgerichte controles bij ontdekking of vermoeden van de aanwezigheid van een plaagorganisme dat de betrokken sector ernstige schade kan toebrengen (momenteel is dit enkel van toepassing voor het Waals Gewest).

Zowel met het Vlaams Gewest (Departement Landbouw en Visserij) als het Waals Gewest (Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement) is een dergelijke overeenkomst afgesloten vanaf het productiejaar 2003. Het Vlaams Gewest heeft in 2018 deze overeenkomst opgezegd. Hierop werd een nieuwe tijdelijke overeenkomst afgesloten tussen het FAVV en het Vlaams Gewest voor een beperkte duur (2019). Momenteel zijn onderhandelingen bezig om een nieuwe overeenkomst te kunnen afsluiten.

3.3.5 Biologische productie

Controles in de biologische productie worden uitgevoerd door erkende controleorganen die onder toezicht staan van de bevoegde autoriteiten. De huidige in het Vlaams, Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest erkende controleorganen zijn weergegeven in tabel 5.

Tabel 5: erkende controleorganen voor de biologische productie.

Naam	Contact
Certisys bvba (BE-BIO-01)	Bureau's: Rue Joseph Bouché 57/3, B-5310 Bolinne Tel. +3281600377 Fax: +3281600313 K. Maria Hendrikaplein 5-6, B-9000 Gent Tel.: +3292458236 Maatschappelijke zetel : Avenue de l'Escrime 85, B-1150 Bruxelles Tel.: +3227794721 E-mail: info@certisys.eu Website: http://www.certisys.eu
TÜV NORD INTEGRA bvba (BE-BIO-02)	Statiestraat 164, B-2600 Berchem Tel.: +3232873760 Fax: +3232873761 E-mail: info@tuv-nord-integra.com Website: http://www.tuv-nord.com/be/nl/index.htm
Inscert Partner sa (BE-BIO-03)	Rue Hayeneux 62, B-4040 Herstal Tel.: +3242407500 Fax: +3242407510 E-mail: info@quality-partner.be Website: http://www.quality-partner.be

De erkenning van de controleorganen is onderworpen aan de voorwaarden van de Europese en regionale regelgeving. Het zijn de bevoegde ministers die de controleorganen erkennen. Het controleorgaan moet volgend engagement aangaan:

- de controleactiviteiten moeten worden uitgevoerd volgens de voorschriften van verordening (EG) nr. 834/2007 en de regionale besluiten;
- te allen tijde de aangewezen ambtenaar toegang verlenen tot de gebouwen en hem inzagerecht verlenen van elk document dat verband houdt met de controleactiviteiten;
- te gepasten tijde alle vereiste informatie communiceren voor een goede toepassing van verordening (EG) nr. 834/2007.

In de regionale besluiten worden aanvullende erkenningsvoorwaarden vermeld. Zo moet in het Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest het accreditatiecertificaat voorgelegd worden als bewijs dat het privé-orgaan dat erkend wil worden, voldoet aan de vereisten van de norm ISO 17065, in hun meest recente versie, voor de controles betreffende de biologische productiemethode van landbouwproducten. In het Vlaams Gewest moet een organisatie voor het verkrijgen van een erkenning, onder andere, bewijzen dat ze de nodige stappen onderneemt om een accreditatiecertificaat te behalen voor de normen NBN EN ISO 17020 en EN 45011 of ISO 65. Om de erkenning te behouden moet een controleorgaan, onder andere, vanaf 18 maanden na het verkrijgen van de erkenning zijn accreditatiecertificaat voor de normen NBN EN ISO 17020 en EN 45011 of ISO 65 voorleggen aan de bevoegde dienst.

De controleorganen moeten jaarlijks een aantal gegevens zoals het aantal/soort controles, sancties, identificatie- en productiegegevens van de bedrijven, etc. doorgeven aan de bevoegde autoriteiten. De wijze en inhoud van deze rapportering is beschreven in het ministerieel besluit van 22 juni 2009 tot uitvoering van artikel 7, 9, 10, 11 en 48 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende de biologische productie en de etikettering van biologische producten (voor het Vlaams Gewest), het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010 (voor het Waals Gewest), en het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 december 2009 (voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest).

3.3.6 BOB, BGA en GTS

Momenteel is er één onafhankelijke certificerende instelling erkend door de Waalse regering voor het bewaken van het respecteren van de erkende lastenboeken inzake BOB en BGA:

PROMAG bvba
Novalis Science Park
Rue de la Science 8
6900 Marche-en-Famenne

Als erkende controle-instelling voor naleving van het productdossier voor BOB en BGA in het Waals Gewest moet deze aan een aantal voorwaarden voldoen zoals beschreven in het besluit van de Waalse Regering van 14 juli 2016 betreffende de Europese kwaliteitsregelingen en de gewestelijke facultatieve kwaliteitsaanduidingen. Zo moet zij erkend zijn als certificerende instelling overeenkomstig de norm ISO 17065 en jaarlijks een activiteitenverslag overmaken aan de dienst Kwaliteit en Dierenwelzijn van DGARNE die de certificerende instellingen superviseert.

3.4 INTERNETADRESSEN

De internetadressen van de autoriteiten die betrokken zijn bij het MANCP zijn terug te vinden in de tabellen 6-8.

Belgische wetgeving kan opgezocht worden via de zoekmachines op volgende websites:

- Belgisch Staatsblad: http://www.ejustice.just.fgov.be/doc/rech_n.htm ;
- JUSTEL: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_wet/wet.pl ;
- BelgiëLEX: <http://www.belgielex.be/> ;
- Vlaamse Codex: <http://codex.vlaanderen.be/> (Vlaamse regelgeving);
- Waalse Codex: <https://wallex.wallonie.be/> (Waalse regelgeving).

Website Health and Food audits and analysis: http://ec.europa.eu/food/audits_analysis/index_en.htm .

Tabel 6: internetadressen federale en gewestelijke autoriteiten betrokken bij het MANCP.

FAGG	http://www.fagg-afmps.be/nl/
FANC	http://www.fanc.fgov.be
FAVV	http://www.favv-afsca.be/
FOD Economie	http://economie.fgov.be/
FOD Financiën	Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen: https://financien.belgium.be/nl/douane_accijnzen
FOD VVVL	http://www.health.belgium.be/nl
	Sciensano: https://www.sciensano.be/nl
	HGR: http://www.health.belgium.be/nl/hoge-gezondheidsraad
Geïntegreerde politie	https://www.politie.be/nl
Gewesten	Vlaams Gewest (Vlaamse overheid): http://www.vlaanderen.be/nl Beleidsdomein Landbouw en Visserij: https://www.vlaanderen.be/landbouw-en-visserij Beleidsdomein Omgeving: https://www.omgevingvlaanderen.be/
	Brussels Hoofdstedelijk Gewest: http://www.bruxelles.irisnet.be/
	Waals Gewest: http://www.wallonie.be

FAGG: Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten.

FANC: Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle.

FAVV: Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.

FOD Economie: Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie.

FOD VVVL: Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

HGR: Hoge Gezondheidsraad.

Tabel 7: overzicht bevoegde autoriteiten voor implementatie van en toezicht op controlesystemen inzake biologische productie.

Gewest	Bevoegde autoriteit	Contact
Vlaams Gewest	Vlaamse overheid – Departement Landbouw en Visserij	Website : http://www.vlaanderen.be/landbouw/bio Ellipsgebouw, 3 ^e verdieping, Koning Albert II-laan 35, bus 40, B-1030 Brussel
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Ministerie Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Bestuur Economie en Werkgelegenheid – directie Conceptie en Coördinatie	Website: http://werk-economie-emploi.brussels/ Kruidtuinlaan 20, B-1035 Brussel
Waals Gewest	SPW – DGARNE – Direction de la Qualité et du Bien-être animal	Website: http://environnement.wallonie.be/administration/drce.htm#qualite Chaussée de Louvain 14, B-5000 Namen

Tabel 8: overzicht bevoegde autoriteiten inzake BOB, BGA en GTS.

Bevoegde autoriteit	Waar bevoegd?	Bevoegdheidsdomein
Service public de Wallonie Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement Département Développement – Direction de la Qualité et du Bien-être animal Chaussée de Louvain, 14 5000 Namen Tel.: +3281649411 Website: http://environnement.wallonie.be/administration/drce.htm#qualite	Waals Gewest	Erkenning BOB/BGA/GTS indien geografisch verband met gewest
Vlaamse overheid Departement Landbouw en Visserij Koning Albert II-laan 35, bus 40 1030 Brussel Tel.: +3225527700 – Fax: +3225527701 Website: http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?id=180	Vlaams Gewest	Erkenning en bescherming BOB/BGA/GTS
Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest Bestuur Economie en Werkgelegenheid Directie Conceptie en Coördinatie Kruidtuinlaan 20 1035 Brussel Tel.: +3228003452 – Fax: +3228003804 Website: http://werk-economie-emploi.brussels/	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Erkenning en bescherming BOB/BGA/GTS
FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie Algemene Directie Economische Inspectie North Gate Koning Albert II-laan 16 1000 Brussel Tel.: +322778140 – Fax.: + 322775453 Website: https://economie.fgov.be/nl/over-de-fod/structuur-fod-economie/organigrammen/de-algemene-directie	Vlaams Gewest	Controles (etikettering) BOB/BGA/GTS Controles BOB/BGA/GTS ⁽¹⁾
	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Controles (etikettering) BOB/BGA/GTS
	Waals Gewest	Controles (etikettering) BOB/BGA/GTS

⁽¹⁾ cf. de overeenkomst van 17 juli 2006 tussen de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, het Vlaams Gewest en het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing.

LABORATORIANETWERK

---

4 LABORATORIANETWERK

4.1 FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN

4.1.1 Inleiding

Overeenkomstig het koninklijk besluit van 3 augustus 2012⁹ worden de analyses en tegenanalyses uitgevoerd in uitvoering van het koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het FAVV, of ter uitvoering van de wet van 15 juli 1985, toevertrouwd aan:

- de laboratoria van het FAVV;
- de laboratoria die erkend zijn overeenkomstig het KB van 3 augustus 2012.

Voor het aanduiden en opvolgen van laboratoria die werkzaamheden uitvoeren in het kader van officiële controles neemt het directoraat-generaal Laboratoria van het FAVV een sleutelpositie in.

Op basis van het koninklijk besluit van 20 december 2007 tot vaststelling van de vestigingsplaats, de organisatie en de werking van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, gewijzigd door het KB van 12 maart 2017, is dit bestuur belast met (art. 7):

- a) het ontwikkelen van nieuwe of aangepaste onderzoeks- en analysemethodes ingeval de bestaande nationaal en internationaal erkende methodes ontbreken, ontoereikend of onaangepast zijn;
- b) het onderhouden van contacten en organiseren van de samenwerking met Europese referentielaboratoria en internationale laboratoria;
- c) het erkennen en organiseren van ringtesten;
- d) het uitvoeren in de eigen laboratoria, of het laten uitvoeren in externe laboratoria, van geprogrammeerde en niet-geprogrammeerde onderzoeken en analyses, hierbij inbegrepen de organisatie van de expeditie (dispatching) van de monsters en kalibratieactiviteiten;
- e) het uitvoeren van onderzoeken en analyses aangevraagd door derden;
- f) het selecteren en erkennen van andere laboratoria voor het uitvoeren van specifieke onderzoeken en analyses;
- g) het selecteren en evalueren en/of uitvoeren van taken van referentielaboratoria voor specifieke onderzoeken en analyses;
- h) het toezien op de werking van erkende laboratoria en van de referentielaboratoria;
- i) het toezien op het valideren van de aangewende onderzoeks- en analysemethodes;
- j) het opvolgen van de wetenschappelijke ontwikkelingen in het domein van de laboratoria;
- k) het toezien op de uitvoering van de opdrachten toegewezen aan externe organisaties andere dan externe laboratoria.

Binnen het bestuur van de laboratoria worden enerzijds de directie van de interne laboratoria en de directie van de externe laboratoria ingericht.

Dit betekent concreet dat het directoraat-generaal Laboratoria zich bezighoudt met het beheer van de eigen laboratoria, de selectie en erkenning van externe laboratoria en de nationale referentielaboratoria, het ophalen en de distributie van monsters, alsook het toewijzen van analyses en kalibraties. Om een optimale werking van deze taken te garanderen, is er een kwaliteitssysteem ingevoerd bij het directoraat-generaal Laboratoria.

Het FAVV werkt met andere woorden samen met een netwerk van interne en externe laboratoria, alsook met referentielaboratoria die technische en wetenschappelijke ondersteuning bieden op verschillende domeinen. Het hoofdbestuur van DG Laboratoria onderhoudt de relaties met de externe laboratoria en de referentielaboratoria. Op de website van het FAVV is specifieke informatie van DG

⁹ Koninklijk besluit van 3 augustus 2012 betreffende de erkenning van de laboratoria die analyses uitvoeren in verband met de veiligheid van de voedselketen (zoals gewijzigd).

Laboratoria terug te vinden, bedoeld voor het personeel van dit directoraat-generaal, voor de vijf FAVV-laboratoria, en voor de externe laboratoria, inclusief de NRL's, waar het FAVV mee samenwerkt.

4.1.2 FAVV-laboratoria

4.1.2.1 Algemeen

Het FAVV beschikt over vijf eigen laboratoria, verspreid over België. De lijst met FAVV-laboratoria en hun werkings- en specialisatiegebied is terug te vinden in tabel 9. Hun belangrijkste taak bestaat erin analyses uit te voeren voor het FAVV. Deze laboratoria, evenals de erkende laboratoria, zijn steeds in staat om, naast de routineanalyses, hun analysecapaciteit op te voeren wanneer een crisis zich voordoet.

De hoofdpodochten van de laboratoria zijn primo het afleveren van resultaten, die nauwkeurig zijn, binnen een afgesproken en zo'n kort mogelijke levertijd, aan een economisch verantwoorde prijs in een duurzame en veilige omgeving en secundo wetenschappelijke ontwikkelingen in het analytische domein van de voedselveiligheid stimuleren en beheren.

Om deze doelstellingen te realiseren is een managementsysteem uitgewerkt, conform de eisen van de (inter)nationale normen ISO 17025, ISO 17043, en beschreven in het kwaliteitshandboek van het FAVV dat van toepassing is in elk van de FAVV-laboratoria. Hoe aan de kwaliteitseisen voldaan wordt, is vastgelegd in de kwaliteitsobjectieven die door elk laboratorium afzonderlijk worden uitgewerkt, consistent met de opdracht van het bestuur Laboratoria en aangevuld met specifieke doestellingen van het laboratorium. De kwaliteitsobjectieven worden jaarlijks beoordeeld door het management van het bestuur Laboratoria.

Tabel 9: FAVV-laboratoria en hun werkings- en specialisatiegebied (september 2018).

Laboratorium	Werkings- en specialisatiegebied *
Melle	Microbiologie van levensmiddelen, diervoeders, water, milieu monsters Kalibratie van thermometers en frituurtesters Aardappelcysten type Globodera in grond Dispatching
Gembloux	Microbiologie van levensmiddelen, diervoeders, water, milieu monsters Bacterievuur op planten uit de rozenfamilie, en bruin- en ringrot bij aardappelen Virologie Phytopathologie Organisatie ringtesten Dispatching
Gent	Residuen van diergeneesmiddelen en verboden stoffen, antibiotica, kalmerende middelen, hormonen in levensmiddelen, producten van dierlijke oorsprong, bereidingen en plasma Metalen in levensmiddelen, diervoeders, meststoffen, bodemverbeterende middelen en slib, sporenelementen in diervoeders, meststoffen (waaronder gechelateerde meststoffen), fluor in diervoeders, fysische parameters in bodemverbeterende middelen en slib Migratieanalyses van metalen
Wandre	Garanties van diervoeders en meststoffen Formuleringen van fytofarmaceutische producten Dierlijke eiwitten in diervoeders Gepolymeriseerde glyceriden en onzuiverheden in vetten Mycotoxinen (patuline en aflatoxine M1) in levensmiddelen Organofosforresiduen in dierlijke matrices Histamines, allergenen, bewaarmiddelen, zoetstoffen en contaminanten (acrylamide, ethylcarbamaat, melamine) Aantonen van bestraling Migratieanalyses van organische componenten Residuen van diergeneesmiddelen in matrices van dierlijke oorsprong (niet-steroidale ontstekingsremmers en avermectines) Fysico-chemische samenstelling van levensmiddelen en diervoeders
Tervuren	Additieven (waaronder coccidiostatica en vitamines), antibiotica en GTH in diervoeders Additieven (waaronder vitamines) en het vetzuurprofiel in levensmiddelen Residuen van diergeneesmiddelen in matrices van dierlijke oorsprong (coccidiostatica, benzimidazoles en pyrethroïden) Dioxines, PCB's, organochloorpesticiden, PAK, mycotoxines in diervoeders en levensmiddelen Dierlijke eiwitten in diervoeders

*: deze tabel bevat de voornaamste domeinen van het werkingsgebied van de FAVV-laboratoria.

Bijzondere aandachtspunten voor het realiseren van de opdrachten gaan eveneens naar:

- de taken van de 'corporate kwaliteitsverantwoordelijke' die instaat voor de invoering, de implementatie en de opvolging van het kwaliteitssysteem. Hij wordt hierin bijgestaan door een kwaliteitscoördinatorin elk van de laboratoria en staat in voor de organisatie van de interne kwaliteitsaudits en voor het rapporteren over het functioneren van het kwaliteitssysteem aan de directeur-generaal van het bestuur Laboratoria met de bedoeling het kwaliteitssysteem te verbeteren;
- het aanstellen van leidinggevend en technisch personeel met de nodige bevoegdheid en middelen om de kwaliteit van de proeven te garanderen. De verantwoordelijkheid, de bevoegdheid en de onderlinge betrekkingen van het personeel dat leiding geeft, de proeven uitvoert en verifieert zijn vastgelegd. Zij zijn opgeleid om afwijkingen van het kwaliteitssysteem of van de procedures voor de uitvoering van de proeven op te merken en om deze te voorkomen of tot een minimum te beperken, en te corrigeren;
- de onafhankelijke positie van het bestuur Laboratoria zodat het management en het personeel gevrijwaard blijven van commerciële, financiële en andere verplichtingen alsook van invloeden die de kwaliteit van de proeven nadelig kunnen beïnvloeden;
- de betrokkenheid van het personeel bij de opbouw en uitvoering van het kwaliteitssysteem. Er worden regelmatige vormingssessies georganiseerd om de vertrouwdheid met het kwaliteitssysteem, de te volgen procedure en werkwijze op peil te houden;
- de veiligheid van het personeel en het respect voor het milieu;
- de structuur van het kwaliteitssysteem met de ondersteunende procedures, beproevingsmethoden, documenten en formulieren.

Het kwaliteitsmanagementsysteem, het kwaliteitsbeleid en de kwaliteitsdoelstellingen worden periodiek beoordeeld en bijgestuurd om optimaal bij te dragen tot de realisatie van de hoofdplicht van het Agentschap.

De FAVV-laboratoria hebben een personeelsbezetting van ca. 125 FTE's waarvan ongeveer 20% met een hoge scholingsgraad, met name ingenieurs, licentiaten en dierenartsen.

4.1.2.1 FoodLims

Begin 2008 is de softwaretoepassing FoodLIMS van start gegaan. LIMS (Laboratorium Informatie Management Systeem) is een toepassing voor het beheer van alle gegevens en activiteiten in het laboratorium. Het realiseert een efficiënt beheer van de gehele workflow van kwaliteitsdata in het labo, optimaliseert de vergaring, analyse, consultatie en rapportering van alle kwaliteitsgegevens, en beheert ook de activiteiten en de taken van het labopersoneel.

Concreet bevat FoodLIMS een databank waarmee het mogelijk is de monsters in elke fase van de behandeling efficiënt te beheren:

- bemonstering;
- verdeling via de ophaalpunten (dispatching);
- ontvangst door de laboratoria;
- laboratoriumanalyse;
- registratie en mededeling van de resultaten.

Er werden koppelingen gemaakt met het registratiesysteem van de controleopdrachten van de FAVV-agenten van DG Controle in FoodNet. De controleur kan op die manier zijn gegevens van een staalneming exporteren naar LIMS waardoor er aanzienlijk minder administratief werk in de dispatchingcentra moet worden verricht. Na analyse worden de resultaten via dezelfde weg automatisch teruggekoppeld naar FoodNet wat op zijn beurt resulteert in veel minder papierverbruik, snellere gegevensstroom,...

Een barcodesysteem verzekert de traceerbaarheid van de monsters en vergemakkelijkt de invoering van de gegevens. De aard van de monsters, de uit te voeren analyses en de laboratoria van bestemming worden automatisch aangegeven.

De toepassing werd in de periode 2009-2015 uitgebreid met:

- een reagentiebeheersysteem, dat instaat voor het stockbeheer van de reagentia in de laboratoria;
- een module ringtesten, die toelaat aan zowel de interne als de externe, erkende laboratoria om hun ringtestresultaten mee te delen voor de analyses waarvoor zij erkend zijn;
- een overheidsopdrachtenmodule in LABNET, dat toelaat om de wijzigingen van de analyses aan de externe, erkende laboratoria uit te voeren conform de wetgeving op de overheidsopdrachten;
- diverse toestelkoppelingen waardoor gegevens niet meer manueel moeten worden overgenomen, wat de kans op fouten vermindert;
- TSE-module in samenwerking met RENDAC. Deze module staat in voor de automatisering van de monitoring op de 'fallen stock' in verband met BSE/TSE.

In de periode 2015-2017 werd er ingezet op een actualisatie en een optimalisatie van de LABNET-module door het introduceren van de mogelijkheid tot werken met gegroepeerde lijnen. Op deze manier is het mogelijk om de werklast voor zowel de interne en externe labs als van de coördinatoren van DG Labo te verminderen.

4.1.3 Erkende laboratoria

4.1.3.1 Algemeen

Het FAVV werkt met een vijftigtal erkende laboratoria, gespecialiseerd in verschillende analysedomeinen.

Om door het FAVV te worden erkend, dient het laboratorium overeenkomstig aan de bepalingen van het KB van 3 augustus 2012 aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- voor de ontleding waarvoor de erkenning is aangevraagd, over een accreditatie beschikken afgeleverd overeenkomstig de bepalingen van de wet van 20 juli 1990 betreffende de accreditatie van instellingen voor de conformiteitsbeoordeling, of over een accreditatie afgeleverd door een organisme waarmee het Belgische accreditatiesysteem een akkoord van wederzijdse erkenning heeft;
- de eenheidsprijs van de analyses en/of de prijs per serie aan het FAVV mededelen;
- het laboratorium, de persoon of personen onder wiens of wier verantwoordelijkheid de analyses worden uitgevoerd en de in de statuten vermelde personen mogen geen belang hebben bij de productie, de verwerking, de invoer of de verkoop van producten die het voorwerp uitmaken van analyses of categorieën van analyses waarvoor de erkenning is verleend.

Om erkend te blijven moet het laboratorium aan de volgende voorwaarden voldoen:

- alle soorten van ontleding uitvoeren die aan het laboratorium gevraagd worden door het FAVV en waarvoor het laboratorium erkend is;
- de door het FAVV medegedeelde inlichtingen geheim houden;
- de eenheidsprijs van de analyses en/of per serie jaarlijks aan het FAVV mededelen;
- een kopij van de analyseverslagen en van de tegenanalyseverslagen toesturen aan het FAVV op de door hem bepaalde wijze;
- op eigen kosten deelnemen aan nationaal of internationaal of door het FAVV ingerichte interlaboratoriumproeven, wanneer het FAVV hierom verzoekt;
- elke wijziging aan de gegevens die in de erkenning zijn opgenomen, aan het FAVV mededelen;
- de instructies en de aanbevelingen van het FAVV en van de nationale referentielaboratoria aangeduid door de bevoegde minister opvolgen;
- de laboratoriummonsters bewaren gedurende een vastgestelde termijn en volgens door het FAVV bepaalde bewaringsmodaliteiten;
- op eigen kosten deelnemen aan de verplichte opleidingen die door het FAVV worden georganiseerd en die in samenspraak met de nationale referentielaboratoria worden vastgelegd;

- de meldingsplicht bedoeld in artikel 8 van het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de autocontrole, de meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen naleven;
- de door het FAVV en het laboratorium overeengekomen analysetermijnen tussen de ontvangst van de monsters en het verzenden van de analyseresultaten naleven al naargelang van de parameters en de analysetechnieken en een redelijke termijn in acht nemen voor de tegenanalyse;
- het technisch prestatieniveau dat het kan behalen per analytische sector aan het FAVV meedelen;
- de kwaliteit van de verstrekte prestaties waarborgen;
- de resultaten meedelen van de analyses die in het kader van de autocontrole zijn uitgevoerd als het FAVV daarom vraagt in geval van een vermoeden van fraude;
- een schadeverzekering tegen burgerlijke aansprakelijkheid hebben;
- voor de in artikel 3, lid 2 van het KB van 3 augustus 2012 bedoelde analyses, uitsluitend diagnostische reagentia gebruiken waarvan de kwaliteit werd gecontroleerd conform dezelfde bepaling.

De erkenning wordt verleend door het FAVV voor een onbepaalde duur. Het FAVV kan de erkenning geheel of gedeeltelijk weigeren, schorsen of intrekken onder bepaalde voorwaarden. Het FAVV neemt deel aan de BELAC-audits in de erkende laboratoria als afgevaardigde van de bevoegde overheid.

De lijst van de erkende laboratoria en de analyses waarvoor zij erkend werden, is beschikbaar op de website van het FAVV¹⁰.

In het kader van transparantie en informatie-uitwisseling verscheen in oktober 2008 het eerste exemplaar van 'Labinfo', een technisch-wetenschappelijke nieuwsbrief die jaarlijks door het FAVV gepubliceerd wordt en bestemd is voor de erkende laboratoria. Deze elektronische nieuwsbrief helpt om belangrijke microbiologische en analytische kennis snel tot bij de gebruikers te brengen.

4.1.3.2 ExtLab

De externe laboratoria zijn verbonden met FoodLIMS via de toepassing ExtLab. Deze web-applicatie informeert de externe laboratoria welke monsters voor hen bestemd zijn. Alle nodige informatie zoals parameters en facturatiegegevens kunnen via deze toepassing geraadpleegd worden. Na analyse kunnen de externe laboratoria de resultaten via ExtLab ingeven en terugsturen naar het LIMS, dat op zijn beurt de gegevens verder doorstuurt naar FoodNet.

4.2 VLAAMS GEWEST

4.2.1 Biologische productie

In het kader van de biologische productiemethode, zijn de Gewesten bevoegd voor het aanwijzen van laboratoria waarop de erkende controleorganen beroep moeten doen. Het Departement Landbouw en Visserij actualiseert deze lijst jaarlijks en deelt deze mee aan de controleorganen.

4.2.2 GGO's

De staalnames en de GGO-analyses die in het kader van de co-existentie van genetisch gemodificeerde en conventionele gewassen bij routinecontrole of bij eventuele besmettingen worden uitgevoerd, moeten respectievelijk uitgevoerd worden door een erkende dienst of een erkend laboratorium, overeenkomstig artikel 21 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2010 houdende de vaststelling van algemene maatregelen voor de co-existentie van genetisch

---

¹⁰ Cf.: <http://www.favv-afscs.fgov.be/laboratoria/>

gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen, en worden uitgevoerd volgens principes vastgelegd in de Europese regelgeving (verordeningen (EG) nr. 1829/2003, 1981/2006, de controleverordening en aanbeveling 2004/787/EG van de Commissie van 4 oktober 2004 betreffende technische richtsnoeren inzake bemonstering en opsporing van genetisch gemodificeerde organismen en materiaal geproduceerd met genetisch gemodificeerde organismen, als of in producten aangeboden, in het kader van verordening (EG) nr. 1830/2003).

De erkenningsvoorwaarden worden bepaald in artikel 22 van het bovengenoemde besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2010:

De minister kan een dienst erkennen om staalnames uit te voeren naar vermenging van conventionele en biologische gewassen met genetisch gemodificeerde gewassen, als de dienst voldoet aan de volgende voorwaarden:

- 1° de dienst beschikt over voldoende nuttige ervaring met betrekking tot het nemen van stalen in landbouwgewassen en -grondstoffen, onder andere overeenkomstig ISO 2859 en ISO 542;
- 2° de dienst beschikt over passende en toereikende uitrusting voor staalnames;
- 3° de dienst is geaccrediteerd volgens het systeem BELAC voor het nakomen van de ISO 17025-normen.

De minister kan een laboratorium erkennen om analyses uit te voeren naar vermenging van conventionele en biologische gewassen met genetisch gemodificeerde gewassen, als het laboratorium voldoet aan de volgende voorwaarden:

- 1° het laboratorium beschikt over voldoende nuttige ervaring met betrekking tot analyses voor het opsporen van genetisch gemodificeerde gewassen;
- 2° het laboratorium beschikt over passende en toereikende installaties en uitrusting voor alle nodige analyses;
- 3° het laboratorium is geaccrediteerd voor kwalitatieve en kwantitatieve GGO-analyses volgens het systeem BELAC voor het nakomen van de ISO 17025-normen.

4.3 NATIONALE REFERENTIELABORATORIA

In het KB van 3 augustus 2012 is bepaald dat het FAVV voor elke ontleding of categorie van ontledingen, een nationaal referentielaboratorium (NRL) kan aanduiden met het oog op het verlenen van wetenschappelijke en technische bijstand en advies die voor de toepassing van dit besluit nuttig kunnen zijn, en dat hij de taken van deze laboratoria kan bepalen.

De belangrijkste taken van de nationale referentielaboratoria zijn het FAVV technisch en wetenschappelijk te ondersteunen. Zij moeten op de hoogte blijven van de evoluties binnen hun activiteitendomein en moeten aan de hand van vergaderingen en door praktische en theoretische opleidingen deze sleutel informatie doorgeven aan het FAVV en de erkende laboratoria. In dezelfde optiek moeten de NRL's eveneens regelmatig interlaboratoriumtests organiseren (ringtests).

De meest recente versie van de lijst van NRL's is terug te vinden op de FAVV-website¹¹.

---

¹¹ Cf.: <http://www.favv-afsc.fgov.be/laboratoria/>

CONTROLESYSTEMEN

---

5 CONTROLESYSTEMEN

5.1 INLEIDING

Er kan een algemeen controlesysteem gedefinieerd worden dat gebaseerd is op (i) de huidige bevoegdheidsverdeling inzake veiligheid van de voedselketen inclusief de verschillende samenwerkingsakkoorden tussen de bevoegde autoriteiten, en (ii) het kernproces van het FAVV aangezien deze een belangrijke instantie is voor wat betreft de organisatie, het beheer en de uitvoering van de officiële controles.

Daarnaast zijn er aanvullend op dit algemeen controlesysteem specifieke controlesystemen zoals deze voor de biologische productie en voor de beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten.

5.2 ALGEMEEN CONTROLESYSTEEM: KERNPROCES FAVV

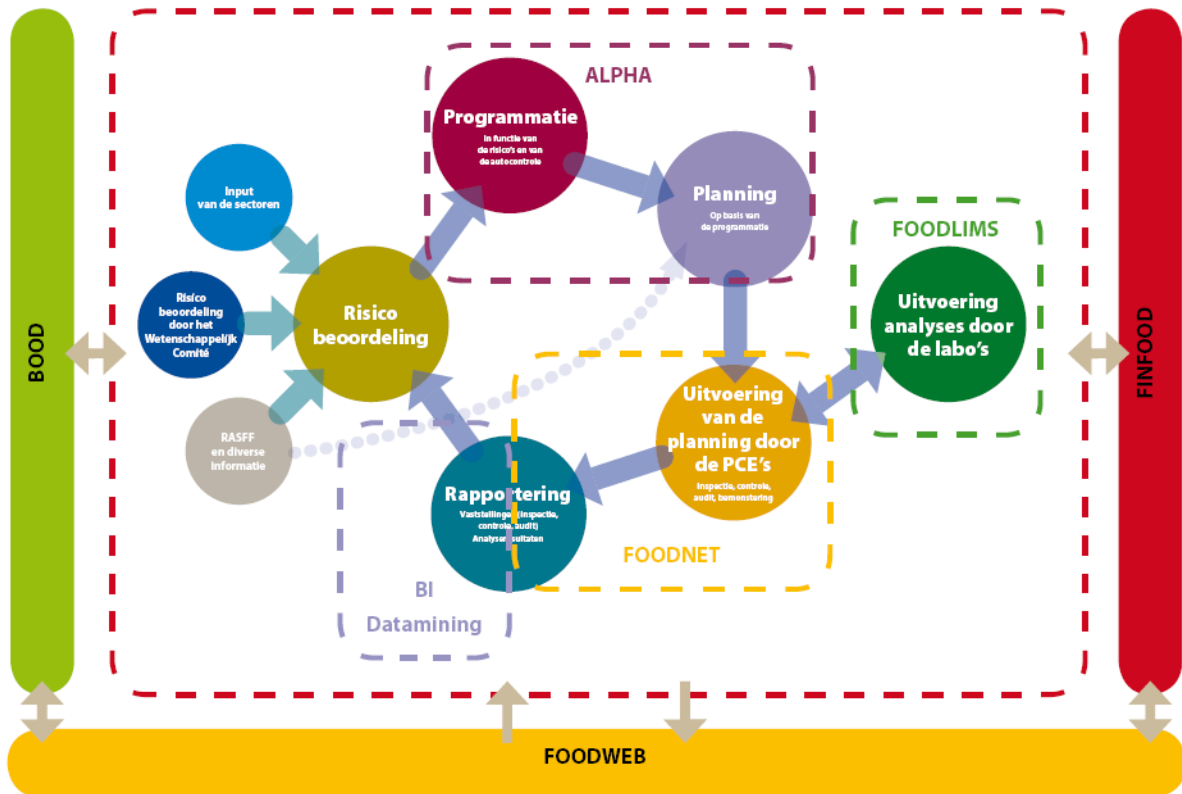
5.2.1 Inleiding

Met het kernproces van het FAVV wordt de cyclus bedoeld van programmering over planning en uitvoering naar rapportering (cf. figuur 3).

Doordat het FAVV met dit kernproces werkt, wordt de focus op de kerntaken gelegd, wat leidt tot een verbetering van de werkzaamheden. Het kernproces is wetenschappelijk onderbouwd en opgesteld in samenspraak met de stakeholders.

Sinds 1 januari 2004 zijn alle vroegere inspectie- en controlesystemen geïntegreerd en in een nieuw globaal controleplan verwerkt. Dit plan is gebaseerd op een controleprogramma dat wordt uitgewerkt door het bestuur Controlebeleid van het FAVV op basis van een risicobeoordeling en dat geëvalueerd is door het Wetenschappelijk Comité van het FAVV. Het controleprogramma behelst de volledige voedselketen, van de primaire sector tot de distributie. Dit geïntegreerd controleprogramma wordt dan vertaald naar een planning van alle controleactiviteiten waarin doelstellingen per provincie en tot op sectorniveau geformuleerd worden. De Lokale Controle-eenheden staan in voor de uitvoering van controles (inspecties, audits en bemonsteringen). Dit leidt uiteindelijk tot vaststellingen en analyseresultaten. Deze worden op hun beurt gerapporteerd aan de centrale diensten van het FAVV en worden gebruikt voor een nieuwe risicobeoordeling.

Naast de eigen vaststellingen wordt door het FAVV in de risicobeoordeling ook gebruik gemaakt van informatie afkomstig van inspectiediensten van andere landen (via het RASFF-systeem) en van gevalideerde informatie (analyseprogramma's) van de betrokken sectoren. Deze cyclus van risicobeoordeling – programmering – uitvoering – rapportering herhaalt zich jaarlijks. Voor het begin van elk jaar wordt een geactualiseerd controleprogramma opgesteld dat ook wordt voorgelegd aan het Raadgevend Comité van het FAVV.

Figuur 3: kernproces van het FAVV.

5.2.2 Programmering

5.2.2.1 Inleiding

De geharmoniseerde methodologie die toegepast wordt door alle experts van het bestuur Controlebeleid van het FAVV is wetenschappelijk onderbouwd en werden verder praktisch uitgewerkt in interne procedures (conform ISO 9001). De basisprincipes zijn hieronder samengevat.

Het geïntegreerde controleprogramma opgemaakt door het bestuur Controlebeleid van het FAVV viseert de hele voedselketen en het voldoen aan garanties en normen die binnen de bevoegdheid van het FAVV vallen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- het bemonsteringsprogramma:
  - o analyses van producten;
- het inspectieprogramma:
  - o controle van inrichtingen;
  - o controle van producten;
  - o controle van documenten.

De volgende controles, voor zover ze worden uitgevoerd op vraag of systematisch, maken geen deel uit van het programma dat wordt opgemaakt door het bestuur Controlebeleid:

- audits ter validatie van autocontrolesystemen;
- inspecties en/of analyses:
  - o in het kader van erkenningen en toelatingen;
  - o na inbreuken;
  - o ten gevolge van klachten;
  - o bij verdenking;
- controles voorafgaand aan certificering;
- keuringen in de slachthuizen.

De inspecties inzake dierenwelzijn, CITES en het rookverbod behoren wel tot het FAVV-controleprogramma maar het controlebeleid hiervoor ligt elders. Het controlebeleid voor CITES en het rookverbod wordt verzorgd door de FOD VVVL. Het algemene controlebeleid in verband met dierenwelzijn hangt af van de gewestelijke bevoegde overheden.

Het programma steunt op alle informatie die als nuttig wordt aanzien en afkomstig kan zijn van nationale en internationale (voornamelijk Europese) instanties. Ter informatieve titel, bij de risico-evaluaties kan, al naar gelang het geval, het volgende in overweging worden genomen:

- de programmeringen die vastgelegd zijn in de wetgeving;
- de karakterisatie van de gevaren;
- de controleresultaten van de voorgaande jaren;
- de problemen i.v.m. contaminatie in het buitenland die worden gemeld via het RASFF;
- de gegevens betreffende de epidemiologische bewaking van dierenziekten en zoönoses;
- de bijzonderheden en het gedrag van bepaalde contaminanten;
- de adviezen van het Wetenschappelijk Comité van het FAVV, van EFSA, van de Europese Commissie of van andere lidstaten;
- de informatie die wordt vergaard naar aanleiding van internationale vergaderingen;
- de consumptiegegevens;
- de klachten van consumenten, die via een centraal Meldpunt geregistreerd worden;
- de resultaten van onderzoeken door instellingen die onafhankelijk van het FAVV zijn;
- etc.

5.2.2.2 Analyses

5.2.2.2.1 Inleiding

Voor het vastleggen van het aantal analyses zijn er in de risicogebaseerde methodologie verschillende mogelijkheden voorzien:

- het aantal analyses is opgelegd door wetgeving (wettelijk programma);
- het aantal analyses is vastgelegd met het doel om een gevaar te detecteren (waakzaamheidsprogramma);
- het aantal analyses is vastgelegd met het doel om een prevalentie in te schatten (toezichtsprogramma).

5.2.2.2.2 Wettelijk programma

Het wettelijke programma wordt geïmplementeerd zodat een aantal of een frequentie van analyses bepaald in een wetgeving, wordt toegepast. Het doel van de programmering is dan het feit dat de minimale of maximale controledruk opgelegd door de regelgeving wordt nageleefd.

Het wettelijk programma, wanneer dit voortvloeit uit een EU-wetgeving, draagt bij tot de harmonisering van de sanitaire veiligheid van alle lidstaten, in de context van de eenheidsmarkt en het vrij verkeer van goederen, dieren en planten.

Die aanpak kan worden uitgebreid tot de analyses aanbevolen door een wetenschappelijke instantie (Wetenschappelijk Comité van het FAVV, EFSA, etc.) of een controle-instantie (FOD VVVL, FAGG, etc.)

5.2.2.2.3 Waakzaamheidsprogramma

Het waakzaamheidsprogramma is een analysecampagne uitgevoerd om met een zeker betrouwbaarheidsniveau anomalieën, non-conformiteiten en zelfs fraude die een vooraf bepaalde drempel overschrijden (te controleren prevalentieniveau) op te sporen in een groep producten, dieren of planten. In dit geval wordt het aantal analyses vastgelegd door een statistische aanpak.

Op zich vertoont de expert die programmeert a priori geen belangstelling voor de concentratie van de contaminant, noch voor het aantal loten die als conform of niet-conform worden gerangschikt ten opzichte van een norm (of een actielimiet).

Het betrouwbaarheidsniveau en het te controleren prevalentieniveau hangen af van het risico dat het gecontroleerde gevaar vormt voor een bepaalde populatie (matrix). Men kan de volgende stappen onderscheiden:

- identificatie en beoordeling van de gevaren die het voorwerp moeten uitmaken van een controle met het oog op de beveiliging van de voedselketen, de gezondheid of het waarborgen van de praktijken die tot de bevoegdheden van het FAVV behoren;
- voor elk van de voor het waakzaamheidsprogramma weerhouden gevaren een lijst opstellen van de populaties producten, dieren, planten, ... die besmet, ziek,... kunnen zijn en daardoor een gevaar kunnen vormen voor de voedselveiligheid, de gezondheid en de plantaardige of dierlijke productie, het dierenwelzijn en het belang van de consumenten;
- voor elke populatie van producten, dieren, planten, het belang van de populatie beoordelen. Die populatie kan een bepaald aantal matrices bevatten. De loten die de populatie vormen, moeten duidelijk gedefinieerd worden, inzonderheid met vermelding van de weerhouden eenheden (individu, tonnage, perceel, bron, enz.);
- voor elk te analyseren koppel populatie/parameter, bepalen van het 'betrouwbaarheidsniveau' en het 'prevalentieniveau' dat men wil controleren;
- berekenen van het aantal uit te voeren analyses in de populatie;
- verdelen van de analyses over de matrices die de populatie vormen. Binnen de populatie selecteert de expert de matrix of de matrices die aan een controle moeten worden onderworpen. In voorkomend geval zal de de expert de te bemonsteren matrices van de ene programmering tot de andere veranderen, om de diversiteit van de gecontroleerde producten uit te breiden;
- de bemonsteringssites kiezen en het berekende aantal analyses daarover verdelen.

Berekening van het aantal analyses

De statistische aanpak waarvoor wordt gekozen in het kader van het waakzaamheidsprogramma is gebaseerd op een te controleren prevalentieniveau met een bepaald betrouwbaarheidsniveau en een hypergeometrische verdeling, d.w.z. dat een monster wordt gerangschikt als 'positief' of 'negatief' (lees: nonc-conform of conform) ten opzichte van een norm of een actielimiet.

Het aantal analyses wordt berekend volgens onderstaande formule:

$$n = \left[1 - (1 - \gamma)^{1/(P \times N)} \right] \times \left[N - \frac{(P \times N) - 1}{2} \right]$$

met:

- n, het aantal analyses dat nodig is om een kans γ te hebben dat ten minste één niet-conform resultaat wordt gedetecteerd in het monster;
- γ , het betrouwbaarheidsniveau;
- N, de grootte van de populatie waarvan een monster wordt genomen;
- P, het te controleren prevalentieniveau.

Voor de berekening bepaalt de expert de prevalentie van wat hij wil kunnen detecteren met een bepaald betrouwbaarheidsniveau.

Drie criteria worden in rekening gebracht om het **te controleren prevalentieniveau** en het **betrouwbaarheidsniveau** te bepalen.

criterium 1: schadelijke gevolgen (gevaarniveau)

Aan elk gevaar, ziekte, toxische parameter etc. wordt een score gegeven, variërend van 1 tot 4, die overeenkomt met de schadelijke gevolgen van het gevaar, ziekte, toxische parameter etc. (cf. tabel 10-11).

Tabel 10: criterium 1 – schadelijke gevolgen.

Score	Indeling
1	indien het gevaar of de ziekte weinig ernstig is (met name voor parameters die geen grote weerslag hebben op de voedselveiligheid, de diergezondheid of de gezondheid van planten en waarvan de economische gevolgen onaanzienlijk zijn; het betreft met name kwaliteitsparameters)
2	indien het gevaar of de ziekte vermoedelijk ernstig is (hoofdzakelijk voor parameters die een indicator zijn van de levensmiddelenhygiëne; standaardwaarde bij gebrek aan nadere aanwijzing)
3	indien het gevaar of de ziekte ernstig is (hoofdzakelijk voor agentia die matige ziekten veroorzaken)
4	indien het gevaar of de ziekte zeer ernstig is (bv. voor kankerverwekkende agentia die ziektes veroorzaken met een lage besmettelijke dosis en/of een hoge mortaliteit)

Tabel 11: criterium 1 – specifiek beoordelingsrooster waarin de schadelijke effecten betreffende plaagorganismen beschreven wordt.

Score	Indeling
1	Bioagressor waarvan in België het schadelijk effect voor planten (plantaardige producten) te verwaarlozen is (i.e. kwantitatief en/of kwalitatief rendementsverlies < 10 % wanneer er geen geschikte bestrijdingsmethode is), rekening houdende met zijn vermogen zich te vestigen, te vermeerderen en te verspreiden, alsook de directe en indirecte schade die de bioagressor veroorzaakt (zou veroorzaken).
2	Bioagressor waarvan men veronderstelt dat in België het schadelijk effect voor planten (plantaardige producten) matig is (i.e. kwantitatief en/of kwalitatief rendementsverlies van ≥ 10 tot < 50 % wanneer er geen geschikte bestrijdingsmethode is), rekening houdende met zijn vermogen zich te vestigen, te vermeerderen en te verspreiden, alsook de directe en indirecte schade die de bioagressor veroorzaakt (zou veroorzaken); wanneer er geen gegevens aanwezig zijn (= standaardwaarde).
3	Bioagressor waarvan men veronderstelt dat in België het schadelijk effect voor planten (plantaardige producten) belangrijk is (i.e. kwantitatief en/of kwalitatief rendementsverlies van ≥ 50 tot < 90 % wanneer er geen geschikte bestrijdingsmethode is), rekening houdende met zijn vermogen zich te vestigen, te vermeerderen en te verspreiden, alsook de directe en indirecte schade die de bioagressor veroorzaakt (zou veroorzaken).
4	Bioagressor waarvan men veronderstelt dat in België het schadelijk effect voor planten (plantaardige producten) zeer belangrijk is (i.e. kwantitatief en/of kwalitatief rendementsverlies ≥ 90 % wanneer er geen geschikte bestrijdingsmethode is), rekening houdende met zijn vermogen zich te vestigen, te vermeerderen en te verspreiden, alsook de directe en indirecte schade die de bioagressor veroorzaakt (zou veroorzaken).

Vanuit een streven naar harmonisering en relevantie wordt de lijst van gevaren en daarmee verband gebrachte schadelijke gevolgen periodiek voor advies voorgelegd aan het Wetenschappelijk Comité van het FAVV waarbij er rekening mee wordt gehouden dat deze scores:

- steunen op de beschikbare wetenschappelijke gegevens;
- zowel de schadelijke gevolgen voor de gezondheid als voor de dierlijke en plantaardige producties (bv. economische weerslag) in aanmerking nemen;
- een rol spelen bij het opmaken van een programma dat vooral tot doel heeft de aanwezigheid van een gevaar op te sporen;
- wanneer het betrekking heeft op multiresiduenanalyses of op parameterprofielen (combinatie van analyses), houdt de score van de combinatie rekening met de maximumscore bereikt door de analyses die ze vormen of in voorkomend geval door een deel van die analyses.

De expert kan, waar nodig, een hogere score toekennen aan de kwaliteitsparameters waarvoor een verschil ten aanzien van de waarborg de schadelijke gevolgen voor de betreffende categorie van kwetsbare consumenten vergroot.

De quotering van de ernst van de schadelijke gevolgen is bepalend voor het te controleren prevalentieniveau dat men met een welbepaald betrouwbaarheidsniveau wil controleren.

De afwezigheid van non-conformiteiten doet aldus met een bepaald betrouwbaarheidsniveau veronderstellen dat de aangenomen prevalentie van verontreiniging niet wordt overschreden.

Logischerwijs is het zo dat hoe groter de schadelijke gevolgen van een gevaar zijn, hoe minder het optreden ervan wordt aanvaard en hoe sneller men het wil opsporen.

Criterium 2: optreden in de populatie (prevalentie)

Er moet worden aangegeven in welke mate het betreffende gevaar voorkomt en een probleem oplevert voor de in aanmerking genomen populatie (matrices). Wat ziekten betreft, beoogt dit criterium met name de dreiging van het gevaar te evalueren in functie van de kans dat de ziekteverwekker wordt binnengebracht op het nationale grondgebied of dat hij verspreid wordt vanuit de vastgestelde primaire uitbraken.

Het optreden wordt gequoteerd op een schaal van 1 tot 4 (cf. tabel 12) en, omwille van de representativiteit, wordt het idealiter bepaald op basis van de gegevens die beschikbaar zijn voor de drie jaar die voorafgaan aan het jaar van de risicobeoordeling.

Tabel 12: criterium 2 – optreden.

Score	Indeling
1	indien geen/weinig overschrijdingen van de norm en niveaus van analytische detectie met een verminderde kans op overschrijding van de norm; zeer kleine kans op uitbraak of verspreiding
2	indien weinig overschrijdingen van de norm, maar niveau van analytische detectie met een hoge kans op overschrijding van de norm; kleine kans op uitbraak of verspreiding; standaardwaarde in geval van onvoldoende gegevens
3	indien regelmatig overschrijdingen van de norm en niveau van analytische detectie met een hoge kans op overschrijding van de norm; gemiddelde kans op uitbraak of overschrijding
4	indien frequente overschrijdingen van de norm; grote kans op uitbraak of verspreiding

Het optreden is de eerste component van de blootstelling aan de populatie waarbij vooral rekening wordt gehouden met de frequentie van normoverschrijdingen en, desgevallend, met de frequentie van overschrijdingen van de drempel van analytische detectie.

Wat de verontreiniging met residuen en chemische verontreinigingen betreft, zal de term 'analytische detectie' betrekking hebben op ofwel het meten van een hoeveelheid (>LOQ) van een verontreiniging in de betreffende matrix (vb. detectie van Cd) ofwel op de detectie zonder kwantificering (vb. detectie van een antimicrobiële activiteit).

Wat de microbiële verontreiniging van voedsel betreft, stemt het optreden overeen met de overschrijding van de in de wettelijke microbiologische criteria vastgelegde grenswaarden of actiegrenzen van het FAVV. Om de conformiteit van een microbiologische analyse te beoordelen, moeten de microbiologische criteria (n, c, m, M) in hun geheel worden beschouwd. Als 'n' gelijk is aan 1, stemt het optreden overeen met de frequentie van individuele resultaten die de in de microbiologische criteria vastgelegde grens of grenzen overschrijden. Anderzijds, wanneer meerdere deelmonsters per partij moeten worden genomen (n>1), stemt het optreden overeen met de frequentie van de partijen die de in de microbiologische criteria vastgelegde grenzen overschrijden, met name de tevredenheidsgrenzen (=m), de aanvaardbaarheidsgrenzen (=M) alsook de toleranties (=c), namelijk het getolereerde aantal niet-conforme monsters of het getolereerde aantal monsters met resultaten tussen 'm' en 'M'.

Voor de verboden substanties komt elke detectie overeen met een non-conformiteit.

Het gebeurt dat de detectie van een verontreiniging of een residu wordt beïnvloed door de gebruikte analysemethode of door de prestaties van het laboratorium. Zo zal bij het gebruik van multiresiduumethoden en/of zeer performante methoden (bv. bij lage LOD) de detectie quasi systematisch zijn en op zich maar weinig nuttige informatie opleveren. In dat geval kan de kwalitatieve evaluatie van de resultaten nuttig om de expert te sturen in de analyse van het optreden en de keuze van de te analyseren populaties. Wanneer de contaminanten en de residuen worden gedetecteerd bij kwantificeerbare gehalten (> LOQ) die lager zijn dan de norm, maakt de beoordeling van de waarden het mogelijk om zich beter te richten op de problematische matrices, bv. door diegene te identificeren waarvan de resultaten in de buurt komen van de norm. Wanneer de norm wordt overschreden (bv. overschrijding van de MRL voor bestrijdingsmiddelen), geeft het aantal non-conformiteiten een rechtstreeks informatie over het voorkomen.

De tabellen 13-15 geven bij wijze van voorbeeld de evaluatieroosters weer waarmee de score van voorkomen kan worden bepaald.

Tabel 13: criterium 2 – optreden van contaminatie in de populatie: op basis van de detecties en de normoverschrijdingen vastgesteld bij controles van het FAVV en van gegevens van het RASFF-waarschuwingssysteem.

Score	Controles van het FAVV en RASFF
1	- zelden detecties van kwantificeerbare niveaus in de buurt van de norm, of - geen/weinig normoverschrijdingen (bv. <1/jaar), of - geen RASFF
2	- geregeld detecties van kwantificeerbare niveaus in de buurt van de norm, of - geen/weinig normoverschrijdingen (bv. <1/jaar), of - weinig RASFF (bv. 1/jaar)
3	- frequente detecties van kwantificeerbare niveaus in de buurt van de norm, of - geregeld overschrijding van de norm (bv. 1 à 2/jaar), of - geregeld RASFF (bv. 1 à 2/jaar)
4	- frequente normoverschrijdingen (bv. > 2/jaar) - frequente RASFF (bv. >2/jaar)

Tabel 14: criterium 2 – optreden van contaminatie in de populatie: op basis van de normoverschrijdingen, over een periode van 3 jaar, bij controles gebaseerd op multiresiduanalyses (bv. overschrijding van de MRL voor bestrijdingsmiddelen).

Score	Controles van het FAVV
1	- zeldzame normoverschrijdingen (bv. <2%)
2	- occasionele normoverschrijdingen (bv. ≥2% en <5%)
3	- regelmatige normoverschrijdingen (bv. ≥5% en <10%)
4	- frequente normoverschrijdingen (bv. ≥10%)

Tabel 15: criterium 2 – optreden van contaminatie in de populatie: op basis van de kans op uitbraak of verspreiding (opduiken van een ziekte).

Score	Controles van het FAVV
1	- zeer kleine kans van optreden of verspreiding
2	- kleine kans van optreden of verspreiding
3	- gemiddelde kans van optreden of verspreiding
4	- grote kans van optreden of verspreiding

Criterium 3: aandeel van de populatie (matrix) in de totale blootstelling

Er moet op een schaal van 1 tot 4 worden aangegeven in welke mate de populatie (matrices) bijdraagt aan de totale blootstelling van de consument (cf. tabel 16).

Tabel 16: criterium 3 – aandeel in de totale blootstelling.

Score	Aandeel van de populatie
1	- beperkt aandeel (de consumptie van de populatie is laag en/of ander populaties spelen een belangrijke rol in de totale blootstelling aan het betreffende gevaar)
2	- gemiddeld aandeel; standaardwaarde
3	- groot aandeel (de consumptie van de populatie is hoog en/of de populatie draagt in grote mate bij aan de totale blootstelling)
4	- zeer groot aandeel (de consumptie van de populatie is zeer groot en/of de populatie is vrijwel de enige bron van de totale blootstelling)

Het aandeel is de tweede component van de blootstelling. Ervan uitgaande dat de totale blootstelling van een individu aan een gevaar voorkomt van verschillende bronnen, is het aandeel het relatieve belang dat de populatie (matrices) heeft in het met dat gevaar samenhangende risico.

Vastleggen van het te controleren prevalentieniveau

Het te controleren prevalentieniveau stemt overeen met het besmettingsniveau dat men wil controleren met een bepaald betrouwbaarheidsniveau. Het ontbreken van non-conformiteit veronderstelt, met een bepaald betrouwbaarheidsniveau, dat die prevalentie niet wordt overschreden.

Het te controleren prevalentieniveau hangt rechtstreeks af van het criterium 'schadelijk effect' en wordt bepaald door de volgende verhouding:

- het te controleren prevalentieniveau = 10% wanneer het gevaar of de ziekte als weinig ernstig wordt beschouwd (quotering 'schadelijk effect' = 1);
- het te controleren prevalentieniveau = 5% wanneer het gevaar of de ziekte als vermoedelijk ernstig wordt beschouwd (quotering 'schadelijk effect' = 2);
- het te controleren prevalentieniveau = 2,5% wanneer het gevaar of de ziekte als ernstig wordt beschouwd (quotering 'schadelijk effect' = 3);
- het te controleren prevalentieniveau = 1% wanneer het gevaar of de ziekte als zeer ernstig wordt beschouwd (quotering 'schadelijk effect' = 4).

Vastleggen van het betrouwbaarheidsniveau

De beoordeling van de risico's die het mogelijk maakt om het **betrouwbaarheidsniveau** te bepalen, is de volgende:

Schadelijk effect + (Voorkomen x Aandeel)
--

Wanneer elk van de criteria wordt gequoteerd op een schaal van 1 tot 4, kan het resultaat van die verhouding variëren tussen 2 en 20. Het betrouwbaarheidsniveau wordt dan ook bepaald als volgt:

- het betrouwbaarheidsniveau = 90 % wanneer de beoordeling van de risico's gaat van 2 tot 6 (bv. lage toxiciteit, lage besmetting via de onderzochte levensmiddelen);
- het betrouwbaarheidsniveau = 95 % wanneer de beoordeling van de risico's gaat van 7 tot 12 (bv. gemiddelde toxiciteit, gemiddelde besmetting via de onderzochte levensmiddelen);
- het betrouwbaarheidsniveau = 99 % wanneer de beoordeling van de risico's tussen 13 en 20 ligt (bv. levensmiddel vormt een belangrijke bron van de besmetting van de voedselketen door een (zeer) gevaarlijke contaminant).

5.2.2.2.4 Toezichtsprogramma

Het toezichtsprogramma is een analysecampagne uitgevoerd om de prevalentie van een contaminant, een residu, een ziekte, enz. in een populatie van producten, dieren of planten te beoordelen, met een door de expert vooraf bepaalde precisie en betrouwbaarheid.

In fine vertoont de expert die programmeert interesse in de verhouding van conforme/niet-conforme loten. De expert onderzoekt een bepaald aantal representatieve monsters, wat hem moet toelaten om een kenmerk van de populatie te beschrijven. De uitvoering van het toezichtsprogramma tijdens de opeenvolgende programmaties maakt het bijvoorbeeld mogelijk om het verloop van de werkelijke prevalentie van besmetting te volgen of de efficiëntie te beoordelen van de preventieve maatregelen die worden genomen om het belang ervan te verminderen.

De uitwerking van een toezichtsprogramma veronderstelt achtereenvolgens de volgende stappen:

- aanwijzing van het gevaar en van de populatie van producten, dieren, planten, ... waarop het toezicht betrekking heeft;
- beoordeling van de omvang van de populatie van producten, dieren en planten. De populatie kan samengesteld zijn uit verschillende matrices. De loten waaruit die bestaan moeten duidelijk gedefinieerd worden, inzonderheid met vermelding van de eenheden die in de studie worden weerhouden (individuen, tonnage, bronnen, enz.);
- voor elk te analyseren koppel gevaar/populatie, bepaling van de 'verwachte prevalentie', van het 'betrouwbaarheidsniveau' en van het 'precisieniveau' te bereiken bij de raming van de prevalentie;
- berekenen van het aantal uit te voeren analyses in de populatie;

- verdeling van de analyses over de verschillende matrices die de populatie vormen en de bemonsteringsites.

Vastleggen van het aantal analyses

Het aantal te bemonsteren individuen in het kader van een toezichtsprogramma wordt als volgt berekend :

$$n = p_e(1 - p_e) \left(\frac{t_{1-\alpha/2}}{\varepsilon} \right)^2$$

De expert bepaalt in de berekening het betrouwbaarheidsniveau $(1 - \alpha)\%$, het aanvaarde foutenpercentage (ε) en de verwachte prevalentie (p_e).

Het nauwkeurighedsniveau, omgekeerd evenredig aan de aanvaarde fout, hangt af van de geraamde prevalentie en beïnvloedt het aantal analyses dat moet worden uitgevoerd.

Aldus stijgt, bij een gegeven betrouwbaarheidsniveau, het aantal analyses met het nauwkeurighedsniveau dat men nastreeft.

Deze manier van programmeren maakt het mogelijk om de efficiëntie van risicomanagementmaatregelen na te gaan. Typische voorbeelden zijn microbiologische contaminatie zoals *Campylobacter* en *Salmonella*.

5.2.2.5 Bijstelling aantal analyses

In afwijking van de algemene methode kan in bepaalde omstandigheden het aantal analyses in welbepaalde gevallen worden verhoogd of verlaagd.

Anderzijds kan het aantal analyses op ieder moment van het jaar naar boven of naar beneden worden bijgesteld op basis van een met reden omklede aanvraag bij de Coördinatiecel Controleprogramma en Externe Rapportering (cf. paragraaf 5.2.5).

Verhoging aantal analyses

Het aantal analyses kan, indien nodig, naar boven worden aangepast (ten hoogste met 20%), om rekening te houden met gevoeligheden met betrekking tot:

- de media;
- de politiek;
- de consumenten;
- de economie.

In een aantal specifieke gevallen kan de aanpassing van het aantal analyses echter aanzienlijker zijn.

Verlaging aantal analyses

De neerwaartse bijstelling van de doelstellingen van de programmatie steunt op de graad van prioriteit van de controles.

Bijstelling naar beneden van de doelstellingen van de programmatie kan worden overwogen:

- als de kostprijs van de programmatie het budget of de beschikbare capaciteit overschrijdt;
- om rekening te houden met een geprogrammeerde controle stroomopwaarts in de voedselketen waardoor het risico stroomafwaarts in de voedselketen afneemt voor de betreffende matrix/gevaar-combinatie;
- om rekening te houden met een sectoraal bemonsteringsplan dat voldoet aan de hierna vermelde voorwaarden;

- als de doelstellingen van het programma opnieuw moeten worden bekeken in aansluiting op een geval van overmacht dat voor lange tijd volledig beslag legt op het bij de controles ingezette personeel.

Wanneer een inkrimping van het analyseprogramma wordt overwogen om rekening te houden met een sectoraal bemonsteringsplan (SBP) moet ten minste aan alle hierna vermelde voorwaarden worden voldaan:

- de bij het opmaken van het SBP gekozen methodologie moet door het Wetenschappelijk Comité van het FAVV geëvalueerd zijn en moet rekening houden met de aanbevelingen van dat Comité;
- het aantal analyses per gevaar en per matrix moet voortvloeien uit de toepassing van de in punt 1 bedoelde methodologie. De inhoud van het SBP moet schriftelijk aan het FAVV zijn meegedeeld;
- de bij de inkrimping betrokken gevaren/matrices moeten voorkomen in het SBP van het lopende jaar en ook aan bod komen in het SBP van het jaar daarop (complementariteit van de bemonsteringsplannen);
- het SBP wordt toegepast door een qua operatoren en productie representatief deel van de sector;
- de monsters voor het SBP worden genomen volgens officiële methoden, voor een deel althans door voor ISO 17020-geaccrediteerde instellingen en de analyses worden uitgevoerd in laboratoria die deelnemen aan ringonderzoeken;
- de laboratoriumresultaten van het SBP en de vervolgmaatregelen worden geregeld meegedeeld aan het FAVV en zijn gelijkaardig aan de resultaten van de officiële controles (er moet inderdaad worden nagegaan of overeenstemming bestaat tussen de conclusies en de gevolgen van de verschillende controles);
- de interpretatie van de resultaten van het SBP steunt op dezelfde criteria als die welke door het FAVV worden gehanteerd. Dat betekent met name dat de sector dezelfde actiegrenzen toepast als het FAVV.

Wanneer een bijstelling naar beneden van de doelstellingen van de programmatie wordt overwogen, worden de relevantie en de omvang van de inkrimping van de programmatie objectief geëvalueerd waarbij rekening wordt gehouden met de wettelijke verplichtingen en de met de risico's verband houdende criteria, met als doel een hoog voedselveiligheidsniveau in stand te houden.

De expert moet er daarbij op toezien dat:

- het in de wet opgelegde minimum aantal controles in acht wordt genomen;
- de adviezen van het Wetenschappelijk Comité van het FAVV aangaande de vastlegging van prioriteiten voor de controles in aanmerking worden genomen;
- controles die tot doel hebben kwetsbare populaties te beschermen pas in laatste instantie worden verminderd;
- rekening wordt gehouden met de kenmerken van het betreffende product (bv.: voor microbiologische verontreinigingen zou eerst worden overwogen om de controles te verminderen op producten die een behandeling moeten ondergaan en pas daarna de controles op gebruiksklare producten) ...

Bij de inkrimping wordt rekening gehouden met de ernst en de blootstelling zoals weergegeven in tabel 17.

Tabel 17: reductie analyseprogramma FAVV door SBP.

Schadelijke gevolgen	4	-10%	-10%	-5%	-5%
	3	-15%	-10%	-5%	-5%
	2	-20%	-15%	-10%	-5%
	1	-20%	-20%	-15%	-5%
		1-4	5-8	9-12	13-16
Blootstelling = (aandeel x voorkomen)					

Deze benadering steunt op bekende risicofactoren (schadelijke gevolgen, aandeel en voorkomen) en heeft als voordeel dat de vermindering van het aantal analyses objectief wordt benaderd. De uitvoering van controles stroomopwaarts in de voedselketen (bv. officiële controles in toelevering,

autocontrole op basis van gevalideerde sectorale bemonsteringsplannen,...) kan uiteindelijk bijdragen aan een lagere blootstelling en zo de inkrimping van de officiële analyses nog versterken.

5.2.2.2.6 Rol van het Wetenschappelijk Comité

Vanuit een streven naar verbetering en harmonisering wordt aan het Wetenschappelijk Comité van het FAVV gevraagd om zich uit te spreken over de methodologie voor programmering. Een eerste adviesaanvraag werd ingediend bij het uitwerken ervan. Telkens wanneer een wezenlijke wijziging wordt aangebracht aan de methodologie wordt een nieuwe beoordeling gevraagd voor een deel van de methode of voor de hele methode.

Bovendien wordt regelmatig aan het Wetenschappelijk Comité gevraagd om zich uit te spreken over de wetenschappelijke basis van de programmatie van de analyses. Deze raadpleging wordt uitgevoerd per bedrijfskolom. Vanuit deze invalshoek wordt het programma onderverdeeld in verschillende controletema's en periodiek wordt het Wetenschappelijk Comité gevraagd om zich volledig of gedeeltelijk uit te spreken over :

- de relevantie van de keuze van de benadering die werd weerhouden voor de programmatie van de analyses en het vastleggen van de criteria bij de implementatie van deze benadering;
- de relevantie van de keuzes van de combinaties matrix/gevaar die worden weerhouden en van het aantal analyses;
- de relevantie van de keuzes wat betreft de bemonsteringsplaatsen (distributie van de monsters en de controle-inspanningen doorheen de voedselketen);
- de analyse van de eventuele trends die betrekking hebben op de controleresultaten van de voorgaande jaren.

Het geheel van de controletema's wordt idealiter geëvalueerd over een cyclus van 3 jaar.

De controletema's van het programma zijn de volgende :

- diergezondheid;
- plantgezondheid;
- microbiologie;
- exogene chemische contaminanten (zware metalen, migratie, milieucontaminanten, bestraling, radioactiviteit);
- procescontaminanten;
- mycotoxines, fycotoxines, biogene aminen en andere toxines;
- residuen van gewasbeschermingsmiddelen en van biociden;
- residuen van geneesmiddelen;
- antibioresistentie;
- allergenen;
- verboden producten (hormonen, feedban, gerecycleerde olie, dierlijke bijproducten);
- genetisch gemodificeerde organismen;
- kwaliteit en additieven.

Bij de evaluatie van de controletema's van het programma worden de betrokken experts van het programmteam ertoe gebracht deel te nemen aan de technische werkgroepen in het bijzijn van de leden van het Wetenschappelijk Comité. Dit moet het voor hen mogelijk maken om hun programmering in een meer globale context te zien, rekening houdende met de controles die stroomopwaarts en stroomafwaarts van hun sector werden uitgevoerd en hun programmering uit te leggen. Op die manier wordt het overleg tussen directies en het Wetenschappelijk Comité bevorderd in het kader van de programmering.

Zodra ze geëvalueerd en aangepast is op basis van de aanbevelingen van het Wetenschappelijk Comité, kan de programmering van de analyses voor een gegeven controletema worden vastgelegd voor een periode van meerdere jaren (in principe drie jaar). Deze vastlegging wordt als noodzakelijk geacht om de exploitatie van de resultaten in de vorm van trendanalyses mogelijk te maken. Echter, in het geval van een wijziging van de regelgeving, van opkomst van een gevaar of van een crisis, kunnen de experts, op elk gewenst moment, een bestaand programma versterken of een nieuwe ontwikkelen, om de juiste beheersmiddelen voor het vermoeden of bewezen risico te implementeren.

Tenslotte worden de SBP geëvalueerd door het Wetenschappelijk Comité.

5.2.2.3 Inspecties

De programmering van de FAVV-inspecties is net als deze van de analyses gebaseerd op een risico-evaluatie. Criteria die de programmering van de inspecties kunnen beïnvloeden zijn bv. de wettelijke verplichtingen, de resultaten van vorige inspecties, en de validatie van autocontrolesystemen. De uitvoering van het inspectieplan hangt nauw samen met de invulling van het personeelsplan van DG Controle.

Op basis van een globale evaluatie van de inspectiefrequenties in de primaire sector, en de transformatie- en distributiesector, uitgevoerd in 2016-2017, werden voor een aantal activiteiten aanpassingen van de inspectiefrequenties aangebracht die van toepassing werden vanaf begin 2018. Bij deze globale evaluatie werd rekening gehouden met de opgedane ervaring op het terrein en de inspectieresultaten van de voorgaande jaren. De huidige inspectiefrequenties zijn terug te vinden via de FAVV-website¹². Ze worden opnieuw geëvalueerd al naargelang de evolutie van de wetgeving die ze vastlegt of op gezette tijden op basis van gegevens die toelaten het globale risico m.b.t. de activiteiten uitgevoerd door de operatoren te bepalen. Dit risico hangt zowel af van de specificiteiten betreffende de activiteit en de beheersmaatregelen die door de operatoren werden ingesteld om de veiligheid en/gezondheid van hun producten te waarborgen.

De controles betreffende het inspectieprogramma worden naargelang het geval uitgevoerd aan een bepaald ritme door middel van een frequentie of een jaarlijks aantal inspecties. Afhankelijk van de activiteitensector kunnen er drie principes van organisatie van het inspectiesysteem worden geïdentificeerd.

5.2.2.3.1 Inspectiesysteem met 3 frequenties (principe 1)

Het inspectieritme is gebaseerd op een basisfrequentie die naar beneden toe kan worden aangepast (verlaagde frequentie) of naar boven toe (verhoogde frequentie) en dit volgens het risicoprofiel van de operator, d.w.z. rekening houdende met de eventuele validatie van zijn autocontrolesysteem, de sancties die hij gekregen heeft, en de resultaten van de inspecties wanneer de basisfrequentie hiervan ten minste één maal om de 2 jaar is. Dit is bv. het geval voor de activiteiten van de sectoren verwerking van levensmiddelen van dierlijke oorsprong (vlees, vis, zuivelproducten, eiproducten) of van de sector zuivelgevingvoeding, alsook voor grootkeukens waar maaltijden bereid worden voor de meest kwetsbare consumenten (bv. ziekenhuizen, kinderdagverblijven, rusthuizen, etc.). In voorkomend geval kan het FAVV, volgens welomschreven voorwaarden, bepaalde keurings-, controle- en certificeringstaken toevertrouwen aan zelfstandigen die met opdracht belast zijn.

5.2.2.3.2 Inspectiesysteem met 2 frequenties aangevuld met opvolgingsinspecties (principe 2)

Dit is een alternatief systeem op basis van 2 inspectiefrequenties met opvolgingsinspecties. Het principe hiervan is een controle uit te voeren volgens een basisfrequentie of verlaagde frequentie afhankelijk van het risicoprofiel van de operator. Bovendien worden het volgende jaar steekproefgewijs opvolgingsinspecties uitgevoerd, bij een bepaald percentage van de operatoren die het voorwerp hebben uitgemaakt van een ongunstige inspectie. De opvolgingsinspecties maken integraal deel uit van het inspectieprogramma. Ze worden toegevoegd aan de hercontroles en vormen een alternatief dat het mogelijk maakt om een zekere druk te behouden op de operatoren die een sanctie (pro justitia of waarschuwing) hebben gekregen.

---

¹² Cf.: <http://www.favv.be/businessplan-nl/2015-2017/inspecties/>

5.2.2.3.3 Jaarlijks aantal, gerichte acties, klachten (principe 3)

De inspecties worden om organisatorische redenen uitgevoerd op een jaarlijks aantal missies (bv. transporteurs, ambulante inrichtingen, producenten/handelaars van materiaal in hout (ISPM15), primaire producenten hobbyisten) en bij gerichte acties en klachten (bv. horeca en geregistreerde kleinhandelaars).

5.2.2.3.4 Principes bij het opstellen van de frequenties

Aan de volgende principes moet voldaan worden bij het opstellen van de frequenties:

- de frequenties moeten beoordeeld worden in functie van de risico's door het accent te leggen op de activiteiten en de operatoren waarbij de impact op de voedselveiligheid belangrijk is;
- als de basisfrequentie $\geq \frac{1}{2}$ en de opvolgingsinspectiefrequentie = 100%, dan wordt de opvolgingsinspectie vervangen, omwille van organisatorische redenen, door een verhoogde frequentie van 1/1;
- als de basisfrequentie = 1/1 dan wordt de opvolgingsinspectiefrequentie vervangen door een verhoogde frequentie van 1/1;
- de verminderde frequentie mag niet lager zijn dan de door de wetgeving opgelegde frequentie; volgens dit principe zijn de basis-, verhoogde en verlaagde frequenties gelijk aan de wettelijke frequenties;
- de frequenties moeten de validatie van het autocontrolesysteem aantrekkelijker maken.

5.2.2.3.5 Risicoprofiel van de operator

De keuze van de inspectiefrequentie (basisfrequentie, verlaagde of verhoogde frequentie), die op het terrein moet worden toegepast, hangt af van het individuele risicoprofiel van de operator. Over het algemeen wordt het bepaald door DG Controle bij de planning van de controleopdrachten en houdt het, binnen de grenzen van de technische mogelijkheden en van de kennis, rekening met 3 risicocriteria:

- de aanwezigheid/afwezigheid van een gecertificeerd/gevalideerd autocontrolesysteem;
- de eventuele sancties toegekend aan een operatoren tijdens de twee voorgaande jaren;
- de resultaten van de inspecties uitgevoerd tijdens de twee voorgaande jaren (met dit criterium wordt enkel rekening gehouden in de activiteitensectoren waar de basisfrequentie $\geq \frac{1}{2}$ jaar).

Aan elk risicocriterium is een score verbonden. Hoe hoger een operator scoort, hoe kleiner het individueel risicoprofiel (cf. tabel 18):

- aanwezigheid van een autocontrolesysteem dat gecertificeerd is door een certificeringsinstelling (OCI) of gevalideerd door het FAVV:
  - o niet gecertificeerd/gevalideerd of afwezig: 0 punten;
  - o gecertificeerd/gevalideerd: 40 punten;
- sancties (waarschuwing, pro justitia, schorsing/intrekking erkenning) opgelopen gedurende de laatste 2 jaar:
  - o geen sancties: 20 punten;
  - o n sancties: $20 - (n \times s)$ punten;
met n = aantal sancties en s = 2 (waarschuwing), 6 (pro justitia) of 10 (schorsing, intrekking erkenning);
- inspectieresultaten (van de laatste twee jaar) voor sectoren waarvan de basisinspectiefrequentie $\geq \frac{1}{2}$ jaar:
  - o klasse I: 20 punten;
  - o klasse II: 14 punten;
  - o klasse III: 8 punten;
  - o klasse IV: 0 punten.

Inspecties worden uitgevoerd m.b.v. checklists (CL's) die verbonden zijn aan bepaalde toepassingsgebieden, de 'scopes'. Elke CL bestaat uit hoofdstukken en secties waarvan het relatieve belang wordt aangegeven met wegingsfactoren. Tijdens eenzelfde missie kunnen verschillende CL's worden gebruikt. Aan deze verschillende (scopes van) CL's zijn eveneens verschillende wegingsfactoren gegeven. De onderverdeling in verschillende klassen (I-IV) is gebaseerd op de eindscore, die de drie verschillende wegingsfactoren in rekening brengt (sectie, hoofdstuk en scope van de CL).

Tabel 18: bepaling van het individuele risicoprofiel op basis van de totaalscore van de risicocriteria.

Toegepaste inspectiefrequentie	Sector verwerking van levensmiddelen van dierlijke oorsprong	Andere sectoren	
		$IF_b \geq 1/2$	$IF_b < 1/2$
Verminderd	61-80	60-80	53-60
Basis	39-60	0-59	0-52
Verhoogd	0-38	Opvolgingsinspectie	

IF_b : basisinspectiefrequentie.

De inhoud van de controles gerealiseerd tijdens de inspectiemissies is geformaliseerd doorheen de scopes van de inspectie en hun realisatiepercentage. De experts van het bestuur Controlebeleid motiveren en documenteren de risico-evaluaties ter onderbouwing van de keuze van de scopes en hun realisatiepercentage.

5.2.2.3.6 Inspectie van de autocontrole: differentiaties van de aanpak in functie van de aanwezigheid van een gevalideerd/gecertificeerd autocontrolesysteem

Voor diervoeder- en levensmiddelenfabrikanten, slachthuizen, grootkeukens met bereiding ter plaatse en operatoren uit de primaire sector waarvoor een op de HACCP-beginselen gebaseerd autocontrolesysteem verplicht is, werd in 2017 een nieuwe aanpak van de inspectie van het autocontrolesysteem uitgerold. Bij operatoren zonder een gevalideerd autocontrolesysteem voor de onderzochte activiteiten wordt de scope autocontrole gecontroleerd volgens de in het inspectieplan voorziene scopefrequentie. Voor operatoren die wel over een gevalideerd/gecertificeerd autocontrolesysteem beschikken voor de onderzochte activiteiten, wordt de scope autocontrole enkel geïnspecteerd indien tijdens dezelfde missie minimum één van de basisscopes (infrastructuur, inrichting en hygiëne, meldingsplicht, traceerbaarheid, nevenstromen en dierlijke bijproducten) wordt gecontroleerd en deze minstens één eindresultaat 'ongunstig' heeft.

5.2.2.3.7 Inspectie van de infrastructuur, inrichting en hygiëne en het autocontrolesysteem in de B2C-sector

Vanaf 2017 werd een nieuwe inspectiechecklist voor infrastructuur, inrichting, hygiëne & autocontrole gebruikt om controles uit te voeren in de B2C-sector. Bij de operatoren die actief zijn in de B2C-sector wordt de controle van het autocontrolesysteem gelijktijdig uitgevoerd met de inspectie van de infrastructuur, inrichting en hygiëne. Tijdens deze controle wordt meer bepaald nagegaan of de voorschriften betreffende de naleving van de temperaturen regelmatig worden gecontroleerd en of er registers worden bijgehouden.

Indien het echter gaat om grootkeukens met bereiding en bediening ter plaatse, dan wordt het autocontrolesysteem nog apart van de infrastructuur, inrichting en hygiëne gecontroleerd. De reden hiervoor is het grotere risico dat gepaard gaat met de grootschaligere productie van levensmiddelen.

5.2.2.3.8 Rol van het Wetenschappelijk Comité

Er wordt geregeld aan het Wetenschappelijk Comité gevraagd om zich uit te spreken over de door het programmteam uitgevoerde risicobeoordeling. De adviesaanvraag heeft al naargelang van het geval betrekking op:

- de inspectiefrequenties en de verdeling van de controle-inspanning doorheen de voedselketen;
- de relevantie van de keuze en het uitvoeringspercentage van de scopes die de inspectie uitmaken.

5.2.3 Planning

5.2.3.1 Analyses

Nadat het analyseprogramma door de hiërarchie is goedgekeurd wordt het doorgestuurd (via de informaticatoepassing Alpha) naar het bestuur Laboratoria van het FAVV. Dit directoraat-generaal vertaalt het analyseprogramma in een bemonsteringsprogramma via de rationalisatie die erin bestaat de analyses te verzamelen op gemeenschappelijke monsters en ze te verdelen over de labo's. Dit leidt tot een vermindering van het aantal monsternemingen en tot een maximalisatie van het aantal uitgevoerde analyses per monsterneming in eenzelfde labo.

Na rationalisering door het bestuur Laboratoria wordt het bemonsteringsprogramma doorgestuurd naar het bestuur Controle (via de informaticatoepassing Alpha) van het FAVV voor de uiteindelijke planning van de bemonsteringen. Dit gebeurt door de controles van het controleprogramma te verdelen over de 9 verschillende LCE's en door ze te spreiden in de tijd. Hierbij wordt rekening gehouden met een aantal parameters zoals de seizoensgebondenheid van de controles, de geografische aanwezigheid van operatoren die de te controleren activiteit uitoefenen en dergelijke meer.

Voor een aantal specifieke controles wordt enkel het aantal monsters vastgelegd dat per jaar moeten worden genomen en wordt niet gespecificeerd in welke LCE ze moeten gebeuren. Voor andere specifieke controles krijgen de LCE's dan weer een jaar-target, zonder dat opgelegd wordt op welk moment ze uitgevoerd moeten worden.

Bij de vertaling van het controleprogramma naar controleplan consulteert het hoofdbestuur Controle het bestuur Controlebeleid wanneer ze stuiten op elementen die technisch/operationeel niet uitvoerbaar zijn, hetgeen dan weer leidt tot een bijsturing van het controleprogramma. Ook de LCE's krijgen nog de tijd om te reageren waarna het plan desgevallend wordt aangepast.

Bij de spreiding over de verschillende LCE's wordt rekening gehouden met schaafeffecten. Grote LCE's kunnen dankzij hun schaalgrootte relatief gezien meer controles uitvoeren dan kleine LCE's. Onverwachte maar tijdelijke afwezigheden van controleurs laten zich immers veel minder sterk voelen als de LCE voldoende groot is.

De verdeling van de monsters gebeurt eerst over de LCE's en vervolgens over de controleurs en dit via de softwaretoepassing Alpha 'monstermandje'. Het bemonsteringsplan is eveneens beschikbaar via het intranet van het FAVV.

5.2.3.2 Inspecties

Eens het inspectieprogramma is goedgekeurd door de hiërarchie, wordt het door het bestuur Controlebeleid ingevoerde programma in I-prog (module van Alpha) door het bestuur Controle omgevormd tot een inspectieplan (in I-plan, eveneens een module van Alpha) en dit wordt gepubliceerd op intranet. Het inspectieplan bevat controleplanlijnen. Op iedere controleplanlijn worden onder meer de sector, de frequenties (in voorkomend geval ook een aanduiding van opvolgingsinspecties), de scopes met het 'percentage/frequentie' van realisatie, het nummer van de te gebruiken checklist (in voorkomend geval) en eventueel opmerkingen en wetgeving vermeld. Eventuele wijzigingen in het inspectieplan worden ook aangebracht in het bestand op intranet en worden aan de sectorhoofden meegedeeld.

Prioriteiten worden vastgelegd door de directeur-generaal van het bestuur Controle. De inspecties worden gepland in de LCE's onder de verantwoordelijkheid van het sectorhoofd of de functionele chef. Deze wijst de uit te voeren inspecties toe aan de verschillende controleurs/inspecteurs door middel van de toepassing Planifood'. Planifood integreert ook de uit te voeren hercontroles in het planningsvoorstel en geeft een overzicht van de operatoractiviteiten van dewelke de inspectiefrequentie is overschreden.

5.2.4 Uitvoering en rapportering

5.2.4.1 De regionale directie en de NICE

5.2.4.1.1 Regionale directie

Voor de onderlinge coördinatie tussen LCE's en de centrale diensten zijn twee regiodirecteurs aangeduid binnen DG Controle (één voor het Nederlandstalige landsgedeelte en één voor het Franstalige en Duitstalige landsgedeelte). Ze overleggen onderling over hun taakuitoefening en zijn co-bevoegd voor het uitvoeren van deze taak ten overstaan van de controle-eenheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Met het oog op de uitoefening van hun opdrachten beschikken zij in de schoot van de inspectiediensten over een Nationale Implementatie- en Coördinatie-eenheid.

5.2.4.1.2 NICE

De NICE evalueert de kwaliteit van de controles die door de LCE's over het gehele grondgebied worden uitgevoerd en ziet onder meer toe op de uniforme toepassing van de reglementering en de instructies. Bovendien kan de NICE verbeteringen en oplossingen voorstellen bij vaststelling van problemen. De NICE speelt daarnaast een rol bij de uitbouw en implementatie van het kwaliteitsmanagementsysteem volgens de normen ISO 9001 en ISO 17020 en de uitvoering van interne audits bij de LCE's en de opvolging van de eruit voortkomende actiepunten.

Binnen de NICE bestaan er vier pijlers: controle-tools, gecoördineerde acties en externe samenwerking, en twee thematische controle-eenheden.

Controle-tools

In de cel Controle-tools bevindt zich het Opvolgingscomité (OVC) van de Technische Overlegcomités (TOC's) dat zorgt voor de begeleiding en ondersteuning van de verschillende TOC's bij de uitvoering van hun voornaamste taak: de creatie van nieuwe en aanpassing van bestaande CL's.

Daarnaast houdt een kleinere cel Data-analyse en implementatie (DAI) zich bezig met de ontwikkeling en testing van nieuwe IT-applicaties voor de LCE's, de evaluatie en de opvolging van de doelstellingen en KPI's van de LCE's, de uitvoering van de bench marking, berekeningen voor het personeelsplan, aanmaak van query's voor de opvolging van het werk in de LCE's en andere taken die gegevensanalyse en eventuele bijsturing vragen.

Gecoördineerde acties en externe samenwerking

Deze cel staat in voor de begeleiding van inspecteurs en/of bezoekers van de HFAA of andere buitenlandse delegaties, het beheer van de BMO's en de coördinatie van de evaluatie van de grondplannen van operatoren door de LCE's. Tot slot vormt deze cel een belangrijke tussenpersoon voor de contacten met regionale dierengezondheids- en identificatieverenigingen en is ze nauw betrokken bij de organisatie van opleidingen van de medewerkers van de LCE's.

Thematische Controle-eenheden

Eén van de strategische doelstellingen uit het business plan 2015-2017 van het FAVV was de efficiënte organisatie van het toezicht op de voedselketen met het oog op haar optimale veiligheid. Om de efficiëntie van de controles in de voedselketen te verbeteren, werden binnen de NICE 2 Thematische Controle-eenheden opgericht voor activiteiten die een gespecialiseerde aanpak vereisen.

De oprichting van de TCE's werd vastgelegd in het koninklijk besluit van 7 maart 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2007 tot vaststelling van de vestigingsplaats, de organisatie en de werking van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen. Dit gaat over activiteiten binnen de bevoegdheid van het FAVV die weinig worden uitgevoerd, die heel specifiek zijn of waarvoor een bijzondere kennis nodig is. Voor deze materie is het weinig waardevol om in elke LCE een expert ter zake te hebben, die dan ook nog eens zijn/haar competentie voldoende frequent moet kunnen aanwenden om expert te kunnen blijven. Voor andere activiteiten is er onvoldoende verbetering in de toestand ondanks de inspecties die plaatsvinden.

Deze nieuwe manier van werken laat toe dat de praktische organisatie en ondersteuning centraal vanuit het Hoofdbestuur gebeurt, terwijl competente controleurs/inspecteurs het werk op het terrein uitvoeren op verzoek van de niet-specifieke TCE's. Zo kan een controleur/inspecteur uit de LCE West-Vlaanderen verzocht worden een controle uit te voeren bij een operator in Antwerpen indien in Vlaanderen enkel West-Vlaanderen over een expert ter zake beschikt.

Hierbinnen onderscheidt men de:

- Thematische Controle-eenheid Grenscontrolepost (TCE GCP)
De TCE GCP heeft tot doel de importcontroles te harmoniseren op levensmiddelen, dieren en planten die vanuit derde landen via België bestemd zijn voor de Europese eenheidsmarkt. De TCE GCP wil dit doen door een centraal georganiseerd beheer van de grenscontroleposten.
- Niet-specifieke Thematische Controle-eenheid (NS TCE)
In totaal werden binnen deze TCE 6 cellen opgericht:
  - o E-commerce: de cel E-commerce heeft verschillende doelstellingen:
    - identificatie/registratie van operatoren e-commerce;
    - toezicht op het onlineaanbod van producten/diensten;
    - een expertisenetwerk uitbouwen in de vorm van een interne, nationale en internationale samenwerking;
    - productcontroles (mysteryshopping/postpakketten).
  - o Tweedelijn: de cel Tweedelij n biedt ondersteuning in specifieke, complexe en technische materie zoals etikettering, voedingssupplementen, additieven, gezondheidsclaims, ... en dit in de vorm van een analyse van documenten ter beoordeling van de al dan niet conformiteit van een product.
  - o Audits ACS: operatoren kunnen ervoor opteren om hun autocontrolesysteem te laten valideren/certificeren. Dit kan gebeuren door respectievelijk auditoren uit de LCE's of door auditoren van een externe geaccrediteerde organisaties (OCI's). De NS TCE Audits ACS staat in voor de praktische organisatie van de audits van autocontrolesystemen die uitgevoerd worden door het FAVV.
  - o Activiteiten: voor de controle van activiteiten die zeldzaam zijn of waarvoor een specifieke, technische kennis vereist is. Denk bv. aan fabrikanten van verpakkingsmateriaal, suikerraffinaderijen, ...
  - o Extra: deze cel zal instaan voor de uitvoering van inspecties van vastgelegde scopes voor vastgelegde types van operatoren, waarvan de situatie ondanks alle reeds uitgevoerde inspecties niet lijkt te verbeteren. Hieronder vallen onder andere de gecoördineerde controles, speciale acties.
  - o Epidemiologie: binnen deze cel worden medewerkers van het hoofdbestuur en het terrein samengebracht die ervaring hebben met epidemiologische incidenten. Zij zullen hun technische kennis aanwenden in de afhandeling van epidemiologische incidenten wanneer deze plaatsvinden en kennis overdragen naar minder ervaren collega's toe die ingewerkt zullen worden in de materie.

5.2.4.2 LCE's

Op LCE-niveau superviseert en coördineert het LCE-hoofd de drie sectoren (primaire productie, transformatie en distributie), die elk geleid wordt door een sectorhoofd. Samen verzekeren zij het correct overbrengen van de instructies, checklists, nieuwe wetgeving, etc., en de omkadering van de controleagenten, inclusief BMO's.

In een aantal LCE's is er eveneens een grenscontrolepost die gedeeltelijk lokaal wordt aangestuurd, maar die rechtstreeks onder de bevoegdheid van de TCE GCP staat. Deze grenscontroleposten bevinden zich in de Belgische havens en luchthavens. Hier gebeurt de controle van dieren, planten diervoeders, levensmiddelen en andere producten van dierlijke en plantaardige oorsprong, alsook van 'food contact materials' die uit derde landen werden ingevoerd. Als de controle ongunstig uitvalt, worden de zendingen geweigerd en ofwel teruggestuurd naar het land van oorsprong, ofwel vernietigd.

De doelstellingen voor de LCE's passen in het algemene kwaliteitsbeleid van het FAVV en van DG Controle in het bijzonder. Ze zijn complementair met de doelstellingen die voortvloeien uit het businessplan en uit het operationeel plan van de directeur-generaal van DG Controle.

Ze werden vastgelegd uitgaande van een invulling van het personeelsplan van 100 %. Bij de evaluatie van de resultaten zal de reële invulling van het personeelsplan in rekening worden gebracht.

Er wordt een opsplitsing gemaakt tussen doelstellingen die binnen het interne beheer van de LCE opgevolgd moeten worden en doelstellingen die voorgesteld moeten worden aan het Management Overlegcomité (MOC) en waarop benchmarkings uitgevoerd kunnen worden.

De rangorde van de prioriteiten van de LCE's is als volgt:

1. Niet-conformiteiten (opvolging)
  - niet-conforme monsters
  - klachten
  - RASFF
  - verplichte meldingen
  - onregelmatigheden certificering / exportcontroles
  - verdenkingen ziekte
  - maatregelen
2. Dringende en verplichte prestaties op vraag van operatoren (bv. certificaten, goedkeuring plannen, inspecties in het kader van erkenningsaanvragen,...)
3. Monsters
4. Hercontroles
5. Speciale acties op vraag van het hoofdbestuur
6. Opvolgingsinspecties volgens de inspectiefrequentie voorzien in het inspectieplan
7. Inspecties voorzien in het controleplan
  - operatoren met een wettelijke inspectiefrequentie
  - nooit bezochte operatoren
  - too lates
  - actieve operatoren
  - ingevoerde operatoren na de stappen van administratieve verificatie

5.2.4.3 Praktijk

Per controle moet de controleur een missie aanmaken in FoodNet. Voor het uitvoeren van de bemonsteringen zijn gedetailleerde procedures voorzien in de vorm van technische fiches die eveneens consulteerbaar zijn via het intranet van het FAVV. Voor de inspecties wordt gewerkt met checklists. Vanuit een streven naar transparantie zijn deze publiek beschikbaar via het internet van het FAVV. Voor de controleurs is er op het intranet van het FAVV ook een leidraad per checklist beschikbaar. Om de interpretatie van de checklists zo uniform en transparant mogelijk te maken, wordt gebruik gemaakt van een weging toegekend aan elke non-confirmiteit (cf. paragraaf 8.2.1).

Alle procedures en dienstnota's worden via e-mail naar de LCE's gestuurd en op het intranet gepubliceerd. Indien een nieuwe of herziene checklist wordt 'geactiveerd' worden de sectorhoofden en de LCE-hoofden via e-mail hiervan verwittigd.

Voor informatie over, en het beheer van informatie over de operatoren die onder de bevoegdheid van het FAVV vallen, wordt gebruik gemaakt van BOOD (banque de données opérateurs – operatoredatabank) die in verbinding staat met de Kruispuntbank der Ondernemingen van de

federale overheid (KBO-databank). Alvorens in FoodNet een missie wordt aangemaakt, worden de gegevens van de operator in BOOD opgezocht.

De resultaten van de controles (bemonsteringen en inspecties) worden nadien ingegeven in FoodNet. Voor de analyses kan beroep gedaan worden op een uitgebreid netwerk van laboratoria; tussen het LIMS-systeem en FoodNet bestaan er koppelingen voor een optimale gegevensstroom (cf. hoofdstuk Netwerk laboratoria).

Voor de zelfstandigen met opdracht die bepaalde taken uitvoeren voor het FAVV wordt de softwaretoepassing AdminLight gebruikt om hun prestaties te registreren.

Er bestaan instructies die herhalingen van controles moeten vermijden. In FoodNet (en/of in het papieren dossier van de operator, of in andere databanken, bv. Sanitrace) is een historiek zichtbaar van alle controles die reeds bij een operator werden uitgevoerd. Bovendien gebeurt de verdeling van de missies door het sectorhoofd, die ervoor moet zorgen herhaalde controles zonder motief te vermijden.

Aan de controleur wordt ook gevraagd om in de mate van het mogelijke de inspecties te groeperen voor alle activiteiten van een operator. Deze groepering kan als de activiteiten van het bedrijf behoren tot eenzelfde sector. Indien dit niet het geval is tracht het FAVV de controles in één keer uit te voeren door het samenstellen van een multidisciplinair team. Daarnaast voert het FAVV samen met de controles die tot de eigen bevoegdheid behoren ook de controles uit waarvoor een samenwerkingsakkoord met andere overheden werd afgesloten (bv. in het kader van de randvoorwaarden of de antitabakscontroles in de horeca).

5.2.4.4 Resultaten controles als input voor risicobeoordeling

De resultaten van de bemonsteringen en inspecties van het FAVV van het jaar N – 1 worden gerapporteerd in het activiteitenverslag van het FAVV. Ook wordt in het kader van diverse EU-programma's een specifieke rapportering overgemaakt aan de diensten van de EC.

Het activiteitenverslag van het FAVV dient als basis van de rapportering van het MANCP omdat hierin het leeuwendeel van de nodige informatie terug te vinden is.

De resultaten van de controles van het jaar N – 1 worden als input gebruikt voor de opmaak van het controleprogramma voor het jaar N + 1. Op deze manier kan een nieuwe cyclus van het kernproces van het FAVV van start gaan.

5.2.4.5 Overlegstructuren DG Controle voor beheer van controleopdrachten

5.2.4.5.1 Managementoverlegcomité

Het Management Overlegcomité (MOC) vergadert maandelijks onder het voorzitterschap van de directeur-generaal Controle, behalve tijdens de maand augustus.

Buiten de directeur-generaal bestaat het MOC uit:

- de 2 regionale directeurs;
- de directeur van het hoofdbestuur van DG Controle;
- de directeur van de NOE;
- de LCE-hoofden;
- de coördinatoren van de diensten van het hoofdbestuur van DG Controle;
- een aantal staffmedewerkers.

Het MOC is het overleg- en beslissingsorgaan binnen DG Controle waar het strategisch en operationeel kader wordt besproken, vastgelegd en opgevolgd. Het vervult een belangrijke rol binnen het kwaliteitssysteem van DG Controle. Het is immers op dit niveau dat de directiebeoordelingen worden uitgevoerd.

5.2.4.5.2 Staf DG Controle

Tweewekelijks wordt een stafmeeting georganiseerd binnen DG Controle. De samenstelling is gelijkaardig aan de samenstelling van het MOC, maar dan zonder de LCE-hoofden. De dossiers die tijdens deze meetings worden besproken hebben meestal betrekking op de diensten van het hoofdbestuur van DG Controle.

5.2.4.5.3 Staf NICE

Tijdens de maandelijkse vergadering die door alle medewerkers wordt bijgewoond, bespreken de gewestelijke directeurs de agendapunten. Sommige onderwerpen zijn terugkerend, zoals de status van het actieplan, het punt met betrekking tot de kwaliteit en de feedback op de punten die tijdens het laatste MOC werden gepresenteerd.

5.2.4.5.4 Regionaal Overlegcomité

Op regionaal niveau wordt er een overleg gehouden tussen de regionale directeur en alle LCE-hoofden van de desbetreffende regio. Dit is het Regionaal Overlegcomité (ROC). De regionale directeur van de andere regio neemt eveneens deel aan deze vergaderingen.

Er zijn 2 ROC's: één langs Nederlandstalige, en één langs Franstalige en Duitstalige kant. Het LCE-hoofd van LCE Brussel maakt deel uit van beide ROC's. Beide ROC's vergaderen maandelijks, telkens in een andere LCE.

De organisatie van de ROC's wordt ingepast in het kwaliteitssysteem van DG Controle. Zo zullen er naast een aantal variabele punten die worden aangebracht door de gewestelijke directeurs of door de LCE-hoofden, ook stelselmatig een aantal vaste punten worden besproken zoals bijvoorbeeld:

- de opvolging van de operationele doelstellingen van DG Controle;
- de opvolging van de strategische doelstellingen;
- de resultaten van interne en externe audits en de opvolging ervan;
- de invulling van het personeelsplan;
- de actiepunten van vorige meetings van het MOC en het ROC.

Eénmaal per jaar wordt er een ROC+ georganiseerd waar ook alle sectorhoofden worden op uitgenodigd, en dat in beide regio's. Verder wordt tweemaal per jaar een meeting georganiseerd met alle sectorhoofden (aansluitend op de SOC-vergaderingen, zie onder) om hen in te lichten over belangrijke verbeter- of IT-projecten.

5.2.4.5.5 Provinciaal Overlegcomité

Het Provinciaal Overlegcomité (POC) bestaat uit het LCE-hoofd en de sectorhoofden. De POC's worden maandelijks gehouden.

5.2.4.5.6 Sectoraal Overlegcomité

Alle sectorhoofden van een desbetreffende sector (primaire productie, distributie en transformatie) vergaderen maandelijks met de betreffende coördinator van het hoofdbestuur van DG Controle tijdens het Sectoraal Overlegcomité (SOC's).

5.2.4.5.7 Technisch Overlegcomité

De voornaamste taak van het Technisch Overlegcomité (TOC) bestaat uit de opstelling van een checklist of de driejaarlijkse herziening van alle checklists die deel uitmaken van hun toepassingsgebied ('scope'). De TOC's brengen eveneens advies uit over technische vragen waarmee de personeelsleden worden geconfronteerd bij het vervullen van hun controleopdracht.

De TOC's zijn werkgroepen samengesteld uit verschillende leden:

- een permanent lid vanuit het hoofdbestuur van DC Controle en vanuit de crisiscel voor de TOC Crisisbeheer;
- 4 controleurs/inspecteurs als permanente leden vanuit ofwel de LCE's, ofwel vanuit de NICE, ofwel vanuit de NOE;
- een uitgenodigd expert van DG Controlebeleid of vertegenwoordigers van de gewesten voor de TOC Dierenwelzijn;
- indien nodig, een controleur/inspecteur 'vakspecialist' uitgenodigd vanuit de LCE's.

Het Opvolgingscomité van de TOC's oefent toezicht uit op de activiteiten en werkzaamheden van de TOC's (met inbegrip van de samenstelling van de TOC's), brengt daarover verslag uit aan de regionale directeurs en houdt de tabel van de samenstelling van de TOC's, de boordtabel van de TOC's, de opvolgingstabel van de checklists en de vergaderverslagen van de TOC's up-to-date en publiceert deze regelmatig op het intranet.

5.2.4.6 ISO 17020-accreditatie voor controleactiviteiten DG Controle

De controleactiviteiten van het FAVV in alle sectoren (primaire productie, transformatie, distributie) en de invoercontroles in de grensinspectieposten zijn ISO 17020-geaccrediteerd.

5.2.5 Aanpassingen controleprogramma

Tijdens het lopende jaar kunnen nog aanpassingen aan het controleprogramma aangebracht worden. Hiervoor is de Coördinatiecel Controleprogramma en Externe Rapportering (CCER) binnen het FAVV verantwoordelijk. De CCER bestaat uit vertegenwoordigers van elk bestuur van het FAVV en is opgericht om de impact en het risico in te schatten van aanpassingen naar aanleiding van nieuwe Business Information Needs, aanpassingen in het controleprogramma en wijzigingen van masterdata. De exacte taken staan omschreven in het huishoudelijk reglement van de coördinatiecel.

Een gemotiveerde aanvraag kan vanuit elk directoraat-generaal van het FAVV ingediend worden aan de hand van een Change Request-formulier en wordt behandeld volgens de voorziene procedure.

5.2.6 Acties DIS-in-stad

Om het algemene functioneren van de operatoren te verbeteren is het FAVV in 2009 van start gegaan met aangekondigde acties in de distributiesector ('DIS-in-stad'). De doelstelling is dat er jaarlijks één dergelijke actie per provincie wordt uitgevoerd.

Ter voorbereiding van deze acties organiseren de voorlichtingscel van het FAVV en de betrokken gemeentebesturen infosessies voor alle betrokken operatoren.

5.2.7 Publicatie van inspectieresultaten in de B2C-sector en openbaarheid van bestuur

Op het einde van het eerste semester van 2015 ging het FAVV van start met de publicatie van de inspectieresultaten van de B2C-sector¹³ – 'business-to-consumer' – op zijn website onder de vorm van een eenvoudig scoresysteem. Hiermee wil het FAVV voldoen aan de verplichtingen rond openbaarheid van bestuur én een transparant systeem aanbieden waarbij de consument de mogelijkheid krijgt om zich op een begrijpelijke wijze te informeren over de toestand op vlak van hygiëne en voedselveiligheid bij operatoren in de distributiesector.

---

¹³ Cf.: <http://www.favv-afscs.fgov.be/inspectieresultaten-b2c/>

De inspecties van het FAVV worden uitgevoerd op basis van gestandaardiseerde checklists. Deze maken het mogelijk de controles op een geharmoniseerde en transparante manier te laten verlopen. Deze checklists zijn vooral technische documenten die ontwikkeld zijn om een inspectie efficiënt te kunnen afhandelen. Ze zijn voor leken dan ook moeilijk leesbaar. Het publiceren van de ingevulde inspectiechecklists is volgens het FAVV daarom niet de beste manier om de consumenten te informeren. Er werd bijgevolg voor een alternatieve wijze van publicatie gekozen, gebaseerd op een scoringsysteem dat op een eenvoudige wijze een globaal beeld van het resultaat weergeeft, net zoals de sterren van de Michelingids of het puntensysteem van 'Gault&Millau', met één globale score. De score houdt niet alleen rekening met de basisinspecties, maar ook met de ernst van de vastgestelde overtredingen en de opvolging die eraan gegeven wordt door de operator. Dit systeem werd uitgewerkt in nauw overleg met zowel de sectororganisaties, de consumentenorganisaties als alle andere actoren van het Raadgevend Comité van het FAVV.

Voor elke operator in de B2C-sector is een score consulteerbaar op de website¹⁴ van het FAVV. De scores worden gepubliceerd met behulp van symbolen, vergezeld van een korte beschrijving van de betekenis ervan (figuur 4).

SYMBOOL zichtbaar in Foodweb	BETEKENIS
 Uitstekend	De operator beschikt over een Smiley of een gecertificeerd autocontrolesysteem voor al zijn B2C-activiteiten.
 Zeer goed	De operator behaalde bij de laatste inspectie of audit door het FAVV (voor al zijn B2C activiteiten) als resultaat "gunstig" of "gunstig met opmerkingen".
 Goed	De operator behaalde bij de laatste inspectie een "ongunstig" resultaat, maar kon bij de hercontrole aantonen dat de vastgestelde problemen weggewerkt waren. Bij de hercontrole behaalde hij dus als resultaat "gunstig" of "gunstig met opmerkingen".
 Voldoende Voorlopige evaluatie in afwachting van een hercontrole	De operator behaalde bij de laatste inspectie een "ongunstig" resultaat en kreeg daarbij ook een waarschuwing. Hij wacht op een hercontrole.
 Te verbeteren Voorlopige evaluatie in afwachting van een hercontrole	De operator behaalde bij de laatste inspectie een "ongunstig" resultaat en kreeg hiervoor een proces verbaal (PV). Hij wacht op een hercontrole.
 Te verbeteren	De operator behaalde bij de laatste inspectie een "ongunstig" resultaat en kon bij de hercontrole niet aantonen dat de vastgestelde problemen weggewerkt waren. Bij de hercontrole behaalde hij dus als resultaat "ongunstig" en kreeg daarvoor een PV
 Geen recente inspectie	De operator is nog nooit gecontroleerd OF werd voor het allereerst gecontroleerd en behaalde bij deze inspectie een ongunstig resultaat. De operator wacht op een hercontrole OF de laatste inspectie is langer geleden dan de basisinspectiefrequentie vastgelegd door het FAVV.

Figuur 4: scoresysteem B2C-sector.

¹⁴ Cf.: www.foodweb.be

Aanvullend voorziet het FAVV dat gedetailleerde resultaten van de laatste inspecties en analyses uitgevoerd bij alle operatoren in de voedselketen geraadpleegd kunnen worden. Het gaat hierbij enkel om de verslagen van officiële inspecties en analyses in het kader van het controleplan van het FAVV. De aanvrager wordt hiervoor, na het invullen van een aanvraagformulier dat beschikbaar is op de website van het FAVV, uitgenodigd op het hoofdbestuur van het FAVV en kan de resultaten zelf opzoeken in de databank en hiervan een afschrift bekomen.

5.2.8 Schematisch overzicht

Het algemene controlesysteem zoals hierboven beschreven is ingebed in de structuur van de huidige bevoegdheidsverdeling inzake voedselveiligheid.

Een beknopt schematisch overzicht van het algemene controlesysteem, rekening houdend met de verschillende bevoegdheden van de betrokken autoriteiten en de onderling afgesloten samenwerkingsverbanden en protocollen (cf. hoofdstuk 3), is weergegeven in figuur 5.

5.3 CONTROLESYSTEEM VOOR BIOLOGISCHE PRODUCTIE

5.3.1 Inleiding

In België is de biologische productie een gewestelijke bevoegdheid. Naast de Europese kaderwetgeving (verordeningen (EG) nr. 834/2007, nr. 889/2008 en nr. 1235/2008) bestaat er aanvullende regionale wetgeving:

In het Vlaams Gewest:

- het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende de biologische productie en de etikettering van biologische producten;
- het ministerieel besluit van 22 juni 2009 tot uitvoering van artikelen 7, 9, 10, 11 en 48 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende de biologische productie en etikettering van biologische producten;
- het ministerieel besluit van 27 mei 2011 tot vaststelling van productievoorschriften betreffende de biologische productie;
- het ministerieel besluit van 17 juni 2015 tot vaststelling van buitengewone productievoorschriften voor het gebruik van niet-biologisch vegetatief teeltmateriaal;
- het ministerieel besluit van 16 oktober 2017 tot vaststelling van buitengewone productievoorschriften voor het gebruik van niet-biologisch zaaizaad of niet-biologische pootaardappelen.

In het Waals Gewest:

- de wet van 28 maart 1975 betreffende de handel in landbouw- tuinbouw- en zeevisserijproducten (zoals gewijzigd);
- het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010 inzake de productiemethode en etikettering van biologische producten en tot intrekking van het besluit van de Waalse Regering van 28 februari 2008.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 december 2009 inzake de biologische productiemethode en de etikettering van biologische producten.

Deze bepalen verder de voorwaarden waaraan de biologische productiemethode en de biologische producten moeten voldoen.

5.3.2 Vlaams Gewest

5.3.2.1 Inleiding

De controle op de biologische productie in het Vlaams Gewest is geregeld via het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende de biologische productie en de etikettering van biologische producten.

5.3.2.2 Controles door de controleorganen

De erkende controleorganen voeren de volgende controles bij de marktdeelnemers uit: de eerste controle na ontvangst van de kennisgeving van een marktdeelnemer, de jaarlijkse controle, de aanvullende controle, de steekproefcontrole, de verscherpte controle, de administratieve controle en de kruiscontrole. Er wordt een jaarlijks minimumquotum aan steekproefcontroles en kruiscontroles opgelegd. De jaarplanning van de steekproefcontroles en de keuze van de marktdeelnemers die de controles moeten ondergaan is gebaseerd op een risicoanalyse. Deze risicoanalyse is gebaseerd op alle beschikbare elementen en is bedoeld om prioriteit te verlenen aan controles bij marktdeelnemers met een hoog risico op onregelmatigheden en inbreuken wat betreft de naleving van de bepalingen van verordening (EG) nr. 834/2007, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 en hun uitvoeringsbepalingen. Ieder controleorgaan mag zelf zijn methodologie kiezen om de risicoanalyse uit te voeren.

De geactualiseerde versie van de risicoanalyse en de selectieprocedure van marktdeelnemers worden jaarlijks (<31 januari) door de controleorganen voorgelegd aan het Departement Landbouw en Visserij.

De lijst met de gecontroleerde marktdeelnemers en hun certificeringsstatus is beschikbaar op de website¹⁵ van het Departement Landbouw en Visserij.

5.3.2.3 Monsternemingen en analyses

Het controleorgaan neemt en analyseert monsters voor de detectie van niet voor de biologische productie toegestane producten, voor de controle van productietechnieken die niet in overeenstemming zijn met de voorschriften, of voor de detectie van eventuele contaminatie met niet voor de biologische productie toegestane producten. Er moet een jaarlijks minimumquota aan stalen worden genomen dat gelijk is aan 50% van het aantal marktdeelnemers dat op 31/12 van het voorgaande jaar aangesloten was bij dat controleorgaan. In ieder geval moet een staal worden genomen alsook bij vermoeden van gebruik van verboden producten.

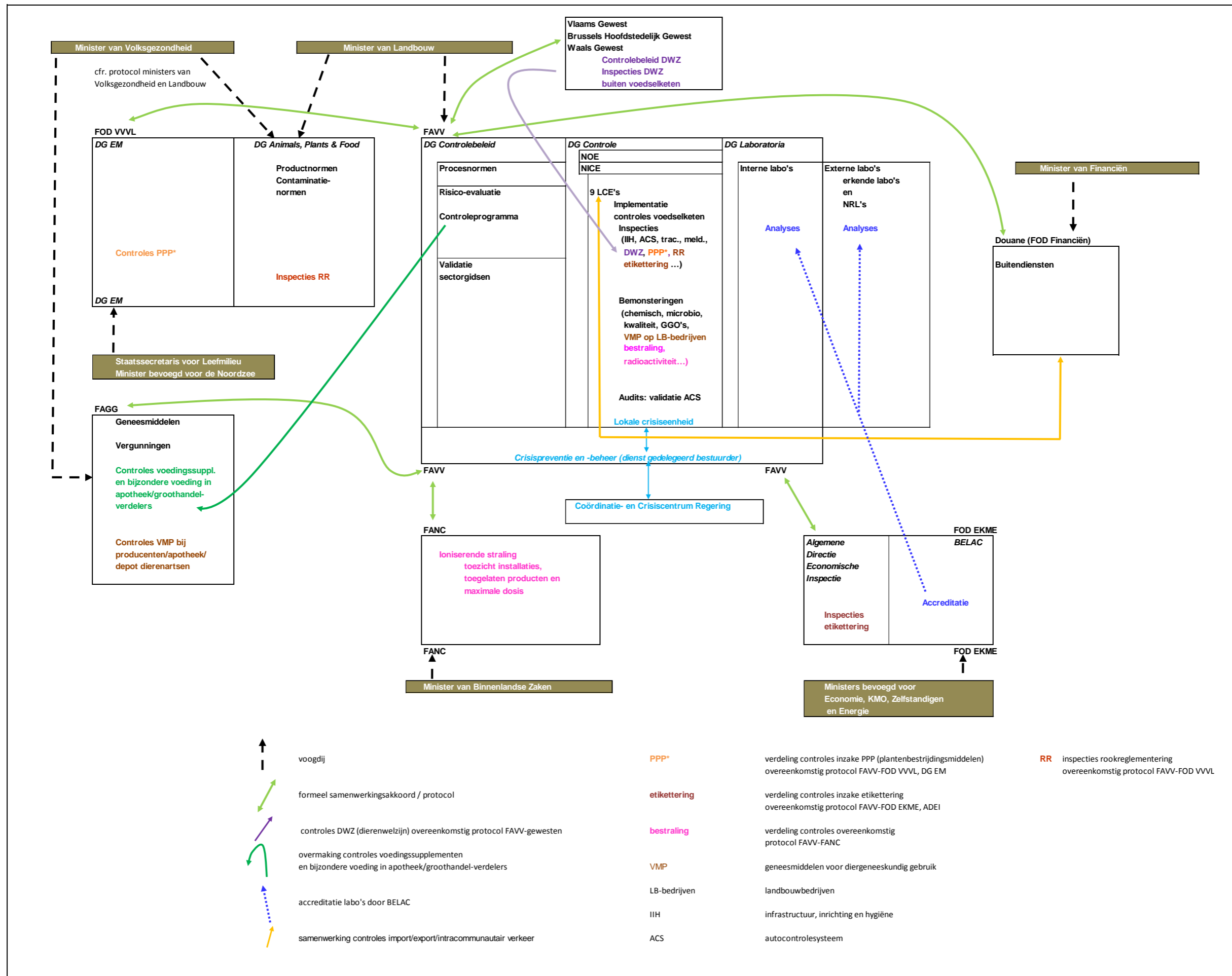
De vaststelling van de jaarplanning van de staalnemingen, de keuze van de marktdeelnemers en de producten die men wil bemonsteren, alsook de aard van de producten waarnaar gezocht wordt, is gebaseerd op een risicoanalyse. Deze risicoanalyse is gebaseerd op alle beschikbare elementen en is bedoeld om prioriteit te verlenen aan staalnemingen van marktdeelnemers met een hoog risico op onregelmatigheden en inbreuken wat betreft de naleving van de bepalingen van verordening (EG) nr. 834/2007, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 en hun uitvoeringsbepalingen. Ieder controleorgaan mag zelf zijn methodologie kiezen om de risicoanalyse uit te voeren. De aard van de uit te voeren analyses en interpretatie van de analyseresultaten is beschreven in het vermelde besluit.

De controleorganen voeren de controles uit conform een kwaliteitshandboek. Artikel 12, 3° van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 bepaalt dat de controleorganen over een standaardcontroleprocedure moeten beschikken.

De controleorganen doen voor de analyse van de stalen beroep op de door het Departement Landbouw en Visserij aangewezen laboratoria.

---

¹⁵ Cf.: <https://lv.vlaanderen.be/nl/bio/bedrijven-onder-controle>

Figuur 5: schematische weergave algemeen controlesysteem voor levensmiddelen, diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn.

[afdrukken op A3-formaat]

5.3.2.4 Inbreuken en sancties

Bij de vaststelling van een inbreuk leggen de controleorganen aan de betrokken marktdeelnemer(s) een sanctie op zoals vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008. Indien een controleorgaan een inbreuk constateert die gevolgen kan hebben voor marktdeelnemers die aan de controle van een ander controleorgaan onderworpen zijn, moet het Departement Landbouw en Visserij binnen drie werkdagen verwittigd worden. Indien een controleorgaan een perceel of lot declassificeert, een product of bedrijf schorst of de omschakeling verlengt van een marktdeelnemer moet het Departement Landbouw en Visserij eveneens binnen de drie werkdagen op de hoogte gebracht worden.

Controleorganen kunnen, indien de situatie dat rechtvaardigt, afwijken van de sanctietabel. In dat geval moet het controleorgaan de aangepaste sanctie en de motivatie aan het Departement Landbouw en Visserij meedelen uiterlijk op het moment dat de marktdeelnemer van de beslissing op de hoogte wordt gebracht.

5.3.2.5 Overige verplichtingen van de controleorganen

De controleorganen moeten jaarlijks een aantal gegevens zoals het aantal/soort controles, sancties, identificatie- en productiegegevens van de bedrijven, etc. doorgeven aan het Departement Landbouw en Visserij. De wijze en inhoud van deze rapportering is beschreven in het ministerieel besluit van 22 juni 2009.

In het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 (artikel 12 en 13) staan de voorwaarden waaraan de controleorganen moeten voldoen om een erkenning te krijgen en behouden. Artikel 12, 7° beschrijft dat er minstens één inspecteur gekwalificeerd moet zijn. Artikel 12, 3° legt op dat het controleorgaan over voldoende gekwalificeerd en ervaren personeel, vereiste uitrusting en infrastructuur moet beschikken en dat zij onpartijdig moet zijn.

In een dienstinstructie wordt het minimumaantal controles beschreven dat het Departement Landbouw en Visserij moet uitvoeren in het kader van de supervisie op de controleorganen.

5.3.2.6 Marktcontroles

Bedrijven die biologische producten rechtstreeks verkopen aan de eindconsument, zijn onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld van controle en certificering door erkende controleorganen. Dergelijke bedrijven worden rechtstreeks gecontroleerd door het Departement Landbouw en Visserij. Jaarlijks voert het Departement controles uit op de markt met als doel:

- controle of de bedrijven, die niet gecertificeerd zijn door een erkend controleorgaan, voldoen aan de vrijstellingsvoorwaarden;
- controle op de etikettering van de producten.

Deze controles zijn risicogebaseerd. De procedure ligt vast in een interne dienstinstructie.

Daarenboven voert het Departement Landbouw en Visserij ook gerichte controles uit naar aanleiding van klachten of meldingen in verband met aanduidingen met betrekking tot de biologische productiemethode van derden.

In geval van inbreuken legt het Departement Landbouw en Visserij administratieve sancties en exclusieve bestuurlijke geldboetes op.

5.3.2.7 Importcontroles

Met toepassing van verordening (EG) nr. 1235/2008 moet elke zending van biologische producten die in de Europese Unie in het vrije verkeer wordt gebracht, voorafgaandelijk geïnspecteerd worden door de desbetreffende autoriteit van de Lidstaat.

Het Departement Landbouw en Visserij is bevoegd voor het viseren van de controlecertificaat, voor zendingen die in Vlaanderen in het vrije verkeer worden gebracht. Het Departement Landbouw en Visserij voert hiertoe documentaire controles, identiteitscontroles en fysieke controles uit.

5.3.3 Waals Gewest

5.3.3.1 Inleiding

In het Waals Gewest is de controle op de biologische productie geregeld via het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010 inzake de productiemethode en etikettering van biologische producten en tot intrekking van het besluit van de Waalse Regering van 28 februari 2008.

5.3.3.2 Controles door de controleorganen

De erkende controleorganen voeren conform het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010 de volgende controles uit: de eerste inspectie na ontvangst van de kennisgeving van een marktdeelnemer alsmede zijn verbintenis om zijn bedrijf aan de controleregeling te onderwerpen, de jaarlijkse fysieke hoofdcontrole, de bijkomende controle, de versterkte controle en de steekproefcontrole. Het minimumaantal uit te voeren steekproefcontroles wordt berekend in vergelijking met de toestand op 31 december van het vorige jaar.

Wanneer er onregelmatigheden worden vermoed, is het controleorgaan ertoe gehouden om binnen de kortst mogelijke termijn een controle uit te voeren bij de betrokken marktdeelnemer.

Elk controleorganisme moet een procedure ter goedkeuring voorleggen aan de Direction de la Qualité et du Bien-être animal van de DGARNE voor het vastleggen van de planning van de controles en de keuze van de marktdeelnemers die de controles moeten ondergaan. Deze procedure moet gebaseerd zijn op een algemene evaluatie van het risico van het niet-naleven van de verordening (EG) nr. 834/2007 en zijn uitvoeringsreglementering of van het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010.

5.3.3.3 Monsternemingen en analyses

Van elke nieuwe productie-eenheid dat kennis geeft van zijn omschakeling naar de biologische productiemethode neemt het controleorgaan een staal van de bodem, van een plantaardig of dierlijk product en voert een analyse uit op de mogelijke aanwezigheid van residuen of van verontreinigde stoffen op te sporen. Bij de andere marktdeelnemers moet het controleorgaan een aantal routine-analyses uitvoeren, gelijk aan of hoger dan 60% van de marktdeelnemers. Bij iedere marktdeelnemer die aan de controle onderworpen is, moet het controleorgaan een productanalyse uitvoeren als men een onregelmatigheid vermoed.

Elk controleorganisme moet een procedure ter goedkeuring voorleggen aan de Direction de la Qualité et du Bien-être animal van de DGARNE voor het vastleggen van de planning van de controles, de keuze van de marktdeelnemers en van de producten die de analyses moeten ondergaan, alsook de aard van de gezochte producten. Deze procedure moet gebaseerd zijn op een algemene evaluatie van het risico van het niet-naleven van verordening (EG) nr. 834/2007 en zijn uitvoeringsreglementering of van het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010.

De controleorganismen voeren de controles uit conform een kwaliteitshandboek.

Bij vaststelling van een onregelmatigheid of inbreuk leggen de controleorganen de betrokken marktdeelnemer(s) een sanctie op zoals vastgelegd in het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010.

De controleorganen moeten jaarlijks een aantal gegevens zoals het aantal/soort controles, sancties, identificatie- en productiegegevens van de bedrijven, etc. doorgeven aan de directie Productkwaliteit.

De wijze en inhoud van deze rapportering is beschreven in het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010.

In het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010 staan de voorwaarden waaraan de controleorganen moeten voldoen om een erkenning te krijgen en te behouden. Zo moet de erkenningsaanvrager de eventuele referenties en de nuttige ervaring in het kader van de controle van de biologische productiemethode op landbouwproducten aangeven en de installaties en uitrustingen waarover de privé-organismen beschikken en die hem toelaten alle nuttige activiteiten in verband met de controle en certificering van biologische producten in het Waals Gewest uit te voeren.

Het toezicht op de controleorganen wordt beschreven in een dienstnota. Het toezicht is georganiseerd op drie niveaus: een algemene coördinatie, supervisie van de controleorganen en inspectie bij de operatoren.

5.3.4 Brussels Hoofdstedelijk Gewest

5.3.4.1 Inleiding

De controle op de biologische productie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is geregeld via het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 december 2009.

5.3.4.2 Controles door de controleorganen

De erkende controleorganen voeren de volgende controles uit: de eerste inspectie na ontvangst van de kennisgeving van een marktdeelnemer alsmede zijn verbintenis om zijn bedrijf aan de controleregeling te onderwerpen, de jaarlijks fysieke hoofdcontrole, de bijkomende controle, de steekproefcontrole en de verscherpte controle. Er wordt een jaarlijks minimumquota aan steekproefcontroles opgelegd.

De controleorganen moeten een procedure ter goedkeuring voorleggen aan de directie belast met landbouw in het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (directie Conceptie en Coördinatie), tot vastlegging van de planning van de controles en de keuze van de marktdeelnemers die de controles moeten ondergaan, en dit op basis van een algemene evaluatie van het risico van het niet-naleven van de betreffende verordeningen of van het besluit van 3 december 2009.

5.3.4.3 Monsternemingen en analyses

Voor elke nieuwe productie-eenheid dat kennis geeft van zijn omschakeling naar de biologische productiemethode neemt het controleorgaan een staal van de bodem, van een plantaardig of dierlijk product en voert een analyse uit om de mogelijke aanwezigheid van residuen of van verontreinigde stoffen op te sporen. Bij de andere marktdeelnemers moet een jaarlijks minimumquota aan stalen worden genomen. In ieder geval moet het controleorgaan een productanalyse uitvoeren als men een onregelmatigheid vermoedt.

De controleorganen moeten een procedure ter goedkeuring voorleggen aan de directie Conceptie en Coördinatie, tot vastlegging van de planning van de monsternemingen, de keuze van de marktdeelnemers en van de producten die de analyses moeten ondergaan, alsook de aard van de gezochte producten, op basis van een algemene evaluatie van het risico van het niet-naleven van de betreffende verordeningen of van het besluit van 3 december 2009.

Indien een controleorgaan een onregelmatigheid of een inbreuk vaststelt, past deze sancties toe zoals vastgelegd in het besluit van 3 december 2009. Als het controleorgaan een onregelmatigheid of een inbreuk vaststelt bij een aan de controle onderworpen marktdeelnemer, en ziet dat die onregelmatigheid of die inbreuk gevolgen kan hebben voor marktdeelnemers die aan de controle van een andere controleorgaan onderworpen zijn, dan brengt het de directie Economische Betrekkingen, onverwijld op de hoogte. Als het controleorgaan aan een marktdeelnemer een declassering- of

schorsings sanctie opgelegd, dan brengt het de bovenvermelde directie eveneens onverwijld op de hoogte.

De controleorganen moeten een jaarlijks een aantal gegevens aan de directie Economische Betrekkingen bezorgen, zoals de lijst van marktdeelnemers die aan de controle onderworpen, informatie zoals gevraagd door de Europese Commissie, statistische gegevens, etc.

In het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 december 2009 worden de voorwaarden vermeld waaraan de controleorganen moeten voldoen om een erkenning te krijgen en te behouden.

Toezicht op de privéorganen die de controles van de marktdeelnemers uitvoeren, gebeurt door de directie Economische Betrekkingen.

5.3.5 Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

Het FAVV is niet bevoegd voor de biologische productie en voert dan ook geen controles uit die betrekking hebben op de vereisten waaraan bio-operatoren of -producten moeten voldoen.

Het FAVV programmeert de controles inzake bestrijdingsmiddelen op algemene wijze om de naleving van de eisen van verordening (EG) nr. 396/2005 na te gaan. Deze verordening is van toepassing op levensmiddelen en diervoeders zonder dat hierbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de conventionele (gangbare) productie en de bioproductie.

In het kader van de gecoördineerde meerjarige communautaire controleprogramma's tot naleving van de maximumgehalten en ter beoordeling van de blootstelling van de consument aan residuen van bestrijdingsmiddelen in en op voeding, programmeert het FAVV een beperkt aantal controles op bioproducten.

Daarnaast kunnen de experts van Controlebeleid tijdens de opmaak van het analyseprogramma specifiek kiezen om producten te bemonsteren die afkomstig zijn van de biologische productie. Indien dit niet gebeurt, worden de staalnemingen op niet-discriminerende wijze uitgevoerd, m.a.w. onafhankelijk van de aard van de productie (conventioneel/gangbaar vs. biologisch).

Indien het FAVV een LOQ-overschrijding van residuen van gewasbeschermingsmiddelen vaststelt bij een biologisch product, word(t)(en) (het)(de) betreffend(e) gewest(en) hiervan geïnformeerd.

5.4 CONTROLESYSTEMEN VOOR BOB, BGA EN GTS

5.4.1 Inleiding

Naast de Europese kaderwetgeving (verordeningen (EU) nr. 1151/2012, nr. 664/2014, nr. 668/2004 (voor levensmiddelen), nr. 1308/2013 (voor wijnen) en nr. 110/2008 (voor gedistilleerde dranken)) bestaat er in België aanvullende nationale en regionale wetgeving voor wat betreft de erkenning en bescherming van oorsprongsbenamingen, geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten:

In het Vlaams Gewest:

- het wetboek van economisch recht, boek VI: marktpraktijken en consumentenbescherming;
- het besluit van de Vlaams Regering van 19 oktober 2007 betreffende de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen en de gegarandeerde traditionele specialiteiten voor landbouwproducten en levensmiddelen;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 betreffende de bescherming van geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en traditionele aanduidingen van

wijnbouwproducten en de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken.

In het Waals Gewest:

- het decreet van 19 december 2002 tot wijziging van het decreet van 7 september 1989 betreffende de toekenning van het Waalse kwaliteitslabel, de aanduiding van lokale herkomst en de aanduiding van Waalse herkomst;
- het besluit van de Waalse Regering van 25 september 2003 houdende toepassing van het decreet van 7 september 1989 betreffende de aanduiding van lokale oorsprong en de aanduiding van het Waalse oorsprong alsmede het toepasselijk maken in het Waals Gewest van de verordeningen (E.E.C.) nr. 2081/92 en nr. 2082/92.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 22 oktober 2009 betreffende de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen en betreffende de gegarandeerde traditionele specialiteiten voor landbouwproducten en levensmiddelen.

5.4.2 Vlaams Gewest

De erkenning en bescherming van landbouwproducten en levensmiddelen als BOB, BGA en GTS is in het Vlaams Gewest geregeld via het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2007 betreffende de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen en de gegarandeerde traditionele specialiteiten voor landbouwproducten en levensmiddelen. Voor de sectoren wijn en gedistilleerde dranken is dit geregeld in het besluit van de Vlaamse regering van 17 februari 2012 betreffende de bescherming van geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en traditionele aanduidingen van wijnbouwproducten en de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken.

Het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid is aangeduid als de bevoegde autoriteit voor de erkenning en bescherming van BOB, BGA en GTS. Het Departement Landbouw en Visserij hangt af van de Vlaamse minister, bevoegd voor het landbouwbeleid en de zeevisserij. Producenten die hun product willen beschermen als oorsprongsbenaming, geografische aanduiding of gegarandeerde traditionele specialiteit kunnen een aanvraagdossier indienen bij het Departement Landbouw en Visserij. Het Departement Landbouw en Visserij zorgt dan voor de opvolging van de aanvraagdossiers t.e.m. de erkenning van de bescherming door de Europese Commissie.

De controle op de naleving van de lastenboeken van producten waarvan de naam beschermd is zoals beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduiding of gegarandeerde traditionele specialiteit in het Vlaams Gewest is geregeld via het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2007 en de overeenkomst van 17 juli 2006 tussen de FOD Economie, het Vlaams Gewest en het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing. Op vraag van de aanvragende groepering zal de Algemene Directie Economische Inspectie (ADEI) van de FOD Economie optreden als controleorgaan voor dossiers die bij het Departement Landbouw en Visserij werden ingediend. Dit is momenteel het geval voor alle Vlaamse beschermde producten.

De Algemene Directie Economische Inspectie (ADEI) van de FOD Economie is verantwoordelijk voor de controles op de markten in het kader van verordening (EU) nr. 1151/2012 (voor landbouwproducten en levensmiddelen), nr. 1308/2013 (voor wijnen) en nr. 110/2008 (voor gedistilleerde dranken). De controles gebeuren zowel voor producten van de binnenlandse markt als voor buitenlandse producten.

5.4.3 Waals Gewest

Het decreet van 19 december 2002 en het besluit van de Waalse Regering van 25 september 2003 regelen de erkenning en de bescherming van BOB, BGA en GTS die een geografisch verband

hebben met het gewest. De bevoegde autoriteit voor erkenning en bescherming van GTS is desalniettemin de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie.

De bevoegde autoriteit voor de erkenning van BOB en BGA is de Service public de Wallonie, Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement (DGARNE), Département du Développement – Direction de la Qualité et du Bien-être animal.

De Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie is bevoegd voor hun bescherming.

Momenteel is er één onafhankelijk certificatieorganisme erkend door de Waalse Regering voor het bewaken van het respecteren van de erkende lastenboeken.

De controle-instelling voert controles uit op het terrein voor alle producten die erkend zijn als BOB en BGA en certificeert de conforme producten. Conform het decreet van 19 december 2002 tot wijziging van het decreet van 7 september 1989 betreffende de toekenning van het Waalse kwaliteitslabel, de aanduiding van lokale herkomst en de aanduiding van Waalse herkomst, en het reeds vermelde besluit van 25 september 2003 is de controle-instelling verplicht om o.a. ten minste één maal per jaar bij de houders van een gebruiksvergunning te onderzoeken of de voorwaarden vastgelegd in het productdossier worden vervuld. Ze moet zich onderwerpen aan de controle van de bevoegde autoriteit en bij haar jaarlijks een verslag indienen waarin een beschrijving van de gebruikte controlemethoden, een synthese van de verkregen resultaten alsook de financiële resultaten van het afgelopen boekjaar, het begrotingsontwerp voor het volgende jaar en de lijst van de bestuurders en beheerders die in functie zijn.

5.4.4 Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De erkenning en bescherming van BOB, BGA en GTS is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geregeld via het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 22 oktober 2009.

De directie Conceptie en Coördinatie van het bestuur Economie en Werkgelegenheid van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is bevoegd voor de erkenning en bescherming van BOB, BGA en GTS. De registratieaanvragen van een BOB, BGA en GTS worden bij deze instantie ingediend.

De naleving van het productdossier wordt gecontroleerd door de controle-instellingen aangewezen door de Brussels Minister bevoegd voor het landbouwbeleid en de controles worden uitgevoerd volgens de door deze minister vastgestelde bepalingen. De weigering van een controle of de verhindering ervan wordt gelijkgesteld met de vaststelling dat het product niet beantwoordt aan de gegevens van het productdossier.

De Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie is bevoegd voor de controles (op de etikettering) van BOB, BGA en GTS.

5.4.5 Controleactiviteiten van ADEI

Voor de controles door ADEI wordt gebruik gemaakt van instructies. Er bestaan ook checklisten per product. Voor productanalyses wordt het directoraat-generaal Kwaliteit en Veiligheid van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie ingeschakeld, dat op haar beurt een geschikt labo aanwijst.

Er vinden jaarlijks vergaderingen plaats tussen de gewesten en de ADEI. Via jaarlijkse voortgangsrapporten wordt de stand van zaken van de lopende dossiers en de onderzoeken gecommuniceerd.

5.4.6 Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

Het FAVV kan in het kader van zijn opdracht alle soorten levensmiddelen bemonsteren, eveneens deze met een kwaliteitslabel van BOB, BGA en GTS. Het is echter niet bevoegd voor de kwaliteitsschema's en voert dan ook geen controles uit die betrekking hebben op de vereisten waaraan de betreffende operatoren of producten moeten voldoen.

NOODPLANNEN

---

6 NOODPLANNEN

6.1 BEHEER VAN CRISISPLANNEN DOOR HET FAVV

6.1.1 Inleiding

Binnen het FAVV is overeenkomstig het koninklijk besluit van 20 december 2007¹⁶ de dienst Crisispreventie en Crisisbeheer ingericht onder de leiding van de gedelegeerd bestuurder aan wie hij rechtstreeks rapporteert. Het is de taak van deze dienst om het FAVV voor te bereiden op en te begeleiden bij crisissen. Zijn werking en tussenkomsten moeten ertoe leiden dat incidenten met een hoge impact zoveel mogelijk worden vermeden. Elke crisis of alarmtoestand moet worden beheerd met het oog op het verminderen van de impact voor de gezondheid van mens, plant en dier.

De dienst Crisispreventie en Crisisbeheer verzekert de contacten met het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering (CGCCR), dit is het crisisplatform van de federale overheid.

Alle diensten en individuele personeelsleden van het FAVV zijn gehouden hun medewerking te verlenen bij optreden van de dienst Crisispreventie en Crisisbeheer. In geval van crisis duidt de gedelegeerd bestuurder een crisismanager aan en kan hij elk personeelslid dat hij nuttig acht aan deze dienst toewijzen.

Het crisisbeheer is gebaseerd op de volgende principes:

- gecentraliseerd beheer vanuit Brussel met een gespecialiseerde ploeg van enquêteurs en medewerkers in de LCE's;
- toepassing van het voorzorgsprincipe (zoals vastgelegd door de Europese Commissie);
- incrementele en gefaseerde aanpak;
- samenwerking met de sectoren en de betrokken andere overheidsinstellingen, waaronder de Europese Commissie;
- informatie aan sectoren waar relevant en mogelijk;
- nazorg die de afbouw van de crisis-/alarmtoestand moeten begeleiden naar een normale toestand;
- effectiviteit toetsen via crisissimulatie;
- evaluatie van het uitgevoerde beheer van incidenten van een zekere omvang met het oog op het voortdurend verbeteren van de crisisaanpak.

6.1.2 Crisismaatregelen

De algemene crisisaanpak van het FAVV gaat uit van een crisisstructuur en een operationeel organigram waarop de relevante operationele functies nominatief ingevuld zijn. Dit organigram is bestemd voor alle personeelsleden van het FAVV en, in het geval van een crisis waarbij andere federale overheidsdiensten en/of het CGCCR betrokken zijn, alle leden van de crisiscellen van deze overheidsdiensten, alsook de evaluatiecel, de beheerscel en de informatiecel van het CGCCR. Het nominatieve crisisorganigram wordt bij het begin van elk incident en daarnaast om de 6 maanden bijgewerkt. De meest recente versie bevindt zich op het intranet van het FAVV. Tijdens een crisisperiode kan het ook op de crisispagina's op de website van het FAVV geplaatst worden, na weglaten van alle persoonlijke telefoonnummers en toevoegen van de algemene telefoonnummers.

Naast het algemeen crishandboek voor het beheer van incidenten in de voedselketen bestaan er specifieke operatonele crishandboeken voor:

- mond- en klauwzeer;
- klassieke varkenspest;
- ziekte van Aujeszky;

¹⁶ KB van 20 december 2007 tot vaststelling van de vestigingsplaats, de organisatie en de werking van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.

- blauwtong;
- vogelgriep;
- westnijlvirus;
- nucleaire incidenten.

De crisisdraaiboeken worden beheerd op het centrale niveau, door de dienst Crisispreventie en Crisisbeheer. Up-to-date checklists worden verspreid via de LCE's. De crishandboeken worden geregeld up-to-date gehouden en de kennis ervan wordt verzekerd in de LCE's. Waar relevant (bv. grootschalige bacteriële voedseltoxi-infecties, paardenpest, lumpy skin disease, beheer van incidenten in de fytosanitaire sector, Afrikaanse varkenspest), worden nieuwe crishandboeken uitgewerkt.

In het kader van het crisisbeheer worden opleiding en training uitgevoerd op alle niveaus van de organisatie. In de toekomst zullen in het jaarprogramma met opleidingen van het FAVV specifieke crisisvaardigheden en crisismodules worden opgenomen. Deze zullen zowel algemeen als op het geheel van de crisisorganisatie gericht kunnen zijn, als specifiek op een bepaalde doelgroep binnen het FAVV. Sommige crisisoefeningen worden in samenwerking met de verschillende beroepssectoren georganiseerd; een voorbeeld hiervan zijn de traceringsoefeningen. Er zijn eveneens crisisprocedures voorzien voor crisiscommunicatie. Alle documenten worden na elk belangrijk incident en daarnaast gemiddeld om de 3 jaren geëvalueerd en, waar nodig, bijgewerkt.

Een wachtdienst is opgezet waar de hulpdiensten, overheidsdiensten en de stakeholders buiten de kantooruren terecht kunnen met noodoproepen, verplichte notificatie of vragen om bijstand. Deze wachtdienst bestaat zowel op het centrale niveau, als op het niveau van de buitendiensten.

De dienst Crisispreventie en Crisisbeheer houdt de vinger aan de pols wat betreft de captatie van potentiële alarmsignalen. Dit gebeurt op basis van de gegevens vevat in de eigen databanken en op basis van de gegevens beschikbaar in de databanken bij de instanties, laboratoria, kenniscentra en bedrijven actief op het vlak van de diergezondheid, o.a. het FAGG, DGZ en ARSIA, Sciensano, het vilbeluik. De dienst Crisispreventie en Crisisbeheer besteed in dit kader eveneens aandacht aan dataprofilering van operatoren in de voedselketen, in het bijzonder veehouderijen en dierenartsen.

6.1.3 Business Continuity Planning

In het geval van een bijzondere situatie met een langdurige impact op de organisatie en in het bijzonder op de personeelsbezetting van het FAVV is een Business Continuity Planning (BCP) uitgewerkt dat de essentiële werking en dienstverlening van het FAVV moet waarborgen.

Deze 'algemene' BCP is gebaseerd op het BCP dat het FAVV in 2009 in het kader van de griepandemie op een 'worst case scenario' had uitgewerkt. Deze BCP wordt geregeld up-to-date gehouden.

6.2 BIOLOGISCHE PRODUCTIE

Er zijn geen specifieke rampenplannen voor de biologische productie opgesteld. Indien een controleorgaan of de bevoegde entiteit van een gewest vaststellingen doet die een gevaar zouden kunnen betekenen voor de gezondheid van mens of dier brengt ze de bevoegde instanties hiervan op de hoogte.

Daarnaast wordt verwezen naar het samenwerkingsakkoord tussen de gewesten, de informatie-uitwisseling tussen de drie gewesten en het FAVV, en het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten (cf. paragraaf 3.2.11.2).

6.3 BOB, BGA EN GTS

De controleplannen van ADEI kunnen bij dringende noodzaak op alle momenten worden aangepast. Indien de omstandigheden het vereisen kan de volledige Directie A 'Controles E.U. Marktordeningen en Strijd tegen de Economische Fraude' van de ADEI worden ingeschakeld (13 inspecteurs en controleurs). Indien nodig kunnen ook nog de regionale directies ondersteuning bieden.

**REGELING VOOR AUDITS DOOR DE
BEVOEGDE AUTORITEITEN**

---

7 REGELING VOOR AUDITS DOOR DE BEVOEGDE AUTORITEITEN

7.1 FEDERALE OVERHEIDSDIENSTEN

7.1.1 Inleiding

De regeling voor interne audits bij de federale overheidsdiensten¹⁷ wordt beschreven in het KB van 17 augustus 2007 tot oprichting van het Auditcomité van de Federale Overheid (ACFO) en het KB van 4 mei 2016 tot oprichting van de Federale Interneauditdienst (FIA).

De interne auditactiviteiten van de federale overheidsdiensten werden op 1 januari 2018 overgenomen door de FIA. Deze dienst werd opgericht onder het administratief gezag van de eerste minister bij de FOD Kanselarij van de Eerste Minister, maar maakt er geen deel van uit. De FOD Kanselarij zorgt voor de administratieve en logistieke ondersteuning van de FIA.

De FIA evalueert voor elke aangesloten organisatie de betrouwbaarheid van het interne controlesysteem, het risicobeheer en het goed bestuur. De dienst wordt ook belast met het uitvoeren van activiteiten inzake forensische audit.

De FIA oefent zijn activiteiten uit onder toezicht van het Auditcomité van de federale overheid en wordt geleid door een verantwoordelijke interne audit. De voorzitter van het ACFO treedt op als eerste evaluator, en de eerste minister treedt, in overleg met de andere bevoegde ministers inzake audit, als tweede evaluator op. De betrekkingen van interne auditor of verantwoordelijke interne audit binnen de aangesloten diensten werden afgeschaft. ACFO licht de ministerraad op regelmatige basis in over de betrouwbaarheid van de interne controlesystemen van de federale diensten en over hun werking in het algemeen. Zij geeft aanbevelingen aan elke minister en aan de ministerraad voor de organisatie van de interne auditactiviteiten. Tevens waakt zij over de objectiviteit, de onafhankelijkheid en de bekwaamheid van de interne auditoren.

7.1.2 FAVV

7.1.2.1 Interne auditdienst

Bij artikel 3 §3 van het KB van 20 december 2007 tot vaststelling van de vestigingsplaats, de organisatie en de werking van het FAVV, is de dienst Interne Audit, Kwaliteitsbeheer en Preventie (IAQP) ondergebracht binnen de stafdiensten van de gedelegeerd bestuurder.

Artikel 11 van dit KB van 20 december 2007 bepaalt ook dat er een Auditcomité wordt ingesteld binnen het FAVV met als opdracht de gedelegeerd bestuurder en het directiecomité van het FAVV bij te staan door toezicht te houden op de werking ervan. Het MB van 22 september 2009 tot vaststelling van de samenstelling van het auditcomité ingesteld bij het FAVV, formaliseert de samenstelling van dit Auditcomité. Naast de vijf effectieve leden, waarvan vier leden extern zijn aan het FAVV¹⁸, zijn er plaatsvervangende leden voorzien.

De interne auditdienst is sinds juli 2017 volledig operationeel en bestaat thans uit 2,6 FTE-auditoren, een Chief Audit Executive voor 0,3 FTE en een administratieve ondersteuning voor 0,3 FTE. De

---

¹⁷ Onder de federale overheidsdiensten vermeld in dit hoofdstuk wordt verstaan: de federale overheidsdiensten (FOD's), de programmatorische overheidsdiensten (POD's), het Ministerie van Landsverdediging, het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (FEDASIL), het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) en het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

¹⁸ Een vertegenwoordiger van de voogdijminister, 2 vertegenwoordigers van het Raadgevend Comité van het FAVV, 1 externe expert in het domein van audit en kwaliteitszorg (voorzitter).

auditoren kunnen voor de uitvoering van de audits beroep doen op een groep van technische experts, voornamelijk controleurs/inspecteurs werkzaam in de LCE's.

Sinds de oprichting van de FIA voert de Interne Auditdienst van het FAVV audits uit in het kader van de Europese controleverordening, alsook audits in het kader van de ISO 9001-certificatie en ISO 17020- en ISO 17025-accreditatie. Hiertoe werden specifieke afspraken en samenwerkingsmodaliteiten tussen FIA en FAVV gemaakt die opgenomen zijn in een samenwerkingsprotocol. De horizontale audits (evaluatie van de ondersteunende processen zoals human resources, IT, budget, financiering) worden uitgevoerd door de FIA.

Jaarlijks stelt de interne auditdienst een risicogebaseerd auditprogramma op. Dit programma wordt overgemaakt aan de FIA die op zijn beurt een gecoördineerd auditprogramma overmaakt aan het ACFO. Het auditprogramma van het FAVV en FIA wordt gepubliceerd op het FAVV-intranet.

De voor het FAVV onder de controleverordening vallende werkerreinen en sectoren worden in een periode van vijf jaar afgedekt. Hiervoor werd een audit(risk)universum uitgewerkt waarbij telkens wordt aangegeven welke onderdelen door welke audits volledig of deels worden afgedekt.

De interne auditdienst rapporteert aan het management en aan de gedelegeerd bestuurder van het FAVV. Om de onafhankelijkheid te garanderen, rapporteert de dienst ook aan het Auditcomité en de FIA die op haar beurt rapporteert aan het ACFO. De werking van het Auditcomité wordt beschreven in haar huishoudelijk reglement en komt viermaal per jaar samen.

De missie, het werkerrein, de actoren, de verantwoordelijkheden, de bevoegdheden en rapporteringsmodaliteiten van de interne audit staan beschreven in het charter van de interne audit. Dit document, beschikbaar op het FAVV-intranet bepaalt onder meer dat het Auditcomité jaarlijks de gegevens m.b.t. de interne audit verwerkt in een jaarverslag.

Voor de uitoefening van hun taken zijn de interne auditoren gebonden aan een deontologische code die gebaseerd is op internationale standaarden (ISO 19011 en Institute of Internal Auditors).

De onafhankelijke doorlichting van de interne auditcel wordt op verschillende tijdstippen en manieren gegarandeerd. Overeenkomstig het auditcharter worden de auditactiviteiten minstens om de vijf jaar doorgelicht door een extern orgaan. Dit gebeurde voor een eerste maal in september 2008 en heeft geleid tot het behalen van een ISO 9001-certificatie. Vervolgens werd in 2011 en 2016 het auditproces geëvalueerd door respectievelijk de interne auditcel van de FOD Binnenlandse zaken en het voormalige FVO van de Europese Commissie.

Op basis van de auditvaststellingen worden auditconclusies en niet-conformiteiten geformuleerd in het auditrapport. Deze rapporten worden gepubliceerd op het FAVV-intranet en overgemaakt aan het Auditcomité en ter beschikking gesteld aan de FIA. Voor elke geformuleerde niet-conformiteit dient de geauditteerde een oorzaken- en impactanalyse uit te voeren op basis waarvan preventieve en/of corrigerende maatregelen in een actieplan worden opgenomen. Deze actieplannen worden ter validatie aan de cel interne auditoren voorgelegd. De opvolging van van de in de actieplannen geformuleerde maatregelen wordt op geregelde tijdstippen beoordeeld (opvolgingsaudits).

7.1.2.2 Interne controle

De regeling van het systeem van interne controle is beschreven in het KB van 17 augustus 2007 betreffende het intern controlesysteem binnen sommige diensten van de federale uitvoerende macht.

Volgens INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions) en de 'Richtlijnen omtrent de interne controlenormen die in de overheidssector moeten worden bevorderd' is interne controle een geïntegreerd proces dat door de verantwoordelijken en het personeel van een organisatie wordt uitgevoerd en bedoeld is om risico's te behandelen en een redelijke zekerheid te verstrekken met betrekking tot de verwezenlijking, in samenhang met de opdracht van de organisatie, van de volgende algemene doelstellingen :

- uitvoering van geordende, ethische, economische, efficiënte en doelmatige verrichtingen;
- naleving van de verplichtingen inzake rapportering;

- overeenstemming met de geldende wetten en regelgevingen;
- bescherming van de middelen tegen verlies, verkeerd gebruik en beschadiging.

Het gaat om een geïntegreerd en dynamisch proces dat voortdurend wordt aangepast aan de veranderingen waarmee een organisatie wordt geconfronteerd.

Het geïntegreerde kwaliteits- en milieusysteem van het FAVV (cf. paragraaf 7.1.2.3), met een structuur op basis van zijn processen, dient als werkbasis voor de toepassing van de interne controle. In dat verband werd het systeem vervolledigd met een methodologie voor het management van de aan de processen verbonden risico's met als doel de risico's te bepalen en vervolgens te beheersen die, ondanks een goed management, steeds kunnen optreden en de verwezenlijking van de doelstellingen in het gedrang kunnen brengen.

Om het risicobeheer in het FAVV te systematiseren worden sinds 2011 pilootprojecten uitgevoerd d.m.v. een methodische aanpak. De resultaten van de risicobeoordelingen worden in een risicoregister opgenomen en de controlemaatregelen worden volgens de noden aangepast.

De wettelijke rapporteringen over de werking van het interne controlesysteem van het FAVV naar het Auditcomité van de Federale Overheid gebeuren telkens in de maand januari van het volgende jaar overeenkomstig het KB van 17 augustus 2007 aangaande interne controle.

7.1.2.3 Geïntegreerd kwaliteits- en milieuzorgsysteem binnen het FAVV

Binnen het FAVV vormde het jaar 2011 een sluitsteen voor de projecten binnen het kwaliteitssysteem. De activiteiten van elk bestuur vallen aldus onder een certificatie of accreditatie. Dit betekent dat in het kader van deze certificatie of accreditatie er periodiek zowel interne als externe audits worden uitgevoerd.

7.1.2.3.1 ISO 9001

De ISO 9001-certificering door een externe firma omvat:

- het kernproces en de activiteiten van de voedselketen (met uitzondering van de activiteiten controle en analyse onder accreditatie);
- alle activiteiten die van belang zijn voor of invloed hebben op de consument, de samenleving, de operatoren, de nationale en internationale overheden en instanties en de externe partners;
- alle managementactiviteiten en de ondersteunende dienstverlening.

7.1.2.3.2 ISO 17020

De controleactiviteiten van het FAVV in alle sectoren (primaire productie, transformatie, distributie) en de invoercontroles in de grenscontroleposten zijn ISO 17020-geaccrediteerd.

7.1.2.3.3 ISO 17025 en ISO 17043

Het FAVV beschikt over één ISO 17025-accreditatiecertificaat die de grote meerderheid van de laboratoriumactiviteiten binnen zijn interne laboratoria afdekt.

Daarnaast is:

- de organisatie van ringtests door het laboratorium van Gembloux volgens de ISO 17043-norm geaccrediteerd;
- de kalibratie van thermometers en pipetten door het laboratorium van Melle volgens de ISO 17025-norm geaccrediteerd.

7.1.2.3.4 Milieuzorg

In februari 2015 besliste het FAVV om, na een kosten-batenanalyse, de EMAS-registratie te verlaten over de verschillende entiteiten heen. De milieuzorg en de duurzaamheidsdoelstellingen werden opgenomen in het bestaande kwaliteitssysteem (ISO 9001).

7.1.2.4 Laboratoria

Zowel de vijf eigen laboratoria als de externe Belgische laboratoria waar het FAVV beroep op doet, zijn geaccrediteerd volgens de norm ISO 17025. In het kader van deze accreditatie worden deze laboratoria op frequente basis geauditeerd door BELAC, de Belgische accreditatie-instelling. BELAC werkt in overeenstemming met de internationale eisen m.b.t. het beheer van accreditatie-instellingen en valt onder de verantwoordelijkheid van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie.

Vertegenwoordigers van het FAVV kunnen BELAC-auditors vergezellen tijdens de audits. Daarnaast worden er in het kader van de ISO 17025-accreditatie door de interne auditdienst van het FAVV en de auditoren van DG Laboratoria respectievelijk systeem- en technische audits uitgevoerd. Deze interne audits zijn opgenomen in het auditprogramma van het FAVV. De externe buitenlandse laboratoria moeten geaccrediteerd zijn door een ILAC-erkende accreditatie-instelling. De interne procedure van het FAVV voorziet dat het FAVV zelf audits kan uitvoeren bij haar externe laboratoria.

7.1.2.5 Audits door de dienst HFAA

Het FAVV beschikt over procedures voor het beheer van de planning, voorbereiding, begeleiding en afhandeling van de HFAA-audits. Hierdoor is de opvolging van de in het actieplan vermelde maatregelen, opgesteld op basis van de door de HFAA-auditoren geformuleerde aanbevelingen, verzekerd.

7.1.2.6 Overige audits

Bepaalde actoren kunnen een doorlichting van het FAVV ambiëren met betrekking tot specifieke onderwerpen. Zo maakt de bedrijfsrevisor KPMG Vias een jaarlijks verslag op over de financiële staten over het voorbije boekjaar en valt het FAVV onder de verplichtingen van rekenschap aan het Rekenhof.

7.1.3 FOD VVVL, FOD Economie en FAGG

De FOD VVVL, de FOD Economie en het FAGG vallen onder het audituniversum van de FIA. Het FAGG blijft, om dezelfde reden als het FAVV, over een eigen interne auditdienst beschikken. De samenwerking tussen het FAGG en de FIA staat beschreven in het samenwerkingsprotocol.

Voor wat betreft de FOD VVVL en de FOD Economie werden hun interne auditactiviteiten integraal overgeheveld naar de FIA. Op basis van het risicogebaseerd auditprogramma worden deze twee federale overheidsdiensten geauditeerd door de FIA.

Naast deze interne audits van de FIA kan het FAVV steeds en dit in het kader van de samenwerkingsprotocollen dat met elk van deze drie federale overheidsdiensten is afgesloten, audits uitvoeren. De scope van deze audits is de evaluatie van de samenwerkingsvoorschriften en modaliteiten zoals opgenomen in de respectievelijke protocollen met deze drie diensten.

7.2 REGIONALE OVERHEIDSDIENSTEN

7.2.1 Biologische productie

De controleorganen voor de biologische productie moeten geaccrediteerd zijn. In het Vlaams Gewest wordt EN ISO 17020 en EN 45011 of ISO 65 vereist, in het Waals Gewest en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de norm ISO 17065 in hun meest recente versie. Deze accreditatie gaat gepaard met een jaarlijkse audit door BELAC. Daarnaast worden de controleorganen gesuperviseerd door de bevoegde autoriteiten zoals beschreven in de dienstinstructies van het Departement Landbouw en Visserij (Vlaams Gewest), de Direction de la Qualité et du Bien-être animal van DGARNE (Waals Gewest), en de directie Conception et Coördination (Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Dit toezicht heeft als doel na te gaan of de controleorganen de 'biowetgeving' correct toepassen. Het verslag van de jaarlijkse supervisie wordt aan het controleorgaan bezorgd, met de vraag voor de nodige verduidelijkingen en voor voorstellen voor verbetering. Daarna zien de bevoegde autoriteiten er strikt op toe dat de controleorganen de onduidelijkheden en vragen om verbetering geformuleerd in het supervisieverslag opvolgen en daar waar nodig hun controlesystemen aanpassen.

Het Departement Landbouw en Visserij van het Vlaams Gewest heeft een Interne Audit, een onafhankelijke dienstverlenende functie die in werking is gesteld om, conform de Europese regelgeving, het geheel van interne controleprocedures binnen het Vlaams Betaalorgaan en de beheersdiensten voor de verschillende bevoegdheden binnen landbouw en visserij te onderzoeken en te evalueren.

7.2.2 BOB, BGA en GTS

Het onafhankelijk certificatieorganisme moet als controle-instelling van het productdossier voor BOB en BGA in het Waals Gewest geaccrediteerd zijn. Deze accreditatie gaat gepaard met een periodieke audit door BELAC.

Daarnaast moet ze zich onderwerpen aan de controle van de bevoegde autoriteit en bij haar jaarlijks een verslag indienen waarin een beschrijving van de gebruikte controlemethoden, een synthese van de verkregen resultaten alsook de financiële resultaten van het afgelopen boekjaar, het begrotingsontwerp voor het volgende jaar en de lijst van de bestuurders en beheerders die in functie zijn.

Het Departement Landbouw en Visserij van het Vlaams Gewest heeft een Interne Audit, een onafhankelijke dienstverlenende functie die in werking is gesteld om, conform de Europese regelgeving, het geheel van interne controleprocedures binnen het Vlaams Betaalorgaan en de beheersdiensten voor de verschillende bevoegdheden binnen landbouw en visserij te onderzoeken en te evalueren.

7.2.3 Dierenwelzijn

Met de zesde staatshervorming (2014) werd het bevoegdheidsdomein dierenwelzijn overgedragen van het federale niveau naar het regionale niveau. In het kader hiervan werd een samenwerkingsprotocol afgesloten tussen de bevoegde Ministers. De praktische modaliteiten van deze samenwerking en de respectieve rol van de bevoegde gewestelijke overheden en het FAVV wordt gepreciseerd in het beheerscontract, opgesteld op basis van artikel 2 van het protocol. In dit contract is een aparte paragraaf opgenomen betreffende het uitvoeren van audits en de medewerking van de regio's aan de HFAA-audits.

NALEIVING OPERATIONELE CRITERIA

---

8 NALEVING OPERATIONELE CRITERIA

8.1 INLEIDING

Het merendeel van de maatregelen die worden genomen om de naleving van de operationele criteria van de controleverordening te garanderen, zijn reeds beschreven in de voorgaande hoofdstukken. Hierbij wordt in het bijzonder verwezen naar de verschillende kwaliteitssystemen die binnen het FAVV van toepassing zijn waardoor de activiteiten van elk bestuur onder een certificatie of accreditatie vallen (cf. paragraaf 7.1.2.3). In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de wettelijke bevoegdheden als controle instanties en de sancties, het deontologische kader, en het garanderen van gepaste kwalificaties, ervaring en opleiding van het personeel dat betrokken is bij de controles. Er wordt ook aandacht geschonken aan de gecoördineerde controleacties, georganiseerd door de NICE van het FAVV.

8.2 WETTELIJKE BEVOEGDHEDEN ALS CONTROLE-INSTANTIES EN SANCTIES

8.2.1 Controles uitgevoerd door en voor het FAVV

De wettelijke basis van het FAVV als controle instantie is de wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het FAVV. Verder heeft de FAVV controleur een aantal extra bevoegdheden op basis van het koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het FAVV en tot wijziging van diverse bepalingen (i.e. het 'controlebesluit').

Voor de inspecties maakt het FAVV gebruik van een systeem van checklists. Dit hulpmiddel laat toe de controles te uniformiseren over het ganse grondgebied en zo objectief mogelijk te laten verlopen. Deze checklists worden ter beschikking gesteld van de operatoren (via de FAVV website) met het oog op transparantie en informatie. Ze zijn gebaseerd op de wettelijke bepalingen. Op het intranet van het FAVV zijn de checklists evenals leidraden hiervoor beschikbaar voor de controleurs. Om de interpretatie van de checklists zo uniform en transparant mogelijk te maken, werd een nieuwe functie toegevoegd in 2007. In de checklists is elk item waarvoor de antwoorden 'conform' (C), 'niet-conform' (NC) en 'niet van toepassing' (NA) mogelijk zijn, voorzien van een weging. Het item wordt als 'niet van toepassing' aangeduid als het op het moment van de inspectie niet te controleren is of effectief niet van toepassing is. Naargelang het belang van het item zal de weging hoger of lager zijn. Er bestaan vijf types van wegen verdeeld in drie categorieën:

- weging 0: de corresponderende items zijn deze waarvoor het FAVV niet bevoegd is, die informatief gesteld worden of waarvoor onmiddellijk een actie volgt of waarvoor nog een onderzoek nodig is;
- weging 1 of 3: minor non-conformiteit;
- weging 10 of 10*: major non-conformiteit.

De som van de verschillende wegen geeft een globale score. Op basis van deze score wordt een inspectie als gunstig, gunstig met opmerkingen of ongunstig gekwalificeerd, en dit afhankelijk van het aantal toepasselijke items (cf. tabellen 19-20).

Tabel 19: beoordeling van een checklist die meer dan tien toepasselijke items bevat.

Soort non-conformiteit (NC)	Actie	Resultaat van de inspectie
Vanaf 1 NC = 10*	Pro-justitia	Ongunstig
Vanaf 1 NC = 10 en T* > 20%	Pro-justitia	Ongunstig
Vanaf 1 NC = 10 en T* ≤ 20%	Waarschuwing	Ongunstig
Vanaf 1 NC = 3 en T* > 20%	Waarschuwing	Ongunstig
Vanaf 1 NC = 3 en T* ≤ 20%	Niet van toepassing	Gunstig met opmerkingen
Alleen NC = 1 of geen NC	Niet van toepassing	Gunstig

T*: het percentage van het totaal aantal NC in één checklist, berekend als:

$$T = (NC \times 100) / (C + NC).$$

Met NC: aantal items NC in de checklist (met weging ≠ 0) en C: aantal items C in de checklist (met weging ≠ 0).

Tabel 20: beoordeling van een checklist die maximaal tien toepasselijke items bevat.

Soort non-conformiteit (NC)	Actie	Resultaat van de inspectie
Vanaf 1 NC = 10*	Pro-justitia	Ongunstig
Vanaf 1 NC = 10	Pro-justitia / Waarschuwing	Ongunstig
Vanaf 1 NC = 3 of 1	In functie van situatie (recidive, omvang, NC's): Niet van toepassing OF Waarschuwing / Pro-justitia	Gunstig met opmerkingen OF Ongunstig
NC = 0 of geen NC	Niet van toepassing	Gunstig

In uitzonderlijke gevallen worden andere maatregelen vastgelegd in de technische fiches die bij de inspecties horen.

De FAVV-controleur/-inspecteur kan een afwijkende maatregel voorstellen indien hij dit nodig acht, volgens de omstandigheden van de vaststellingen en volgens het aantal en het type van de vastgestelde overtredingen. Onder afwijkende maatregelen worden zowel strengere als minder strenge maatregelen verstaan. De afwijkende maatregel voor een pro-justitia mag nooit minder zijn dan een waarschuwing. De afwijkende maatregel wordt goed- of afgekeurd door het sectorhoofd of de functionele chef en er wordt hiervan een bewijs bijgehouden.

Als tijdens één van de twee voorgaande inspecties bij de operator (initiële inspectie of hercontrole) een pro-justitia werd opgesteld op basis van het systeem van de wegingen en voor dezelfde activiteiten en wanneer tijdens de huidige inspectie (geen hercontrole) het systeem van de wegingen leidt tot een waarschuwing, dan wordt onmiddellijk een pro-justitia opgesteld voor de vastgestelde non-conformiteiten.

Deze regel is niet van toepassing indien de opvolgingsinspecties bij deze operator gunstig of gunstig met opmerkingen waren, noch in het uitzonderlijke geval waarbij het niet mogelijk was de historiek van de operator te raadplegen (vb. ambulante operatoren op markten).

Voor elke overtreding vermeld in een waarschuwing of in een pro-justitia gebeurt een hercontrole. Dit is niet het geval indien de non-conformiteit reeds gecorrigeerd werd tijdens de inspectie, indien de non-conformiteit niet meer corrigeerbaar was op het ogenblik van de inspectie of indien de aard van de activiteit dit niet toelaat en waarbij dus ook geen termijn is gegeven in het opvolgingsdocument om zich in orde te stellen. De hercontrole wordt uitgevoerd worden een termijn die redelijk is en overeenstemt met de termijn toegekend aan de operator om zich in orde te stellen.

De hercontrole is 'gunstig' of 'gunstig met opmerkingen' indien:

- 1) er geen niet-conform item (initieel of nieuw vastgesteld) met een weging 10 of 10* is, en
- 2) er maximaal 20% van de initiële niet-conforme items overblijven op het ogenblik van de hercontrole.

Het percentage wordt als volgt berekend:

$$100 \times (\text{som van niet-opgeloste initiële NC-items}) / (\text{som van alle NC-items vastgesteld tijdens initiële ongunstige items})$$

Indien niet gelijktijdig aan deze beide voorwaarden is voldaan, is de hercontrole ongunstig en wordt er een pro-justitia opgesteld.

Het resultaat van de controle en eventuele hercontrole wordt aan de operator meegedeeld. Deze laatste wordt door de FAVV-controleur/-inspecteur geïnformeerd van de mogelijkheid om er eventuele opmerkingen of bezwaren op aan te geven. Het missierapport van de initiële missie en het controleverslag van de eventuele hercontrole wordt zowel door de controleur/inspecteur als door de operator ondertekend; één exemplaar wordt telkens afgegeven aan de operator.

Voor de uitvoering van zijn taak, kan de controleur beroep doen op de diensten van politie en justitie. Een controleur die tijdens zijn controle geconfronteerd wordt met een verzet zal een proces-verbaal opmaken overeenkomstig het controlebesluit van 22 februari 2001. Indien dit verzet gepaard gaat met geweld of bedreiging, is er sprake van weerspanning tegen dragers of agenten van de openbare macht (artikel 269 en verder van het Algemeen Strafwetboek). Indien er zich een bedreiging voordoet, wordt door de controleur een melding gemaakt dat via de Nationale Opspringseenheid van het FAVV wordt overgemaakt aan de Federale Gerechtelijke Politie. Naast deze registratie wordt ook klacht neergelegd bij de Lokale Politie.

Het koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het FAVV voorziet tevens dat de overtredingen in de voedselketen het voorwerp kunnen uitmaken van een administratieve sanctie, meer bepaald een administratieve boete waarvan de betaling de publieke actie uitdoeft. De procedure tot voorstellen van een administratieve boete wordt per taalrol toevertrouwd aan een jurist-commissaris van de administratieve boetes. Nadat aan de parketten de gelegenheid werd geboden vervolging in te stellen, stelt de commissaris een administratieve boete voor. Deze baseert zich hierbij op de strafbepalingen voorzien in de verschillende wetten die tot de controlebevoegdheid van het FAVV behoren en houdt verder rekening met de individuele situatie van de overtreder, de ernst of het aantal inbreuken en hun impact op de gezondheid van de consumenten, op de diergezondheid, of de plantengezondheid, alsook met recidive. De commissarissen trachten de magistraten zoveel mogelijk te sensibiliseren voor de problematiek van de voedselketen en dit door middel van regelmatige contacten met de verschillende parketten en door overmaking van gedetailleerde verslagen in geval van niet-betaling van voorgestelde boetes.

Sinds 1 januari 2011 stelt het FAVV in samenwerking met de horecafederaties aan operatoren uit de horeca voor om hun administratieve boete te laten vallen als zij een opleiding volgen die wordt georganiseerd door de voorlichtingscel van het FAVV. Deze actie geldt alleen voor de eerste boete en slaat niet op inbreuken op het rookverbod.

Voor wat betreft gedelegeerde taken wordt verwezen naar de respectieve samenwerkingsovereenkomsten waarin nadere bepalingen omtrent de bevoegdheden van de gemachtigde instanties/controleorganen en opvolging van vastgestelde overtredingen worden vastgelegd. Daarnaast wordt ook verwezen naar het KB van 19 december 2002¹⁹ waardoor ook ambtenaren en personen die geen deel uitmaken van de personeelsleden van het FAVV en door of krachtens de oprichtingswet van het FAVV belast zijn met controles, worden aangeduid als toezichthouders op de uitvoering van de reglementering die onder de bevoegdheid van het FAVV valt.

8.2.2 Controles m.b.t. de biologische productie

Indien een marktdeelnemer biologische producten wenst te produceren, te bereiden, in te voeren, op te slaan, te verhandelen of te etiketteren is hij verplicht om zich onder controle te stellen van een erkend controleorgaan. Dit gaat gepaard met het ondertekenen van een contract tussen het controleorgaan en de marktdeelnemer. De marktdeelnemer in kwestie moet dan ook de geldende regelgeving volgen. Daarin is voorzien dat hij de nodige medewerking moet verlenen. Marktdeelnemers die biologische producten direct aan de eindconsument of –verbruiker verkopen, zonder dat ze produceren, bereiden of opslaan op een plaats die geen verband houdt met de plaats van verkoop, kunnen vrijgesteld worden van de verplichting om zich bij een controleorgaan aan te sluiten. Elk gewest vult deze 'vrijstelling' op zijn manier in (beschreven in de respectievelijke regionale wetgevingen).

---

¹⁹ KB van 19 december 2002 tot aanduiding van de ambtenaren en de personen belast met het toezicht op de uitvoering van de bepalingen van de wetten, besluiten en reglementen van de Europese Unie die onder de bevoegdheid van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen vallen.

Sancties bij geconstateerde inbreuken alsook de beroepsprocedure en de toezichtbepalingen zijn beschreven in de regionale besluiten (besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008, het besluit van de Waalse Regering van 11 februari 2010, en het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 december 2009).

Voor wat betreft medewerking van de controleorganen bij controles door de bevoegde autoriteiten gelden dezelfde principiële bepalingen als bij controles van marktdeelnemers door de controleorganen. Weigering van controle kan aanzien worden als contractbreuk. Indien het contract verbroken is, heeft het controleorgaan geen recht meer om de marktdeelnemer te controleren of te certificeren. Indien een marktdeelnemer 'bio' etiketteert (produceert, verhandelt, bereidt of invoert), zonder onder controle te staan van een erkend controleorgaan, zijn de bevoegde autoriteiten rechtstreeks bevoegd. Hierbij wordt steeds opgetreden conform de bepalingen van de wet van 28 maart 1975 (Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid (Vlaams Gewest) (zie paragraaf 5.3).

8.2.3 Controles m.b.t. de kwaliteitsschema's BOB, BGA en GTS

Conform de regionale besluiten wordt de weigering van een controle of de verhindering ervan gelijkgesteld met de vaststelling dat het product niet beantwoordt aan de gegevens van het productdossier.

Indien bij controle van producten blijkt dat deze niet overeenkomen met de in verordening (EU) nr. 1151/2012 vastgelegde eisen, dient de producent/trader onmiddellijk het Europese logo van BOB/BGA/GTS en/of de benaming te verwijderen van de verpakkingen en de reclame. Een procesverbaal van waarschuwing wordt opgesteld conform het wetboek van economisch recht.

Conform het wetboek van economisch recht zijn de ambtenaren van ADEI bevoegd om inbreuken op te sporen en vast te stellen. Bij de uitoefening van hun ambt kunnen zij bijstand vorderen van de federale politie.

8.3 DEONTOLOGISCHE CODE

Ambtenaren zijn geboden aan een deontologische code. De exacte invulling van deze code is verschillend al naar gelang de overheid (federaal, regionaal, lokaal)²⁰. Wel kunnen er een aantal gezamenlijke kernpunten geïdentificeerd worden. De code streeft ernaar de ambtenaren in het bijzonder bewust te maken van de waarden respect, onpartijdigheid, beroepsernst, klantvriendelijkheid en loyaliteit en van de gedragsregels van het administratief openbaar ambt teneinde richting te geven van hun professioneel optreden, de waarden en gedragsregels structureel in te bedden in het dagelijks beheer, en het vertrouwen in de integriteit van het administratief openbaar ambt te verhogen.

Verder zijn er ook een aantal onverenigbaarheidsregels zoals vastgelegd in bv. het KB van 2 oktober 1937²¹ en specifiek voor het FAVV, het KB van 8 maart 2004²² en de wet van 4 februari 2000.

Specifiek voor het FAVV wordt ook verwezen naar het 'charter van de inspecteurs en controleurs van het FAVV', waarin de gedragscode is vastgelegd. Dit charter legt de rechten en plichten van de betrokkenen vast. De basisbeginselen zijn wederzijds respect, billijkheid, professionaliteit en integriteit. Het charter is publiek beschikbaar via de FAVV-website.

Daarnaast moet ook het gebruik van de checklists voor de inspecties vermeld worden (cf. paragraaf 8.2.1). Voor wat betreft de zelfstandigen belast met opdracht, deze mogen diensten leveren aan

---

²⁰ Zie bijvoorbeeld omzendbrief nr. 573 met betrekking tot het deontologisch kader voor de ambtenaren van het federaal administratief openbaar ambt en omzendbrief BZ/2011/6 betreft de deontologische code voor de personeelsleden van de Vlaamse overheid. Voor het Departement Landbouw en Visserij van het Vlaams Gewest is er nog een bijkomende specifieke gedragscode voor het personeelslid belast met de controle ter plaatse.

²¹ KB van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het Rijkspersoneel.

²² KB van 8 maart 2004 tot bepaling van de bijzondere aanwervingsvoorwaarden van het statutaire en het contractuele personeel van het FAVV en tot regeling van de dienst met het oog op het voorkomen van belangenconflicten.

andere opdrachtgevers voor zover dit niet kan leiden tot een belangenconflict en dit niet strijdig is met de regelgeving of de deontologische principes.

De eisen inzake objectiviteit en onafhankelijkheid van niet-overheidspersoneel dat eveneens betrokken is bij controletaken wordt gewaarborgd door de wettelijk vastgelegde en/of contractuele eisen die zijn aangegaan via de verbintenissen met de betreffende bevoegde overheid. In deze samenwerkingsovereenkomsten zijn eveneens maatregelen voor toezicht voorzien.

Daarnaast wordt ook gewezen op de diverse accreditatie-eisen en BELAC die periodiek audits uitvoert bij geaccrediteerde instellingen.

8.4 GEPASTE KWALIFICATIES, ERVARING EN OPLEIDING

8.4.1 Algemeen

Opdat het personeel dat betrokken is bij de controles over de gepaste kwalificaties, ervaring en opleiding beschikt (inclusief het personeel in de laboratoria), worden diverse maatregelen genomen.

Binnen de verschillende administraties zijn de diensten Personeel & Organisatie verantwoordelijk voor de selectie, het in kaart brengen van de competenties en opleidingsbehoeften van de respectieve medewerkers en, indien nodig acties te ondernemen om aan deze behoeften tegemoet te komen. Aan medewerkers wordt aldus de mogelijkheid gegeven om deel te nemen aan interne of externe opleidingen.

Voor federale ambtenaren moet ook het Opleidingsinstituut voor de Federale Overheid vermeld worden. Deze afdeling van de FOD Personeel en Organisatie heeft als opdracht de federaal ambtenaar tijdens heel de beroepsloopbaan te begeleiden bij de voortgezette opleiding d.m.v. een gevarieerd opleidingsaanbod.

Federale ambtenaren, zowel contractuelen als statutairen, kunnen onder bepaalde voorwaarden en na goedkeuring door de directe hiërarchische overste opleidingsverlof van maximum 120 uren per schooljaar krijgen. Als nieuw statutair personeelslid van niveau A moet men een jaar lang stage lopen op benoemd te kunnen worden. Gedurende de stage moet men verplicht een aantal opleidingen volgen die verband houden met de uitoefening van hun takenpakket. Daarnaast gebeurt er ook 'training on the job.'

Het Vlaams Gewest voorziet voor zijn personeelsleden eveneens de ruime mogelijkheid in het volgen van algemene en vakspecifieke opleidingsprogramma's (na overleg en goedkeuring van de hiërarchische overste), naast de 'training on the job', en dit niet alleen tijdens de stage of proefperiode, maar ook daarna.

In de verschillende samenwerkingsakkoorden tussen de verschillende bevoegde overheden is indien nodig voorzien in de gepaste opleiding voor de betrokken personeelsleden. Indien er specifieke controletaken gedelegeerd worden aan controleorganen omvatten de eisen voor het verkrijgen en/of behouden van de erkenning o.a. voorwaarden omtrent de opleiding van het betrokken personeel (cf. hoofdstuk 3).

Voor wat betreft het personeel dat werkzaam is in het laboratorienetwerk wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

8.4.2 Focus op het FAVV

8.4.2.1 Inleiding

Omdat het FAVV het leeuwendeel van de controles uitvoert op het terrein, wordt dieper ingegaan op de organisatie van de selectie en opleiding van de FAVV-controleurs.

Tevens wordt specifiek verwezen naar de acties die gepland zijn in het kader van de strategische en operationele doelstellingen verbonden aan het thema 'een optimaal beheer van de organisatie' (cf. paragraaf 2.1.5.2).

Er moet ook vermeld worden dat het FAVV het 'national contact point' is van het opleidingsinitiatief van 'Better Training for Safer Food'.

8.4.2.2 Selectie van ambtenaren

Bij de werving van ambtenaren wordt bijzondere aandacht besteed aan de competenties van de sollicitanten. Men streeft naar overeenstemming tussen die competenties en de uit te voeren taken.

8.4.2.2.1 Inspecteur (universitair diploma – niveau master)

Het profiel van een inspecteur is algemeen: de procedures voor controles, inspecties en audit zijn bekend bij en worden bij het FAVV aangeleerd. Doel is de volledige voedselketen veilig te maken. Om die opdrachten te kunnen uitvoeren moet men in het bezit zijn van een wetenschappelijk diploma, en de procedures en de operatoren kennen.

Er wordt bij de selectie (tijdens de gesprekken) ook rekening gehouden met de specialisatie en de opleiding, in bijvoorbeeld technologieën (sector transformatie). De keuze van de specialisatie wordt bij de werving alleen formeel vastgelegd voor personeel dat belast is met officiële controles op het terrein.

Er worden voor de werving twee profielen bepaald: inspecteur transformatie / distributie en inspecteur primaire productie. Voor die laatste wordt steeds een onderscheid gemaakt al naargelang de deelsector (dierlijk of plantaardig). De inspecteurs voor primaire productie zijn respectievelijk houder van een diploma van dierenarts of van bio-ingenieur.

8.4.2.2.2 Controleurs van niveau B (diploma grauaat – niveau bachelor)

Een controleur van niveau B moet over één van de volgende diploma's beschikken:

- diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan of voor sociale promotie (basisopleiding van één cyclus bv. grauaat, professionele bachelor);
- diploma van kandidatuur/academische bachelor, afgeleverd na een cyclus van minstens twee jaren studie;
- diploma van technisch ingenieur.

Bij de selectie van de controleurs van niveau B wordt rekening gehouden met de studierichting vermeld op het diploma van de sollicitanten: er komen verschillende studierichtingen in aanmerking al naargelang er wordt gesolliciteerd voor een functie binnen de sector transformatie/distributie of de sector primaire productie. Voor de sector transformatie/distributie komen onder andere volgende richtingen in aanmerking: chemie, biochemie, medische biologie, medische labotechnologie, milieu, dieetleer. Voor de sector primaire productie zijn dit onder andere de richtingen chemie, biochemie, biologie, agronomie, biotechnologie, tuinarchitectuur, diergeneeskunde, milieu.

8.4.2.2.3 Controleurs van niveau C (diploma secundair onderwijs)

Het functieprofiel is algemeen. Er bestaat voor het diploma hoger secundair onderwijs een specialisatie 'landbouw' wat verklaart waarom ook controleurs in niveau C kunnen worden aangeworven.

8.4.2.3 Selectie van zelfstandige dierenartsen, bio-ingenieurs, masters, industrieel ingenieurs of bachelors, of rechtspersonen die activiteiten beoefenen in verband met controle, bemonstering, certificering en audit

Het koninklijk besluit van 11 november 2013²³ legt de voorwaarden vast waaronder het FAVV taken kan laten uitvoeren door zelfstandige dierenartsen, bio-ingenieurs, masters, industrieel ingenieurs of bachelors of door rechtspersonen die activiteiten beoefenen in verband met controle, bemonstering, certificering en audits. Het betreft taken in verband met keuring, controle, bemonstering, certificering en audit.

Met het oog op de toewijzing van taken worden de sollicitanten geëvalueerd door een evaluatiecommissie. Er wordt bij de evaluatie met name rekening gehouden met de ervaring, de geschiktheid en de beschikbaarheid van de sollicitanten, en met de aard van de in de controle-eenheid uit te voeren taken.

Tussen het FAVV en de opdrachtnemer wordt een raamovereenkomst afgesloten met o.a. verplichtingen inzake vakkennis, kwalificaties en bijscholing, onverenigbaarheden, objectiviteit en onafhankelijkheid, alsook een of meerdere uitvoeringsovereenkomsten waarin de aard, de duur en de plaats van uitvoering van de taken worden vastgelegd.

De mogelijke taken die zelfstandige bio-ingenieurs, industrieel ingenieurs, masters en bachelors kunnen uitvoeren, zijn beschreven in de lastenboeken:

- controle in een grensinspectiepost;
- certificering en andere specifieke opdrachten;
- certificering en controle in een vleeswarenfabriek, koelhuis, visverwerkend bedrijf, alle andere door het FAVV erkende inrichtingen.

Voor zelfstandige dierenartsen zijn de mogelijke taken beschreven in de lastenboeken:

- administratief verantwoordelijke;
- keuring en controle in het slachthuis en de bewerkingseenheid van vrij wild;
- keuring en controle in vismijnen of visafslagen;
- controle in een grenscontrolepost;
- controle in een shipstore;
- certificering en andere specifieke opdrachten;
- certificering en controle in een uitsnijderij, vleeswarenfabriek, koelhuis, visverwerkend bedrijf, alle andere door het FAVV erkende inrichtingen;
- audits voor autocontrolesystemen.

8.4.2.4 Opleiding directoraat-generaal Controle

8.4.2.4.1 Opleiding controleur/inspecteur en GCP-DMO met het oog op hun competentieverklaring

Met het oog op de competentieverklaring van de controleur/inspecteur en de GCP-DMO (dierenarts met opdracht) is een specifieke procedure uitgewerkt die van toepassing is in de LCE's en na aanwerving van een controleur/inspecteur of ondertekening van het lastenboek voor een GCP-DMO, na mutatie, na langdurige afwezigheid, na afwezigheid van korte duur, en voor de opleiding in een specifiek werkgebied.

---

²³ KB van 11 november 2013 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen taken kan laten verrichten door zelfstandige dierenartsen, bio-ingenieurs, masters, industrieel ingenieurs of bachelors of door rechtspersonen die activiteiten beoefenen in verband met controle, bemonstering, certificering en audits.

Na afwezigheid van korte duur wordt de controleur/inspecteur of GCP-DMO geïnformeerd over de relevante wijzigingen tijdens de afwezigheid.

In de andere gevallen wordt de voorkennis geëvalueerd, de competentietabel geüpdatet en de opleidingsmatrix van de medewerker geïndividualiseerd. Op basis hiervan worden de items en de periodes voor begeleiding en coaching vastgelegd, alsook de coaches. Na positieve evaluatie en eindbeoordeling wordt overgegaan tot competentieverklaring voor één of meerdere competentiedomeinen die worden bijgehouden in de competentietabel van de controleur/inspecteur of GCP-DMO.

Indien een opleiding moet plaatsvinden in een voor het FAVV volledig nieuw competentie- of activiteitendomein wordt afgeweken van bovenstaand beschreven systeem. In dit geval is het hoofdbestuur belast met het uitwerken van de opleiding.

8.4.2.4.2 Opleidingsplan en -aanbod

Het algemene opleidingsplan van het FAVV, dat het opleidingsplan van DG Contrôle omvat, wordt elk jaar in november of december voorafgaand aan het jaar van uitvoering goedgekeurd door het directiecomité van het FAVV. Op deze manier kunnen de voor het betreffende jaar geplande opleidingen direct vanaf januari worden gegeven.

Het opleidingsplan van DG Contrôle omvat niet-sectorale opleidingen zoals juridische opleidingen, kwaliteitsopleidingen, opleidingen over transversale technische kennis (m.b.t. hygiëne, autocontrole, infossessies georganiseerd door DG Controle,...), alsook een aantal opleidingsdagen per sector of subsector.

In het algemeen worden de opleiding van DG Controle intern georganiseerd. Het personeel wordt uitgenodigd door de NICE of verwittigd via de opleidingscatalogus die door de dienst Opleiding van DG Algemene Diensten werd ontwikkeld en bijgewerkt. De doelgroep wordt vooraf bepaald. De toelating om zich voor meer specifieke externe opleidingen in te schrijven is gedecentraliseerd (hoofd van de LCE, diensthoofd).

8.4.2.4.3 Soorten opleidingen

Verplichte algemene opleidingen

De opleidingen behandelen de regelgeving (risico's, risicoanalyse, risicobeheersing, inspectiemethoden) en de concreet bij het FAVV vastgelegde middelen en methoden (bijvoorbeeld: checklists, gebruik van de operatoren-databank) alsook de juridische aspecten (met name het opmaken van een proces-verbaal) en de rapportagemethoden.

Grondige opleidingen

Met name de auditopleiding is vastgelegd in kwalificerende opleidingstrajecten (4 dagen theoretische opleiding en praktische opleiding ter plaatse) die ambtenaren de mogelijkheid biedt om de hoedanigheid van auditor van het FAVV te verwerven. Deze opleiding staat eveneens open voor de dierenartsen met opdracht.

Opleidingen per sector of deelsector

Het controlepersoneel kan inschrijven voor gespecialiseerde opleidingen die aansluiten op het functieprofiel (bijvoorbeeld : fytosanitair – plaagorganismen, TSE-bemonstering, microbiologie).

Sommige van die opleidingen worden door het FAVV georganiseerd en zijn verplicht voor het betreffende controlepersoneel (bijvoorbeeld Feed Hygiëne). In andere gevallen, voor meer specifieke onderwerpen, vragen personeelsleden zelf of zij zich voor een externe opleiding mogen inschrijven.

Gecertificeerde opleidingen op maat

Deze opleidingen met test dragen bij aan de ontwikkeling van de loopbaan van het personeel. Zij duren 4 dagen (voor niet-universitaire) of 5-6 dagen (voor universitaire). Men is vrij om zich in te schrijven. Het FAVV organiseert de gecertificeerde opleidingen voor het controlepersoneel zelf of legt de inhoud ervan vast in samenspraak met de bevoegde federale overheidsdiensten.

8.4.2.4.4 Opleiding van zelfstandige dierenartsen, bio-ingenieurs, masters, industrieel ingenieurs of bachelors, of rechtspersonen die activiteiten beoefenen in verband met controle, bemonstering, certificering en audits

De raamovereenkomst tot regeling van de relatie tussen zelfstandige dierenartsen, bio-ingenieurs, masters, industrieel ingenieurs of bachelors, of rechtspersonen die activiteiten beoefenen in verband met controle, bemonstering, certificering en audits en het FAVV heeft o.a. betrekking op de vakkennis, vakbekwaamheid en voortgezette opleiding.

De opdrachtnemer verbindt zich ertoe zich bij te scholen door middel van opleidingen die erkend zijn door het FAVV, teneinde blijvend te beschikken over de nodige vakkennis en vakbekwaamheden. Hij verbindt er zich toe alle kosten die nodig zijn voor het behalen van diploma's en/of certificaten te zijnen laste te nemen.

De opleidingen moeten minstens voldoen aan de volgende criteria van het FAVV:

- van een universitair niveau zijn en dienaangaande worden gewaarborgd door een Belgische of buitenlandse academische autoriteit;
- verband houden met het(de) in de afgesloten uitvoeringsovereenkomst opgenomen lastenboek(en) en onmiddellijk van nut zijn bij het uitvoeren van de toevertrouwde opdrachten. Daarnaast kan de voorgestelde opleiding ook verband houden met het(de) lastenboek(en) voor toekomstige door het FAVV toevertrouwde opdrachten.

Het FAVV kan zelf ook erkende opleidingen organiseren waarmee rekening wordt gehouden bij de evaluatie van de opleiding van de zelfstandige.

Het FAVV legde een lesurenquotum vast dat de zelfstandigen minimaal moeten volgen: 50 uur gespreid over 3 jaar, met een minimum van 12 uur per jaar.

De evaluatie van de opleiding gebeurt door het LCE-hoofd of diens gemachtigde op basis van kwantitatieve en kwalitatieve criteria.

8.5 GECOÖRDINEERDE CONTROLEACTIES

Om te komen tot een continue verbetering binnen de LCE's van het FAVV wordt o.a. gewerkt met gecoördineerde controleacties. De eerste dergelijke acties zijn in 2011 van start gegaan.

Het controleprogramma van het FAVV (en het jaarlijkse programma dat eruit voortvloeit) wordt opgemaakt op basis van een risicoanalyse. Het jaarlijkse programma voor door de NICE gecoördineerde controles steunt op de resultaten van eerdere controles.

Het is de bedoeling om in de gekozen sectoren en deelsectoren de competentie van de ambtenaren en de kwaliteit van de controles (harmonisering, strengheid) te verbeteren en de manier van werken tussen LCE's en controleagenten te stroomlijnen. Voor de ploeg die de gecoördineerde controleactie uitvoert is het eveneens een leermoment.

Daarnaast is het ook de bedoeling om ook het professioneel handelen van de betreffende operatoren te verbeteren.

Door deze acties wordt erop toegezien dat de procedures consistent worden uitgevoerd door middel van observatie van de door de LCE's uitgevoerde controles, maar het stelt ook problemen vast die afbreuk doen aan de doeltreffendheid van de controles; deze problemen worden vervolgens geëvalueerd en er worden actieplannen opgesteld door de betrokken coördinatoren.

Het jaarprogramma en de teams worden vastgesteld door de regionaal directeurs op basis van een specifieke procedure. De gecoördineerde controleacties worden uitgevoerd door ambtenaren en deskundigen, de centrale leiding van het DG Controle, vertegenwoordigers van de NICE en de LCE's.

De resultaten en conclusies van deze acties leidden tot (horizontale en verticale) maatregelen/aanbevelingen voor alle niveaus (centrale leiding van het FAVV en LCE's).

**ACTIES OM HET ALGEMEEN FUNCTIONEREN
VAN DE OPERATOREN TE VERBETEREN**

---

9 ACTIES OM HET ALGEMEEN FUNCTIONEREN VAN DE OPERATOREN TE VERBETEREN

Sinds meerdere jaren neemt het FAVV tal van initiatieven om professionelen op te leiden en te begeleiden met als doel de situatie inzake voedselveiligheid en hygiëne te verbeteren. Preventie, sensibilisering en voorlichting zijn immers belangrijke missies van het FAVV.

9.1 ALGEMEEN

De tijdens inspecties gehanteerde checklists worden gepubliceerd op de website van het FAVV, waardoor de operatoren precies kunnen weten wat een controle inhoudt.

Didactisch materiaal wordt gratis ter beschikking gesteld van de operatoren: een syllabus, een film die uitlegt hoe een controle in de horeca verloopt, brochures die gericht zijn tot specifieke sectoren om de operatoren te informeren en uit te leggen hoe een controle verloopt.

De uitgevoerde controles krijgen een individuele opvolging. In het geval van een ongunstige controle hangen de sancties af van het belang van de non-conformiteiten die werden vastgesteld tijdens de controles: waarschuwing, proces-verbaal van inbreuk vergezeld van een administratieve boete, (tijdelijke) sluiting en/of inbeslagneming van non-conforme producten en het opstarten van een procedure voor schorsing of intrekking van de toelating of erkenning van de inrichting. Er worden ook opvolgingsinspecties uitgevoerd om zich ervan te vergewissen dat operatoren die een sanctie gekregen hebben (PV, waarschuwing) en zich in regel hebben gesteld, ook daadwerkelijk in orde blijven op lange termijn: een bepaald percentage (verschillend volgens de activiteiten) van deze operatoren wordt daarom gecontroleerd vóór de eerstvolgende inspectie die voorzien is volgens de vooraf bepaalde inspectiefrequentie.

9.2 OPLEIDING EN INFORMATIECAMPAGNES

De voorlichtingscel van het FAVV is actief sedert 1 september 2008 en helpt operatoren die direct contact hebben met consumenten om zich in orde te stellen met de regelgeving. Zij organiseert in dat verband opleidingssessies voor groepen van operatoren. Deze sessies kunnen ook worden georganiseerd in het kader van een aangekondigde controleactie of als alternatief voor de administratieve boete.

De aangekondigde acties in de distributiesector waarmee het FAVV in 2009 van start is gegaan, worden verdergezet (cf. paragraaf 5.2.6). Het FAVV organiseert hierbij in samenwerking met de betrokken gemeenten vormingssessies. Tijdens deze acties worden systematisch alle betrokken operatoren per gemeente gecontroleerd.

Sinds 1 januari 2011 stelt het FAVV in samenwerking met de horecafederaties aan operatoren uit de horeca voor om hun administratieve boete te laten vallen als zij een opleiding volgen die wordt georganiseerd door de voorlichtingscel van het FAVV. Deze actie geldt alleen voor de eerste boete en slaat niet op inbreuken op het rookverbod.

9.3 BEGELEIDINGSCEL EN OVERLEGPLATFORM VOOR KLEINE PRODUCTENTEN

Voor bedrijfjes met een beperkte productie is het niet altijd evident om wegwijs te raken in de wetgeving en te voorzien in alle middelen noodzakelijk voor het waarborgen van de voedselveiligheid. Daarom werd door de voogdijminister van het FAVV beslist om middelen vrij te maken voor een begeleidingscel en een overlegplatform binnen het Agentschap.

9.3.1 Begeleidingscel

De begeleidingscel van het FAVV is operationeel sinds november 2016 met de komst van een coördinator. Ze staat in voor ondersteuning van bestaande initiatieven (bv. initiatieven van de gewesten, beroepsfederaties, begeleidingscentra...) inzake begeleiding onder de vorm van gerichte opleidingen, brochures... Zo kan de cel, complementair aan bestaande opleidingen, de operatoren helpen te voldoen aan de wettelijke vereisten inzake voedselveiligheid. De begeleidingscel is ook het contactpunt voor operatoren die informatie zoeken over de wetgeving inzake voedselveiligheid.

Voor een rechtstreeks contact met deze kleine bedrijven en ondernemingen neemt de cel ook deel aan verschillende evenementen en beurzen gericht naar deze doelgroep. Om de operatoren te informeren heeft de cel zijn eigen website ontwikkeld. Deze is beschikbaar sinds maart 2017.

9.3.2 Overlegplatform

Om een zicht te krijgen op de moeilijkheden die de operatoren ondervinden, de eisen die verschillende overheden opleggen, de begeleidingsvormen die reeds worden aangeboden en de noden die de operatoren nog hebben, organiseert de begeleidingscel vergaderingen met het zogenaamde overlegplatform. Het is samengesteld uit vertegenwoordigers van de sectoren, producentenverenigingen, de gewesten, opleidings- en begeleidingscentra en alle organisaties die regelmatig contact hebben met kleine producenten. Het platform groepeerd 35 organismen en een zestigtal leden.

9.3.3 Andere initiatieven van het FAVV

Het is voor het FAVV belangrijk te steunen op risico-evaluatie en wetenschappelijke informatie. Zo worden adviesaanvragen ingediend bij het Wetenschappelijk Comité van het FAVV. Deze adviezen ondersteunen de beleidsbeslissingen van het FAVV en worden ingezet om na te gaan of bepaalde verplichtingen versoepeld kunnen worden voor (kleine) operatoren. Bovendien kan het FAVV zelf onderzoeksprojecten uitschrijven en financieren waarvan de resultaten zijn bedoeld om het werk van de kleine producenten te vergemakkelijken. De resultaten die hieruit voortvloeien kunnen door het FAVV worden verwerkt in de autocontrolelegidsen en zo gebruikt worden door de operatoren.

9.4 AUTOCONTROLESYSTEMEN EN SECTORGIDSEN

9.4.1 Inleiding

Autocontrole is één van de belangrijke onderdelen in het beleid van het FAVV. Teneinde de operatoren te helpen om autocontrole te implementeren, worden door de beroepsorganisaties autocontrolelegidsen opgesteld die door het FAVV worden gevalideerd. Operatoren die hun autocontrolesysteem hebben laten valideren, kunnen van een verlaging van de inspectiefrequentie door het FAVV genieten en van een korting van 75% op de jaarlijkse heffing.

Er is momenteel een sectorgids beschikbaar voor meer dan 99% van de operatoren. Voor de enkele activiteiten die nog niet door een gids gedekt zijn, heeft het FAVV specifieke tools ingesteld om de bedrijven te helpen.

In 2012 werd de FAVV-smiley, die tot dan enkel bestemd was voor restaurants en grootkeukens die over een gevalideerd autocontrolesysteem beschikten, uitgebreid naar alle inrichtingen die direct levensmiddelen aan consumenten leveren. De smiley wordt afgeleverd door de certificeringsinstelling die de audit uitvoert en blijft 3 jaar geldig.

9.4.2 Autocontrolelegidsen voor de B2C

Autocontrolelegidsen voor de B2C-bedrijven vallen sinds 2013 onder het beheer van het FAVV. Als aanvulling op de autocontrolelegidsen voor de sector distributie, werden vanaf 2014 'Quick Start'-fiches gepubliceerd. Deze fiches zijn geen vervanging van de autocontrolelegidsen, maar lichten de belangrijkste principes met betrekking tot voedselveiligheid op een praktische en eenvoudige manier toe. De fiches bevatten o.a. informatie over de registratie/toelating, de goede hygiënepraktijken, de versoepelingen op vlak van HACCP, meldingsplicht, traceerbaarheid, ... Deze fiches worden uitgebreid van zodra er nieuwe wetgeving van toepassing is.

In 2016 werd door het FAVV de 'generieke autocontrolelegids voor de B2C-sector' gepubliceerd. Deze generieke autocontrolelegids staat naast de 7 specifieke gidsen die reeds bestonden voor de B2C-sector.

De operatoren kunnen ervoor kiezen om de van toepassing zijnde specifieke gids(en) toe te passen, afhankelijk van hun activiteiten, of om gebruik te maken van de generieke gids. De generieke gids heeft als voordeel dat alle informatie die relevant is voor een operator in de B2C-sector gebundeld wordt en geen aparte gidsen meer toegepast moeten worden. De generieke autocontrolelegids voor de B2C-sector bestaat uit een generiek praktijkhandboek en verschillende specifieke modules. Het generieke praktijkhandboek is van toepassing op alle operatoren uit de B2C sector. De specifieke modules zijn van toepassing naargelang de activiteit(en) van de operator.

9.4.3 Equivalentie

In 2014 heeft het FAVV een procedure geïntroduceerd die het mogelijk maakt voor beheerders van privésystemen om equivalentie aan te tonen met de gidsen. Equivalentie betekent dat bij een gunstige audit op basis van het equivalente systeem er geen extra audit meer nodig is op basis van de betrokken gids maar dat het geauditeerde bedrijf toch kan genieten van een bonus op de heffing van het FAVV en van de vermindering van de inspectiefrequentie. Naast de Vegaplan Standaard in relatie tot de G-040, Sectorgids voor de primaire productie (modules A – plantaardige productie en B – ruwvoeder), en de FCA-standaard (Feed Chain Alliance, voorheen GMP diervoeders) in relatie tot de G-001, Autocontrolelegids diervoeders, die reeds voorgaande jaren equivalent verklaard werden, werd in 2016 aanvullend de equivalentie aangetoond van de Vegaplan Standaard voor de Aannemers van Land- en Tuinbouwwerken in relatie tot de G-033, Sectorgids autocontrole voor de aannemers van Land- en Tuinbouwwerken voor de Primaire Plantaardige Productie.

9.4.4 Versoepelingen

Om het doorvoeren van de autocontrole in de bedrijven te vergemakkelijken, werden eveneens versoepelingen voorzien. Sedert 2013 zijn de versoepelingen uitgebreid tot alle inrichtingen in de B2C-sector, ongeacht de grootte van de inrichting. Deze versoepelingen maken het voor de inrichtingen mogelijk om de HACCP-procedures die in de gids beschreven zijn over te nemen zodat zij geen eigen gevarenanalyse meer moeten uitvoeren. Dit vergemakkelijkt grotendeels het implementeren van de autocontrole in kleine bedrijven die over weinig personeel en wetenschappelijke expertise beschikken.

9.4.5 Impact op de inspectieresultaten

Deze vele initiatieven, die door het FAVV genomen zijn om de invoering van de autocontrole in de bedrijven te vergemakkelijken en de validatie van de autocontrolesystemen aan te moedigen, hebben als doel de resultaten van de inspecties te verbeteren: er worden beduidend minder non-conformiteiten vastgesteld in bedrijven met een gevalideerd autocontrolesysteem.

BIJLAGEN

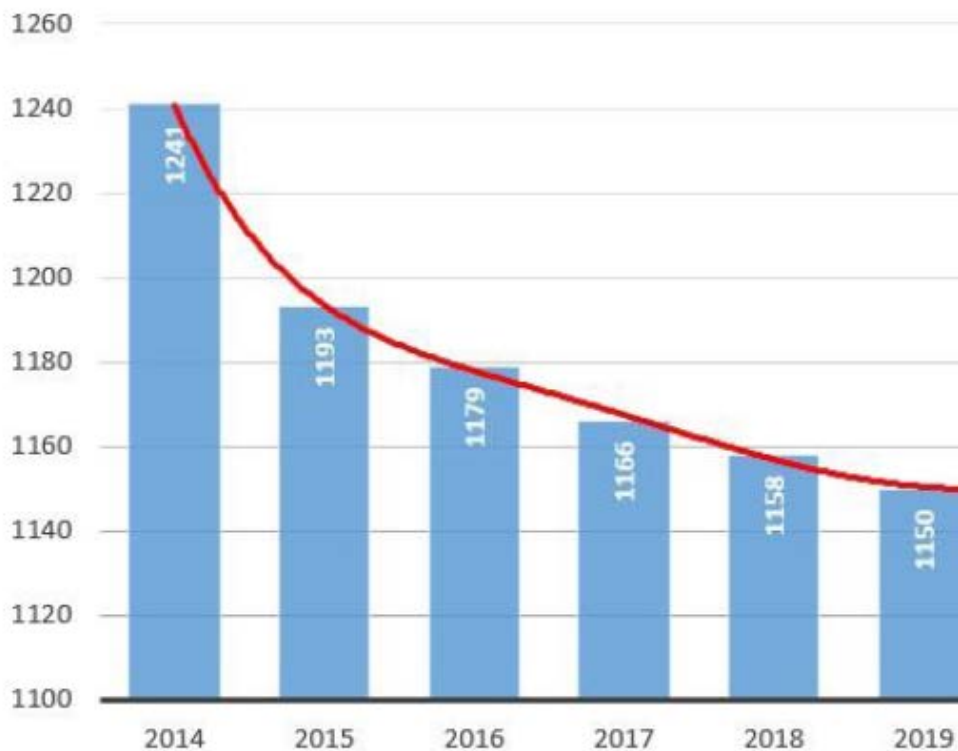

BIJLAGE 1: PERSONEELSPLAN FAVV

Voor de periode 2015-2019 zal het FAVV door de federale regering besliste besparingen implementeren en ziet dan ook zijn personeelsbudget gevoelig slinken.

Voor de eerstkomende jaren werd een extrapolatie gemaakt van het budget en de invloed hiervan op het aantal personen dat het FAVV kan tewerkstellen. In vergelijking met het jaar 2014 dient het FAVV zijn personeelsplan met 91 FTE's te verminderen ten laatste in 2019. Deze belangrijke vermindering zal ertoe leiden dat er onvermijdelijke keuzes gemaakt dienen te worden inzake acties en activiteiten. Het FAVV zal prioriteit geven aan het personeel noodzakelijk voor de inspecties en controles, export en sensibilisering / opleiding / vulgarisatie. Dit zal enkel kunnen door een actief en dynamisch personeelsbeleid met waar nodig interne verschuivingen.

Evolutie van het personeelsplan FAVV (bron: businessplan van het FAVV 2018-2020).

Vanaf 2020 zal het FAVV structureel versterkt worden met 115 FTE's in het kader van de brexit en 46 FTE's in het kader van nieuwe Europese plantengezondheidswet. Daarnaast zullen in de periode 2019-2021 21 FTE's (dierenartsen) extra kunnen worden tewerkgesteld in het kader van de uitbraak van Afrikaanse varkenspest, die in België in september 2018 werd vastgesteld bij wilde everzwijnen.

In het activiteitenverslag van het FAVV wordt jaarlijks het effectieve personeelsbestand vermeld.

BIJLAGE 2: OVERZICHT TABELLEN EN FIGUREN

Overzicht tabellen

- Tabel 1: contactpunt MANCP van België.
- Tabel 2: overzicht van de toezichtsactiviteiten – het controle- en inspectie-universum van het FAVV.
- Tabel 3: federale wetgeving over de controle van bestrijdingsmiddelen en de eigen en gemeenschappelijke bevoegdheden van elke autoriteit.
- Tabel 4: verdeling van de controles tussen het FAVV en de FOD VVVL, DG EM in toepassing van het protocol van 2018.
- Tabel 5: erkende controleorganen voor de biologische productie.
- Tabel 6: internetadressen federale en gewestelijke autoriteiten betrokken bij het MANCP.
- Tabel 7: overzicht bevoegde autoriteiten voor implementatie van en toezicht op controlesystemen inzake biologische productie.
- Tabel 8: overzicht bevoegde autoriteiten inzake BOB, BGA en GTS.
- Tabel 9: FAVV-laboratoria en hun werkings- en specialisatiegebied (september 2018).
- Tabel 10: criterium 1 – schadelijke gevolgen.
- Tabel 11: criterium 1 – specifiek beoordelingsrooster waarin de schadelijke effecten betreffende plaagorganismen beschreven wordt.
- Tabel 12: criterium 2 – optreden.
- Tabel 13: criterium 2 – optreden van contaminatie in de populatie: op basis van de detecties en de normoverschrijdingen vastgesteld bij controles van het FAVV en van gegevens van het RASFF-waarschuwingssysteem.
- Tabel 14: criterium 2 – optreden van contaminatie in de populatie: op basis van de normoverschrijdingen, over een periode van 3 jaar, bij controles gebaseerd op multiresiduanalyses (bv. overschrijding van de MRL voor bestrijdingsmiddelen).
- Tabel 15: criterium 2 – optreden van contaminatie in de populatie: op basis van de kans op uitbraak of verspreiding (opduiken van een ziekte).
- Tabel 16: criterium 3 – aandeel in de totale blootstelling.
- Tabel 17: reductie analyseprogramma FAVV door SBP.
- Tabel 18: bepaling van het individuele risicoprofiel op basis van de totaalscore van de risicocriteria.
- Tabel 19: beoordeling van een checklist die meer dan tien toepasselijke items bevat.
- Tabel 20: beoordeling van een checklist die maximaal tien toepasselijke items bevat.

Overzicht figuren

- Figuur 1: structuur Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.
- Figuur 2: schematische voorstelling bevoegdheden FOD VVVL, DG APF en het FAVV.
- Figuur 3: kernproces van het FAVV.
- Figuur 4: scoresysteem B2C-sector
- Figuur 5: schematische weergave algemeen controlesysteem voor levensmiddelen, diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn.
-

